ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑ 1977

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Μέ ἀπόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τά διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καί Λυκείου τυπώνονται ἀπό τόν Ὀργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2

Τό βιβλίο άπό γλωσσική άποψη τό έπιμελήθηκε
ή φιλόλογος ΜΠΑΜΝΙΟΥ ΜΑΡΙΑΝΘΗ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1977 ΖΑΜ

3

Α. ΖΑΜΑΝΗ
Ἐντ. Ὑφηγήτρια Φυσ. Γεωγραφ. Παν/μίου Ἀθηνῶν.

Γ. ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ
Ἐπιμελητής Ἐργ. Φυσ. Γεωγραφ. Παν/μίου Ἀθηνῶν.

Β. ΣΑΜΠΩ
Βοηθός Ἐργ. Φυσ. Γεωγραφίας Παν/μίου Ἀθηνῶν.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1977

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Φωτοτυπία από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής

Στή φετεινή χρονιά, μέ τή βοήθεια καί τοῦ καθηγητή σας, θά κάνουμε ἕνα μακρινό ταξίδι διασχίζοντας ὅλες σχεδόν τίς ἠπείρους καί τίς θάλασσες τοῦ πλανήτη μας.

Πρίν ὅμως γνωρίσουμε τίς χῶρες καί τούς λαούς πού κατοικοῦν πάνω σ' αὐτόν, εἶναι χρήσιμο ν' ἀποκτήσουμε λίγες γνώσεις γι' αὐτή τήν ἴδια τή γῆ μας καί τό ἐσωτερικό της, τή θέση της στό ἡλιακό μας σύστημα, τίς ἐποχές, τούς ἀνέμους κι' ὅ,τι ἄλλο εἶναι ἀπαραίτητο γιά τή γνώση τῆς Γεωγραφίας.

Ὕστερα ἀπό μιά σύντομη ἐπίσκεψη στίς παγωμένες ἐκτάσεις τῶν πόλων, πρῶτος σταθμός τοῦ ταξιδιοῦ μας θά εἶναι ἡ Ἀσία μέ τήν ἀπεραντοσύνη της, τή γοητεία τῆς Ἀνατολῆς καί τούς πανάρχαιους πολιτισμούς τῶν λαῶν της.

Θά γνωρίσουμε μετά τίς ἀπέραντες ἐρήμους καί τίς πυκνές ζοῦγκλες τῆς Ἀφρικῆς καί ἀφοῦ περάσουμε ἕνα μεγάλο ὠκεανό θά βρεθοῦμε στήν Ἀμερική, τήν ἤπειρο πού φτάνει σχεδόν ἀπό τό βόρειο στό νότιο πόλο, τήν ἤπειρο πού τό βόρειο τμῆμα της εἶναι ἡ πιό ἀναπτυγμένη οἰκονομικά καί τεχνολογικά περιοχή τῆς γῆς.

Τελευταῖος μας σταθμός, ἡ πιό ἀπόμακρη γιά μᾶς γωνιά τοῦ πλανήτη μας, ἡ Αὐστραλία, ἡ πιό καινούρια καί ἀραιοκατοικημένη ἤπειρος.

Ἔξω ἀπό τό ταξίδι μας θά ἀφήσουμε μόνο τόν παλιό κόσμο, τήν Εὐρώπη. Αὐτή θά τή γνωρίσουμε μέ πιό πολλές λεπτομέρειες τόν ἑπόμενο χρόνο.

Ἄς ξεκινήσουμε λοιπόν μέ κέφι τό ταξίδι μας, γιά ν' ἀποκτήσουμε καινούριες ἐμπειρίες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΜΑΣ

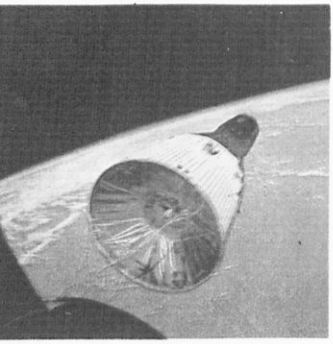

Τό διαστημόπλοιο Τζέμινι ἑνῶ περιστρέφεται γύρω ἀπό τή Γῆ σέ ὕψος 300 χλμ.

Ἡ Γῆ εἶναι ἕνας πλανήτης, πού περιστρέφεται γύρω ἀπό τόν Ἥλιο. Ἄν μπορούσαμε νά βρεθοῦμε στήν ἐπιφάνεια τῆς Σελήνης, θά βλέπαμε τή Γῆ ἀπό ἀπόσταση 348.000 χλμ. σάν μιά μεγάλη γαλάζια σφαίρα. Στήν ἐπιφάνεια θά φαίνονταν πολλές ἄσπρες κυκλικές ταινίες, πού δέν εἶναι παρά μεγάλες μάζες ἀπό σύννεφα. Ἀπό τόσο μακριά δέν εἶναι δυνατό νά δοῦμε τό ἀνάγλυφο. Βλέπουμε μόνο ὅτι ἡ Γῆ περιβάλλεται ἀπό **ἀτμόσφαιρα**, δηλ. ἕνα στρῶμα ἀπό ἀέρα, πού ἔχει **πάχος** 100 χλμ.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

1957 Ἐκτοξεύεται ὁ πρῶτος τεχνητός δορυφόρος τῆς Γῆς (Σπούτνικ).

1961 Ὁ Ρῶσος Γιούρι Γκαγκάριν κάνει τό πρῶτο ταξίδι στό διάστημα.

1966 Τό Σοβιετικό διαστημόπλοιο Λούνα 9 προσεληνώνεται (χωρίς ἀστροναῦτες).

1969 Οἱ Ἀμερικανοί κοσμοναῦτες Ἄλντριν καί Ἄρμστρογκ βαδίζουν στή Σελήνη.

1974 Ἀμερικανικό διαστημόπλοιο (χωρίς ἀστροναῦτες) περιστρέφεται γύρω ἀπό τόν Ἄρη.

Ἄποψη τῆς Γῆς ἀπό τή Σελήνη. Παρατηρῆστε τόν πλανήτη μας, πού σκεπάζεται σχεδόν ἀπό σύννεφα, καί τή γυμνή ἐπιφάνεια τῆς Σελήνης. Οἱ τεράστιοι κρατῆρες ἔχουν δημιουργηθεῖ ἀπό συγκρούσεις μέ μετεωρίτες, πού φτάνουν στήν ἐπιφάνειά της.
Μετεωρίτες *εἶναι στερεά οὐράνια σώματα πού βρίσκονται στό διάστημα καί προέρχονται μᾶλλον ἀπό τή διάσπαση πλανητικοῦ σώματος.*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΙ ΠΛΑΝΗΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΥΡΑΝΙΑ ΣΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΤΡΑ

Τή νύχτα, ὅταν ὁ οὐρανός εἶναι καθαρός, μποροῦμε νά δοῦμε τή Σελήνη καθώς ἐπίσης καί χιλιάδες ἄλλα φωτεινά σημεῖα: **τά ἄστρα.**

Τά ἄστρα εἶναι σάν τεράστιες ἀτομικές βόμβες, πού βρίσκονται σέ κατάσταση ἔκρηξης ἐδῶ καί ἑκατομμύρια χρόνια. Ἡ θερμοκρασία τους, πού ὀφείλεται στά θερμοατομικά φαινόμενα, εἶναι πάρα πολύ μεγάλη, γι' αὐτό ἀκτινοβολοῦν **θερμότητα** καί **φῶς.** Ὁ Ἥλιος εἶναι **ἕνα ἄστρο μεσαίου μεγέθους.** Ὑπάρχουν ἄστρα 400 φορές μεγαλύτερα ἀπό αὐτόν.

Οἱ πλανῆτες δέν ἔχουν δικό τους φῶς, ἀλλά φωτίζονται καί θερμαίνονται ἀπό τόν Ἥλιο, γύρω ἀπό τόν ὁποῖο περιστρέφονται.

Οἱ πλανῆτες εἶναι δορυφόροι τοῦ Ἥλιου καί σχηματίζουν μαζί μέ αὐτόν τό **Ἡλιακό σύστημα.**

Καί ἡ γῆ ἔχει ἕνα δορυφόρο, τή Σελήνη, πού γυρίζει γύρω της καί εἶναι 50 φορές **μικρότερη** ἀπό αὐτήν.

Η ΓΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΠΛΑΝΗΤΕΣ

Ἡ γῆ δέν εἶναι οὔτε ὁ πιό μεγάλος οὔτε ὁ πιό μικρός πλανήτης. Ὁ **Δίας** εἶναι 1295 φορές **μεγαλύτερος** ἐνῶ ὁ **Ἑρμῆς** εἶναι 17 φορές **μικρότερος** ἀπό τή γῆ.

Ἡ γῆ δέν εἶναι ὁ πιό μακρινός πλανήτης ἀπό τόν Ἥλιο. Ἀπέχει 150 ἑκ. χλμ., ἐνῶ ἡ ἀπόσταση τοῦ Πλούτωνα ἀπό τόν Ἥλιο εἶναι 40 φορές μεγαλύτερη.

Μερικοί πλανῆτες (Κρόνος, Ποσειδώνας, Οὐρανός) δέν εἶναι παρά σφαῖρες ἀερίων, ἐνῶ ἡ Γῆ, ὅπως ἐπίσης ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ἑρμῆς καί ὁ Ἄρης εἶναι στερεοί.

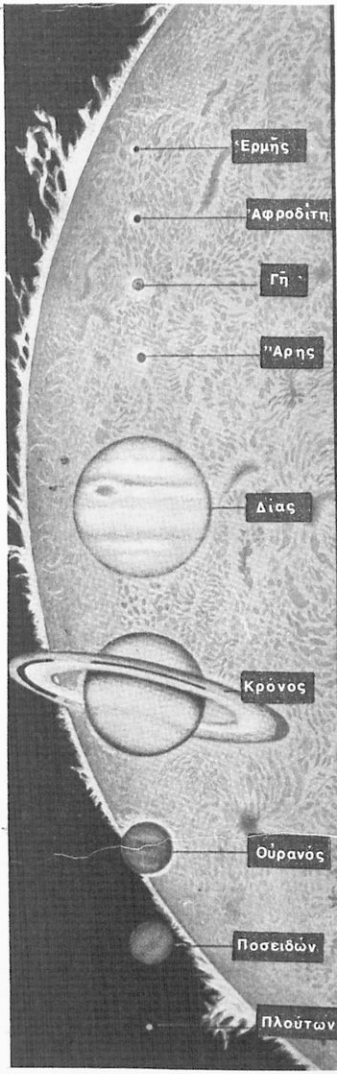

Τό μέγεθος τῶν διαφόρων πλανητῶν σέ σχέση μέ τόν Ἥλιο.
Στήν ἐπιφάνεια τοῦ Ἥλιου φαίνονται μεγάλες κηλίδες, πού εἶναι τεράστια ρεύματα (στρόβιλοι) καί προεξοχές, οἱ ὁποῖες εἶναι φλόγες μέ ὕψος 200.000 χλμ.

Γιατί ἡ Γῆ εἶναι ὁ μόνος πλανήτης πού ἔχει ζωή; ⟶

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΓΗ

ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΖΩΗΣ, ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΠΛΑΝΗΤΕΣ, ΔΕΝ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΓΗ.

Οἱ πλανῆτες, οἱ πιό μακρινοί ἀπό τόν Ἥλιο, ἔχουν πολύ μικρή θερμοκρασία. Ὁ Οὐρανός καί ὁ Ποσειδώνας ἔχουν θερμοκρασία 200° κάτω ἀπό τό 0°. Ἀλλά καί στούς πιό κοντινούς πλανῆτες (Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη) οἱ συνθῆκες δέν εἶναι καλύτερες. Οἱ πλανῆτες αὐτοί παρουσιάζουν πάντα τήν ἴδια πλευρά στίς ἡλιακές ἀκτίνες καί, ἐνῶ τό ἕνα ἡμισφαίριο πυρακτώνεται, τό ἄλλο πού εἶναι διαρκῶς στή σκιά εἶναι πάντοτε παγωμένο.

Ὁ Ἑρμῆς καί ἡ Σελήνη δέν ἔχουν ἀτμόσφαιρα καί ἔτσι στήν ἐπιφάνειά τους πέφτουν πολλοί μετεωρίτες. Ἡ Γῆ προστατεύεται ἀπ' αὐτό τό φοβερό βομβαρδισμό, γιατί οἱ περισσότεροι μετεωρίτες πυρακτώνονται καί διαλύονται, ὅταν φτάσουν στή γήινη ἀτμόσφαιρα. Ἡ ἀτμόσφαιρα μᾶς προστατεύει ἐπίσης ἀπό τό βλαβερό μέρος τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας, πού θά σκότωνε κάθε μορφή ζωῆς.

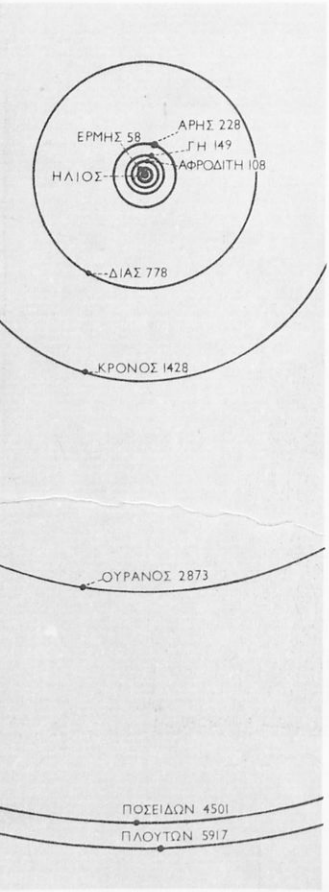

Οἱ πλανῆτες περιστρέφονται γύρω ἀπό τόν Ἥλιο σέ πολύ μεγάλες ἀποστάσεις. (Οἱ ἀποστάσεις αὐτές σημειώνονται σέ ἑκατ. χλμ.)

ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΓΗ;

Οἱ ἐπιστήμονες πιστεύουν ὅτι οἱ πρῶτες μορφές ζωῆς ἐμφανίστηκαν πάρα πολύ παλιά στούς ὠκεανούς ἀπό τήν ἀνάμειξη χημικῶν οὐσιῶν καί μέ τή δράση τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ Ἥλιου. Ἀλλά τό σοβαρό αὐτό πρόβλημα τῆς γέννησης τῆς ζωῆς βρίσκεται ἀκόμη μακριά ἀπό τή λύση του.

Πρῶτοι ζωικοί ὀργανισμοί ἦταν τά βακτήρια καί οἱ ἰοί, πολύ ἀργότερα ἐμφανίστηκαν τά μικρόβια καί κατόπιν τά φύκια. Τά φύκια ἄρχισαν νά ἐμφανίζονται στή Γῆ ἐδῶ καί **ἕνα δισεκατομμύριο χρόνια.** Τά ψάρια ἐμφανίστηκαν ἐδῶ καί 500 ἑκατ. χρόνια. Τά θηλαστικά πρίν ἀπό 100 ἑκατ. χρόνια. Ὁ ἄνθρωπος μέ τή σημερινή μορφή του (Homo Sapiens) ἔχει ἡλικία περίπου 40.000 ἐτῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Φωτογραφία τῆς Γῆς ἀπό τό διαστημόπλοιο «Ἀπόλλων 11»

Τό διαστημόπλοιο ἀπέχει 182.000 χ λ μ. ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Φαίνεται καθαρά ἡ Ἀφρικανική Ἤπειρος καί ἡ χερσόνησος τῆς Ἀραβίας. Οἱ ἐρημικές περιοχές φαίνονται πολύ καθαρά γιατί δέν εἶναι καλυμμένες ἀπό σύννεφα. Στό βόρειο μέρος ἡ Μεσόγειος θάλασσα (μέσα σέ κύκλο ἡ θέση τῆς Ἑλλάδας) Στό δεξιό μέρος τῆς γήινης σφαίρας ἔχει ἤδη σκοτεινιάσει. Ἡ νύχτα φτάνει σχεδόν μέχρι τή δυτική Ἀφρική.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

Η ΗΜΕΡΑ ΚΑΙ Η ΝΥΧΤΑ. ΟΙ ΕΠΟΧΕΣ

Η ΓΗ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΕΤΑΙ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΗΣ ΣΕ 24 ΩΡΕΣ

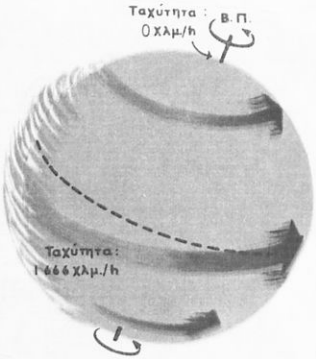

Ἡ Γῆ περιστρέφεται ἀπό ἀριστερά πρός τά δεξιά, κάνει δηλαδή μία κίνηση ἀντίθετη ἀπό τούς δεῖχτες τοῦ ρολογιοῦ. Ἡ περιστροφή γίνεται γύρω ἀπό ἕνα ἄξονα, πού περνάει ἀπό δύο ὁρισμένα σημεῖα, πού λέγονται **πόλοι.**

Ἡ γραμμή στήν ἐπιφάνεια τῆς Γήινης σφαίρας, πού ἀπέχει τό ἴδιο ἀπό τό Β καί Ν πόλο, ὀνομάζεται **Ἰσημερινός** καί χωρίζει τή σφαίρα σέ δύο ἴσα μέρη, τά **ἡμισφαίρια.**

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΟΙ

Μερικές φορές εἶναι ἀπαραίτητο νά γνωρίζουμε ἀκριβῶς τή θέση ἑνός σημείου στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, σέ σχέση μέ σταθερά σημεῖα, ὅπως εἶναι οἱ πόλοι καί ὁ Ἰσημερινός. Αὐτό εἶναι πολύ χρήσιμο γιά τούς ναυτικούς ἤ τούς πιλότους ἀεροπλάνων, γιατί ἔτσι καθορίζουν τήν πορεία τοῦ σκάφους τους. Γιά τό λόγο αὐτό οἱ ἐπιστήμονες σκέφτηκαν νά χωρίσουν τή Γῆ μέ ἕνα φανταστικό δίκτυο γραμμῶν, πού νά διασταυρώνονται κανονικά μεταξύ τους. Ἔτσι στήν ἐπιφάνεια τοῦ κάθε ἡμισφαίριου χάραξαν 90 γραμμές, πού ἀπέχουν τό ἴδιο μεταξύ τους καί σχηματίζουν κύκλους παράλληλους πρός τόν Ἰσημερινό καί γι' αὐτό οἱ κύκλοι αὐτοί ὀνομάζονται **παράλληλοι.**

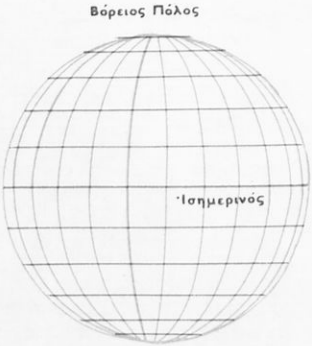

Ὁ μεγαλύτερος ἀπό τούς παραλλήλους εἶναι ὁ Ἰσημερινός καί διαδοχικά γίνονται μικρότεροι, ὥστε στούς πόλους νά μήν εἶναι παρά ἕνα σημεῖο. Καί στά δύο λοιπόν ἡμισφαίρια ὑπάρχουν 180 παράλληλοι, πού ἀπέχουν μεταξύ τους 111 χλμ. Κατά τή διεύθυνση ἀπό Β πρός Ν ἐχάραξαν 180 ἡμικύκλια, πού περνοῦν ὅλα ἀπό τούς πόλους καί ἔχουν μῆκος 20.000 χλμ. τό καθένα. Τά ἡμικύκλια αὐτά ὀνομάζονται **μεσημβρινοί.** Στόν Ἰσημερινό οἱ μεσημβρινοί ἀπέχουν μεταξύ τους 111 χλμ.

Γιά νά μάθουμε λοιπόν τή θέση ἑνός σημείου στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ἀρκεῖ νά ὑπολογίσουμε μέ εἰδικά ὄργανα σέ ποιό μεσημβρινό καί σέ ποιό παράλληλο βρίσκεται τό σημεῖο αὐτό.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΗΜΕΡΑΣ ΚΑΙ ΝΥΧΤΑΣ

Ὁ ἥλιος φωτίζει τή μιά πλευρά τῆς Γῆς, ἐνῶ ἡ ἄλλη εἶναι στή σκιά. Ἔτσι, ἐπειδή ἡ Γῆ περιστρέφεται, κάθε σημεῖο τῆς ἐπιφάνειάς της περνάει διαδοχικά ἀπό τή σκιά στό φῶς τοῦ ἥλιου. Κάθε μέρα ὁ ἥλιος **ἀνατέλλει** ἀπό τήν Ἀνατολή, ἀνεβαίνει στόν οὐρανό καί **δύει** πρός τή Δύση πίσω ἀπό τόν ὁρίζοντα. Τά παλιά χρόνια οἱ ἄνθρωποι, γιά νά ὑπολογίσουν τήν ὥρα, παρατηροῦσαν τή θέση τοῦ Ἥλιου. Τό μεσημέρι εἶναι ἡ στιγμή, πού ὁ Ἥλιος βρίσκεται ψηλά στόν οὐρανό. Ἄν κοιτάξουμε τόν Ἥλιο τή στιγμή αὐτή καί χαμηλώσουμε τά μάτια μας πρός τόν ὁρίζοντα, τότε τό βλέμμα μας κατευθύνεται πρός τό Νότο. Αὐτό, φυσικά, ἰσχύει γιά μᾶς, πού βρισκόμαστε στό β. ἡμισφαίριο.

Ὅταν σέ ἕνα σημεῖο τῆς Γῆς εἶναι μεσημέρι, στό ἀντίθετο διαμετρικό σημεῖο, **στούς ἀντίποδες**, εἶναι μεσάνυχτα.

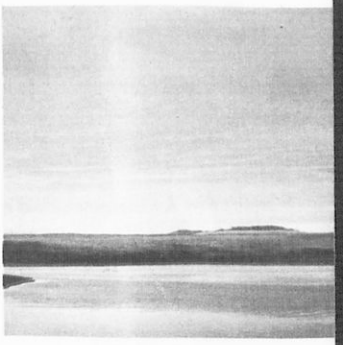

Ὁ ἥλιος τοῦ μεσονυκτίου. Στίς πολικές περιοχές κατά τούς 6 καλοκαιρινούς μῆνες ὁ ἥλιος δέ δύει ποτέ.

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Ὅλο τό ἔτος οἱ ἡμέρες διαδέχονται τίς νύχτες, ἀλλά, ἐκτός ἀπό τίς περιοχές τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἡ διάρκειά τους δέν εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια. Τό καλοκαίρι οἱ ἡμέρες εἶναι ἀρκετά μεγαλύτερες ἀπό τίς νύχτες καί τό ἀντίθετο συμβαίνει τό χειμώνα. Στίς περιοχές πού βρίσκονται κοντά στούς πόλους τό καλοκαίρι οἱ ἡμέρες γίνονται τόσο μεγάλες, πού ὁ Ἥλιος δέ δύει. Στίς πολικές περιοχές ἡ ἡμέρα διαρκεῖ ἕξι μῆνες τό καλοκαίρι καί ἡ νύχτα ἕξι μῆνες τό χειμώνα.

Συμβαίνουν ὅμως καί ἄλλα φαινόμενα ἀκόμη πιό περίεργα ἀπό αὐτά. Ὅταν τό Β. ἡμισφαίριο ἔχει καλοκαίρι, τό Ν. ἡμισφαίριο ἔχει χειμώνα.

Στή χώρα μας τά Χριστούγεννα κάνει κρύο καί οἱ νύχτες εἶναι μεγάλες. Ἀλλά τήν ἴδια στιγμή στό Ν. ἡμισφαίριο γιορτάζουν τά Χριστούγεννα στήν καρδιά τοῦ καλοκαιριοῦ.

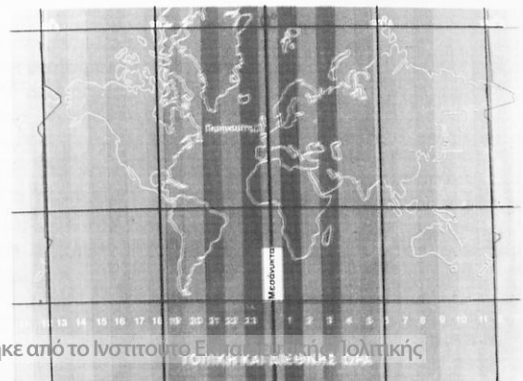

Οἱ λουρίδες μέ διαφορετικό χρῶμα ἀντιπροσωπεύουν τίς ὡριαίες ἀτράκτους στίς ὁποῖες εἶναι χωρισμένη ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

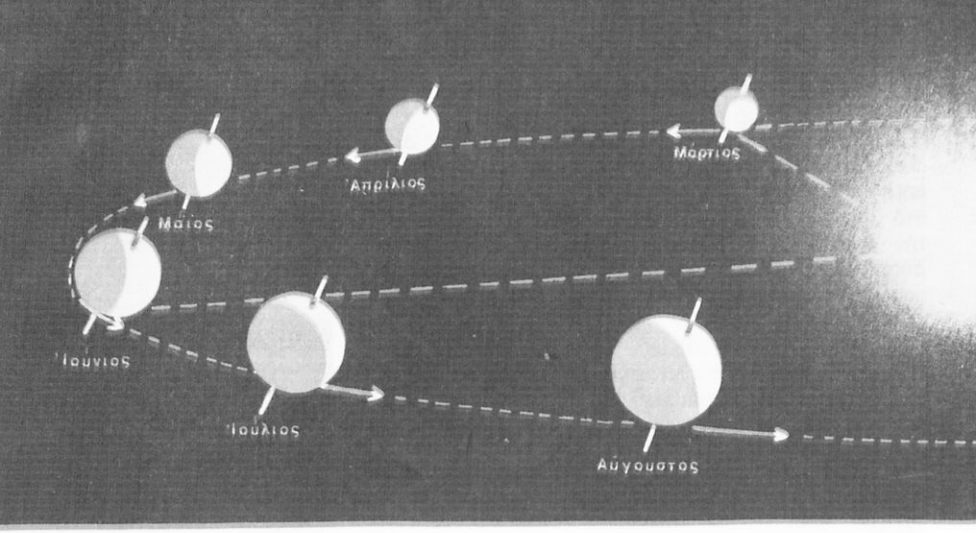

Οἱ διαφορετικές θέσεις τῆς Γῆς γύρω ἀπό τόν Ἥλιο κατά τή διάρκεια ἑνός χρόνου.

Ο ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗΣ-ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Ἡ Γῆ περιστρέφεται γύρω ἀπό τόν ἑαυτό της ἀλλά καί διαγράφει μέσα σέ ἕνα χρόνο ἕνα τεράστιο κύκλο γύρω ἀπό τόν Ἥλιο. Ἡ Γῆ λοιπόν κάνει δύο κινήσεις συγχρόνως, **περιστροφή** γύρω ἀπό τόν ἑαυτό της, κατά τόν ἄξονα τῶν πόλων, καί **περιφορά** γύρω ἀπό τόν Ἥλιο.

Συμβαίνει ὅμως ὁ ἄξονας περιστροφῆς νά μήν εἶναι κάθετος πάνω στό ἐπίπεδο περιφορᾶς τῆς Γῆς γύρω ἀπό τόν Ἥλιο, ἀλλά νά εἶναι κεκλιμένος κατά 66^0.

Ἡ κλίση αὐτή τοῦ ἄξονα περιστροφῆς ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἀλλαγή καί τή διαδοχή τῶν ἐποχῶν.

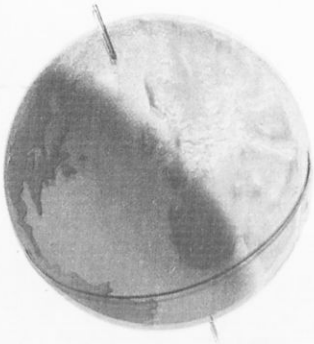

21 Ἰουνίου: θερινό ἡλιοστάσιο στό Β. Πόλο καί στίς γύρω περιοχές ὁ ἥλιος δέ δύει ποτέ, ἐνῶ στό Ν. Πόλο ἔχουμε τή μεγάλη πολική νύχτα.

ΙΣΗΜΕΡΙΕΣ

21 Μαρτίου
23 Σεπτεμβρίου

Μέσα στό ἑξάμηνο, ἀπό 21 Μαρτίου μέχρι 23 Σεπτεμβρίου, τό **Β. ἡμισφαίριο** κάθε ἡμέρα προοδευτικά φωτίζεται ὅλο καί περισσότερο ἀπό τό **Ν. ἡμισφαίριο.** Τότε στό Β. ἡμισφαίριο οἱ ἡμέρες εἶναι πιό μεγάλες ἀπό τίς νύχτες καί εἶναι ἡ ἐποχή τῆς ἄνοιξης καί τοῦ καλοκαιριοῦ. Στό Ν. ἡμισφαίριο ἀντίθετα οἱ νύχτες εἶναι μεγαλύτερες ἀπό τίς ἡμέρες καί ἐπικρατεῖ φθινόπωρο καί χειμώνας. Στό Β. πόλο ὅλο αὐτό τό ἑξάμηνο ἔχουνε μέρα, ἐνῶ στό Ν. πόλο ὑπάρχει συνέχεια νύχτα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

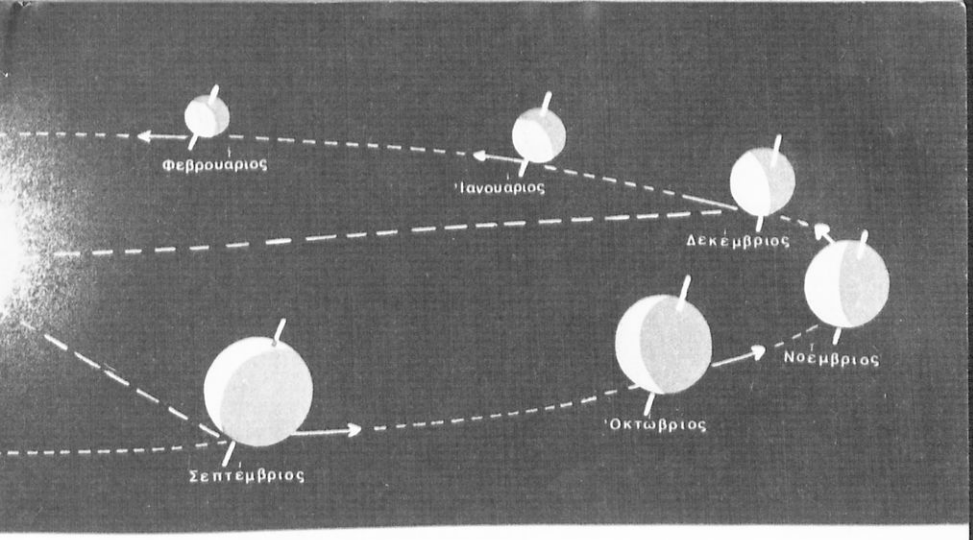

Τό ἀντίθετο ἀκριβῶς συμβαίνει κατά τό ἄλλο ἑξάμηνο ἀπό 23 Σεπτεμβρίου μέχρι 21 Μαρτίου ὁπότε στό Β. ἡμισφαίριο εἶναι φθινόπωρο καί χειμώνας, ἐνῶ στό Ν. ἡμισφαίριο ἄνοιξη καί καλοκαίρι. Ὁ Ν. πόλος δέχεται τότε συνέχεια τίς ἡλιακές ἀκτίνες (μέρα), ἐνῶ ὁ Β. πόλος βρίσκεται συνέχεια στή σκιά (νύχτα).

Ἡ 23η Σεπτεμβρίου καί 21η Μαρτίου εἶναι οἱ ἡμερομηνίες τῶν ἰσημεριῶν. Κατά τίς ἡμέρες αὐτές σέ ὁλόκληρη τή Γῆ ἡ διάρκεια τῆς ἡμέρας εἶναι ἴδια μέ τή διάρκεια τῆς νύχτας.

Αὐτό συμβαίνει γιά ὅλους τούς τόπους τῆς Γῆς μόνο δύο φορές τό χρόνο, **ἐνῶ στόν Ἰσημερινό ὅλο τό χρόνο οἱ ἡμέρες ἔχουν τήν ἴδια διάρκεια μέ τίς νύχτες.**

ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΑ

21 Ἰουνίου
21 Δεκεμβρίου

Στό Β. ἡμισφαίριο ἡ 21η Ἰουνίου εἶναι ἡ πιό μεγάλη ἡμέρα τοῦ χρόνου. Εἶναι ἡ ἡμερομηνία τοῦ **θερινοῦ Ἡλιοστασίου.** Στήν Ἀθήνα ἡ νύχτα διαρκεῖ μόνο 9 ὧρες καί 12 λεπτά. Ἀντίθετα στίς 21 Δεκεμβρίου, ἡμερομηνία τοῦ **Χειμερινοῦ Ἡλιοστασίου,** ἔχουμε τή μεγαλύτερη νύχτα στή διάρκεια τοῦ ἔτους. Τό ἀντίθετο συμβαίνει γιά τό Ν. ἡμισφαίριο.

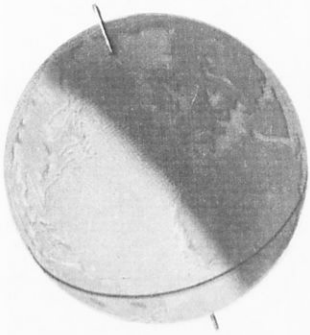

21 Δεκεμβρίου: χειμερινό ἡλιοστάσιο στό Β. Πόλο καί στίς νότιες περιοχές ἔχουμε τώρα τή μεγάλη πολική νύχτα, ἐνῶ στό Ν. Πόλο ὁ ἥλιος δέ δύει ποτέ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

Στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς παρατηροῦνται μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας. Στίς περιοχές πού βρίσκονται μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων ὅλο τό χρόνο κάνει ζέστη καί ἡ θερμοκρασία δέν κατεβαίνει σχεδόν ποτέ κάτω ἀπό τούς 25-27^0 C, ἐνῶ τίς πιό θερμές μέρες αὐτή φτάνει στούς 50^0 C.

Ἀντίθετα στίς πολικές περιοχές ἡ θερμοκρασία εἶναι χαμηλή. Ἀκόμη καί τό καλοκαίρι, πού ὁ ἥλιος δέ δύει ποτέ, ὑπάρχει πάγος καί χιόνι. Τό χειμώνα ἡ νύχτα διαρκεῖ ἀρκετούς μῆνες καί τό θερμόμετρο φτάνει καμιά φορά μέχρι καί 70^0 κάτω ἀπό τό μηδέν.

ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΙΝΑΙ ΨΥΧΡΕΣ; ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΤΡΟΠΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟΣΟ ΘΕΡΜΕΣ;

Ὁ ἥλιος εἶναι πηγή ἐνέργειας (θερμότητας) γιά τόν πλανήτη μας. Τό κλίμα τῶν διαφόρων περιοχῶν τῆς γῆς καί τά διάφορα μετεωρολογικά φαινόμενα ἔχουν ὡς αἰτία τους τόν ἥλιο, γιατί αὐτός μοιράζει τή θερμότητα διαφορετικά στά διάφορα γεωγραφικά πλάτη. Αὐτό πάλι ὀφείλεται στήν κλίση τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, πού εἶναι μεγάλη στούς πόλους καί μικρή στίς τροπικές περιοχές. Ἔτσι, ἐνῶ οἱ ἀκτίνες μεταφέρουν παντοῦ τήν ἴδια θερμότητα (ἐνέργεια), αὐτή μοιράζεται σέ μεγαλύτερη ἐπιφάνεια (Α) στούς πόλους ἀπ' ἐκείνη στόν ἰσημερινό (Β), μέ ἀποτέλεσμα ἡ θερμοκρασία τῆς ἴδιας ἐπιφάνειας στίς τροπικές περιοχές νά εἶναι πιό μεγάλη καί στίς πολικές πιό μικρή. Στά ἐνδιάμεσα γεωγραφικά πλάτη ἡ θερμότητα ἔχει ἐνδιάμεσες τιμές.

Καθώς οἱ ἀκτίνες περνοῦν μέσα ἀπό τήν ἀτμόσφαιρα, ὁ ἀέρας ἀπορροφᾶ λίγη θερμότητα ἀπ' αὐτές (25%). Τό πιό μεγάλο ὅμως ποσό θερμότητας φτάνει στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καί τή ζεσταίνει. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς μέ τή σειρά της ζεσταίνει τόν ἀέρα, πού βρίσκεται πάνω ἀπ' αὐτήν. Γι' αὐτό κι' ὁ ἀέρας στίς τροπικές περιοχές εἶναι πιό ζεστός ἀπό τόν ἀέρα τῶν πολικῶν περιοχῶν.

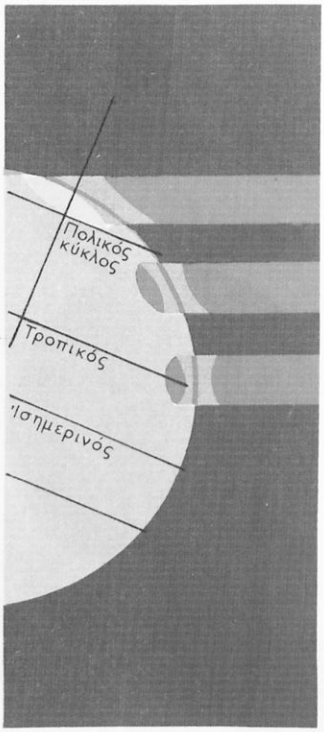

Παρατηρῆστε πῶς φτάνουν στή γῆ οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Στούς πόλους φτάνουν μέ μεγάλη κλίση καλύπτοντας τή μεγαλύτερη ἐπιφάνεια ἐνῶ στούς τροπικούς πέφτουν σχεδόν κάθετα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

1. ΠΟΛΙΚΗ ΨΥΧΡΗ ΖΩΝΗ

Ἡ πολική ζώνη καλύπτει τίς περιοχές γύρω ἀπό τούς πόλους καί φτάνει μέχρι τούς πολικούς κύκλους.

Ἡ μέση ἐτήσια θερμοκρασία εἶναι γύρω ἀπό τό 0^0 C. Κατά τούς καλοκαιρινούς μῆνες ἡ θερμοκρασία φτάνει περίπου τούς 5^0 ἤ 10^0 C, ἀλλά τό χειμώνα οἱ θερμοκρασίες εἶναι ἐξαιρετικά χαμηλές: χαμηλότερες ἀπό 30^0 C κάτω ἀπό τό μηδέν.

2. ΕΥΚΡΑΤΗ ΖΩΝΗ

Ἡ Εὔκρατη ζώνη καλύπτει περιοχές τῆς Γῆς πού βρίσκονται μεταξύ τῶν πολικῶν καί τροπικῶν κύκλων, καί, ὅπως βλέπουμε στό σχῆμα, οἱ περιοχές αὐτές ἀποτελοῦν τό μεγαλύτερο μέρος τῆς γήινης σφαίρας.

Ἡ ζώνη αὐτή χαρακτηρίζεται ἀπό μέσες ἐτήσιες θερμοκρασίες μεταξύ 10^0 ὥς 20^0 C. Οἱ χειμῶνες, σέ μερικές περιοχές τῆς εὔκρατης ζώνης, μπορεῖ νά εἶναι πολύ ψυχροί, ἀλλά τά καλοκαίρια εἶναι πάντοτε θερμά.

3. ΤΡΟΠΙΚΗ ΖΩΝΗ

Ἡ τροπική ζώνη βρίσκεται μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων. Ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγαλύτερη ἀπό 25^0 C ὅλο τό χρόνο. Σέ μερικές περιοχές, ὅπου οἱ βροχοπτώσεις εἶναι λίγες, οἱ θερμοκρασίες φτάνουν τούς 30^0-40^0 C. Τά καλοκαίρια εἶναι πάντοτε πολύ ζεστά.

ΠΟΛΙΚΗ ΨΥΧΡΗ ΖΩΝΗ

Τό χειμώνα ὅλο τό 24ωρο εἶναι νύχτα καί κάνει πολύ κρύο.
Τό καλοκαίρι ἀντίθετα ἡ ἡμέρα διαρκεῖ ὅλο τό 24ωρο. Δέν κάνει ζέστη, διότι οἱ ἡλιακές ἀκτίνες εἶναι πολύ πλάγιες.

ΕΥΚΡΑΤΗ ΖΩΝΗ

Τό χειμώνα οἱ ἡμέρες εἶναι μικρές. Οἱ ἡλιακές ἀκτίνες εἶναι πλάγιες καί κάνει κρύο.
Τό καλοκαίρι οἱ ἡμέρες εἶναι μεγάλες καί ζεστές.

ΤΡΟΠΙΚΗ ΖΩΝΗ

Δέν ὑπάρχουν μεγάλες διαφορές στή διάρκεια τῆς ἡμέρας μεταξύ τοῦ χειμώνα καί τοῦ καλοκαιριοῦ.
Οἱ ἡλιακές ἀκτίνες εἶναι σχεδόν κάθετες καί δέν κάνει κρύο ποτέ.

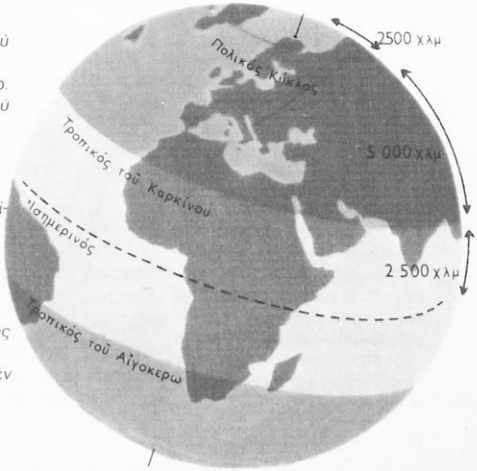

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΕΜΟΙ

Εἶναι πολύ λογικό νά σκεφτοῦμε ὅτι ἀνάμεσα στίς κλιματικές ζῶνες δέν εἶναι δυνατό νά ὑπάρχουν σύνορα, δέν εἶναι δυνατό νά ὑπάρχουν φράγματα. Ἄς πάρουμε γιά παράδειγμα τό κλίμα τῆς Ἑλλάδας, πού βρίσκεται στήν Εὔκρατη ζώνη. Τό κρύο τοῦ χειμώνα προκαλεῖται ἀπό τούς βόρειους ψυχρούς ἀνέμους, πού φτάνουν ἀπό ψυχρές περιοχές, ἐνῶ οἱ μεγάλες θερμοκρασίες τοῦ καλοκαιριοῦ ὀφείλονται στούς νότιους ἀνέμους, πού ἔρχονται ἀπό τροπικές θερμές περιοχές. Βλέπουμε λοιπόν ὅτι ὑπάρχει ἕνας μηχανισμός, οἱ ἄνεμοι, πού κάνει μία ὁμαλότερη κατανομή τῶν θερμοκρασιῶν. Ἄν δέν ὑπῆρχαν οἱ ἄνεμοι, στίς πολικές περιοχές θά ἔκανε περισσότερο κρύο, ἐνῶ στίς τροπικές περισσότερη ζέστη. Στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς ἀναπτύσσονται πολλοί ἄνεμοι μέ διαφορετικές διευθύνσεις. Ἀλλά ὑπάρχουν καί σταθεροί ἄνεμοι, πού πνέουν σέ μεγάλα χρονικά διαστήματα καί σέ ὁρισμένες περιοχές μέ τήν ἴδια πάντοτε διεύθυνση.

ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΝΤΕΣ ΔΥΤΙΚΟΙ ΑΝΕΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΗΓΕΙΣ

Στίς πολικές καί εὔκρατες ζῶνες τοῦ Β. καί Ν. ἡμισφαιρίου πνέουν ἄνεμοι ἀπό διάφορες διευθύνσεις, ἀλλά οἱ ἐπικρατέστεροι ἄνεμοι εἶναι δυνατοί καί σταθεροί, πού πνέουν **ἀπό τή Δύση πρός τήν Ἀνατολή** καί ὀνομάζονται **ἐπικρατοῦντες Δυτικοί ἄνεμοι.** Οἱ ἄνεμοι αὐτοί

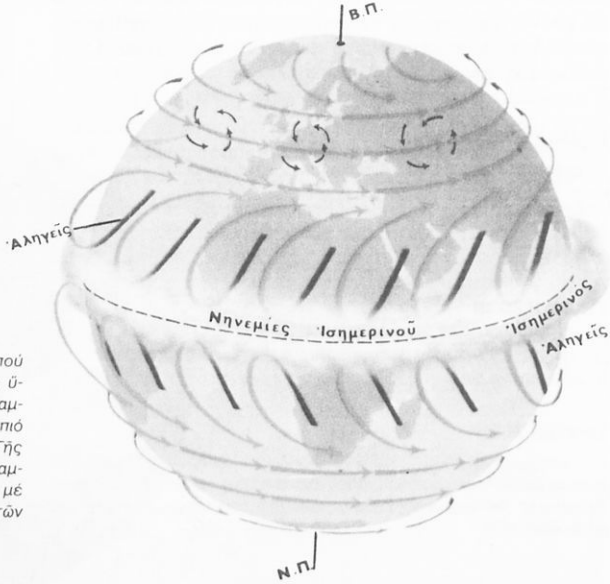

Στό σχέδιο αὐτό οἱ ἄνεμοι πού πνέουν κανονικά σέ μεγάλο ὕψος σημειώνονται μέ μπλέ γραμμές. Οἱ ἄνεμοι πού πνέουν πιό κοντά στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς σημειώνονται μέ μαῦρες γραμμές. Στόν Ἰσημερινό ἡ ζώνη μέ τά σύννεφα εἶναι ἡ περιοχή τῶν νηνεμιῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

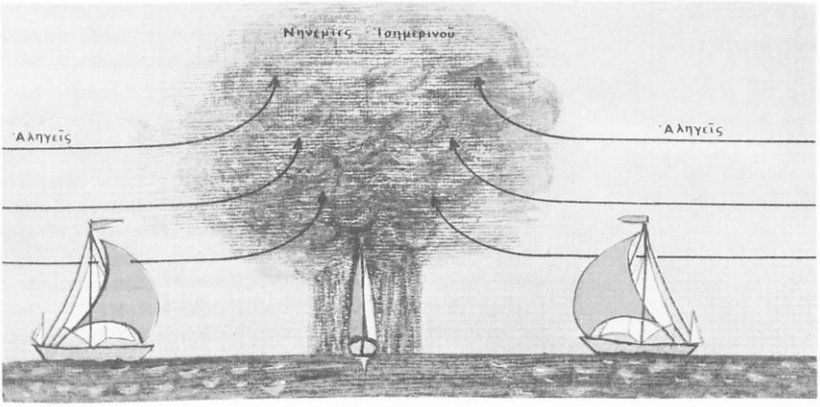

Ἡ κίνηση τῶν Ἀληγῶν ἀνέμων μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν.

εἶναι ἰσχυροί καί πνέουν σέ ἕνα ὕψος ἀνάμεσα στά 5.000 καί 15.000 μέτρα.

Στίς περιοχές πού βρίσκονται μεταξύ τῶν τροπικῶν κύκλων πνέουν ἄνεμοι, πού διευθύνονται ἀπό **τούς τροπικούς κύκλους πρός τόν Ἰσημερινό.** Οἱ ἄνεμοι αὐτοί ὀνομάζονται **Ἀληγεῖς**.

Στό Β. ἡμισφαίριο οἱ Ἀληγεῖς πνέουν ἀπό Β πρός ΝΔ, ἐνῶ στό Ν. ἡμισφαίριο ἀπό Ν πρός ΒΔ.

Βλέπουμε λοιπόν ὅτι στίς εὔκρατες ζῶνες ἐπικρατοῦν ἄνεμοι δυτικοί, ἐνῶ στίς τροπικές ζῶνες ἀνατολικοί ἄνεμοι. Οἱ ἄνεμοι αὐτοί ἦταν γνωστοί ἀπό πολύ παλιά καί τούς χρησιμοποιοῦσαν οἱ ναυτικοί, ὅταν οἱ συγκοινωνίες μέ ἱστιοφόρα ἦταν ὁ μόνος τρόπος ἐπικοινωνίας. Γι' αὐτό καί οἱ ἀληγεῖς ἄνεμοι λέγονταν ἄνεμοι τοῦ ἐμπορίου.

ΝΗΝΕΜΙΕΣ ΤΩΝ ΙΣΗΜΕΡΙΝΩΝ

Οἱ ἄνεμοι πού πνέουν σ' ὁλόκληρη σχεδόν τήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἶναι ἄλλοτε ἰσχυροί καί ἄλλοτε ἀσθενεῖς. Ἐπίσης μπορεῖ νά εἶναι κανονικοί μέ σταθερή διεύθυνση ἤ παροδικοί διαφόρων διευθύνσεων.

Ὑπάρχουν ὅμως περιοχές τῆς Γῆς, ὅπου οἱ ἄνεμοι εἶναι πάρα πολύ ἀσθενεῖς ἤ ἀπουσιάζουν τελείως γιά ἕνα μεγάλο διάστημα τοῦ ἔτους. Οἱ περιοχές αὐτές βρίσκονται κοντά στόν Ἰσημερινό καί σχηματίζουν μιά ζώνη, πού ὀνομάζεται **ζώνη τῶν ἰσημερινῶν νηνεμιῶν.** Ἡ ζώνη αὐτή ἦταν ἄλλοτε ὁ φόβος καί ὁ τρόμος τῶν ναυτικῶν πού ταξίδευαν μέ ἱστιοφόρα, γιατί τά πλοῖα τους μποροῦσαν νά μείνουν γιά βδομάδες ἀκίνητα στίς περιοχές αὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τές, ὅπου δέν πνέουν ἄνεμοι. Στή ζώνη τῶν νηνεμιῶν ὁ οὐρανός σκεπάζεται συχνά μέ μεγάλα μαῦρα σύννεφα καί οἱ βροχές εἶναι πολλές καί καταρρακτώδεις.

Ἄς ἐξετάσουμε τώρα, γιατί στήν Εὔκρατη ζώνη ἐπικρατοῦν Δυτικοί ἄνεμοι καί στή ζώνη τῶν τροπικῶν Ἀνατολικοί ἄνεμοι, καθώς ἐπίσης καί γιατί στόν Ἰσημερινό ἔχουμε νηνεμίες.

Στίς θερμές περιοχές, μεταξύ τῶν τροπικῶν, ὁ ἀέρας θερμαίνεται, γίνεται ἐλαφρότερος καί ἀνεβαίνει. Τό κενό, πού δημιουργεῖται, ἀναπληρώνεται μέ ψυχρότερο ἀέρα πού ἔρχεται ἀπό τίς εὔκρατες ζῶνες. Ὁ ἀέρας αὐτός μέ τή σειρά του θερμαίνεται, ἀνεβαίνει καί κινεῖται, σέ μεγάλο ὕψος, πρός τίς εὔκρατες ζῶνες. Δημιουργεῖται δηλαδή ἕνα κυκλικό ρεῦμα, πού κινεῖται κοντά στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς ἀπό τίς εὔκρατες περιοχές πρός τόν ἰσημερινό καί σέ μεγάλο ὕψος ἀπό τόν ἰσημερινό πρός τίς εὔκρατες περιοχές.

Ἄν ἡ Γῆ ἦταν ἀκίνητη τά ρεύματα αὐτά θά εἶχαν μία διεύθυνση Βορρᾶ-Νότου (δηλαδή τή διεύθυνση τῶν μεσημβρινῶν). Ἐπειδή ὅμως ἡ Γῆ περιστρέφεται, τά ρεύματα αὐτά **ἀποκλίνουν** ἀπό τή διεύθυνσή τους. Ὁ ἀέρας πού βρίσκεται ἐπάνω ἀπό τόν Ἰσημερινό, παρακολουθώντας τήν περιστροφή τῆς Γῆς, κινεῖται μέ τήν ἴδια πολύ μεγάλη ταχύτητά της (40.000 χλμ. τό 24ωρο ἤ 1.666 χλμ. τήν ὥρα). Οἱ ταχύτητες περιστροφῆς τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς γίνονται μικρότερες, ὅσο πλησιάζουμε τούς πόλους, καί ἀκριβῶς πάνω ἀπό αὐτούς ἡ ταχύτητα περιστροφῆς εἶναι 0 χλμ./ὥρα. Ὅταν λοιπόν ὁ ἀέρας τῶν ἰσημερινῶν περιοχῶν, πού περιστρέφεται γρήγορα, φτάσει στίς εὔκρατες ζῶνες, ὅπου ἡ ταχύτητα περιστροφῆς εἶναι μικρότερη, ἔχει ἀκόμη μεγάλη ταχύτητα καί κινεῖται πρός τήν Ἀνατολή πιό γρήγορα ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καί ἔτσι ὁ ἄνεμος πνέει ἀπό τή Δύση πρός τήν Ἀνατολή (εἶναι οἱ ἐπικρατοῦντες δυτικοί ἄνεμοι). Ἀντίστροφα, ὅταν ὁ ἀέρας ἀπό τίς εὔκρατες ζῶνες, πού περιστρέφονται ἀργά, φτάσει στόν ἰσημερινό, ὅπου ἡ ταχύτητα περιστροφῆς τῆς Γῆς εἶναι πολύ πιό μεγάλη, ἐξακολουθεῖ νά κινεῖται πιό ἀργά ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καί ἔτσι ὁ ἄνεμος πνέει ἀπό τήν Ἀνατολή πρός τή Δύση. Αὐτοί οἱ ἄνεμοι εἶναι οἱ Ἀληγεῖς.

Ὅσο γιά τίς νηνεμίες τοῦ Ἰσημερινοῦ, αὐτές δημιουργοῦνται, ἐπειδή στίς περιοχές αὐτές συναντιοῦνται οἱ Ἀληγεῖς τοῦ Βορρᾶ μέ τούς Ἀληγεῖς τοῦ Νότου καί ὁ θερμός ἀέρας ἀνεβαίνει πρός τά ἐπάνω. Ἑπομένως στίς περιοχές αὐτές δέν ἔχουμε ὁριζόντια ρεύματα, πού θά ἔδιναν ἀνέμους, ἀλλά μόνο κατακόρυφα ἀνερχόμενα ρεύματα.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς διακρίνουμε πολλές κλιματικές ζῶνες:
- Μεταξύ τῶν πόλων καί τῶν πολικῶν κύκλων τήν ψυχρή ἤ πολική ζώνη.
- Μεταξύ τῶν πολικῶν καί τῶν τροπικῶν κύκλων τήν Εὔκρατη ζώνη μέ ψυχρούς χειμῶνες καί ζεστά καλοκαίρια. Εἶναι ἡ περιοχή τῶν ἐπικρατούντων Δυτικῶν ἀνέμων.
- Μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν τή θερμή τροπική ζώνη, ὅπου δέν κάνει ποτέ κρύο. Εἶναι ἡ περιοχή τῶν Ἀληγῶν ἀνέμων, πού πνέουν ἀπό τήν Ἀνατολή πρός τήν περιοχή τῶν Ἰσημερινῶν νηνεμιῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΜΑΤΑ ΠΑΛΙΡΡΟΙΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΕΥΜΑΤΑ

Τό νερό τῶν θαλασσῶν δέ μένει ἀκίνητο, ἀλλά κάνει διάφορες κινήσεις, πού ὀφείλονται: στά **κύματα,** στίς **παλίρροιες** καί στά **θαλάσσια ρεύματα**.

Τά κύματα, πού δημιουργοῦνται ἀπό τούς ἀνέμους, εἶναι μιά ἀλλαγή τῆς μορφῆς τοῦ ὕδατος καί ὄχι μετακίνηση τῆς μάζας του, ὅπως μᾶς φαίνεται. Στήν πραγματικότητα, οἱ κινήσεις τῶν ἐπιφανειακῶν ὑδάτων εἶναι κατακόρυφες κινήσεις, πού γίνονται κατά περιόδους καί μέ ὁρισμένη ταχύτητα καί διεύθυνση, ἀνάλογα μέ τήν ἔνταση καί τή διεύθυνση τῶν ἀνέμων, ὅπως π.χ. προχωροῦν οἱ κυματισμοί ἑνός κινούμενου σκοινιοῦ.

Τό κύμα, ὅπως βλέπουμε καί στό σχῆμα, χαρακτηρίζεται ἀπό τό ὕψος, τό μῆκος καί τήν ταχύτητά του. Τό ὕψος τοῦ κύματος, πού ἐξαρτᾶται ἀπό τή σφοδρότητα τοῦ ἀνέμου, μπορεῖ νά εἶναι λίγα ἑκατοστά μέχρι πολλά μέτρα. Στίς ἀνοιχτές θάλασσες, ὅπου οἱ ἄνεμοι εἶναι πολλές φορές πολύ δυνατοί, τό ὕψος τοῦ κύματος φτάνει τά 15-20 μ. Ἐκτός ἀπό τούς ἀνέμους, μεγάλα κύματα δημιουργοῦνται καί ἀπό ὑποθαλάσσιους σεισμούς ἤ ἐκρήξεις ἠφαιστείων.

υ = ὕψος κύματος

Οἱ παλίρροιες ὀφείλονται στήν ἕλξη τῆς Σελήνης καί τοῦ Ἥλιου. Τό νερό τῆς θάλασσας ἀνεβαίνει καί κατεβαίνει περιοδικά σέ 12 περίπου ὧρες. Τό ἀνέβασμα τῆς στάθμης τῶν νερῶν τό ὀνομάζουμε **πλημμυρίδα** καί τό κατέβασμα **ἄμπωτη**.

Τό εὖρος τῆς παλίρροιας, δηλ. ἡ ὑψομετρική διαφορά μεταξύ πλημμυρίδας καί ἄμπωτης δέν εἶναι τό ἴδιο γιά ὅλες τίς θάλασσες τοῦ κόσμου. Ἀλλοῦ τό εὖρος εἶναι πολύ μικρό, ἐνῶ σέ ἄλλες περιοχές φτάνει τά 15-20 μ., ὅπως στίς ἀκτές τοῦ Καναδᾶ (ὅρμος Φάντυ) καί στίς γαλλικές ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ (Γκράνβιλ).

Πλημμυρίδα

Ἄμπωτη

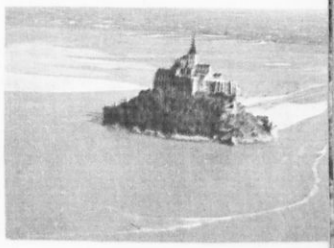

Τό βουνό Σαίν-Μισέλ, στίς δυτικές Γαλλικές ἀκτές. Ὅταν ἀνεβαίνει ἡ θάλασσα γίνεται νησί, ἐνῶ ὅταν χαμηλώνουν τά νερά τό «νησί» γίνεται πάλι ἕνα κομμάτι τῆς ἠπειρωτικῆς ξηρᾶς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τά θαλάσσια ρεύματα μοιάζουν μέ μεγάλους ποταμούς, πού διασχίζουν τίς θάλασσες.

Τά νερά τῶν ρευμάτων ἔχουν διαφορετική θερμοκρασία καί διαφορετική ἁλμυρότητα ἀπό τά νερά τῶν θαλασσῶν, πού διασχίζουν. Τά θαλάσσια ρεύματα παρατηροῦνται σέ ὅλους τούς ὠκεανούς καί μεταφέρουν ποσότητες ὕδατος σέ μεγάλες ἀποστάσεις. Ἡ δημιουργία τους ὀφείλεται στίς διαφορές **θερμοκρασίας** καί **ἁλμυρότητας,** πού παρατηροῦνται στά διάφορα βάθη καί πλάτη τῶν ὠκεανῶν καθώς ἐπίσης καί στήν κίνηση τῶν σταθερῶν ἀνέμων (ἀληγῶν).

Ἐπειδή οἱ ἀληγεῖς ἄνεμοι φυσᾶνε ὅλο τό χρόνο πρός τήν ἴδια κατεύθυνση, παρασύρουν τά ἐπιφανειακά στρώματα τῶν νερῶν τῶν ὠκεανῶν σέ μία κίνηση ἀπό τήν Ἀνατολή πρός τή Δύση. Ἄς δοῦμε σάν παράδειγμα τί συμβαίνει στόν Ἀτλαντικό ὠκεανό. Στό ὕψος τοῦ ἰσημερινοῦ, λόγω τῶν ἀληγῶν ἀνέμων, σχηματίζεται ἕνα ρεῦμα, πού διευθύνεται ἀπό τίς ἀκτές τῆς Ἀφρικῆς πρός τίς ἀκτές τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Εἶναι ἕνα ρεῦμα θερμό, ἐπιφανειακό, πού ὀνομάζεται Ἰσημερινό ρεῦμα.

Τό ρεῦμα αὐτό, ὅταν φτάσει στίς ἀκτές τῆς Ν. Ἀμερικῆς, προσκρούει στό ἀκρωτήριο Σάο Ρόκ, στίς ἀκτές τῆς Βραζιλίας, ἀλλάζει πορεία καί κατευθύνεται πρός βορρᾶ καί εἰσέρχεται καί συσσωρεύεται στόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ. Σέ συνέχεια ἀπό τόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ δημιουργεῖται τό θερμό **Ρεῦμα τοῦ Κόλπου** (Golf stream).

Αὐτό ὀφείλεται ἤ στή διαφορά θερμοκρασίας καί ἁλμυρότητας ἤ στή διαφορά στάθμης μεταξύ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καί τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ (17,5 ἑκατ.).

Τό θερμό αὐτό ρεῦμα ἐξέρχεται ἀπό τόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ ἀπό τό στενό μεταξύ Κούβας καί Φλόριντας καί διασχίζει τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό μέ κατεύθυνση τά παράλια τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Δ. Εὐρώπης. Οἱ βόρειοι κλάδοι τοῦ ρεύματος τοῦ κόλπου φτάνουν μέχρι τή Νορβηγική θάλασσα καί ἀκόμα μέχρι τόν Ἀρκτικό Ὠκεανό.

Οἱ νότιοι κλάδοι τοῦ ρεύματος φτάνουν στίς ἀκτές τῆς Ἰβηρικῆς χερσονήσου καί κινοῦνται πρός νότο, δηλ. πρός τή ζώνη τῶν ἀληγῶν ἀνέμων, ὅπου συναντοῦν τό ἰσημερινό ρεῦμα καί ἔτσι συμπληρώνεται ἡ κυκλοφορία του.

Τό θερμό ρεῦμα τοῦ κόλπου ἐπιδρᾶ στό κλίμα τῆς βόρειας κυρίως Εὐρώπης, πού γίνεται πιό ἤπιο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

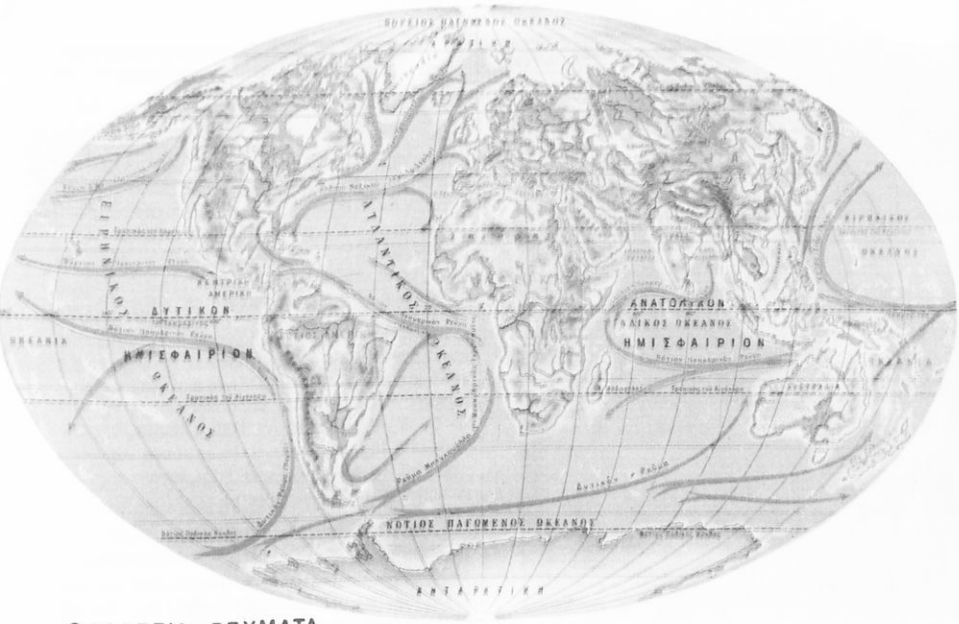

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΕΥΜΑΤΑ

→ θερμο ρεύμα

→ ψυχρό ρεύμα

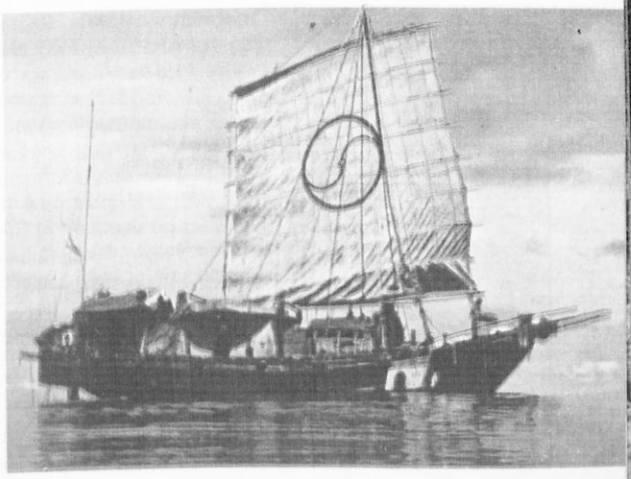

Τό σκάφος «Ταϊ-Κι» τόν Ἰούνιο τοῦ 1974 διέπλευσε τόν Εἰρηνικό ὠκεανό ἀπό τήν Κίνα μέχρι τήν Ἀμερική ἐκμεταλλευόμενο τά θαλάσσια ρεύματα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΓΗΣ

Τό ἐσωτερικό τῆς γῆινης σφαίρας δέν εἶναι ὁμοιογενές, ἀλλά ἀποτελεῖται ἀπό τρία διαφορετικά τμήματα: τό **Φλοιό**, τό **Μανδύα** καί τόν **Πυρήνα.**

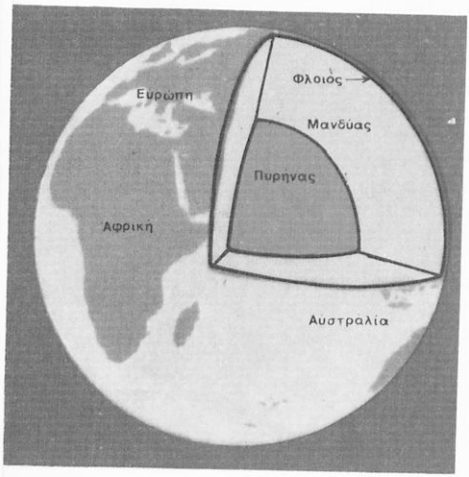

Φλοιός: Εἶναι τό ἐξωτερικό τμῆμα τῆς γῆινης σφαίρας καί ἀποτελεῖται ἀπό διάφορα πετρώματα, κυρίως ὅμως ἀπό πυριτικά καί ἀργιλικά. Τό πάχος του δέν εἶναι παντοῦ τό ἴδιο, ἀλλά εἶναι πολύ λεπτός στούς πυθμένες τῶν Ὠκεανῶν (8-15 χλμ.) καί παχύτερος στίς ἠπείρους (20-50 χλμ.). Στίς ὀροσειρές εἶναι ἀκόμα παχύτερος καί φτάνει τά 70 χλμ.

Μανδύας: Βρίσκεται κάτω ἀπό τό φλοιό καί ἔχει πάχος 2.900 χλμ. Εἶναι ἕνα στρῶμα παχύρευστο μεγάλης θερμοκρασίας, ἀπό τό ὁποῖο προέρχονται οἱ λάβες πού βγαίνουν ἀπό τά ἠφαίστεια. Ἡ παχύρευστη καί θερμή μάζα τοῦ μανδύα κινεῖται ἀργά σχηματίζοντας ὑπόγεια ρεύματα.

Πυρήνας: Καταλαμβάνει τό κεντρικό τμῆμα τῆς γῆινης σφαίρας καί ἔχει ἀκτίνα 3.450 χλμ., εἶναι δηλαδή τό μεγαλύτερο ἀπό τά τρία τμήματα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Γῆς. Ἡ θερμοκρασία του εἶναι πάρα πολύ μεγάλη καί ἀποτελεῖται,τό πιθανότερο, κυρίως ἀπό σίδηρο.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΞΗΡΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

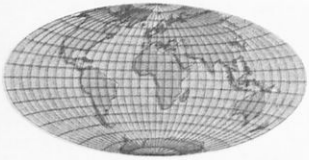

Τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς καλύπτεται ἀπό νερό. Οἱ Ὠκεανοί καταλαμβάνουν τά 3/4 τῆς Γῆς καί ὁ πιό μεγάλος ὠκεανός, ὁ Εἰρηνικός, καλύπτει μόνος του τό 1/3 αὐτῆς.

Τό 82% τοῦ νότιου ἡμισφαίριου εἶναι θάλασσα, ἀλλά καί στό βόρειο ἡμισφαίριο, πού κυρίως βρίσκονται οἱ ἤπειροι, τό 60% καλύπτεται ἀπό νερό.

Ἡ μεγαλύτερη ἀπό τίς ἠπείρους, ἡ Ἀσία, εἶναι ἑνωμένη μέ τήν **Εὐρώπη,** μέ τήν ὁποία σχηματίζει μία ἑνιαία ἤπειρο, πού ὀνομάζεται **Εὐρασία.** Ἡ **Ἀφρική** βρίσκεται πολύ κοντά σ' αὐτή τή μεγάλη μάζα τῆς Εὐρασίας καί ἀποτελεῖ μέ αὐτήν τό λεγόμενο **παλαιό κόσμο,** πού ἀντιστοιχεῖ περίπου στό μισό τῆς ξηρᾶς τῆς Γῆς (57%).

Οἱ ἄλλες ἤπειροι βρίσκονται ἀπομονωμένες στή μέση μεγάλων ὠκεανῶν. Ἡ **Ἀμερική,** πού εἶναι μεγάλη σχεδόν ὅσο καί ἡ Ἀσία, βρίσκεται ἀνάμεσα στόν Εἰρηνικό καί Ἀτλαντικό Ὠκεανό.

Ἡ **Αὐστραλία** καί ἡ **Ἀνταρκτική** περιβάλλονται ἐπίσης ἀπό μεγάλες θαλάσσιες ἐκτάσεις.

ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ

(σέ ἑκατ. τετρ. χλμ.)

Γῆ	510
Ὠκεανοί	364
Ἀσία	44
Ἀμερική	42
Ἀφρική	30
Ἀνταρκτική	12
Εὐρώπη	10
Αὐστραλία	8

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΟ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ

Τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιφάνειας τῶν ἠπείρων ἀποτελεῖται ἀπό τεράστιες **πεδιάδες** καί ἀπό πλατιά **ὀροπέδια.** Οἱ μορφές αὐτές τοῦ ἀναγλύφου διακόπτονται ἀπό κοιλάδες ποταμῶν, πού μπορεῖ νά εἶναι λιγότερο ἤ περισσότερο βαθιές καί πλατιές.

Οἱ πιό ἐντυπωσιακές ὅμως μορφές τοῦ ἀναγλύφου εἶναι οἱ **μεγάλες ὀροσειρές**. Τό σχῆμα τους εἶναι συνήθως ἐπίμηκες καί ἔχουν πολύ ἀπότομες πλαγιές. Ἡ πιό ἐπιβλητική ὀροσειρά, τά Ἰμαλάια στήν Ἀσία, ἔχει τήν ψηλότερη κορυφή τοῦ κόσμου, τό Ἔβερεστ, πού ἔχει ὕψος 8.846 μ.

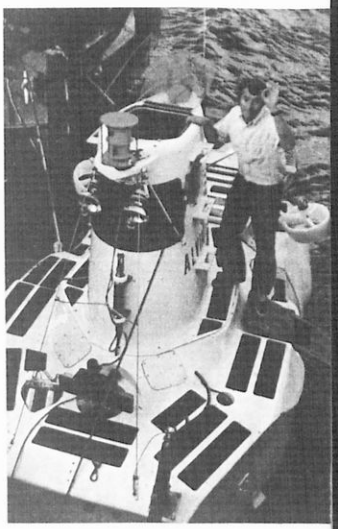

Οἱ ἐπιστήμονες ἐρευνοῦν τούς βυθούς τῶν Ὠκεανῶν μέ εἰδικά βαθυσκάφη.

ΤΟ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ

Ὅπως τό ἠπειρωτικό ἀνάγλυφο ἔτσι καί τό ὑποθαλάσσιο παρουσιάζει ἀνωμαλίες. Οἱ ἤπειροι περιβάλλονται ἀπό μία ὑποθαλάσσια ὁμαλή περιοχή μέ μικρή κλίση, πού εἶναι ἡ **ὑφαλοκρηπίδα.** Ἡ ὑφαλοκρηπίδα ἀρχίζει ἀπό τήν ἀκτή καί φτάνει μέχρι ἐκεῖ, πού ὁ πυθμένας τῆς θάλασσας ἔχει βάθος 200 περίπου μέτρα. Τό πλάτος τῆς ὑφαλοκρηπίδας δέν εἶναι τό ἴδιο γιά ὅλες τίς περιοχές τῆς Γῆς. Ὑπάρχουν περιοχές πού τό πλάτος τῆς ὑφαλοκρηπίδας εἶναι πολύ μεγάλο (στίς ἀκτές τῆς Σιβηρίας τό πλάτος εἶναι 1.700 χλμ.) καί περιοχές μέ πολύ στενή ὑφαλοκρηπίδα (στήν Ἀφρική τό πλάτος εἶναι μόνο 10 χλμ.). Τό μέσο πλάτος τῆς ὑφαλοκρηπίδας γιά ὁλόκληρη τή Γῆ εἶναι 65-75 χλμ.

Ἡ ὑφαλοκρηπίδα τελειώνει στήν **ἠπειρωτική κατωφέρεια,** μία ζώνη μέ μεγάλη κλίση, πού εἶναι τό φυσικό ὅριο μεταξύ τῆς ὑφαλοκρηπίδας καί τῶν **θαλάσσιων λεκανῶν.** Οἱ μεγάλες καί βαθιές ὠκεάνειες λεκάνες εἶναι ἀνώμαλες καί παρουσιάζουν συχνά **ὑποθαλάσσιες ὀροσειρές**, ὅπως αὐτή πού βρίσκεται στή μέση τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέ διεύθυνση ἀπό βορρᾶ πρός νότο. Οἱ ὠκεάνειες λεκάνες διακόπτονται ἐπίσης ἀπό **τάφρους,** πού εἶναι στενές, ἔχουν μεγάλο μῆκος καί συχνά εἶναι πολύ βαθιές, ὅπως π.χ. οἱ τάφροι τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, πού περιβάλλουν τή ΝΑ Ἀσία καί ἔχουν βάθος 10.000 μ.

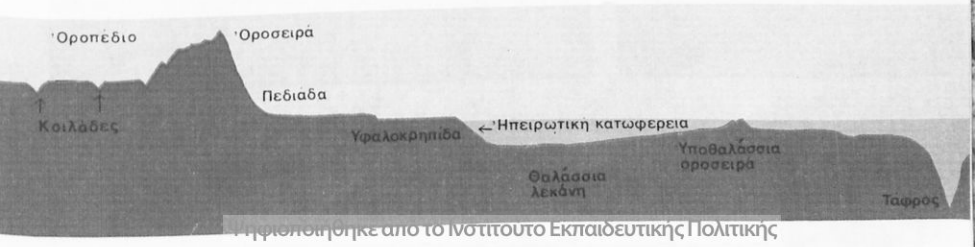

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Ἡ μορφή τῶν Ἠπείρων δέν ἦταν πάντοτε ὅπως ἐμφανίζεται σήμερα. Μερικοί ἐπιστήμονες πιστεύουν ὅτι οἱ Ἤπειροι δέν ἦταν ἀπομονωμένες, ἀλλά σχημάτιζαν πρίν ἀπό ἑκατοντάδες ἑκατ. χρόνια ἕνα ἑνιαῖο σύνολο, μιά καί μόνη Ἤπειρο, **τήν Παγγαία.** Ἡ Παγγαία ἄρχισε σιγά-σιγά νά ''σπάει'' καί νά χωρίζεται σέ μεγάλα κομμάτια, τά ὁποῖα μετακινήθηκαν καί ἀπομακρύνθηκαν τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο καί ἔτσι πῆραν τή μορφή πού ἔχουν σήμερα οἱ Ἤπειροι.

Ἀκόμη καί σήμερα οἱ ἀποστάσεις μεταξύ τους δέν εἶναι σταθερές, ἀλλά μεταβάλλονται. Οἱ μεταβολές αὐτές εἶναι πάρα πολύ μικρές, μερικά ἑκατοστά τό χρόνο, ἀλλά πάντως ὑπάρχουν καί ἀποδεικνύουν τή σχετική κίνηση τῶν Ἠπείρων.

Ἄν κοιτάξουμε σέ ἕνα παγκόσμιο χάρτη τίς ἀκτές τῶν Ἠπείρων, θά δοῦμε ὅτι παρουσιάζουν **μιάν ἀναλογία στή μορφή τους.** Τό πιό χαρακτηριστικό παράδειγμα ἐμφανίζεται μεταξύ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Ν. Ἀμερικῆς, πού παρουσιάζουν τέτοια ἀναλογία στή μορφή τους, ὥστε, ἄν ὑποθέσουμε ὅτι οἱ δύο Ἤπειροι πλησιάζουν ἡ μία τήν ἄλλη, οἱ δύο ἀκτές τους θά ἐφαρμόσουν τέλεια. Οἱ ἐπιστήμονες ἀνακάλυψαν πρόσφατα ὅτι ἡ ἐπιμήκης ὑποθαλάσσια ὀροσειρά, πού βρίσκεται κατά μῆκος τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ μεταξύ τῶν δύο ἠπείρων, δέν εἶναι παρά ἕνα εἶδος ''σχι-

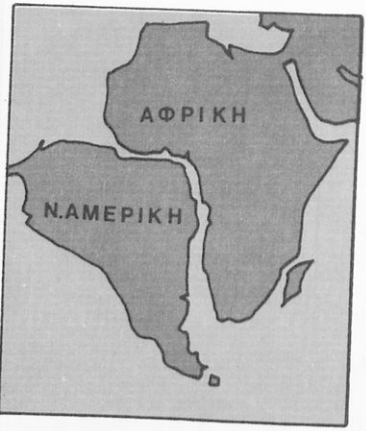

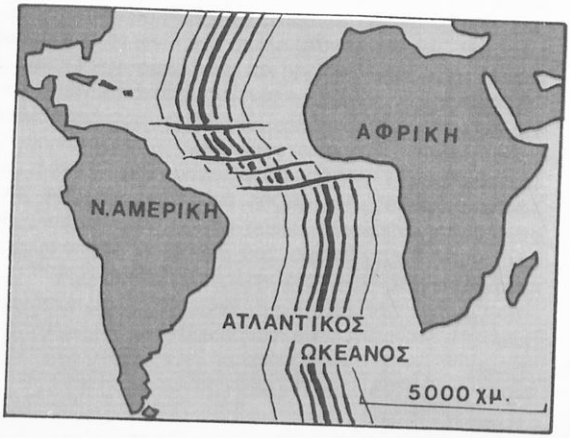

Γιατί ὅμως μεγαλώνει αὐτή ἡ σχισμή;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

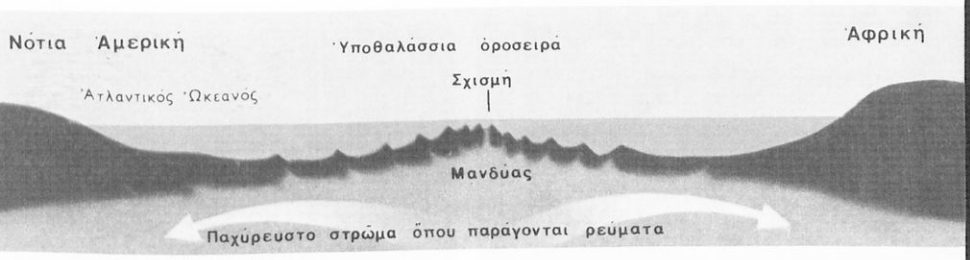

σμῆς" στό φλοιό τῆς Γῆς, πού ἐξακολουθεῖ νά διευρύνεται ἐδῶ καί ἑκατομμύρια χρόνια.

Στό παχύρευστο στρῶμα πού βρίσκεται κάτω ἀπό τό φλοιό τῆς Γῆς, στό **μανδύα**, παράγονται μεγάλα ρεύματα. Ὅταν δύο ἀπό αὐτά τά ρεύματα διευθύνονται ἀντίθετα, παρασύρουν πρός τή διεύθυνση τῆς κινήσεώς τους καί τό γήινο φλοιό καί ἔτσι δημιουργοῦνται σ' αὐτόν χάσματα, πού ὀνομάζονται **ρήγματα.** Ἀπό τά ρήγματα αὐτά ἀνεβαίνει διάπυρο ὑλικό, **οἱ ἡφαιστειακές λάβες,** πού ψύχεται καί στερεοποιεῖται. Ἡ κίνηση ὅμως τῶν ρευμάτων συνεχίζεται καί ἔτσι ἡ οὐλή συνέχεια διευρύνεται σέ πλάτος. Μέ τόν τρόπο αὐτό γίνεται ἡ προοδευτική ἀπομάκρυνση τῶν δύο ἠπείρων. Σύγχρονες μετρήσεις πού ἔγιναν μεταξύ δύο σταθμῶν παρατηρήσεως, πού ὁ ἕνας τους βρίσκεται στήν Ἀμερική καί ὁ ἄλλος στήν Εὐρώπη, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ μεταξύ τους ἀπόσταση μεγαλώνει κατά 1 ἑκατοστό περίπου τό χρόνο. Οἱ δύο ἤπειροι ἀπομακρύνονται σάν νά εἶναι δύο μεγάλες "σχεδίες", πού πλέουν σέ μιά παχύρευστη καί διάπυρη "θάλασσα", τό μανδύα τῆς Γῆς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΟΡΟΣΕΙΡΩΝ

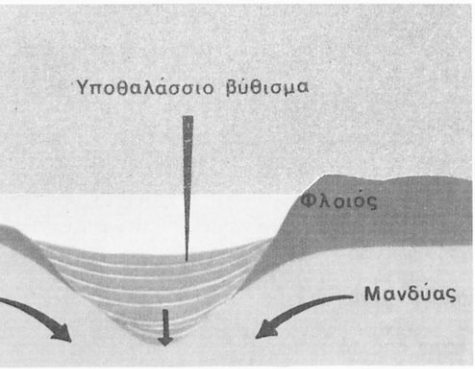

Οἱ ποταμοὶ διαβρώνουν τὴν ξηρὰ καὶ μεταφέρουν τὰ ὑλικὰ τῆς διαβρώσεως σὲ θαλάσσια βυθίσματα, τὰ ὁποῖα βαθαίνουν προοδευτικά.

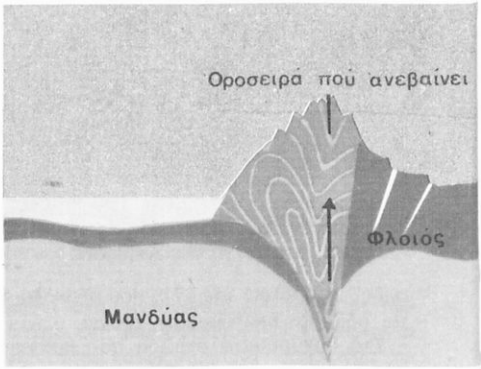

Τὰ ὑλικὰ τῆς διαβρώσεως (ἰζήματα) τὰ ὁποῖα ἔχουν παρασυρθεῖ σὲ βάθος ἀπό τὰ ὑπόγεια ρεύματα ἀνεβαίνουν στήν ἐπιφάνεια ὅταν σταματήσουν τὰ ρεύματα, γιατί εἶναι πιό ἐλαφρά ἀπό τὰ πετρώματα τοῦ μανδύα πού τὰ περιβάλλουν.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οἱ Ὠκεανοί καλύπτουν σχεδόν τά 3/4 τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς.
- Τρεῖς ἠπειροι: Ἀσία, Εὐρώπη καί Ἀφρική, σχηματίζουν τή μάζα τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου. Ἡ Ἀμερική, ἡ Αὐστραλία καί ἡ Ἀνταρκτική βρίσκονται στή μέση τῶν Ὠκεανῶν καί ἔχουν μετακινηθεῖ ἀπό τήν ἐποχή πού διαμελίστηκε ἡ ἀρχική ἤπειρος, ἡ Παγγαία.
- Οἱ μεγάλες ὀροσειρές δημιουργήθηκαν στή θέση πού ἄλλοτε ὑπῆρχε θάλασσιο βύθισμα, τό ὁποῖο γέμισε μέ ὑλικά διαβρώσεως.

Ὅπως εἶπαμε στό προηγούμενο κεφάλαιο, στό μανδύα πού βρίσκεται κάτω ἀπό τό φλοιό τῆς Γῆς, παράγονται μεγάλα ρεύματα. Ὅταν δύο ρεύματα διευθύνονται τό ἕνα πρός τό ἄλλο, τότε δέν προκαλεῖται πιά ἀπομάκρυνση τῶν τμημάτων τοῦ φλοιοῦ, ἀλλά ἀντίθετα πλησιάζουν τό ἕνα τό ἄλλο. Καθώς τά ρεύματα αὐτά, πού συναντιοῦνται, κατεβαίνουν πρός τό ἐσωτερικό τῆς Γῆς, δημιουργεῖται **ἕνα ὑποθαλάσσιο βύθισμα,** μέσα στό ὁποῖο παρασύρονται καί κατεβαίνουν τά ὑλικά τῆς διαβρώσεως τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς. Τά ὑλικά αὐτά, ἐπειδή ὁ χῶρος μέσα στό θάλασσιο βύθισμα, πού συνεχῶς κατεβαίνει, γίνεται διαρκῶς στενότερος, **πτυχώνονται,** ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει σέ ἕνα ὕφασμα, πού πιέζεται πλευρικά. Στή συνέχεια ὅταν τά ρεύματα τοῦ μανδύα, πού προκαλοῦν αὐτό τό βύθισμα, σταματήσουν γιά λόγους πού ἀκόμα εἶναι ἄγνωστοι, τότε τά ὑλικά τοῦ φλοιοῦ, πού ἔχουν πτυχωθεῖ, ἀνεβαίνουν στήν ἐπιφάνεια, γιατί εἶναι πιό ἐλαφρά ἀπό τά πετρώματα τοῦ μανδύα πού τά περιβάλλουν, καί ἔτσι στή θέση, πού βρισκόταν τό ὑποθαλάσσιο βύθισμα, σχηματίζεται προοδευτικά (σέ μερικά ἑκατομμύρια χρόνια) μιά ὀροσειρά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Οἱ πολικές περιοχές καλύπτουν τό 1/7 περίπου τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς καί βρίσκονται μεταξύ τῶν πόλων καί τῶν πολικῶν κύκλων. Οἱ θερμοκρασίες εἶναι πολύ χαμηλές, ἰδίως κατά τήν περίοδο τῆς μεγάλης πολικῆς νύχτας, πού διαρκεῖ τούς 6 χειμερινούς μῆνες (βλ. κλιματικές ζῶνες). Οἱ πολικές περιοχές τοῦ βόρειου ἡμισφαίριου λέγονται **ἀρκτικές** καί τοῦ νότιου **Ἀνταρκτικές.**

ΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Τό μεγαλύτερο τμῆμα τῶν περιοχῶν αὐτῶν καλύπτεται ἀπό ἕνα μεγάλο καί βαθύ ὠκεανό, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιφάνεια εἶναι παγωμένη, τόν **Ἀρκτικό** ἤ **Βόρειο παγωμένο ὠκεανό.**

Τό στρῶμα τοῦ θαλάσσιου πάγου, πού πλέει στόν ὠκεανό, ἔχει πάχος μόνο μερικῶν μέτρων. Ἔτσι τό πυρηνικό ὑποβρύχιο "Ναυτίλος" (ΗΠΑ), τό 1958, κατάφερε νά διασχίσει, κάτω ἀπό τούς πάγους, ὁλόκληρο τόν παγω-

Στό κάτω μέρος τῆς εἰκόνας βλέπουμε τόν θαλάσσιο πάγο πού σχηματίζεται ἀπό τό νερό τῆς θάλασσας. Στό βάθος διακρίνουμε τόν πάγο πού καλύπτει τήν ξηρά ἀπό τόν ὁποῖο σχηματίζονται οἱ παγετῶνες καί τά παγόβουνα.

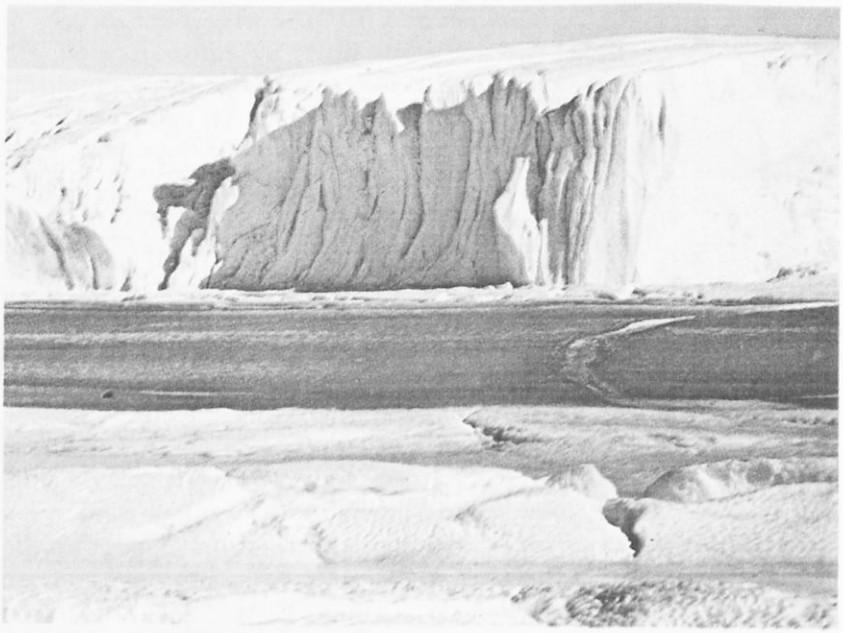

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

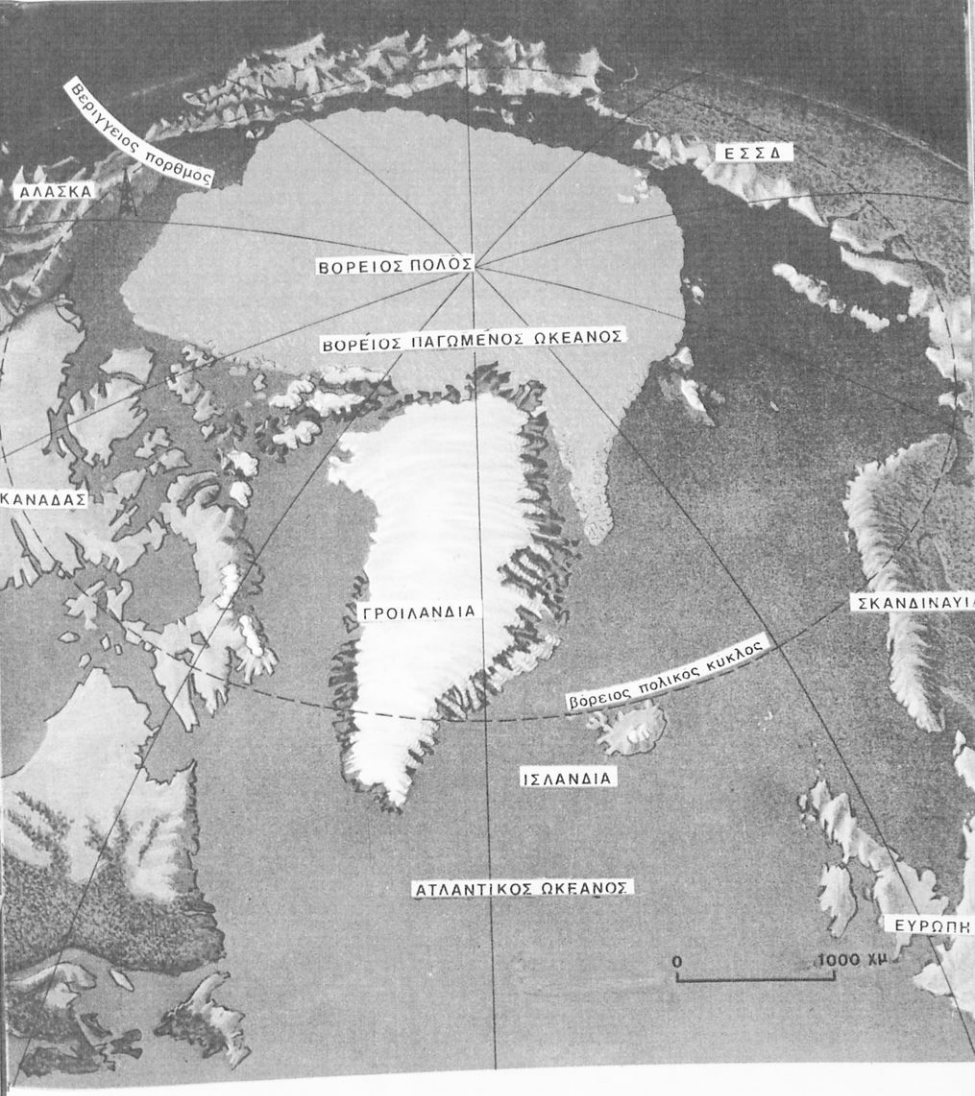

μένο ὠκεανό (1800 μίλια). Ἐπίσης τό 1977 τό ἀτομικό παγοθραυστικό «Ἄρκτικα» (Σοβιετική Ἕνωση) ἔφτασε, σπάζοντας τό θαλάσσιο πάγο, στό Βόρειο Πόλο πού βρίσκεται στή μέση τοῦ Ἀρκτικοῦ ὠκεανοῦ.

Οἱ ἀρκτικές περιοχές περιλαμβάνουν, ὅπως βλέπουμε στό χάρτη, τμήματα τῆς Ἀσίας, Εὐρώπης καί Β. Ἀμερικῆς, καθώς καί ἕνα μεγάλο ἀριθμό νησιῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τό μεγαλύτερο ἀπό αὐτά εἶναι ἡ Γροιλανδία, πού εἶναι καί τό μεγαλύτερο νησί τοῦ κόσμου (ἔκταση 2.175.600 τετρ. χλμ.). Ἡ Γροιλανδία εἶναι ἕνα ὀρεινό νησί. Τό ἐσωτερικό του καλύπτεται ἀπό ἕνα στρῶμα πάγου, πάχους 3.000 μ., πού φτάνει μέχρι τίς ψηλές κορυφές τῶν παραλιακῶν βουνῶν. Ἀπό τό παχύ αὐτό στρῶμα τοῦ πάγου ξεκινοῦν οἱ **παγετῶνες,** πού σάν μεγάλοι παγωμένοι ποταμοί κυλᾶνε ἀργά πρός τή θάλασσα, ὅπου μεγάλα κομμάτια τους κόβονται καί σχηματίζουν παγόβουνα. Ὅπως βλέπουμε, τά παγόβουνα δέ σχηματίζονται ἀπό θαλάσσιο (ἁλμυρό) πάγο, ἀλλά προέρχονται ἀπό "ἠπειρωτικό πάγο", πού γίνεται ἀπό γλυκό νερό.

Τά παγόβουνα, πού εἶναι ἐπικίνδυνα γιά τή ναυσιπλοΐα, παρασύρονται ἀπό τά θαλάσσια ρεύματα πρός τά νότια καί λιώνουν σιγά-σιγά.

Ἕνα χωριό στίς ἀκτές τῆς Γροιλανδίας.

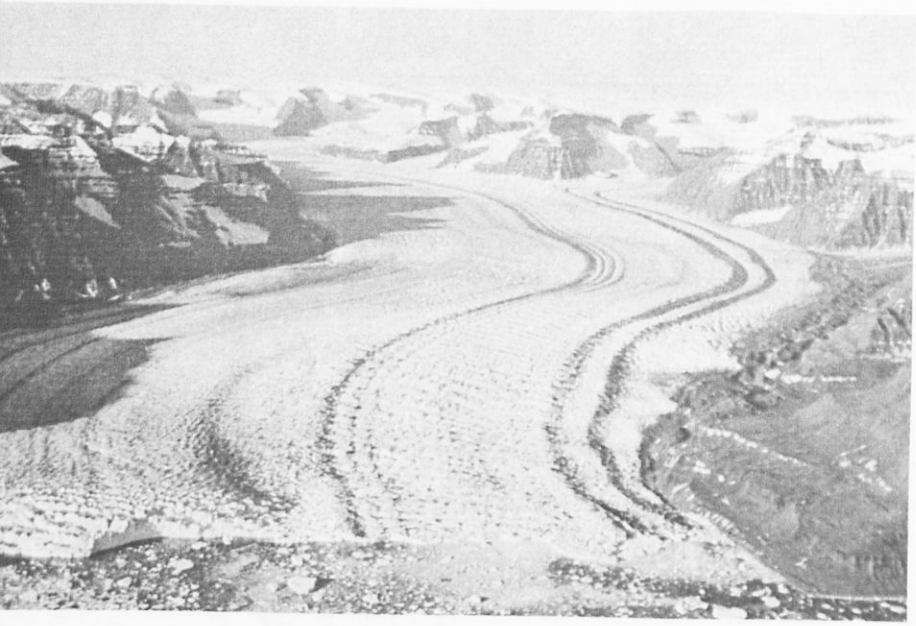

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

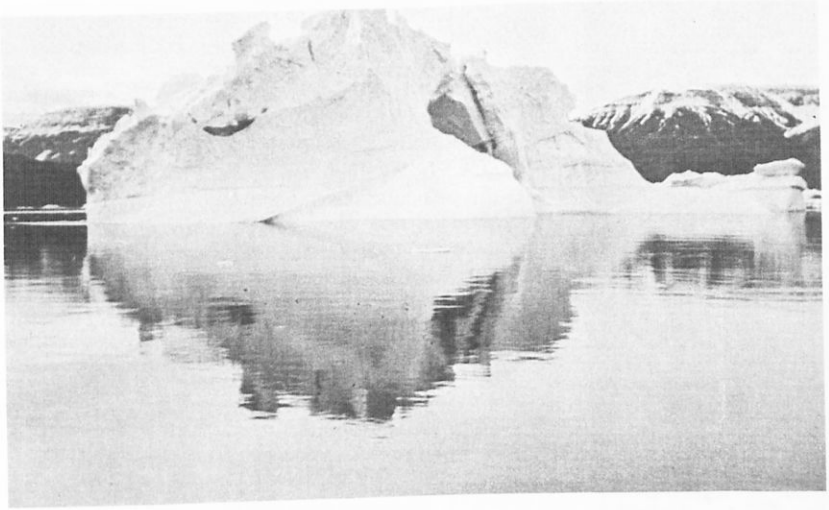

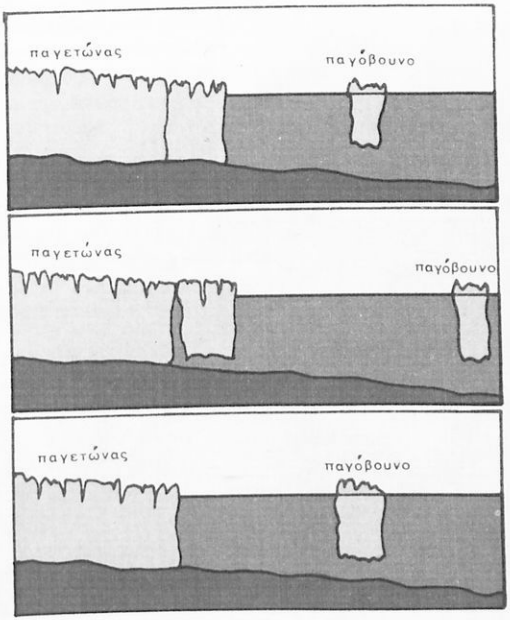

Ἕνας παγετώνας, πού τό πλάτος του ξεπερνάει τά 10 χλμ. κινεῖται ἀργά πρός τή θάλασσα.

Ἐκεῖ μεγάλα κομμάτια πάγου κόβονται καί σχηματίζουν τά παγόβουνα. Τά παγόβουνα βυθίζονται στή θάλασσα κατά τά 9/10 τοῦ ὄγκου τους καί μόνο τό 1/10 βρίσκεται πάνω ἀπό τήν ἐπιφάνεια.

Οἱ διαστάσεις τους εἶναι καμιά φορά ἐντυπωσιακές.

Ὑπάρχουν παγόβουνα πού τό μῆκος τους φθάνει τά 55 χλ καί τό πλάτος 35 χμ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ Γροιλανδία ἀνήκει στή Δανία καί ἔχει πληθυσμό 47.000 κατοίκους. Οἱ περισσότεροι εἶναι Ἐσκιμῶοι καί εἶναι προσαρμοσμένοι στίς καιρικές συνθῆκες πού ἐπικρατοῦν. Ἡ προέλευσή τους εἶναι μογγολική, ἔχουν μιρό ἀνάστημα, σκοτεινό κίτρινο χρῶμα καί ἴσια μαῦρα μαλλιά. Ἀσχολοῦνται μέ τό κυνήγι τῆς φάλαινας, καθώς καί ζώων γιά τήν πολύτιμη γούνα τους (πολικοί ἄρκτοι).

Ἐκτός ἀπό τούς Ἐσκιμώους ζοῦν καί λίγοι Εὐρωπαῖοι, κυρίως Δανοί, πού ἀσχολοῦνται μέ τό ἐμπόριο καί τήν ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου: λιθάνθρακες καί κρυόλιθοι, ὀρυκτό πού χρησιμοποιεῖται γιά τήν κατασκευή σμάλτου.

Ἄλλα νησιά τοῦ Β. Παγωμένου ὠκεανοῦ εἶναι τά νησιά τῆς Σπιτσβέργης, τῆς Νέας Ζέμλιας, τῆς Νέας Σιβηρίας καί μερικά ἄλλα.

Ὁ Β. Παγωμένος ὠκεανός ἐπικοινωνεῖ μέ τόν Εἰρηνικό μέ τό **Βερίγγειο πορθμό.**

Οἱ κάτοικοι τῆς Γροιλανδίας χρειάζονται ζεστά ροῦχα γιά νά ἀντιμετωπίσουν τό κρύο. Στή φωτογραφία ἕνα παιδάκι μπροστά στό σχολεῖο του.

Ἕνας σταθμός ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων στό Β. Πόλο, ἀναφοδιάζεται ἀπό εἰδικό πλοῖο πού κατορθώνει νά φθάσει ὡς ἐκεῖ σπάζοντας τό θαλάσσιο πάγο (παγοθραυστικό).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

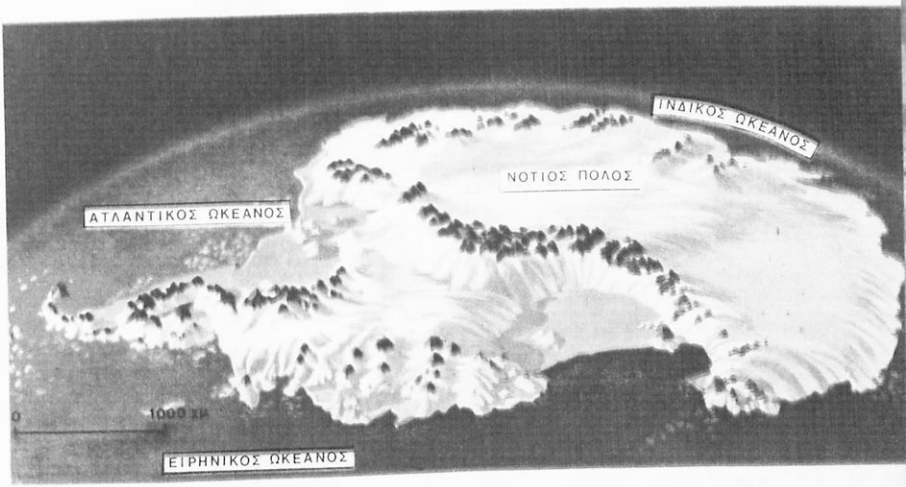

Ένα παγοθραυστικό έχει φθάσει στίς ἀκτές τῆς Ἀνταρκτικῆς μέ ἐφόδια γιά τίς ἐπιστημονικές ἀποστολές.

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Ἀντίθετα μέ τίς ἀρκτικές περιοχές, πού ἀποτελοῦνται κυρίως ἀπό θάλασσα, τό μεγαλύτερο μέρος τῶν ἀρκτικῶν περιοχῶν καταλαμβάνει μιά μεγάλη ἤπειρος, πού εἶναι ἀρκετά μεγαλύτερη ἀπό τήν Εὐρώπη, ἡ **Ἀνταρκτική.**

Οἱ ἀκτές καί τό ἀνάγλυφο τῆς Ἀνταρκτικῆς διακρίνονται δύσκολα γιατί εἶναι σκεπασμένη, σχεδόν ὁλόκληρη, ἀπό ἕνα τεράστιο στρῶμα πάγου πάχους μερικῶν χιλιομέτρων. Μόνο οἱ πολύ ψηλές κορυφές τῶν βουνῶν, πού ἔχουν πάνω ἀπό 4.000 μ. ὕψος, ἐξέχουν ἀπό τό παχύ αὐτό στρῶμα τοῦ πάγου. Ἡ θάλασσα γύρω ἀπό τήν Ἀνταρκτική εἶναι σκεπασμένη μέ θαλάσσιο πάγο, πάχους 2-3 μέτρα.

Τά ἀνταρκτικά παγόβουνα, πού σχηματίζονται ἀπό τό παχύ στρῶμα τοῦ ἐσωτερικοῦ πάγου εἶναι τεράστια, πολύ μεγαλύτερα ἀπό τά ἀρκτικά.

Τό κλίμα τῆς Ἀνταρκτικῆς εἶναι τόσο ψυχρό, πού ἡ ζωή εἶναι ἀδύνατη. Οἱ μόνοι κάτοικοι εἶναι οἱ ἐπιστήμονες πού ζοῦν σέ σταθμούς παρατηρήσεων, εἰδικά κατασκευασμένους γιά νά ἀντιμετωπίζονται τόσο χαμηλές θερμοκρασίες.

Στό ἐσωτερικό τῆς Ἀνταρκτικῆς δέν ὑπάρχει κανένα ζῶο, στίς ἀκτές ὅμως ζοῦν φώκιες, φάλαινες καί θαλάσσια πουλιά (κυρίως πιγκουίνοι).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΣΙΑ

Φωτογραφία από το Ινστιτούτο Εξωτερικής Πολιτικής

Η ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπό ὅλες τίς ἠπείρους, ἀφοῦ ἔχει ἔκταση 44 ἑκατ. τετρ. χμ., πού ἀντιστοιχοῦν στό 1/3 τῆς συνολικῆς ἐκτάσεως τῶν ἠπείρων. Τεράστιες ἀποστάσεις χωρίζουν τά ἀκραῖα σημεῖα της: 9.000 χμ. ἀπό τό Βορρᾶ ὡς τό Νότο, 1.700 χμ. ἀπό τήν Ἀνατολή ὡς τή Δύση.

Ἔχει πρός τά Ἀνατολικά τόν Εἰρηνικό Ὠκεανό, πρός Βορρᾶ τό Β. Παγωμένο Ὠκεανό, πρός Νότο τόν Ἰνδικό καί Εἰρηνικό Ὠκεανό. Πρός τά Δυτικά συνορεύει μέ τήν Εὐρώπη καί βρέχεται ἀπό τήν Ἀνατολική Μεσόγειο, τό Αἰγαῖο πέλαγος, τόν Ἑλλήσποντο, τήν Προποντίδα, τό Βόσπορο καί τόν Εὔξεινο Πόντο.

Τά σύνορα μέ τήν Εὐρώπη, πού εἶναι συνέχεια τῆς Ἀσίας, δέν εἶναι σαφή. Ὁρίζονται ἀπό τά Οὐράλια ὄρη, τόν Οὐράλη ποταμό, τήν Κασπία θάλασσα καί τήν ὀροσειρά τοῦ Καυκάσου. Ἀπό τήν Ἀφρική χωρίζεται μέ τήν Ἐρυθρά θάλασσα καί τή διώρυγα τοῦ Σουέζ.

Χάρτης πού δείχνει τά ὅρια τῆς Ἀσιατικῆς ἠπείρου.

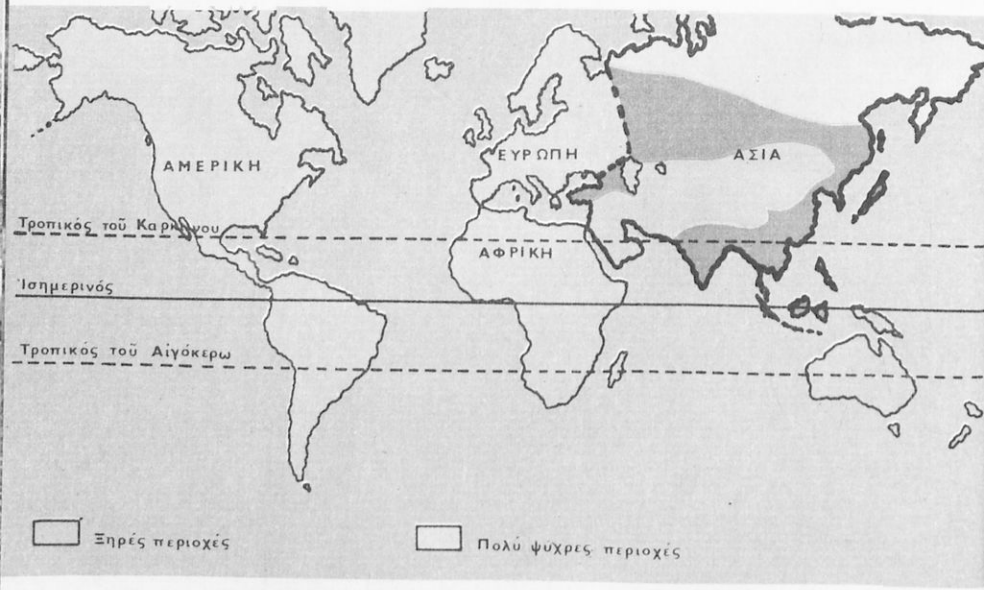

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

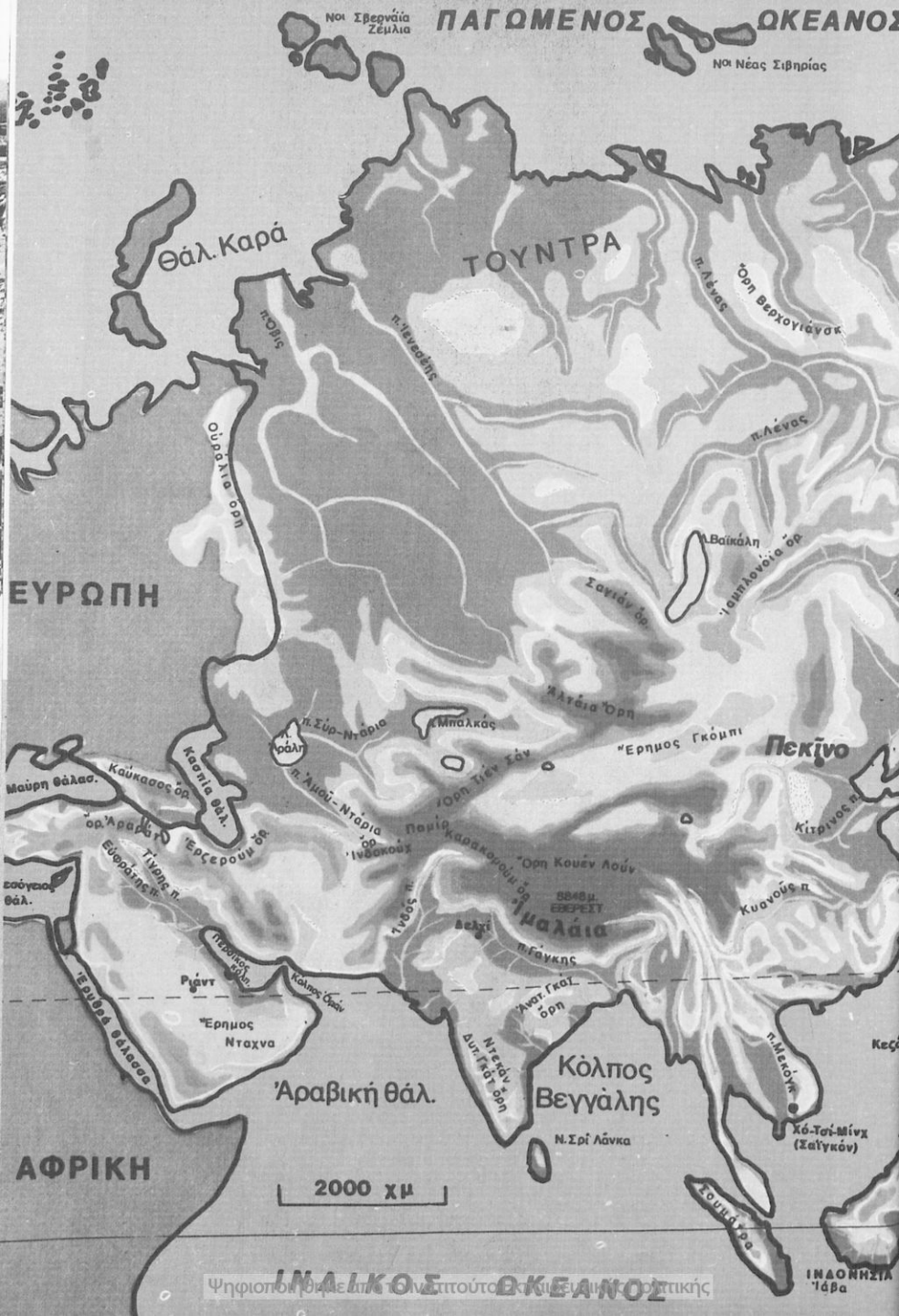

Ψηφιοποίηση: Ελληνικό Δίκτυο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Ἀσία εἶναι μιά ἐνιαία ἤπειρος, πού οἱ ἀκτές της δέν παρουσιάζουν μεγάλο διαμελισμό. Στό Νότο σχηματίζονται τρεῖς μεγάλες χερσόνησοι: τῆς **Ἀραβίας,** τῶν **Ἰνδιῶν** καί τῆς Ἰνδοκίνας. Στήν Ἀνατολή ἔχει πολλά ἠφαιστειογενή νησιά: τήν **Ἰνδονησία,** τίς **Φιλιππίνες** καί τήν **Ἰαπωνία.**

Ἡ Ἀσιατική ἤπειρος διασχίζεται ἀπό πολλές ὀροσειρές, μέ ψηλότερα τά **Ἰμαλάια** ὄρη (Ἔβερεστ 8.848 μ.). Ἔχει ἐπίσης πολλά ὀροπέδια. Στό Βορρᾶ εἶναι τό ὀροπέδιο τῆς **Σιβηρίας.** Στό κέντρο εἶναι τά ὀροπέδια τῆς **Μογγολίας** καί τοῦ **Θιβέτ,** πού ξεπερνᾶ τά 4.000 μ. ὕψος καί νοτιότερα τά χαμηλότερα ὀροπέδια τῆς **Ἀραβίας** καί τοῦ **Ντεκάν.**

Ἀρκετοί μεγάλοι ποταμοί ὑπάρχουν στήν Ἀσία. Οἱ σπουδαιότεροι ἀπό αὐτούς, πού εἶναι ὁ **Ἰνδός,** ὁ **Γάγγης,** ὁ **Βραχμαπούτρας,** ὁ **Μεκόγκ,** ὁ **Γιάνγκτσε-Κιάνγκ,** ὁ **Χόανγκ-Χό,** ἔχουν σχηματίσει μεγάλες καί εὔφορες προσχώσιγενεῖς πεδιάδες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ Η ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία ἐκτείνεται ἀπό τήν Ἀρκτική ζώνη ὡς τόν Ἰσημερινό, ἀλλά τό μεγαλύτερο μέρος της βρίσκεται στήν Εὔκρατη ζώνη.

Ἡ Κεντρική Ἀσία πού βρίσκεται μακριά ἀπό τούς Ὠκεανούς ἔχει κλίμα ψυχρό καί ξηρό, γιατί οἱ θαλάσσιοι ὑγροί ἄνεμοι δέ φτάνουν ὡς ἐκεῖ.

Μιά προσεκτική ἐξέταση τοῦ πάρα κάτω χάρτη μᾶς ἐπιτρέπει νά διαπιστώσουμε ἕνα πολύ περίεργο φαινόμενο, πού χαρακτηρίζει τίς Νότιες καί Νοτιοανατολικές περιοχές τῆς Ἀσιατικῆς ἠπείρου.

Αὐτές οἱ περιοχές βρίσκονται στό ἴδιο γεωγραφικό πλάτος μέ τή Σαχάρα καί θά περίμενε κανείς νά εἶναι ἐξαιρετικά ξηρές. Συμβαίνει ὅμως τό ἀντίθετο. Αὐτές οἱ περιοχές δέχονται πολλές βροχές καί αὐτό ἐπιτρέπει νά τίς κατοικοῦν ἕνα δισεκατομμύριο ἄνθρωποι.

Στήν Ἀσία συναντᾶμε μερικές ἀπό τίς πιό ψυχρές ἀλλά καί μερικές ἀπό τίς πιό ζεστές περιοχές τοῦ κόσμου.

Γύρω ἀπό τόν Περσικό κόλπο βρίσκονται περιοχές ἀπό τίς πιό θερμές τῆς γῆς.

Χάρτης πού δείχνει τή θέση τῶν ξηρῶν περιοχῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας καί τῆς Ἀμερικῆς, σέ σχέση μέ τούς τροπικούς.

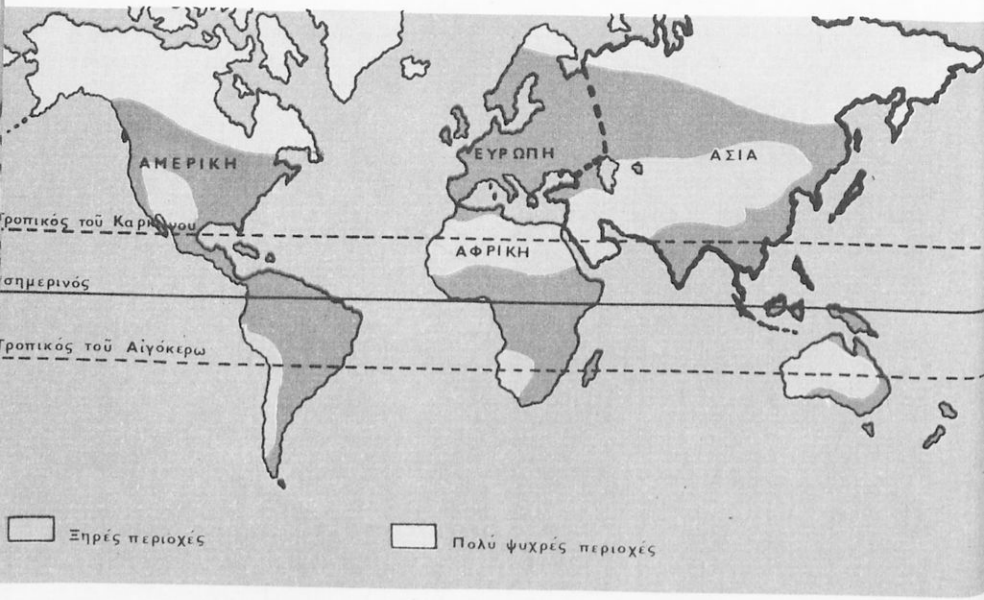

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

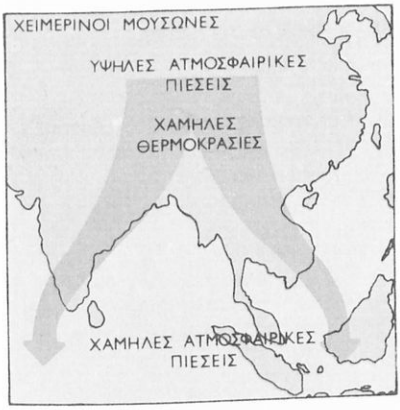

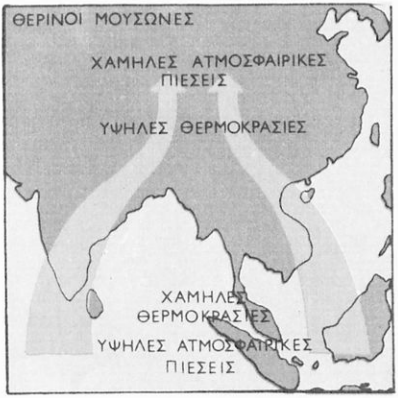

ΓΙΑΤΙ Η Ν. ΚΑΙ Η ΝΑ. ΑΣΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΡΗΜΟΣ:

Αὐτό συμβαίνει, γιατί στίς περιοχές αὐτές φυσοῦν περιοδικοί ἄνεμοι γνωστοί μέ τό ὄνομα **Μουσσῶνες.** Οἱ Μουσσῶνες εἶναι ἄνεμοι, πού δημιουργοῦνται μεταξύ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καί τῆς Ἀσιατικῆς Ἠπείρου λόγω τῆς διαφορᾶς θερμοκρασίας στήν ξηρά καί τή θάλασσα. Ἔτσι τό καλοκαίρι ἔχουμε τούς **θερινούς** Μουσσῶνες, πού φυσοῦν ἀπό τόν ὠκεανό πρός τήν ξηρά, ἐνῶ τό χειμώνα ἡ κίνηση εἶναι ἀντίθετη, ἀπό τήν ξηρά πρός τή θάλασσα, καί ἔχουμε τούς **χειμερινούς** Μουσσῶνες.

Οἱ θερινοί αὐτοί Μουσσῶνες μεταφέρουν ἀπό τή θάλασσα μεγάλες μάζες ὑδρατμῶν καί ἔτσι στίς περιοχές αὐτές τό καλοκαίρι πέφτουν πολλές βροχές, μέ ἀποτέλεσμα νά μήν παραμένουν ξηρές.

Συμβαίνει ὅμως μερικές φορές οἱ θερινοί Μουσσῶνες νά ἀλλάζουν κατεύθυνση, πρίν προλάβουν νά φέρουν πάνω στή διψασμένη γῆ τήν εὐεργετική βροχή τους, καί ἔτσι ἡ χώρα παραμένει ξηρή ὅλο τό καλοκαίρι καί καταστρέφεται κάθε ἴχνος βλάστησεως.

Οἱ Μουσσῶνες ὅμως δέν μποροῦν νά ἐπηρεάσουν τό κλίμα τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, γιατί ἐμποδίζονται ἀπό τίς μεγάλες ὀροσειρές.

Ἀπό τήν ὁμαλή περιοδικότητα τῶν Μουσσώνων ἐξαρτᾶται ἡ τύχη ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων πού ζοῦν καί καλλιεργοῦν τίς περιοχές αὐτές.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΣ ΕΞΕΤΑΣΟΥΜΕ ΤΩΡΑ ΤΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ, ΠΟΥ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΦΥΣΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΟΧΗΣ:

Στά βόρεια, πρός τόν παγωμένο ὠκεανό, οἱ χειμῶνες εἶναι ψυχροί καί διαρκοῦν πολύ. Τό ἔδαφος εἶναι παγωμένο καί ὑπάρχει μόνο φτωχή βλάστηση ἀπό βρύα καί λειχῆνες. Αὐτή εἶναι ἡ ζώνη τῆς **Τούνδρας**.

Νοτιότερα ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Ἀσίας εἶναι σκεπασμένο ἀπό μεγάλα δάση μέ κωνοφόρα δέντρα: εἶναι ἡ ζώνη τῶν δασῶν ἤ **Τάϊγκα**. Ἀκόμα νοτιότερα ὑπάρχουν μεγάλα λιβάδια μέ μαῦρο εὔφορο ἔδαφος καί ψηλή χλόη.

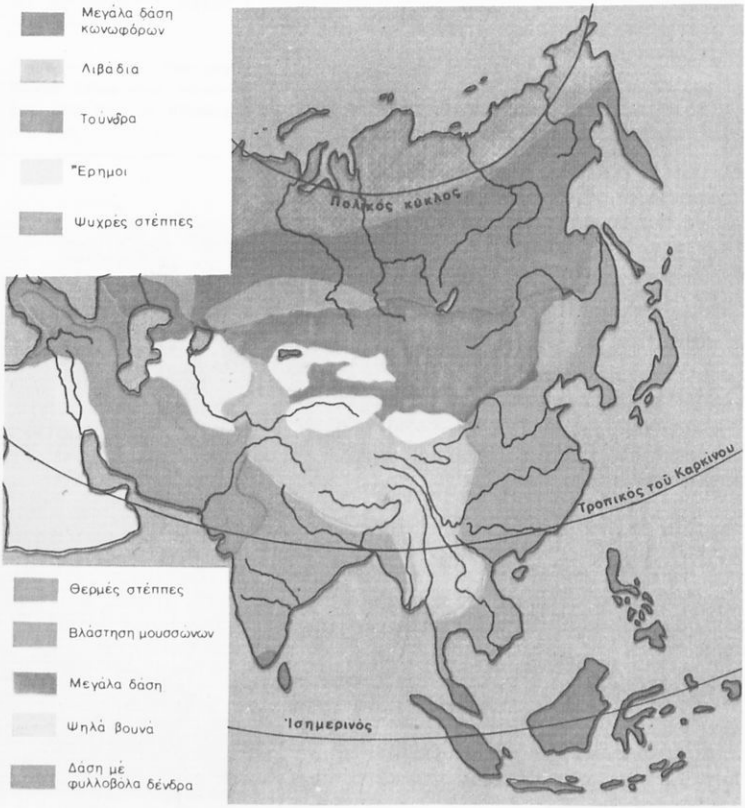

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

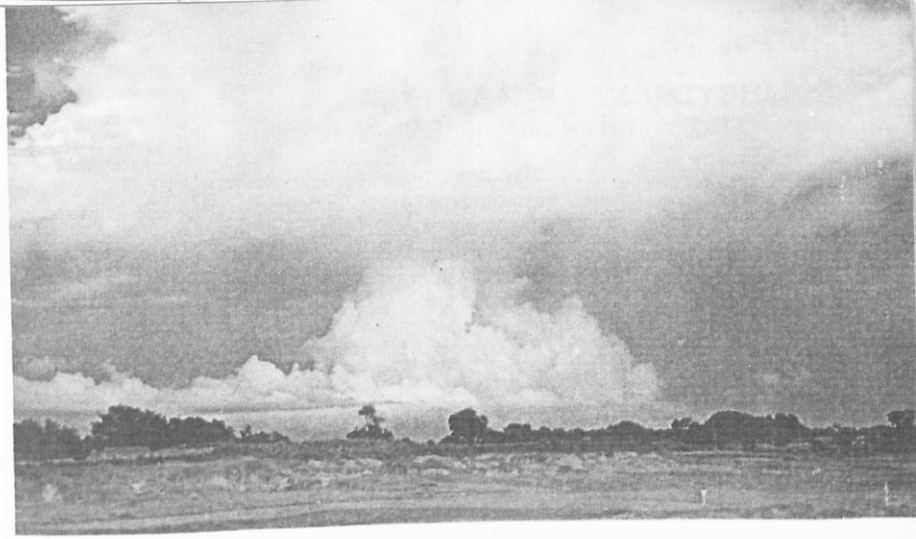

Ὁ ἐρχομός τῶν μουσσώνων σέ μιά περιοχή τῶν Ἰνδιῶν.

Στό ἐσωτερικό τῆς Ἀσίας, ἐκεῖ ὅπου ἡ ξηρασία εἶναι μεγάλη, τά λιβάδια διαδέχονται οἱ **στέππες**. Οἱ στέππες ἐκτείνονται σέ ὀροπέδια, ὅπου τό κλίμα εἶναι ψυχρό, ἀλλά καί σέ περιοχές θερμότερες πού ἔχουν ὅμως ξηρασία ὅλο τό χρόνο. Στίς στέππες καί τά λιβάδια ἀναπτύσσεται ἡ κτηνοτροφία. Στίς ἐρήμους τῆς ΝΔ. Ἀσίας ἡ βλάστηση περιορίζεται μόνο στίς **ὀάσεις**. Στίς περιοχές τῶν μουσσώνων ὑπάρχουν δάση ἀπό φυλλοβόλα δέντρα. Ἐπειδή ὅμως οἱ περιοχές αὐτές εἶναι πολύ πυκνοκατοικημένες, τά δάση αὐτά σέ πολλά σημεῖα ἔχουν καταστραφεῖ γιά νά γίνουν καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις.

Τέλος, οἱ περιοχές τῆς Ν. Ἀσίας,πού βρίσκονται στήν τροπική ζώνη, σκεπάζονταν ἄλλοτε ἀπό πυκνά δάση. Σήμερα ὅμως τό μεγαλύτερο μέρος τους ἔχει γίνει καλλιεργήσιμη γῆ.

Ἀχανεῖς ἐρημικές ἐκτάσεις στή Βορειοανατολική Κίνα

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οἱ περιοχές πού βρίσκονται στό ἐσωτερικό τῆς Ἀσίας εἶναι ξηρές καί τό χειμώνα πολύ κρύες, ἐπειδή εἶναι πολύ ἀπομακρυσμένες ἀπό τή θάλασσα.
- Οἱ μουσσῶνες προκαλοῦν τό καλοκαίρι μεγάλες βροχές στή Ν καί ΝΑ Ἀσία, πού χωρίς αὐτές θά ἦταν περιοχές πολύ ξηρές.
- Νοτιότερα ἀπό τίς τοῦνδρες καί τά μεγάλα δάση τῶν κωνοφόρων, πού καλύπτουν ὅλη τή Β Ἀσία, ἁπλώνονται μεγάλα λιβάδια καί στέππες μέσα σέ περιοχές πιό ξηρές.
- Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν δασῶν τῆς Ν καί ΝΑ Ἀσίας ἔχει καταστραφεῖ, ἀπό τόν ἄνθρωπο, γιά νά δημιούργηθοῦν καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΑΡΑΙΟΚΑΤΟΙΚΗΜΕΝΕΣ

Τεράστιες περιοχές τῆς Ἀσίας εἶναι πάρα πολύ ἀραιοκατοικημένες. Αὐτές οἱ περιοχές ἀποτελοῦν περίπου τά 2/3 τῆς συνολικῆς ἐπιφάνειας τῆς ἠπείρου. Πρόκειται κυρίως γιά περιοχές στίς ὁποῖες, λόγω κλιματικῶν συνθηκῶν, ἡ καλλιέργεια εἶναι ἀδύνατη ἤ γίνεται σέ πολύ μικρή ἔκταση.

2 ΔΙΣΕΚ. ΟΜΩΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΧΟΥΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΘΕΙ ΣΤΙΣ ΠΕΔΙΑΔΕΣ

Παρά τίς ἀπέραντες ἀκατοίκητες περιοχές της ἡ Ἀσία εἶναι ἡ πιό πυκνοκατοικημένη ἤπειρος. Ἡ Εὐρώπη ἔχει 700 ἑκατ. κατοίκους, ἡ Ἀμερική 500 ἑκατ. καί ἡ Ἀφρική μόνο 350 ἑκατομμύρια.
Μόνη της ἡ Ἀσία συγκεντρώνει πάνω ἀπό τό μισό τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς.
Αὐτές οἱ μεγάλες ἀνθρώπινες μάζες βρίσκονται στό Α καί στό Ν μέρος τῆς Ἀσίας, στήν Ἰαπωνία, στήν Ἰάβα καί κυρίως μέσα στίς πεδιάδες τῆς Κίνας καί τῆς Ἰνδίας.

Περισσότερο ἀπό τό μισό τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀσιατικῶν χωρῶν ἀποτελεῖται ἀπό νέους. Στή φωτογραφία μιά ὁμάδα ἀπό νέους καί νέες στήν Κίνα.

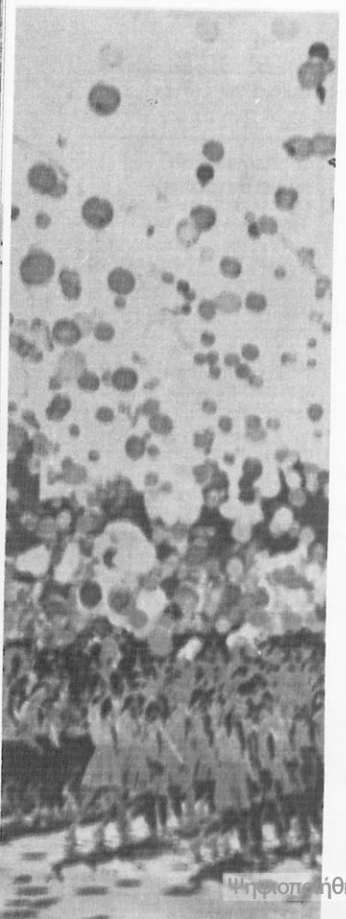

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΚΡΑΤΗ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Ἀφγανιστάν:	18,8	Μαλαισία:	11,8
Βιετνάμ:	42,5	Μογγόλια:	1,4
Βιρμανία:	29,9	Μπάγκλα-ντές:	72
Ἰαπωνία:	110	Μπουτάν:	1,034
Ἰνδία:	580	Νεπάλ:	11,6
Ἰνδονησία:	133	Νότια Ὑεμένη:	1,6
Ἰορδανία:	2,6	Πακιστάν:	62,3
Ἰράκ:	10,8	Σαουδ. Ἀραβία:	8,4
Ἰράν:	32,3	Σιγκαπούρη:	2,3
Ἰσραήλ:	3,2	Σρί-Λάνκα:	13,3
Καμπότζη:	7,3	Συρία:	7,2
Κίνα:	800	Ταϋλάνδη:	39,5
Κορέα Βορ.:	15,1	Τουρκία:	40
Κορέα Νοτ.:	34,1	Ὑεμένη:	6,2
Κουβέιτ	0,9	Φιλιππίνες:	40,3
Λάος:	3,2	Φορμόζα:	15,1
Λίβανος:	3	Χόγκ-Κόγκ:	4,2

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

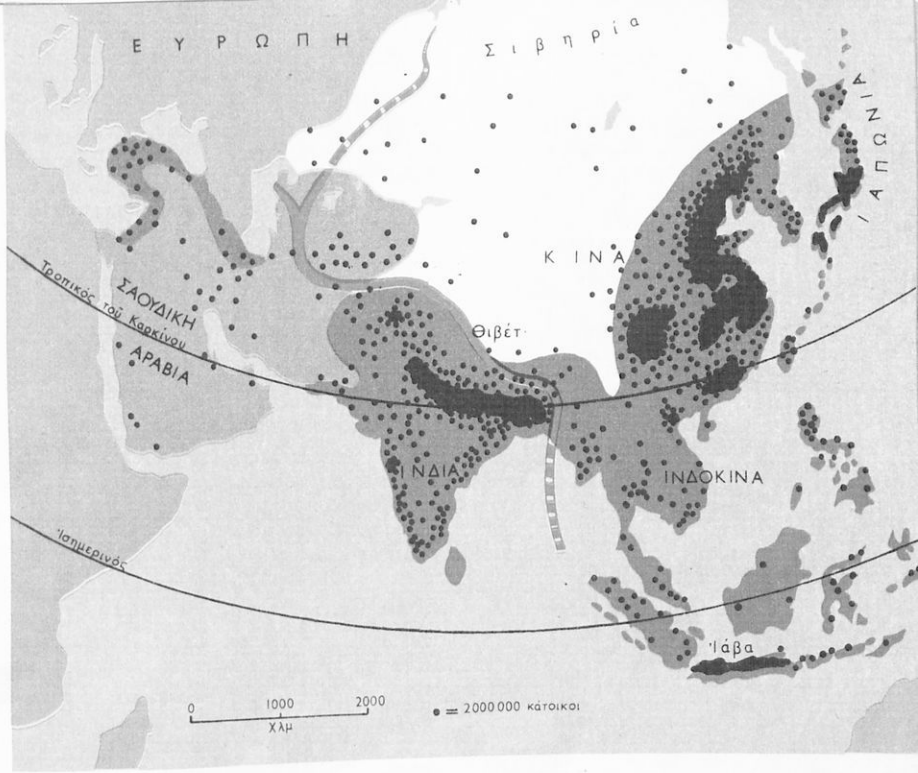

Ἡ κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ στήν Ἀσία:
Οἱ λευκές ἐπιφάνειες εἶναι αὐτές ὅπου τό μεγάλο ψύχος ἐπικρατεῖ κατά μιά μεγάλη περίοδο τοῦ χρόνου. Τό κίτρινο χρῶμα δείχνει τίς θερμές καί ξηρές περιοχές. Τό μπέζ τίς περιοχές πού εἶναι πολύ ξηρές τό καλοκαίρι, ἀλλά δέχονται ἄφθονες βροχές τό χειμώνα. Τό πράσινο ἀντιστοιχεῖ στίς περιοχές τῶν Μουσσώνων. Αὐτές οἱ περιοχές εἶναι καί οἱ πιό πυκνοκατοικημένες.

Γιατί αὐτές οἱ ἀσιατικές πεδιάδες εἶναι τόσο πυκνοκατοικημένες;

Ἀντίθετα μέ τήν Εὐρώπη καί τή Β. Ἀμερική, πού τό πιό μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ζεῖ στίς πόλεις καί ἀσχολεῖται μέ τό ἐμπόριο καί τή βιομηχανία, ὁ πληθυσμός τῆς Ἀσίας εἶναι κυρίως ἀγροτικός.

Αὐτό ἔχει σάν συνέπεια τή συγκέντρωση τοῦ πληθυσμοῦ στίς περιοχές ἐκεῖνες, πού προσφέρονται γιά καλλιέργεια. Ἡ πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ σ' αὐτές τίς περιοχές εἶναι πολύ μεγάλη καί μπορεῖ νά φτάσει πάνω ἀπό 1.000 κατοίκους σέ κάθε τετραγωνικό χιλιόμετρο, ὅπως στή Ν.Κίνα. Γιά νά μπορέσουν νά ζήσουν οἱ κάτοικοι αὐτῶν τῶν περιοχῶν, καλλιεργοῦν ἐντατικά τή γῆ, γιά νά ἔχουν μεγαλύτερη σοδειά.

Στίς περισσότερες ἀπό αὐτές τίς πυκνοκατοικημένες περιοχές καλλιεργεῖται κυρίως τό **ρύζι**, πού ἐπιτρέπει τήν ἐπιβίωση ἑνός τόσο μεγάλου ἀριθμοῦ ἀνθρώπων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

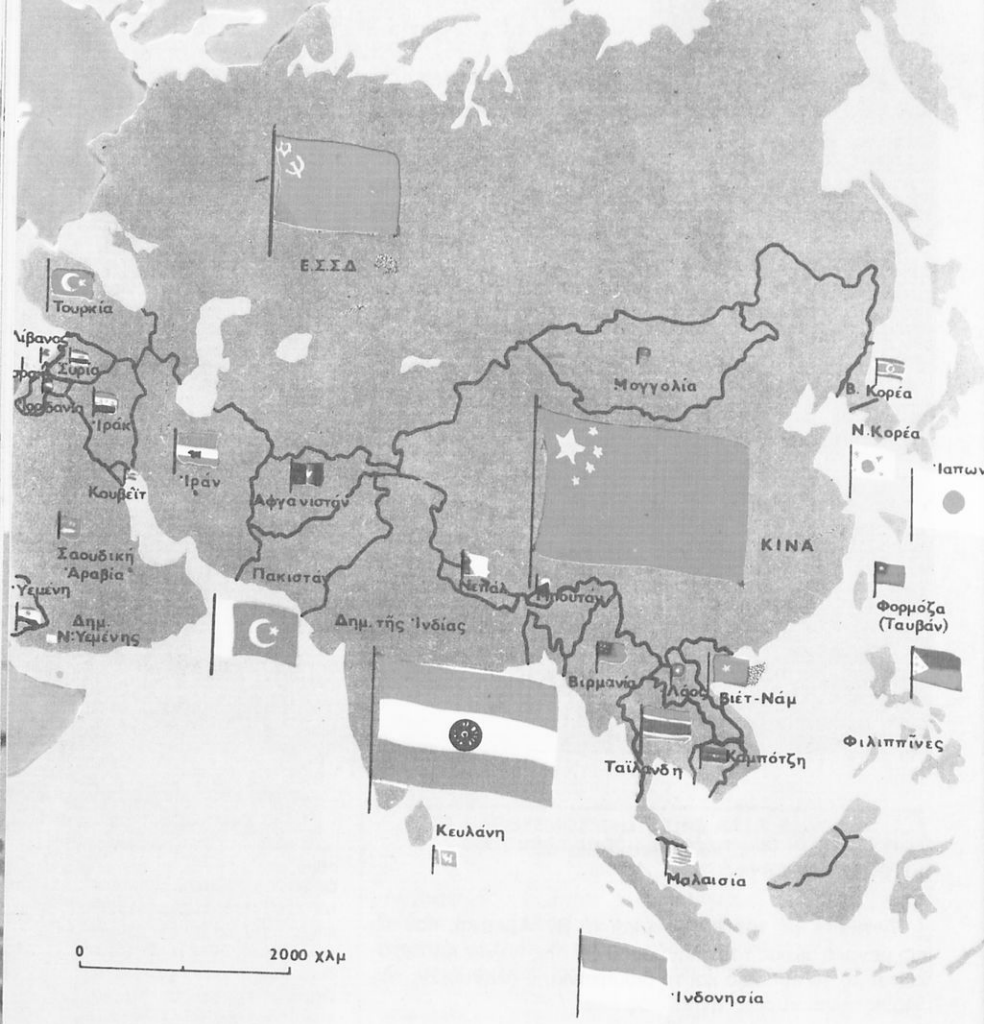

Τά κράτη τῆς Ἀσίας: ὅσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ πληθυσμός, τόσο μεγαλύτερες εἶναι καί οἱ σημαίες.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΑΥΞΑΝΕΙ ΠΟΛΥ ΓΡΗΓΟΡΑ

Γιά πολλά χρόνια ὁ ἀριθμός τῶν γεννήσεων στίς χῶρες τῆς Ἀσίας ἦταν λίγο μεγαλύτερος ἀπό τόν ἀριθμό τῶν θανάτων. Ἔτσι ὁ πληθυσμός τῆς Ἀσίας αὐξανόταν κατά τή διάρκεια πολλῶν αἰώνων σιγά-σιγά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὅμως ἐδῶ καί εἴκοσι χρόνια, οἱ πρόοδοι τῆς Ἰατρικῆς περιόρισαν πολύ τή θνησιμότητα. Ἐπειδή ὅμως ἡ γεννητικότητα ἐξακολουθεῖ νά εἶναι μεγάλη, ὁ πληθυσμός αὐξάνει τώρα πολύ γρήγορα. Ἡ Ἀσία πού εἶχε πληθυσμό 1 δισεκατομμύριο κατοίκους τό 1920, ἔχει σήμερα πάνω ἀπό 2 δισεκατομμύρια καί ὑπολογίζεται ὅτι οἱ Ἀσιάτες θά διπλασιαστοῦν στά ἑπόμενα 25 χρόνια.

Τά τελευταῖα 50-60 χρόνια ὁ πληθυσμός τῆς Ἀσίας διπλασιάστηκε.

ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΥΠΟΑΝΑΠΤΥΚΤΕΣ

Θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι οἱ περισσότερες χῶρες τῆς Ἀσίας εἶναι πλούσιες σέ πρῶτες ὕλες. Ἀλλά ἡ ἔλλειψη τῆς τεχνολογικῆς ἀναπτύξεως δέν τούς ἐπιτρέπει τήν ἐκμετάλλευση. Ἔτσι ἡ ἐκμετάλλευση αὐτῶν τῶν πόρων γίνεται ἀπό τίς ἀναπτυγμένες χῶρες μέ ζημιά βέβαια τῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας.

Ὑπάρχουν χῶρες, ὅπως ἡ Περσία, τό Ἰράκ καί ἄλλες, πού ἐνῶ εἶναι πλουσιότατες, τό βιοτικό ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ τους εἶναι χαμηλό. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ἡ μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ, πού εἶναι χαρακτηριστικό ὅλων τῶν ὑποανάπτυκτων χωρῶν, κάνει πιό μεγάλο τό πρόβλημα, γιατί ἡ αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ γίνεται γρηγορότερα ἀπό τήν αὔξηση τῶν ἀγαθῶν.

Ἡ μόνη χώρα τῆς Ἀσίας, ὅπου ἡ παραγωγή ἀγαθῶν γίνεται πιό γρήγορα ἀπό τήν αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ της εἶναι ἡ Ἰαπωνία.

Μετά τό Β΄ παγκόσμιο πόλεμο ὑπογράφτηκαν συνθῆκες μεταξύ τῶν κρατῶν τῆς Ἀσίας καθώς καί τῶν κρατῶν ἄλλων ἠπείρων. Οἱ συνθῆκες αὐτές ἔχουν σκοπό τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη τῶν λαῶν, τήν πολιτική συνεργασία καί γενικότερα τήν ἀνάπτυξη φιλικῶν σχέσεων γιά τή διατήρηση τῆς εἰρήνης.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δεῖξτε στό χάρτη τή θέση καί τά ὅρια τῆς Ἀσιατικῆς Ἠπείρου.
2. Δεῖξτε στό χάρτη τίς ὁροσειρές, τά μεγάλα ὀροπέδια, καθώς καί τούς ποταμούς τῆς Ἀσίας.
3. Πῶς σχηματίζονται οἱ Μουσσῶνες καί ποιά ἡ σημασία τους γιά τίς χῶρες στίς ὁποῖες φυσοῦν;
4. Ποιές εἶναι οἱ πιό πυκνοκατοικημένες περιοχές τῆς Ἀσίας;
5. Ποῦ ὀφείλεται ἡ μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ καί τί προβλέψεις ὑπάρχουν γιά τό μέλλον;
6. Γιατί, παρ' ὅλη τήν ἀφθονία τῶν πρώτων ὑλῶν, οἱ περισσότερες Ἀσιατικές χῶρες εἶναι ὑποανάπτυκτες;

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Παρά τήν ἔκταση τῶν ψυχρῶν ἢ πολύ ψυχρῶν περιοχῶν πού εἶναι ἀραιοκατοικημένες, ἡ Ἀσία ἔχει 2 δισεκατομ. κατοίκους, δηλ. πάνω ἀπό τή μισή ἀνθρωπότητα. Εἶναι συσσωρευμένοι κυρίως στίς προσχωσιγενεῖς πεδιάδες, κοιλάδες καί τά Δέλτα τῶν μεγάλων ποταμῶν, ὅπου εἶναι δυνατή μιά πολύ ἐντατική καλλιέργεια.

- Ἐκτός ἀπό τήν Ἰαπωνία, τά κράτη τῆς Ἀσίας οἰκονομικά βρίσκονται σήμερα σέ κατάσταση ὑποανάπτυξης, ἐνῶ ὁ πληθυσμός αὐξάνει μέ μεγάλη ταχύτητα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Μέση Ἀνατολή ὀνομάζεται τό ΝΔ τμῆμα τῆς Ἀσίας, πού καταλήγει πρός Ν στήν Ἀραβική χερσόνησο. Σ' αὐτήν ἀνήκουν κράτη μέ πληθυσμό κυρίως ἀραβικό, ὅπως τά κράτη τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου, ὁ Λίβανος, ἡ Συρία, τό Ἰράκ καί ἡ Ἰορδανία, καθώς καί κράτη, πού ὁ πληθυσμός τους δέν εἶναι ἀραβικός, ὅπως ἡ Τουρκία, τό Ἀφγανιστάν καί τό Ἰσραήλ.

Τό ἔδαφος τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου ἀποτελεῖται κυρίως ἀπό ἐρήμους, πού εἶναι συνέχεια τῆς Σαχάρας. Ὅπως συμβαίνει στήν ἔρημο τῆς Ἀφρικῆς, ἔτσι καί ἐδῶ ὑπάρχουν ἐκτεταμένες περιοχές, ἀλλοῦ μέ χαλίκια καί ἀλλοῦ μέ ἄμμο, καθώς καί λόφοι καί βουνά. Τό κλίμα εἶναι πολύ ξηρό καί ἡ καλλιέργεια περιορίζεται μόνο στίς ὀάσεις.

Στήν Ἀραβική χερσόνησο βρίσκονται τά μεγαλύτερα ἀποθέματα πετρελαίου στόν κόσμο.

Στά ΝΔ τῆς χερσονήσου, στά ψηλά βουνά τῆς Ὑεμένης, πέφτουν τροπικές βροχές. Ἡ περιοχή αὐτή ἔχει εὔφορα ἐδάφη, ὅπου εὐδοκιμεῖ ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καί τοῦ «καφεόδεντρου».

Ἡ Αἴγυπτος, πού ἀνήκει στήν Ἀφρική,, θεωρεῖται ἐπίσης χώρα τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Τό κύριο ὅμως χαρακτηριστικό τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου, ἀλλά καί γενικότερα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, εἶναι ὅτι ἡ περιοχή αὐτή ἔχει τά μεγαλύτερα κοιτάσματα πετρελαίου τοῦ κόσμου.

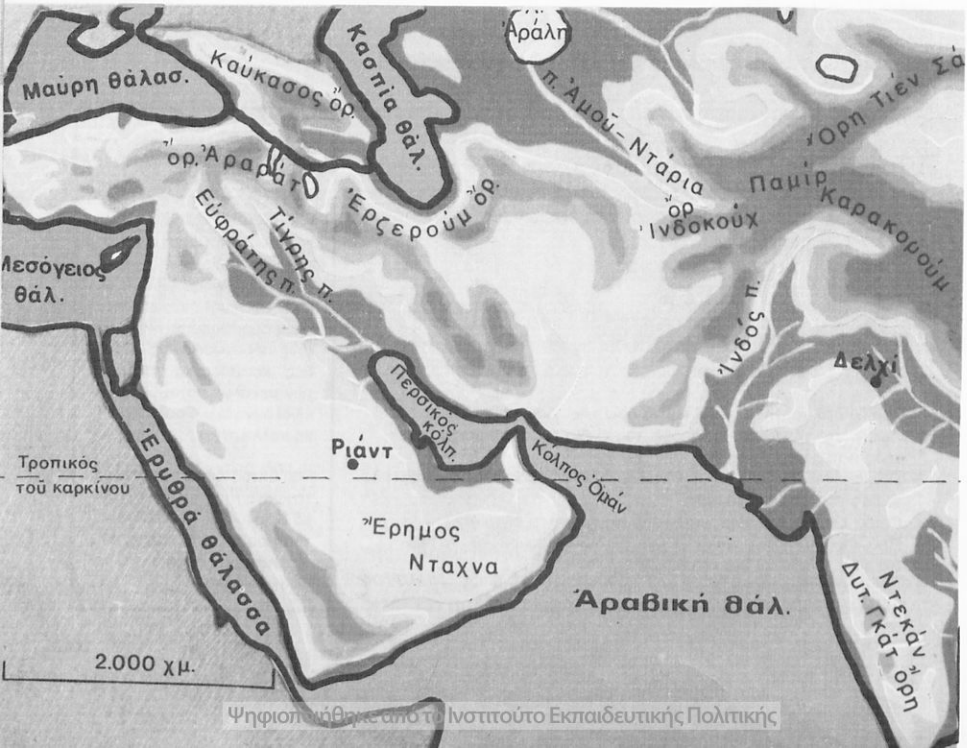

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΡΑΚ

Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ζεῖ στίς ὄχθες τοῦ Τίγρη καί τοῦ Εὐφράτη ποταμοῦ, καθώς καί στά βουνά πού βρίσκονται στό ἀνατολικό τμῆμα τῆς χώρας. Σ' αὐτά τά βουνά κατοικεῖ ἕνα μέρος τῆς φυλῆς τῶν Κούρδων, πού ἀνήκουν στή λευκή φυλή.

Ἡ εὔφορη περιοχή ἀνάμεσα στούς ποταμούς Τίγρη καί Εὐφράτη λέγεται Μεσοποταμία καί γνώρισε μεγάλη ἀνάπτυξη στήν ἀρχαιότητα καί ἀργότερα στήν ἐποχή τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀράβων.

Τό Ἰράκ, πού ἔχει ἔκταση περίπου 3 1/2 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Ἑλλάδα, εἶναι γεωργική χώρα. Ἐδῶ παράγονται κυρίως χουρμάδες, ζαχαροκάλαμο καί βαμβάκι.

Κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή τῆς χώρας εἶναι τό πετρέλαιο, πού ἡ ἐκμετάλλευσή του γίνεται ἀπό Ἀμερικάνικες, Ἀγγλικές καί Γαλλικές ἑταιρεῖες σέ βάρος τῆς ἐθνικῆς της οἰκονομίας.

Στήν πρωτεύουσα Βαγδάτη (1.500.000) σώζονται πολλά μνημεῖα Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας.

ΙΡΑΚ
10,8 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Βαγδάτη.

Ἄποψη τῆς Βαγδάτης.

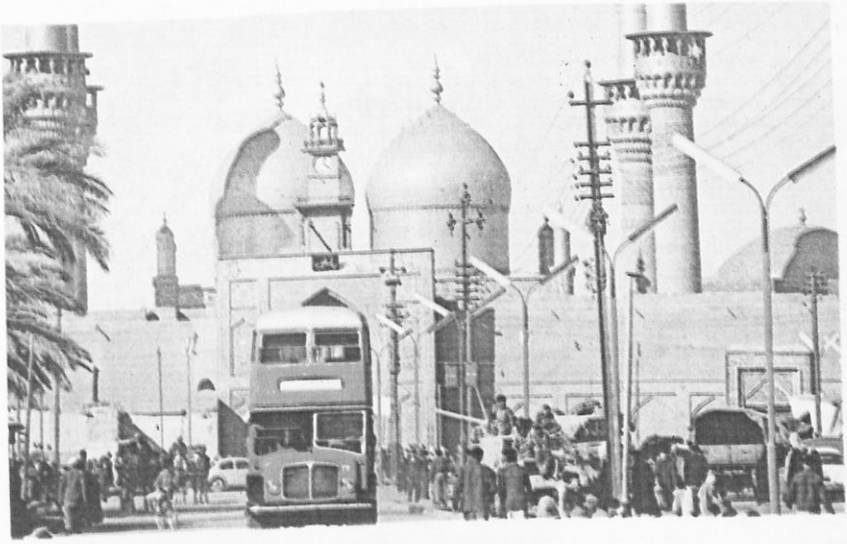

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σ' αὐτό τό χάρτη φαίνονται τά ὅρια τοῦ παλαιοῦ κράτους τῶν Κούρδων (Κουρδιστάν).

Μιά ἄποψη τῆς πρωτεύουσας τοῦ Κουβέιτ.

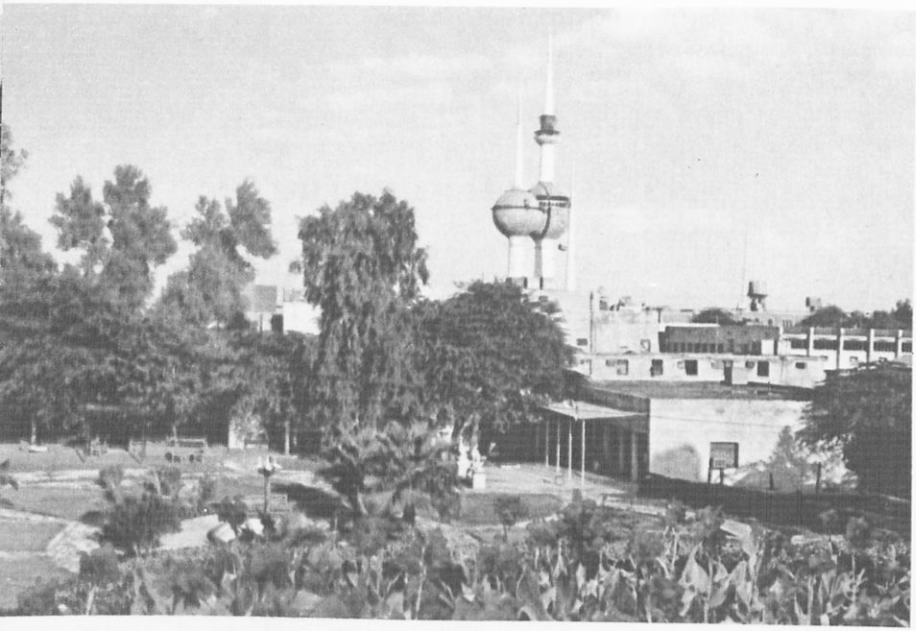

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ

Εἶναι περίπου 17 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἔχει πολλές ἐρήμους καί οἱ κάτοικοί της εἶναι κυρίως νομάδες κτηνοτρόφοι. Ἡ πρωτεύουσα Ριάντ βρίσκεται στό κέντρο τῆς ἐρήμου. Τά Δ παράλια εἶναι ὀρεινά καί στήν περιοχή αὐτή βρίσκεται ἡ Μέκκα, πού εἶναι ἡ ἱερή πόλη τῶν Μουσουλμάνων.

Στά Α τῆς χώρας, πρός τόν Περσικό κόλπο, βρίσκονται οἱ κυριότερες πετρελαιοπηγές.

ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ
8,4 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ριάντ.

ΚΟΥΒΕΪΤ

Εἶναι ἕνα μικρό κράτος, ὅπου ἐπίσης ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου. Τό ἄφθονο χρῆμα, πού τούς δίνει τό πετρέλαιο, ἐπέτρεψε στούς λίγους σχετικά κατοίκους νά ἔχουν ὑψηλό βιοτικό ἐπίπεδο.

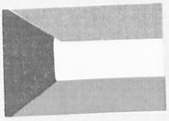

ΚΟΥΒΕΪΤ
960.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κουβέϊτ.

Ἐπίσης μεγάλη παραγωγή πετρελαίου ἔχουν τά Ἀραβικά Σεϊχάτα Κατάρ καί Μπαχρέιν στόν Περσικό Κόλπο.

ΚΑΤΑΡ
100.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ντόχα.

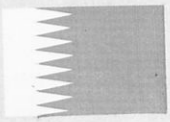

ΜΠΑΧΡΕΪΝ
200.000 κάτοικοι.
Πρωτ. Ἀλ Μανάμα.

Θίνες στήν ἔρημο τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ Μ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

ΙΟΡΔΑΝΙΑ
2,6 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ἀμμάν.

ΙΟΡΔΑΝΙΑ

Τό μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας εἶναι ἔρημος. Ἡ πιό εὔφορη περιοχή βρίσκεται στήν κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ. Πρωτεύουσα εἶναι τό Ἀμμάν. Περίπου τό 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες, πού κατέφυγαν ἐκεῖ, ὅταν δημιουργήθηκε τό κράτος τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ Ἰορδανία δέν ἔχει διέξοδο στή Μεσόγειο. Μοναδικό λιμάνι της εἶναι ἡ Ἄκαμπα στήν Ἐρυθρά θάλασσα.

ΛΙΒΑΝΟΣ
3 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Βηρυτός.

ΛΙΒΑΝΟΣ

Ἐκτείνεται κατά μῆκος τῆς Μεσογείου καί διασχίζεται ἀπό δύο βουνά, τό Λίβανο καί τόν Ἀντιλίβανο. Ἀνάμεσα στά βουνά ὑπάρχει μιά εὔφορη πεδιάδα. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως Ἄραβες. Ὑπάρχουν ἀκόμα Δροῦσοι, Ἀρμένιοι καί Εὐρωπαῖοι.

Τό 61% τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Χριστιανοί, ἐνῶ τό ὑπόλοιπο εἶναι Μουσουλμάνοι καί λίγοι Ἑβραῖοι.

ΣΥΡΙΑ
7,2 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Δαμασκός.

ΣΥΡΙΑ

Ἔχει ἔκταση λίγο μεγαλύτερη ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἀλλά καταλαμβάνεται κυρίως ἀπό ἐρήμους. Στά ἀνατολικά ὑπάρχει ἡ εὔφορη πεδιάδα τοῦ Εὐφράτη ποταμοῦ, ὅπου εἶναι δυνατή ἡ καλλιέργεια. Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ζεῖ στίς ἀκτές καί στίς ὀάσεις, σέ μία ἀπό τίς ὁποῖες βρίσκεται καί ἡ πρωτεύουσα Δαμασκός.

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΙΝΔΙΚΟ ΩΚΕΑΝΟ

ΥΕΜΕΝΗ
6,2 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σάνα.

ΥΕΜΕΝΗ

Εἶναι μιά ὀρεινή χώρα στά νοτιοδυτικά τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου. Ἔχει εὔφορες κοιλάδες χάρη στίς ἄφθονες βροχές πού πέφτουν τό καλοκαίρι. Παράγει κυρίως καφέ, τό γνωστό καφέ τῆς Μόκα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΥΕΜΕΝΗΣ

Δημιουργήθηκε σέ περιοχές πού ἦταν πρῶτα Ἀγγλικές ἀποικίες. Εἶναι φτωχή καί ἐρημική χώρα.

ΔΗΜΟΚΡ. Ν. ΥΕΜΕΝΗΣ
1,6 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ἄντεν.

ΟΜΑΝ

Ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος τό 1970, πού τό ἀποτέλεσαν τά σουλτανάτα Ὁμάν καί Μασκάτ.

ΟΜΑΝ
720.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μασκάτ.

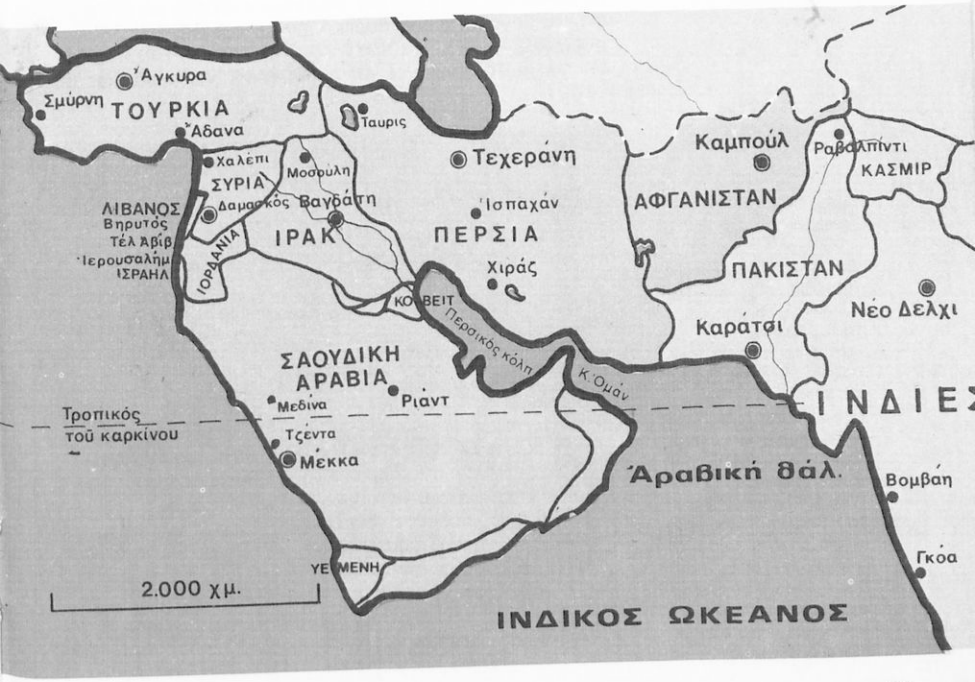

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

ΙΣΡΑΗΛ
3,2 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ἱερουσαλήμ.

Ἀπό αἰῶνες οἱ Ἑβραῖοι μαζί μέ τούς Ἄραβες κατοικοῦσαν τήν Παλαιστίνη. Ἀπό τό Β' παγκόσμιο πόλεμο ἄρχισαν νά συγκεντρώνονται ἐδῶ Ἑβραῖοι ἀπό ὅλο τόν κόσμο, ἐπιθυμώντας νά ξαναδημιουργήσουν τό κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Τό 1948 δημιουργήθηκε τό κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Ἕνας μεγάλος ἀριθμός Παλαιστινίων Ἀράβων ἀναγκάστηκαν νά καταφύγουν σέ ἄλλες Ἀραβικές χῶρες. Μέσα σέ εἴκοσι χρόνια οἱ Ἰσραηλινοί βοηθούμενοι ἀπό τούς Ἑβραίους τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀμερικῆς κατόρθωσαν νά δημιουργήσουν ἕνα σημαντικό κράτος μέ ἀναπτυγμένη γεωργία καί βιομηχανία.

Ἀλλά οἱ Ἄραβες, πού ἀναγκάστηκαν νά ἐγκαταλείψουν τήν Παλαιστίνη, ἤθελαν πάντα νά ἐπιστρέψουν στά μέρη, ἀπό ὅπου ἔφυγαν. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν συχνοί πόλεμοι καί συμπλοκές μεταξύ τῶν δύο λαῶν, πού συνεχίζονται ὡς σήμερα.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραήλ, Ἱερουσαλήμ, θεωρεῖται ἡ Ἁγία Πόλη γιά τούς Χριστιανούς.

Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ Χάιφα, πού εἶναι τό σημαντικότερο λιμάνι καί τό Τέλ Ἀβίβ, πού εἶναι ἑνωμένο μέ τή Γιάφφα, τό μεγαλύτερο ἐμπορικό κέντρο καί ἐπίνειο τῆς Ἱερουσαλήμ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δεῖτε στό χάρτη τά σύνορα τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου καί τίς θάλασσες πού τή διαβρέχουν.
2. Πῶς εἶναι ἡ μορφολογία τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου;
3. Ποιές χῶρες τῆς Μ. Ἀνατολῆς παράγουν πετρέλαιο καί ποιές εἶναι οἱ πρωτεύουσές τους;
4. Ποιές Ἀραβικές χῶρες βρίσκονται κοντά στή Μεσόγειο καί ποιές εἶναι οἱ πρωτεύουσές τους;
5. Ποιές Ἀραβικές χῶρες βρέχονται ἀπό τόν Ἰνδικό ὠκεανό καί ποιές εἶναι οἱ πρωτεύουσές τους;

Οἱ χῶρες τῆς Μ. Ἀνατολῆς εἶχαν πάντοτε μεγάλη σημασία γιά ὅλο τόν κόσμο. Εἶναι τό «σταυροδρόμι» τῶν τριῶν ἠπείρων, τοῦ λεγόμενου παλαιοῦ κόσμου.

Ἀπ' ἐδῶ μποροῦσε κανείς νά περάσει στήν Ἀφρική ἤ στήν Εὐρώπη. Διά μέσου τῶν χωρῶν αὐτῶν ἔφταναν τά ἐμπορεύματα ἀπό τήν Ἄπω Ἀνατολή στή Δύση.

Σ' αὐτές τίς χῶρες ἐμφανίστηκαν τρεῖς θρησκεῖες, ὁ Ἰουδαϊσμός, ὁ Χριστιανισμός καί ὁ Μουσουλμανισμός, πού διαδόθηκαν κατόπιν σ' ὅλο τόν κόσμο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΠΡΟΣ

Εἶναι τό τρίτο σέ ἔκταση νησί τῆς Μεσογείου, μετά τή Σικελία καί τή Σαρδηνία. Βρίσκεται στήν ἀνατολική λεκάνη τῆς Μεσογείου κοντά στά νότια παράλια τῆς Τουρκίας, ἀπό τά ὁποῖα ἀπέχει 47 μίλια.

ΚΥΠΡΟΣ
639.000 κάτοικοι.
Πρωτ. Λευκωσία.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ-ΚΛΙΜΑ

Τό ἔδαφος εἶναι κυρίως ὀρεινό μέ δύο μεγάλες ὀροσειρές. Ἡ μεγαλύτερη εἶναι στά νότια καί λέγεται Ὄλυμπος, μέ ψηλότερη κορυφή τό ὄρος Τρόοδος. Στά βόρεια εἶναι τό ὄρος Πενταδάκτυλο. Ἀνάμεσα σ' αὐτές ἐκτείνεται ἡ πεδιάδα τῆς Μεσαορίας (ἤ Μεσαριᾶς). Στό ΒΑ τμῆμα εἶναι ἡ στενή χερσόνησος τῆς Καρπασίας.

Τό κλίμα εἶναι ἤπιο μέ θερμά καί ξηρά καλοκαίρια καί λίγες βροχές, πού πέφτουν μόνο τό χειμώνα.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Οἱ πρῶτοι Ἕλληνες ἦταν οἱ Ἀρκάδες, πού ἵδρυσαν ἀποικία κατά τό 14ο αἰώνα π. Χ. ἀλλά καί ἀργότερα, μέ τήν κάθοδο τῶν Δωριέων, ἐνισχύθηκε τό Ἑλληνικό στοιχεῖο. Ὑ-

Ν. ΚΥΠΡΟΣ
ΠΕΛΑΓΟΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ
ΚΟΛ. ΤΟΥ ΜΟΝΟΥ
ΚΟΛ. ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΘΑΛΑΣΣΑ ΠΑΜΦΥΛΙΑΣ
ΚΟΛ. ΕΠΙΕΙΩΣΗΣ
Ἀκ. Κορμακίτης
Ἀκ. Ἐλαίας
Ἀκ. Πέντας
Ἀκ. Ἀρμενοχώρι
Ἀκ. Ἐλαίας
Ἀκ. Ἐλαίας
Ἀκ. Ἐλαίας

Μιά ἀποψη τῆς πρωτεύουσας τῆς Λευκωσίας

πῆρξε Ρωμαϊκή ἐπαρχία. Κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους δέχτηκε πολλές ἐπιθέσεις ἀπό τούς Ἄραβες. Τό 1192 μ.Χ. πῆραν τό νησί οἱ Γάλλοι καί ἀργότερα οἱ Ἐνετοί. Τό 1571 κατακτήθηκε ἀπό τούς Τούρκους. Κατά τήν Ἑλληνική ἐπανάσταση ἔγιναν πολλές ἐξεγέρσεις τῶν Κυπρίων, πού ἀπέτυχαν. Τό 1878 παραχωρήθηκε στούς Ἄγγλους καί ἔγινε Ἀγγλική ἀποικία. Οἱ Κύπριοι προσπάθησαν μέ κάθε τρόπο νά ἀποτινάξουν τήν ξένη κυριαρχία, πού ἀπέβλεπέ στόν ἀφελληνισμό τους. Τό 1954 οἱ Ἑλληνοκύπριοι ἄρχισαν ἔνοπλο ἀγώνα κατά τῶν Ἄγγλων μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ἀρχιεπίσκοπο καί Ἐθνάρχη Μακάριο καί μέ τήν καθοδήγηση τῆς Ε.Ο.Κ.Α.

Ὁ ἀγώνας αὐτός πού κράτησε 4 χρόνια ὁδήγησε τούς Κυπρίους στήν ἀνεξαρτησία τους. Τό Μάρτιο τοῦ 1959 οἱ πρωθυπουργοί Μ. Βρετανίας, Ἑλλάδας καί Τουρκίας ὑπέγραψαν στό Λονδίνο συνθήκη ἀνεξαρτησίας τοῦ νησιοῦ, πού προέβλεπε τή συμμετοχή τῶν Τουρκοκυπρίων στή Διοίκηση καί καθιέρωνε σάν Ἐγγυήτριες Δυνάμεις τήν Ἑλλάδα, τή Μ. Βρετανία καί τήν Τουρκία, καθώς ἐπίσης τή διατήρηση τῶν ἐκεῖ βρετανικῶν βάσεων. Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐξελέγη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί Ἐθνάρχης Μακάριος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1974 οἱ Τοῦρκοι ἀποβιβάστηκαν στό νησί καί κατέλαβαν τά βόρεια τμήματα, πού εἶναι καί τά πιό εὔφορα καί παραγωγικά. Ἔδιωξαν ἀπό ἐκεῖ τούς Ἕλληνες καί ὑπάρχουν σήμερα στή Ν. Κύπρο πάνω ἀπό 200.000 πρόσφυγες Ἑλληνοκύπριοι, πού ὑποφέρουν περιμένοντας νά γυρίσουν στά σπίτια τους.

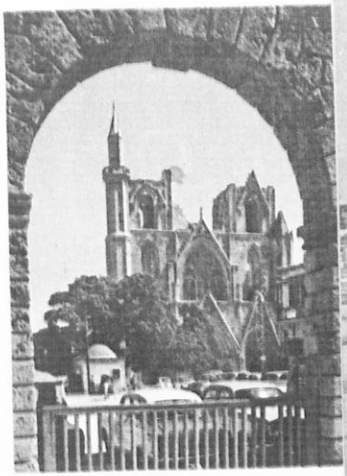

Καθεδρικός Ναός Ἁγ. Νικολάου

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Σύμφωνα μέ στοιχεῖα τοῦ ΟΗΕ (1971) ὁ πληθυσμός εἶναι 639.000. Τό ποσοστό τῶν Ἑλλήνων εἶναι 81% μαζί μέ λίγους κατοίκους ἄλλων ἐθνικοτήτων (π.χ. Ἀρμενίους), ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι εἶναι λιγότεροι ἀπό 20% τοῦ πληθυσμοῦ. Τό Ἑλληνικό στοιχεῖο εἶναι πολύ πιό μορφωμένο καί προηγμένο.

ΓΕΩΡΓΙΑ-ΥΠΟΓΕΙΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Ἡ γεωργία εἶναι ἡ βάση τῆς οἰκονομίας. Εἶναι ἀναπτυγμένη στίς περιοχές ὅπου ὑπάρχουν ἀρδευτικά ἔργα καί κυρίως στήν πεδιάδα τῆς Μεσαριᾶς. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἐπίσης καπνός, βαμβάκι, ἀμπέλια, ἐλιές, ἑσπεριδοειδή καί κηπευτικά.

Ἀπό τά ὀρυκτά ὑπάρχει κυρίως χαλκός (λιγότερο σήμερα ἀπό ὅ,τι παλαιότερα), ἐπίσης ὑπάρχει ἀμίαντος, γύψος καί σιδηρομετάλλευμα.

Ἡ βιομηχανία στηρίζεται κυρίως στήν ἐπεξεργασία ἐγχώριων ἀγροτικῶν προϊόντων. Μέ τόν ὑπόγειο πλοῦτο πού διαθέτει ὑπάρχουν πολλές δυνατότητες ἀναπτύξεως ἀκόμη καί βαριᾶς βιομηχανίας.

ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Λευκωσία (114.000 κατ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι: Λεμεσός, Λάρνακα, Κυρήνεια, Ἀμμόχωστος, Κτῆμα.

Τό μεγαλύτερο ποσοστό τοῦ κυπριακοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἀγροτικό, ἀλλά στά τελευταῖα χρόνια παρατηρεῖται σημαντική μετακίνηση στίς πόλεις.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Κύπρος, Ἀγγλική ἀπό τό 1878, ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος τό 1959.
- Ὁ πληθυσμός δέν εἶναι ὁμοιογενής, ἀποτελεῖται κυρίως ἀπό Ἕλληνες ὀρθόδοξους καί μία μειονότητα Τούρκων.
- Τό 1974 οἱ Τοῦρκοι κατέλαβαν αὐθαίρετα τό βόρειο τμῆμα τοῦ νησιοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά ἡ μορφολογία τοῦ ἐδάφους τῆς Κύπρου;
2. Μέ ποιό τρόπο καί πότε ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος;
3. Ποιά εἶναι ἡ βάση τῆς οἰκονομίας τοῦ νησιοῦ;
4. Τί συνέβη τόν Ἰούλιο τοῦ 1974;
5. Δεῖξτε στό χάρτη τίς πουδαιότερες πόλεις;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΟΥΡΚΙΑ

ΤΟΥΡΚΙΑ
40 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ἄγκυρα.

Ἡ Τουρκία βρίσκεται στό ΝΔ τμῆμα τῆς Ἀσίας. Ἕνα τμῆμα της ὅμως ἀνήκει στήν Εὐρώπη καί ὀνομάζεται Εὐρωπαϊκή Τουρκία.

Ἡ Ἀσιατική Τουρκία ἤ Ἀνατολία περιλαμβάνει τή χερσόνησο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πού κατοικεῖται ἀπό Τούρκους, καί ἕνα τμῆμα τῆς Ἀρμενίας πού ζοῦν Ἀρμένιοι καί Κοῦρδοι. Ἐπίσης στήν Τουρκία ἀνήκουν τά νησιά τοῦ Αἰγαίου, Ἴμβρος καί Τένεδος, καθώς καί τά νησιά τοῦ Μαρμαρᾶ καί οἱ Πριγκηπόνησοι στήν Προποντίδα.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΕΔΑΦΟΥΣ

Στό κέντρο ὑπάρχει ἕνα ὀροπέδιο σέ ὕψος 1.000 μ. περίπου πού περιβάλλεται ἀπό ψηλά βουνά. Πρός Β εἶναι ἡ ὀροσειρά τοῦ Πόντου. Πρός Ν εἶναι οἱ ὀροσειρές Ταύρου καί Ἀντιταύρου, πού φτάνουν ἀνατολικά ὡς τά βουνά τῆς Ἀρμενίας. Ἐκεῖ βρίσκεται καί τό ὄρος Ἀραράτ. Δυτικά τά βουνά εἶναι ἀπόκρημνα καί σχηματίζουν ἀπότομες ἀκτές καί ἀκρωτήρια. Σέ πολλά σημεῖα ἀνάμεσα στά βουνά ὑπάρχουν περάσματα, πού διευκολύνουν τή συγκοινωνία, ὅπως οἱ περίφημες πύλες τῆς Κιλικίας ἀνάμεσα στά βουνά Ταῦρο καί Ἀντίταυρο.

ΣΤΕΠΠΕΣ ΚΑΙ ΕΥΦΟΡΕΣ ΠΕΔΙΑΔΕΣ

Στό κεντρικό ὀροπέδιο τό κλίμα εἶναι πολύ ξηρό καί ὑπάρχουν στέππες καί ἔρημοι. Οἱ κάτοικοι στίς στέππες

Μιά ἄποψη τῆς πρωτεύουσας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

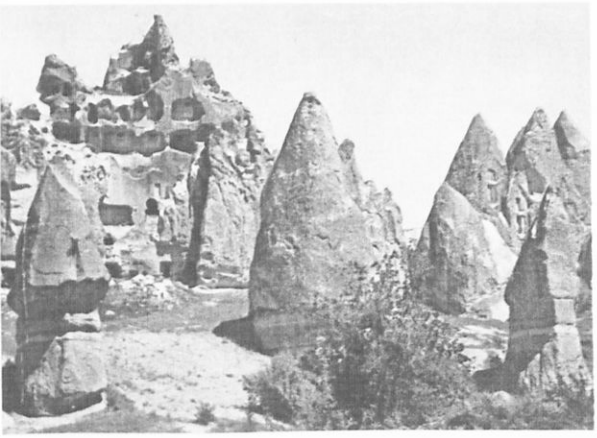

Ἕνα τοπίο ἀπό τό ἐσωτερικό τῆς Ἀνατολίας.

τρέφουν κοπάδια ἀπό πρόβατα καί καλλιεργοῦν κυρίως δημητριακά.

Τά βουνά δέχονται πολλές βροχές καί εἶναι σκεπασμένα μέ δάση, ἰδίως ἡ ὀροσειρά τοῦ Πόντου. Οἱ ἀκτές, κυρίως πρός τόν Εὔξεινο Πόντο καί τή Μεσόγειο θάλασσα, ἔχουν ἤπιο κλίμα, μεσογειακό, μέ ἄφθονες βροχές.

Ἐδῶ ὑπάρχουν εὔφορες πεδιάδες, πού διαρρέονται ἀπό μικρούς ποταμούς. Καλλιεργοῦνται ὀπωροφόρα δέντρα, ἀμπέλια, βαμβάκι, καπνός, ζαχαροκάλαμο.

Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων της καί οἱ περισσότερες πόλεις βρίσκονται στά παράλια.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ἡ Τουρκία εἶναι κυρίως χώρα γεωργική ἀλλά ἡ γεωργία δέν ἐπαρκεῖ γιά νά ἀπασχοληθεῖ ὁ πληθυσμός της πού φτάνει σήμερα τά 40 ἑκατομ. Γίνονται προσπάθειες νά ἀναπτυχθεῖ ἡ βιομηχανία, γιατί ὑπάρχουν πολλά ὀρυκτά (χρώμιο, χαλκός) καθώς καί γαιάνθρακες. Ὑπάρχουν ἐργοστάσια ὑφαντουργίας καί μεταλλουργίας στήν Κωνσταντινούπολη, στήν Ἄγκυρα καί στίς μεγάλες παραλιακές πόλεις.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ἄγκυρα (2,5 ἑκατομ. κατ.) πού βρίσκεται στό κέντρο τοῦ ὀροπεδίου τῆς Ἀνατολίας. Ἡ μεγαλύτερη ὅμως πόλη εἶναι ἡ Κωνσταντινούπολη (3,9 ἑκατ.) πού βρίσκεται στήν Εὐρωπαϊκή Τουρκία. Ἡ Σμύρνη εἶναι τό πιό μεγάλο λιμάνι καί τρίτη πόλη σέ πληθυσμό (1,6 ἑκατ.).

Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ Προύσα, τά Ἄδανα, ἡ Σαμψούντα, ἡ Τραπεζούντα κ. ἄ.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἔχει πολλά βουνά πού περιβάλλουν τό κεντρικό ξηρό ὀροπέδιο τῆς Ἀνατολίας.
- Οἱ κάτοικοι ζοῦν κυρίως στά παράλια, ἀλλά ἡ πρωτεύουσα Ἄγκυρα βρίσκεται στό κεντρικό ὀροπέδιο.
- Ἡ Τουρκία εἶναι ἕνα Ἀσιατικό κράτος, πού ἕνα μικρό τμῆμα του ἐπεκτείνεται στήν Εὐρώπη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δεῖξτε στό χάρτη τά σύνορα τῆς Τουρκίας καί τίς θάλασσες πού τήν περιβρέχουν.
2. Πῶς εἶναι τό ἔδαφος τῆς χώρας;
3. Ποιά εἶναι τά σπουδαιότερα γεωργικά προϊόντα καί πού καλλιεργοῦνται;
4. Ποιές εἶναι οἱ ἀσχολίες τῶν κατοίκων στίς στεππώδεις περιοχές;
5. Τί γνωρίζεται γιά τή βιομηχανία της;
6. Ποιές εἶναι οἱ σπουδαιότερες πόλεις;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Δ. ΑΣΙΑΣ

Τό Ἰράν καί τό Ἀφγανιστάν ἀνήκουν ἐπίσης στή Μ. Ἀνατολή, ἀλλά οἱ κάτοικοι δέν εἶναι Ἄραβες.

ΙΡΑΝ (ΠΕΡΣΙΑ)

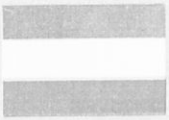

ΙΡΑΝ
32,3 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Τεχεράνη.

Συνορεύει μέ τήν Τουρκία καί τό Ἰράκ πρός τά Δυτικά, τή Σοβιετική Ἕνωση πρός Β, καί στά Ἀνατολικά μέ τό Ἀφγανιστάν καί τό Πακιστάν. Βρέχεται πρός Β ἀπό τήν Κασπία θάλασσα καί πρός Ν ἀπό τόν Περσικό κόλπο καί τήν Ἀραβική θάλασσα.

Στά Δ βρίσκεται ἡ ὀροσειρά Ζάγγρος καί στά Β ὁ Περσικός Καύκασος. Ἡ ὑπόλοιπη χώρα εἶναι στέππες καί ἔρημοι. Ἡ καλλιέργεια γίνεται στίς ὀάσεις, στίς κοιλάδες ἀνάμεσα στά ὄρη Ζάγγρος καί στά Παράλια. Καλλιεργοῦν κυρίως δημητριακά, βαμβάκι, ὀπωροφόρα δέντρα, ἀμπέλια. Στά παράλια τῆς Κασπίας καλλιεργοῦν ρύζι καί ζαχαροκάλαμο. Κυριότερος πλοῦτος ὅμως εἶναι τό πετρέλαιο.

Πετρελαιοπηγές στήν Περσία.

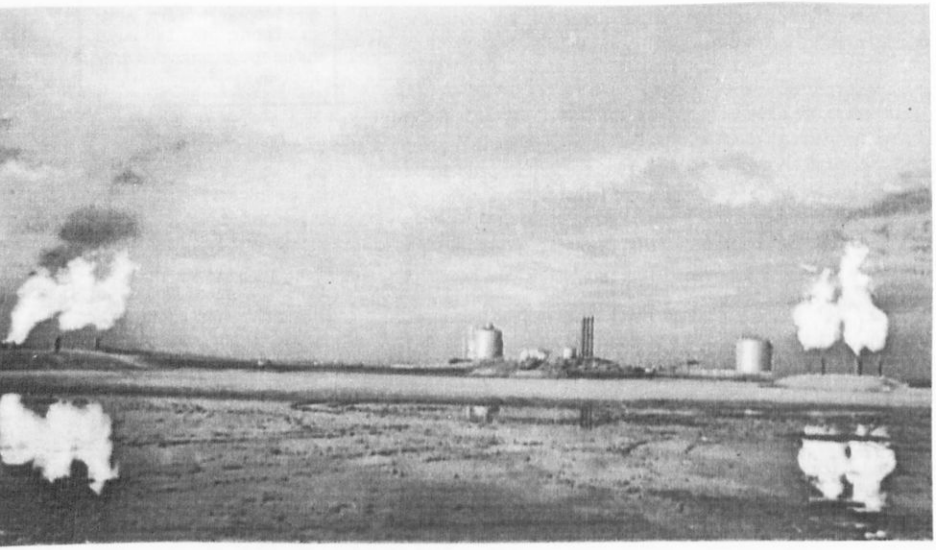

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

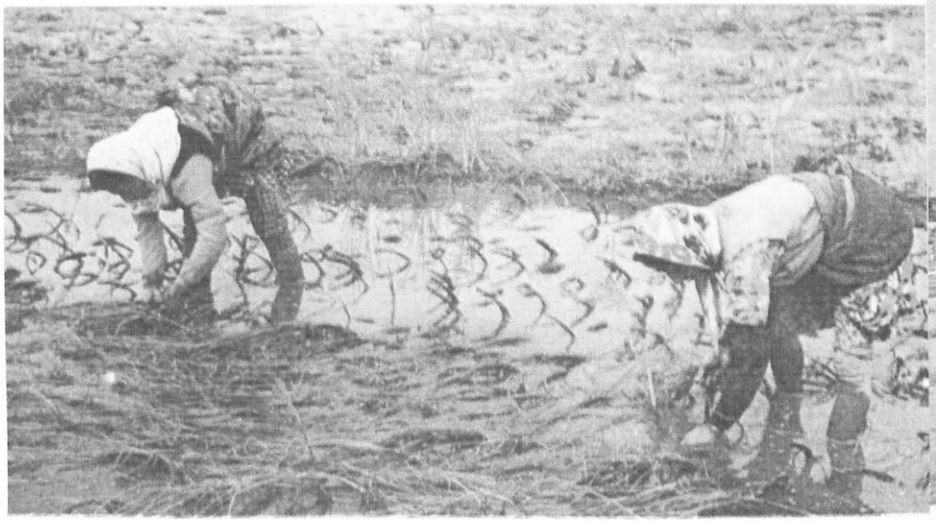

Τό φύτεμα τοῦ ρυζιοῦ σ' ἕνα ὀρυζώνα τοῦ Ἰράν.

Τό Ἰράν εἶναι ἀπό τίς κυριότερες πετρελαιοπαραγωγικές χῶρες τῆς Μ. Ἀνατολῆς. Οἱ σπουδαιότερες πετρελαιοπηγές βρίσκονται στά Ν πρός τόν Περσικό κόλπο καί στά Δ πρός τό Ἰράκ.

Ἡ Τεχεράνη εἶναι ἡ πρωτεύουσα, μιά σύγχρονη καί πυκνοκατοικημένη πόλη (3,8 ἑκατ. κατ.)

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Βρίσκεται στά Ἀνατολικά τοῦ Ἰράν. Εἶναι χώρα ὀρεινή, ἄγονη καί ἀπομονωμένη ἀπό τόν ὑπόλοιπο κόσμο. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως νομάδες κτηνοτρόφοι καί λιγότερο γεωργοί στίς ὄάσεις.

Εἶναι λαός πού ἀνήκει στή λευκή φυλή, ἀλλά ἔχει ἔρθει σέ ἐπιμειξία καί μέ ἄλλες φυλές.

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ
18,8 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Καμπούλ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΝΔΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ (ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ)

Ἱμαλάια: ἡ πιό ψηλή ὀροσειρά τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἰνδική Χερσόνησος βρίσκεται στό Ν. τμῆμα τῆς Ἀσίας καί χωρίζεται ἀπό τήν ὑπόλοιπη Ἀσία μέ τίς ὀροσειρές τῶν Ἱμαλαΐων. Τόσο στό ἔδαφος, στό κλίμα, ὅσο καί στόν πληθυσμό της παρουσιάζει μεγάλες ἀνομοιομορφίες. Ὑπάρχει ἐδῶ ἡ ψηλότερη ὀροσειρά τῆς γῆς, ἀλλά καί μία ἀπό τίς πιό μονότονες πεδιάδες. Ὑπάρχουν περιοχές πού δέχονται ἄφθονες βροχές καί ἄλλες πού εἶναι ἄνυδρες καί ἐρημικές.

ΟΡΕΙΝΟΙ ΟΓΚΟΙ, ΕΥΦΟΡΕΣ ΠΕΔΙΑΔΕΣ, ΠΟΤΑΜΟΙ

Στό βόρειο τμῆμα τῆς χερσονήσου εἶναι οἱ πανύψηλες ὀροσειρές τῶν Ἱμαλαΐων, πού ξεπερνοῦν τά 7.000 μ., μέ ψηλότερη κορυφή τό Ἔβερεστ (8.848 μ.), τό ψηλότερο βουνό τῆς γῆς.

Στό νότιο ἄκρο ὑπάρχει τό ὀροπέδιο τοῦ Ντεκάν πού περιβάλλεται ἀπό βουνά, μέ κυριότερα τά Ἀνατολικά καί τά Δυτικά Γκάτ. Ἀνάμεσα στό ὀροπέδιο τοῦ Ντεκάν καί στίς ὀροσειρές τῶν Ἱμαλαΐων ἐκτείνεται μιά πλατιά πεδιάδα, πού διαρρέεται ἀπό μεγάλους ποταμούς. Δυτικά εἶναι ὁ Ἰνδός, πού πηγάζει ἀπό τό Θιβέτ. Στό κεντρικό καί ἀνατολικό τμῆμα εἶναι ὁ Γάγγης. Στίς ἐκβολές του, στήν περιοχή τῆς Βεγγάλης, ὁ Γάγγης ἑνώνεται μέ ἕναν ἄλλο μεγάλο ποταμό, τό Βραχμαπούτρα καί σχηματίζουν ἕνα εὔφορο Δέλτα. Ὁ Γάγγης εἶναι ὁ πιό μεγάλος ποταμός

Στό Δέλτα τοῦ Γάγγη πέφτουν οἱ πιό πολλές βροχές ἀπ' ὅλο τόν κόσμο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

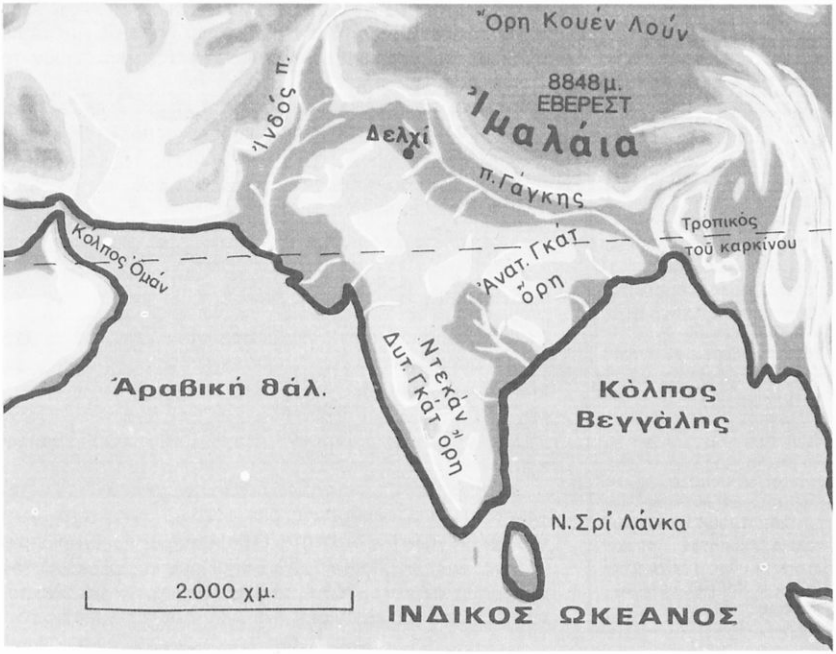

τῶν Ἰνδιῶν, ἱερός γιά τούς Ἰνδοϊστές, καί ἀκόμη διευκολύνει τή συγκοινωνία, γιατί εἶναι πλωτός.

ΚΛΙΜΑ-ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Τό κλίμα διαμορφώνεται κυρίως ἀπό τούς Μουσσῶνες, μέ πολλές βροχές τό καλοκαίρι, ὅταν φυσοῦν οἱ θερινοί Μουσσῶνες, καί μεγάλη ξηρασία τήν ἐποχή τῶν χειμερινῶν Μουσσώνων.

Ἔτσι τό κλίμα ἐμφανίζεται μέ ποικίλες μορφές. Οἱ Ἰνδίες εἶναι μία ἀπό τίς θερμότερες χῶρες τοῦ κόσμου. Ἡ μέση ἐτήσια θερμοκρασία φτάνει τούς 25°C (Ἀθήνα 17,5°c). Στά ὀρεινά ὅμως τμήματα οἱ θερμοκρασίες εἶναι χαμηλές, ἀλλά δέν πέφτουν ποτέ κάτω ἀπό 0°C.

Τέλος ἐκεῖ ,ποῦ δέ φτάνουν οἱ Μουσσῶνες, ὅπως στό ὀροπέδιο τοῦ Ντεκάν καί τό ΒΔ τμῆμα τῆς χερσονήσου, ὑπάρχει μεγάλη ξηρασία, ὥστε νά δημιουργοῦνται ἀκόμη καί ἔρημοι, ὅπως ἡ ἔρημος τοῦ Θάρ.

Ἡ βλάστηση εἶναι ἀνάλογη μέ τό κλίμα καί παρουσιάζει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μεγάλη ποικιλία εἰδῶν. Ἔτσι, ὅπου οἱ βροχοπτώσεις εἶναι μεγάλες, ὑπάρχουν τά πυκνά τροπικά δάση μέ μπαμπού, φοίνικες καί διάφορα εἴδη ἀπό φύκους, πού δίνουν τό ἐλαστικό κόμι, κτλ.

Σ' αὐτή τή ζούγκλα ζοῦν πολλά ἄγρια ζῶα, τίγρεις, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες κτλ., καθώς καί πολλά δηλητηριώδη φίδια (κόμπρα). Ὑπάρχουν ἐπίσης τά ὑποτροπικά δάση μέ δρῦς, καστανιές, κέδρους κτλ., πού δίνουν ξυλεία γιά ναυπήγηση.

Στήν Ἰνδική χερσόνησο ὑπάρχουν διάφοροι λαοί μέ διάφορες θρησκεῖες. Ἄλλοτε αὐτή ἡ χώρα ἦταν Ἀγγλική ἀποικία.
Τό 1947 δημιουργήθηκαν δύο κράτη ἀνάλογα μέ τή θρησκεία τῶν κατοίκων. Οἱ Ἰνδοϊστές, Βραχμάνες, Βουδιστές ἀποτέλεσαν τή Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας, ἐνῶ οἱ Μουσουλμάνοι τό Πακιστάν, (Ἀνατολ. καί Δυτικό). Τό 1971 τό Ἀνατολικό Πακιστάν ἀποσχίστηκε καί ἀποτέλεσε ἀνεξάρτητο κράτος, τό Μπαγκλαντές.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ὁ πληθυσμός τῆς Χερσονήσου φτάνει σήμερα τά 725 ἑκατομμύρια, εἶναι ὅμως ἄνισα μοιρασμένος. Οἱ περιοχές πού δέχονται πολλές βροχές εἶναι πυκνοκατοικημένες, ὅπως τό Δέλτα καί ἡ πεδιάδα τοῦ Γάγγη. Στά ΒΔ, ὅπου ἐπικρατεῖ ἀνομβρία, ἡ πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι μικρή.

Ὁ ἀριθμός τῶν γεννήσεων στίς Ἰνδίες εἶναι πολύ μεγάλος, ἀλλά ὁ πληθυσμός δέν αὐξάνει ἀντίστοιχα, γιατί ὑπάρχει μεγάλη θνησιμότητα. Ὁ ὑποσιτισμός καί οἱ ἐπιδημίες (τύφος, χολέρα, πανώλη κτλ.) θερίζουν κυριολεκτικά τόν πληθυσμό καί κατεβάζουν τό μέσο ὅρο ζωῆς στά 35 χρόνια (Εὐρώπη 70 χρόνια).

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Ἰνδική χερσόνησος περιλαμβάνει ἕνα μεγάλο ὁροπέδιο στό νότο, τήν πεδιάδα τοῦ Ἰνδοῦ καί τοῦ Γάγγη, καί τίς ὀροσειρές τῶν Ἰμαλαΐων.
- Οἱ κάτοικοι συγκεντρώνονται ἐκεῖ, ὅπου φυσοῦν οἱ Μουσσῶνες καί πέφτουν βροχές.

ΔΗΜΟΚΡ. ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ
580 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Νέο Δελχί.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

ΦΥΛΕΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ, ΓΛΩΣΣΕΣ

Εἶναι ἡ δεύτερη σέ πληθυσμό χώρα τοῦ κόσμου (580 ἑκατ.). Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν σέ διάφορες φυλές. Τό μεγαλύτερο ποσοστό ἀνήκει στή λευκή φυλή. Ἕνας μικρός ἀριθμός κατοίκων πού ζεῖ ΒΑ, στά Ἰμαλάια, ἀνήκει στήν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

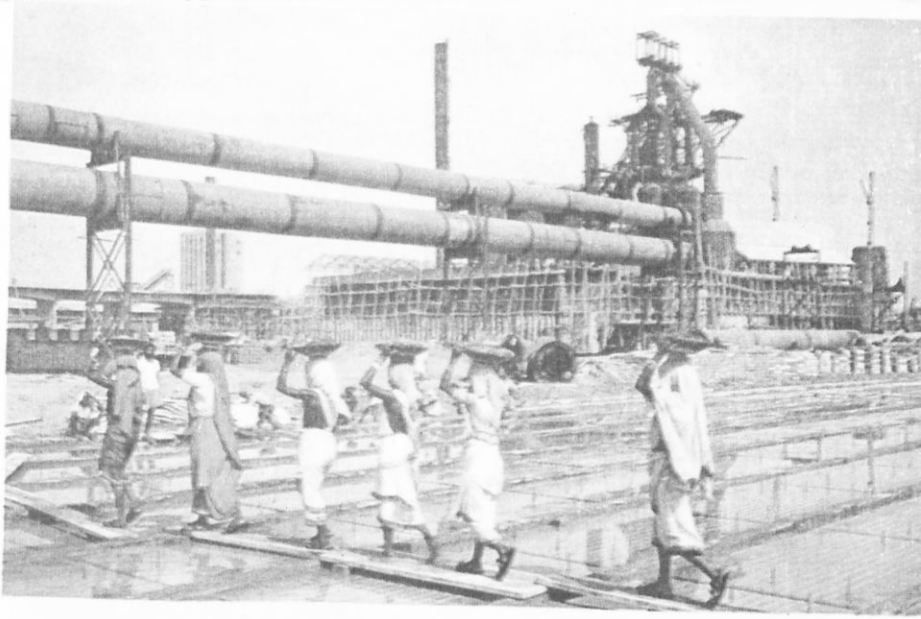

Ἰνδές πού μεταφέρουν ἀμμοκονία γιά τό χτίσιμο ἑνός μεγάλου μεταλλουργικοῦ ἐργοστασίου.

κίτρινη φυλή. Τέλος, στό ὀροπέδιο τοῦ Ντεκάν ζοῦν οἱ Δραβίδες (100.000 περίπου), πού ἔχουν νεγροειδή χαρακτηριστικά, ἐξαιτίας τῆς ἐπιμειξίας τους μέ τούς ἰθαγενεῖς, πού σήμερα ἔχουν ἐξαφανιστεῖ.

Μιλοῦν διαφορετικές γλῶσσες καί διαλέκτους (850 περίπου). Ὑπάρχουν 14 ἐπίσημες γλῶσσες, ἡ κυριότερη ὅμως εἶναι ἡ «Χίντι», πού τή μιλοῦν περίπου τά 60% τοῦ πληθυσμοῦ, κυρίως στίς περιοχές γύρω ἀπό τό Νέο Δελχί.

Κυριότερη θρησκεία εἶναι ὁ Ἰνδουϊσμός (82%). Ὑπάρχουν ἀρκετοί Μουσουλμάνοι (10%)· ἐπίσης Χριστιανοί, Βουδιστές κ.ἄ.

Ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας εἶναι ὁμοσπονδιακή δημοκρατία καί ἀποτελεῖται ἀπό 17 πολιτεῖες, πού ἔχουν μία ὁμόσπονδη κυβέρνηση.

ΓΕΩΡΓΙΑ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται κυρίως μέ τή γεωργία. Στίς περισσότερες ὑγρές περιοχές καλλιεργοῦν ρύζι, ἐνῶ στίς ξηρές περιοχές σιτηρά. Καλλιεργοῦν ἀκόμη βαμβάκι, γιοῦτα καί τσάϊ, τά ὁποῖα καί ἐξάγουν. Ἄν καί ὑπάρχουν ἐκτεταμένες πεδιάδες, ἡ γεωργική παραγωγή δέν εἶναι μεγάλη, διότι γίνεται μέ πρωτόγονα μέσα. Ἕνα ἀπό τά σοβαρότερα οἰκονομικά προβλήματα τῆς χώρας εἶναι ἡ αὔξηση παραγωγῆς εἰδῶν, πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά τή διατροφή τοῦ πληθυσμοῦ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

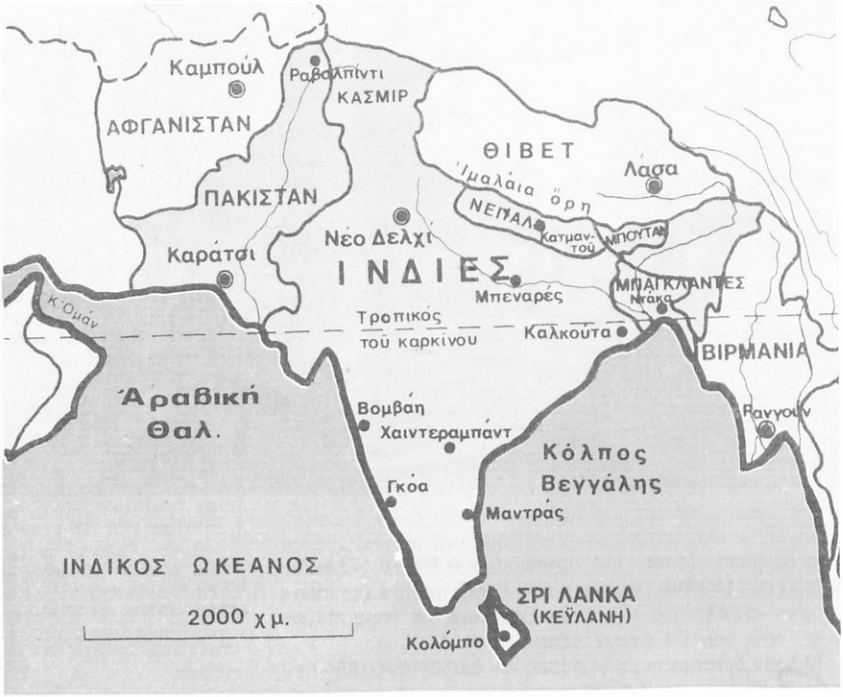

Ἡ κτηνοτροφία ἐπίσης δέν εἶναι ἀναπτυγμένη. Τρέφουν μεγάλα κοπάδια ἀπό βόδια καί βουβάλια κυρίως, ἀλλά δέν τά ἐκμεταλλεύονται καί δέν τά σκοτώνουν. Τά σέβονται καί ἡ ἀγελάδα θεωρεῖται ἱερό ζῶο.

Βασικό πρόβλημα ὅμως παραμένει ἡ ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας. Οἱ Ἰνδοί φημίζονταν ἄλλοτε γιά τά χειροποίητα εἴδη πού κατασκεύαζαν κυρίως (ἀπό ξύλο καί ἐλεφαντόδοντο). Τελευταῖα γίνονται προσπάθειες ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας. Ὑπάρχουν κυρίως ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων. Ἐπίσης ὑπάρχουν χαλυβουργεῖα καθώς καί ἐργοστάσια μεταλλουργίας.

Οἱ Ἰνδίες ἔχουν πολλά ὀρυκτά (σίδηρος, μαγγάνιο, βωξίτες), τά ὁποῖα ἐξάγουν σέ ἄλλες χῶρες καί κυρίως στήν Ἰαπωνία.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κύρια μέσα συγκοινωνίας εἶναι τά τραῖνα καί τά ποταμό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλοια. Ὑπάρχει ἐπίσης ἀεροπορική σύνδεση μεταξύ τῶν πόλεων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀλλά καί μέ τό ἐξωτερικό. Τό ὁδικό δίκτυο δέν εἶναι ἀναπτυγμένο.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Οἱ Ἰνδίες εἶναι μία ἀπό τίς πιό φτωχές χῶρες. Μέ τή μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ, πού ὑπολογίζεται σέ 15 ἑκατομμύρια τό χρόνο, οἱ κάτοικοι δέ βρίσκουν εὔκολα ἐργασία. Οἱ συνθῆκες διαβιώσεως εἶναι πολύ ἄσχημες καί τό βιοτικό ἐπίπεδο πάρα πολύ χαμηλό.

ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα εἶναι τό Νέο Δελχί (3 ἑκατομ.). Μεγαλύτερες σέ πληθυσμό πόλεις εἶναι ἡ Καλκούτα (7 ἑκατ.) καί ἡ Βομβάη (5 ἑκατ.) πού εἶναι καί τά κυριότερα λιμάνια. Ἄλλες μεγάλες πόλεις εἶναι τό Μαντράς (2 ἑκατ.), τό Ἀλλαχαμπάντ καί ἡ Μπεναρές (560.000) στό Γάγγη ποταμό, πού εἶναι οἱ ἱερές πόλεις τῶν Ἰνδῶν.

Χαρακτηριστικός τύπος νεαροῦ Ἰνδοῦ.

Μ' αὐτές τίς ἀφίσσες ἡ Ἰνδική Κυβέρνηση προσπαθεί νά περιορίσει τίς γεννήσεις.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Στίς Ἰνδίες οἱ κάτοικοι ἀνήκουν σέ διαφορετικές φυλές, διαφορετικές θρησκεῖες, μιλοῦν διαφορετικές γλῶσσες
- Ἡ γεωργική παραγωγή εἶναι μικρή, γιατί χρησιμοποιοῦν πρωτόγονα μέσα.
- Ἡ μικρή ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας καί τῆς συγκοινωνίας καί ἡ μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ καθιστοῦν τήν Ἰνδία μία ἀπό τίς χῶρες μέ τό χαμηλότερο βιοτικό ἐπίπεδο στόν κόσμο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὀρυζῶνες σέ ἀναβαθμίδες πάνω στίς ὀρεινές πλαγιές τοῦ Μπάγκλα-Ντές.

ΠΑΚΙΣΤΑΝ
62,3 ἑκατ. κάτοικοι
Πρωτεύουσα Ἰσλαμαμπάντ

ΜΠΑΓΚΛΑ ΝΤΕΣ
72 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ντάκα.

ΝΕΠΑΛ
11,6 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κατμαντού.

ΠΑΚΙΣΤΑΝ

Ἀραιοκατοικημένη χώρα ἐξαιτίας τῆς μεγάλης ξηρασίας. Οἱ κάτοικοι εἶναι συγκεντρωμένοι στίς ὄχθες τοῦ Ἰνδοῦ καί στήν Πενταποταμία (Πεντζάμπ) στό βόρειο τμῆμα. Πρωτεύουσα εἶναι τό Ἰσλαμαμπάντ, πού εἶναι προάστιο τῆς Ραβαλπίντι (455.000). Τό Καράτσι (3.650.000) εἶναι σημαντικό λιμάνι.

Τό ὑπέδαφος τοῦ Πακιστάν εἶναι πλούσιο σέ ἀσήμι, χρυσάφι καί πολύτιμες πέτρες.

ΜΠΑΓΚΛΑ ΝΤΕΣ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1971. Περιλαμβάνει τό εὔφορο Δέλτα τοῦ Γάγγη καί εἶναι μία ἀπό τίς πιό πυκνοκατοικημένες περιοχές τῆς γῆς. Καλλιεργοῦν κυρίως ρύζι.

ΝΕΠΑΛ

Εἶναι ἕνα μικρό κράτος πού βρίσκεται στά Ἰμαλάια καί ἔχει μοναρχικό πολίτευμα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΡΙ-ΛΑΝΚΑ (ΚΕΫΛΑΝΗ)

Εἶναι ἕνα νησί στά ΝΑ τῆς Ἰνδικῆς Χερσονήσου. Τό κλίμα εἶναι πολύ ὑγρό καί θερμό. Καλλιεργοῦν φυτά πού δίνουν μπαχαρικά, ἐβεόδεντρα καί κυρίως τσάι. Ἡ πρωτεύουσα, τό Κολόμπο (583.000), εἶναι σημαντικό λιμάνι.

ΣΡΙ-ΛΑΝΚΑ (ΚΕΫ ΛΑΝΗ)
13,3 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κολόμπο.

ΜΠΟΥΤΑΝ

Ὀρεινό κρατίδιο στίς Ν πλαγιές τῶν Ἰμαλαΐων. Οἱ κάτοικοι εἶναι βουδιστές. Διοικοῦνται ἀπό ἕνα πολιτικό καί ἕνα θρησκευτικό ἀρχηγό.

ΜΠΟΥΤΑΝ
1,1 ἑκατ. κάτοικοι
Πρωτεύουσα
Τασιτσότζονγκ (καλοκ.)
Πουναχά (χειμερ.).

Ἡ πόλη Τετάνγκ στά Ἰμαλάια

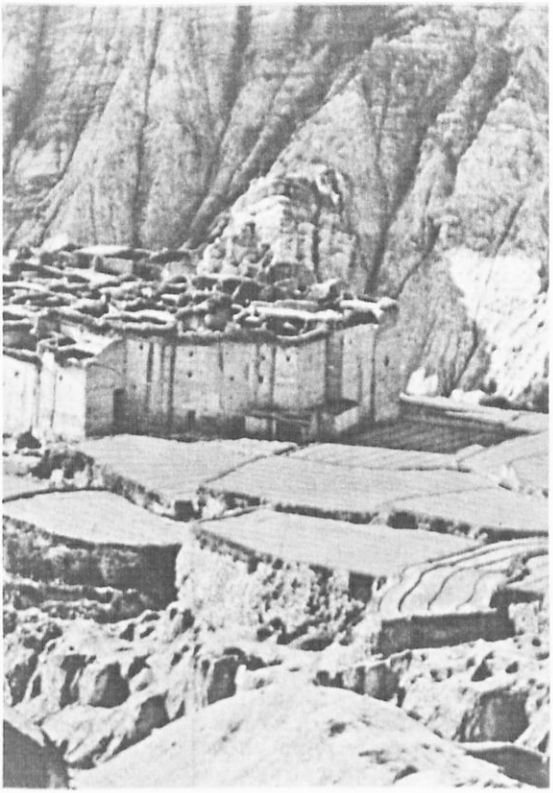

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοί εἶναι οἱ ποταμοί τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου καί τί γνωρίζετε γι' αὐτούς;
2. Ποῦ ὀφείλονται οἱ μεγάλες διαφορές πού παρουσιάζει τό κλίμα;
3. Ποιές περιοχές τῆς χερσονήσου εἶναι οἱ πιό πυκνοκατοικημένες;
4. Χαρακτηριστικά τῶν κατοίκων τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας.
5. Ποιά εἶναι τά βασικά οἰκονομικά προβλήματα τῆς χώρας;
6. Πρωτεύουσα καί ἄλλες πόλεις τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας.
7. Ποιά ἄλλα κράτη βρίσκονται στήν Ἰνδική χερσόνησο καί ποιές εἶναι οἱ πρωτεύουσές τους;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στήν Κινέζικη γραφή αὐτό σημαίνει «Κίνα».

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Οἱ Κινέζοι (800 ἑκατομ.) ἀντιπροσωπεύουν τό 1/5 περίπου τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς καί ζοῦν σέ ἐπιφάνεια ἴση περίπου μέ τήν ἔκταση τῆς Εὐρώπης. Ἡ Κίνα εἶναι τό μεγαλύτερο σέ πληθυσμό κράτος τῆς γῆς καί τρίτη σέ ἔκταση μετά τή Σ. Ἕνωση καί τόν Καναδά.

Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων συνωστίζεται στά ἀνατολικά, ὅπου βρίσκονται καί τά μεγαλύτερα ἀστικά καί βιομηχανικά κέντρα.

Οἱ μεγάλες διαφορές στήν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ καί στή διαμόρφωση τοῦ ἐδάφους ἐπιβάλλουν νά ἐξετάσουμε χωριστά τήν Ἀν. Κίνα ἀπό τήν ὑπόλοιπη χώρα, πού περιλαμβάνει τό Θιβέτ, τό Παμίρ, τό Σινκιάγκ καί τήν Ἐσωτερική Μογγολία.

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡ. ΚΙΝΑΣ
800 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Πεκίνο.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΙΝΑ

Σ' αὐτήν ἀνήκει ἡ **Κυρίως Κίνα,** πού εἶναι τό πιό πυκνοκατοικημένο τμῆμα της. Ἡ ὀροσειρά Τσίν Λίνγκ τή χωρίζει σέ βόρεια καί νότια Κίνα. Τή βόρεια διαρρέει ἕνας μεγάλος ποταμός, ὁ Χόανγκ Χό (Κίτρινος ποταμός) καί τή νότια ὁ Γιάνγκ Τσέ Γιάνγκ (Γαλάζιος ποταμός), πού εἶναι ὁ μεγαλύτερος ποταμός τῆς Ἀν. Ἀσίας.

Ἡ Κίνα ἔχει ἔκταση ὅση περίπου καί ἡ Εὐρώπη.

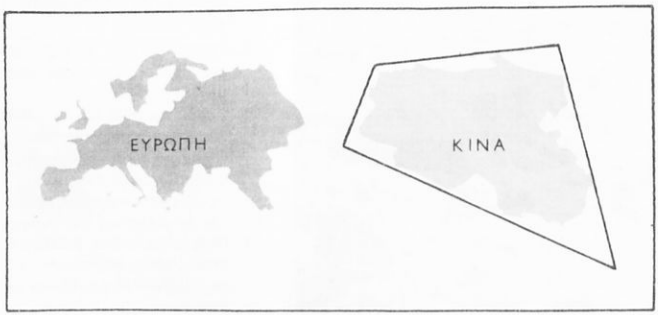

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

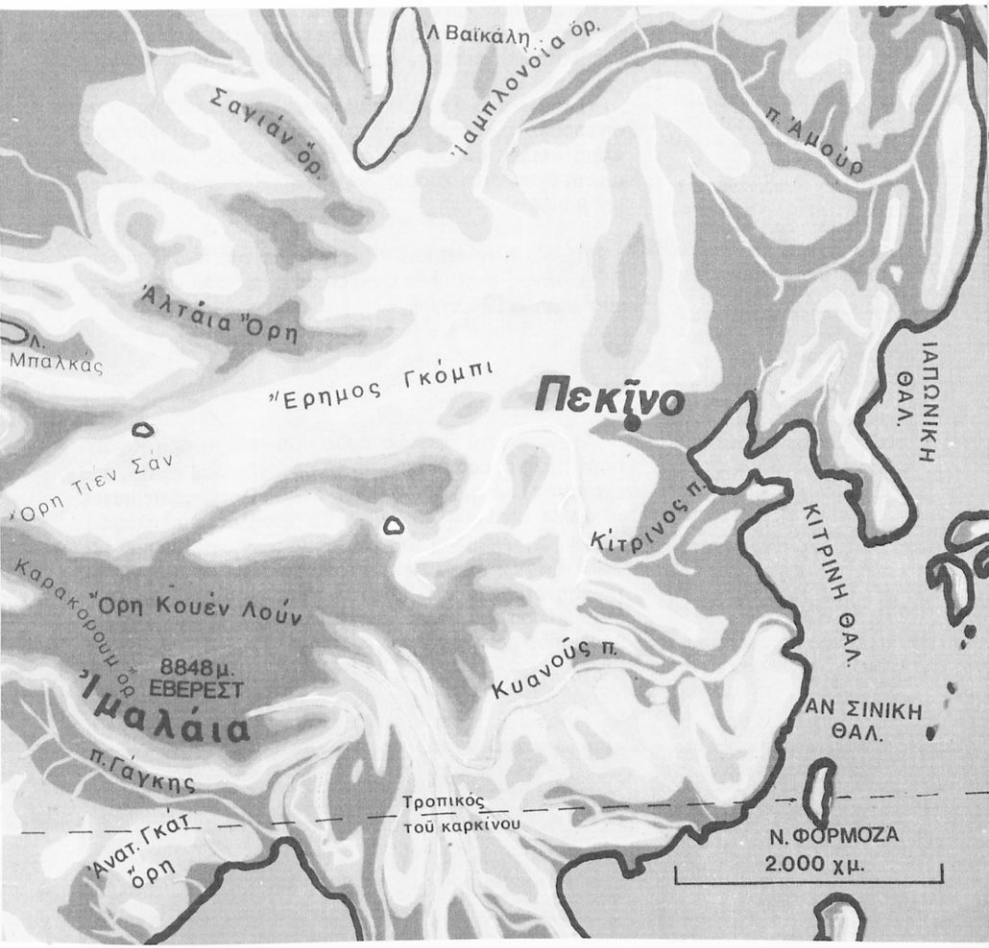

Ὁ Χόανγκ Χό, πού πηγάζει ἀπό τήν ὀροσειρά τοῦ Κουέν-Λούν καί χύνεται στήν Κίτρινη θάλασσα, πλημμυρίζει συχνά καί προκαλεῖ καταστροφές. Ὅταν ὅμως ἀποσύρονται τά νερά, μένει ἡ κίτρινη λάσπη πού μεταφέρει καί κάνει τούς ἀγρούς εὔφορους. Ὁ Γιάνγκ Τσέ Γιάνγκ, πού πηγάζει ἀπό τό Θιβέτ καί χύνεται στήν Ἀνατολική Κινεζική Θάλασσα, εἶναι πλωτός καί θεωρεῖται ὁ κυριότερος δρόμος ἐπικοινωνίας μέ τό ἐσωτερικό τῆς Κίνας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Löss (Ἀσβεστοῦχος πηλός)

Τό Löss εἶναι πέτρωμα πού σχηματίζεται ἀπό λεπτή κίτρινη σκόνη καί δημιουργεῖται στίς ἐρημικές περιοχές ἀπό τήν καταστροφή τῶν πετρωμάτων (ἀποσάθρωση).
Ἡ σκόνη αὐτή μεταφέρεται μέ τόν ἄνεμο σέ μεγάλες ποσότητες καί ἀποστάσεις καί ἀποτίθεται ἐκεῖ ὅπου οἱ συνθῆκες εἶναι εὐνοϊκές (κυρίως ὑγρασία).
Τό Löss, πού σκεπάζει ὅλες τίς πεδιάδες τῆς Β. Κίνας, μεταφέρθηκε μέ τούς χειμ. μουσσῶνες ἀπό τίς ἐρημικές περιοχές τῆς Κ. Ἀσίας καί Μογγολίας καί εἶναι γνωστό μέ τό ὄνομα κίτρινη γῆ.

Τά ὀροπέδια καί οἱ πεδιάδες τῆς Β. Κίνας σκεπάζονται σέ μεγάλη ἔκταση ἀπό τό πέτρωμα τοῦ LÖSS (Λές) (ἀσβεστοῦχο πηλό), πού εἶναι ἕνα πολύ γόνιμο ἔδαφος.

Ἡ Β. Κίνα ἔχει κλίμα ἠπειρωτικό, ψυχρό καί ξηρό, πού ἐπιτρέπει τήν καλλιέργεια τῶν σιτηρῶν. Ἡ Ν. Κίνα ἔχει κλίμα θερμό καί ὑγρό. Καλλιεργεῖται ρύζι (κατέχει τήν πρώτη θέση στόν κόσμο), ζαχαροκάλαμο, τσάι, μπανανιές καί βαμβάκι.

Στή ΒΑ. Κίνα ἐκτείνεται ἡ πεδιάδα τῆς Μαντζουρίας. Οἱ χειμῶνες ἐκεῖ εἶναι ψυχροί καί ἡ πεδιάδα καλύπτεται ἀπό χαμηλή βλάστηση.

ΘΙΒΕΤ

Ἀνάμεσα στά Ἰμαλάια πρός νότο καί τά ὄρη Κουέν-Λούν πρός βορρᾶ ἐκτείνεται τό ὀροπέδιο τοῦ Θιβέτ, πού ἔχει μέσο ὕψος 4.000-5.000μ. Στίς ψηλότερες περιοχές τό κλίμα εἶναι πολύ ψυχρό. Σέ χαμηλότερες πλαγιές, προφυλαγμένες ἀπό τούς ἀνέμους, καλλιεργοῦν κριθάρι. Οἱ κάτοικοι, λίγοι σχετικά, ἀσχολοῦνται μέ τή γεωργία καί την κτηνοτροφία. Εἶναι βουδιστές καί ἡ πρωτεύουσα Λάσα ἦταν ἡ ἕδρα τοῦ Δαλάι-Λάμα, θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν βουδιστῶν μοναχῶν Λάμα.

Καραβάνι μέ γιάκ ἀπό τό Θιβέτ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

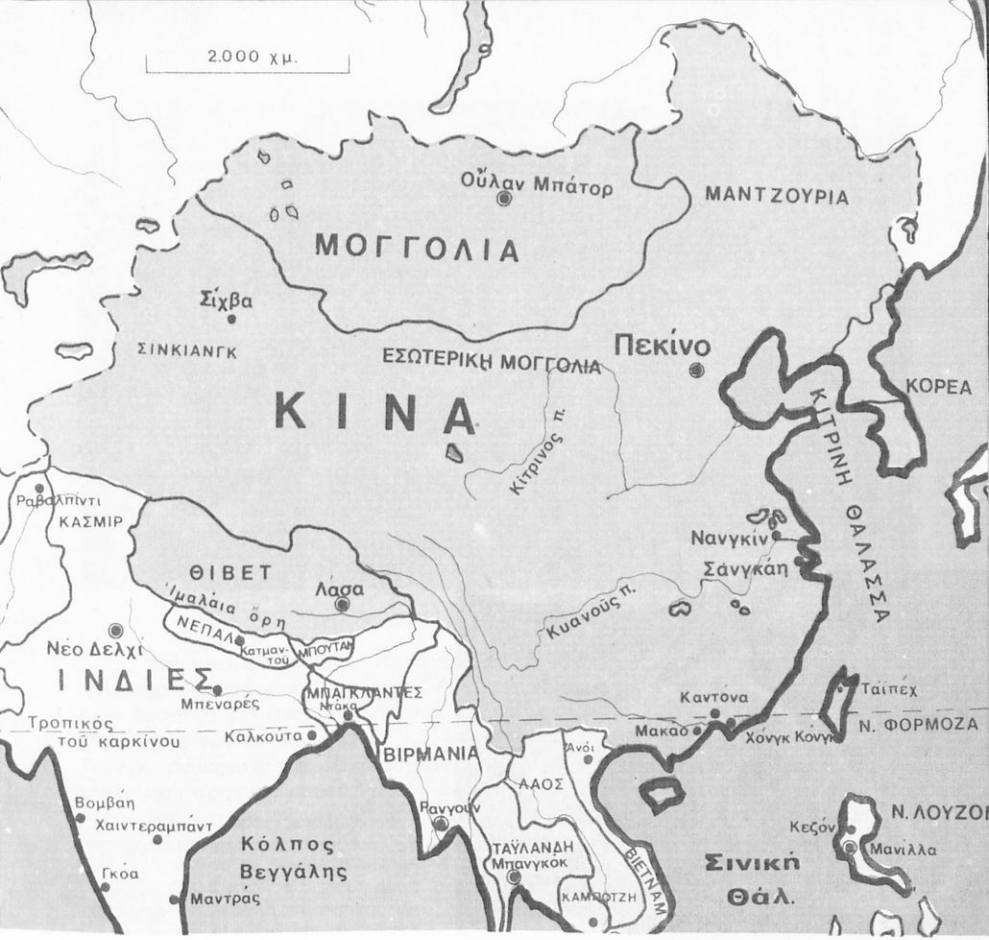

Αποτελείται από οροπέδια, όπου υπάρχουν στεππώδεις έκτάσεις, κατάλληλες γιά τήν έκτροφή ζώων. Στίς νότιες περιοχές έκτείνεται ή έρημος Γκόμπι.

ΣΙΝΚΙΑΓΚ

Είναι τό πρώην Κινεζικό Τουρκεστάν. Περιβάλλεται από ψηλά βουνά όπως τό Κουέν Λούν, τό Τιέν Σάν καί τό οροπέδιο τοῦ Παμίρ. Οί χειμῶνες εἶναι πολύ ψυχροί καί τά καλοκαίρια θερμά καί ξηρά. Ἀνάμεσα στά βουνά ὑπάρχουν πολλές ἔρημοι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΑΤΟΙΚΟΙ-ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ο πληθυσμός της Κίνας αποτελείται από τούς καθαυτό Κινέζους, τούς Χάν (94%) και από άλλες μειονότητες (Θιβετιανοί, Μογγόλοι), πού ανήκουν στήν κιτρινη φυλή.

Κυρίαρχες θρησκείες είναι ο Κομφουκιανισμός και ο Βουδισμός, σήμερα όμως έχει καθιερωθεί η ανεξιθρησκεία.

Η Ιστορία της Κίνας αρχίζει από τό 15ο π.Χ. αιώνα. Ο πολιτισμός τους είναι από τούς πιό παλιούς.
Αύτοι πρώτοι γνώριζαν τή ναυτική πυξίδα και τήν πορσελάνη και ανέπτυξαν την καλλιέργεια τοῦ μεταξοσκώληκα. Είχαν ακόμη αναπτυγμενο εμπόριο. Γιά πολλούς αιῶνες και σε πολλούς τομείς είχαν το προβάδισμα από τούς Εὐρωπαιους.

Κατεβαινοντας μέσα από τις πεδιάδες, σκαρφαλώνοντας στούς λόφους, τό μεγάλο Σινικό Τείχος έχει μήκος 3.000 χλμ. Χτίστηκε από Κινέζους Αὐτοκράτορες, στά σύνορα τῆς βορειας Κίνας, από τόν 3ο αιώνα π.Χ.
Συντηρήθηκε και ενισχύθηκε για 2.000 χρόνια, γιά νά φραξει τό δρόμο στούς Μογγόλους πού έρχονταν από τό Βορρά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Νέοι καί νέες στό Πεκίνο, σέ μιά διαδήλωση, κρατοῦν τό κόκκινο βιβλίο ὅπου εἶναι συγκεντρωμένες οἱ κυριότερες σκέψεις τοῦ Μάο Τσέ Τούγκ.

Δέν παρουσίασαν ὅμως τήν ἴδια ἐξέλιξη στό σύγχρονο πολιτισμό. Ἀπό τά μέσα τοῦ 19ου αἰώνα ἐπικρατοῦσε στην Κίνα δυστυχία καί ἀναρχία. Τό 1949 ἡ Κίνα, μετά τήν ἐπικράτηση τῶν κουμμουνιστῶν μέ ἡγέτη τό Μάο-Τσέ Τούνγκ, ἀνακηρύχθηκε σέ Λαϊκή Δημοκρατία. Ἡ νέα κυβέρνηση φρόντισε πρῶτα γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς χώρας καί ὕστερα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καί βιομηχανίας.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Οἱ Κινέζοι ἦταν πάντοτε ἀγροτικός λαός. Μετά τό 1949 ἔγιναν ἀγροτικές μεταρρυθμίσεις μέ σκοπό τήν πιό ἀποδοτική καλλιέργεια τῆς γῆς. Ἐπίσης ἔγιναν πολλά ἔργα ἀντιπλημμυρικά, ἀρδευτικά, ἀποστραγγιστικά γιά τή βελτίωση τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἀλλά καί γιά τήν ἐξάλειψη τῶν ἐπιδημιῶν, πού μάστιζαν τή χώρα.

Σήμερα ἡ Κίνα εἶναι αὐτάρκης σέ γεωργικά προϊόντα.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οἱ Κινέζοι ἦταν πάντοτε ἄριστοι τεχνίτες καί κατασκεύαζαν διάφορα χειροποίητα εἴδη.

Ἡ χώρα διαθέτει ἄφθονες πρῶτες ὕλες, ὅπως μεταλλεύματα, γαιάνθρακες καί λίγο πετρέλαιο. Τά ἄφθονα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

έργατικά χέρια διευκόλυναν τήν ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας, ὥστε ἡ Κίνα νά ἐξελίσσεται σήμερα σέ μία βιομηχανική δύναμη καί νά ἀνήκει στίς πυρηνικές δυνάμεις ἔχοντας κατασκευάσει ἀτομική βόμβα. Εἶναι ἡ τρίτη δύναμη μετά τίς ΗΠΑ καί τή Σ. Ἕνωση. Πέτυχε ἐπίσης νά στείλει δορυφόρο, πού κινεῖται γύρω ἀπό τή γῆ.

ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα εἶναι τό Πεκίνο ἤ Πέι-Πίγκ (7.000.000) Ἡ Σαγκάη (10.820.000) εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλη καί τό μεγαλύτερο λιμάνι τῆς Κίνας. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ Καντόνα, ἡ Τίχβα στό Σινκιάγκ, ἡ Λάσα κ.ἄ.

Νηπιαγωγείο σέ περίπατο στό Ναό τοῦ Οὐρανοῦ (Νότιο Πεκίνο).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΟΡΕΑ

Εἶναι μιά χερσόνησος πού βρέχεται ἀπό τήν Ἰαπωνική καί τήν Κίτρινη θάλασσα. Οἱ Κορεάτες ἀνήκουν στήν Κίτρινη φυλή μέ ἔντονα τά Μογγολικά χαρακτηριστικά.

Ἡ Κορεατική χερσόνησος εἶναι χωρισμένη σέ δύο κράτη.

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡ. Β. ΚΟΡΕΑΣ
15 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Πιόγκ-Γιάγκ.

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ Β. ΚΟΡΕΑΣ

Ὀρεινή χώρα μέ μικρές ἀγροτικές δυνατότητες. Εἶναι ὅμως πλούσια σέ κάρβουνο καί διάφορα μεταλλεύματα καί ἔχει ἀναπτύξει τή βιομηχανία.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Ν. ΚΟΡΕΑΣ
34 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σεούλ.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ Ν. ΚΟΡΕΑΣ

Εἶναι πιό πυκνοκατοικημένη καί παράγει πολύ περισσότερο ρύζι, ὅμως δέν ἔχει πολλές βιομηχανίες.

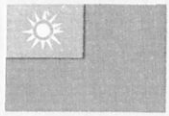

ΦΟΡΜΟΖΑ Ἡ ΤΑΪΒΑΝ
15 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ταϊπέχ.

ΦΟΡΜΟΖΑ Ἡ ΤΑΪΒΑΝ

Τό νησί Φορμόζα μαζί μέ τά νησιά Κεμόυ ἀποτέλεσαν τήν Ἐθνικιστική Κίνα μετά τήν ἐπικράτηση τοῦ κομμουνισμοῦ στήν Κίνα τό 1949.

ΜΟΓΓΟΛΙΑ
1,4 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Οὔλαν Μπάτορ.

ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Βρίσκεται στά Β τῆς Κίνας. Εἶναι χώρα ὀρεινή μέ ὀροπέδια καί στέππες. Εἶναι πολύ ἀραιοκατοικημένη. Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν στήν Κίτρινη (Μογγολική) φυλή καί εἶναι κυρίως νομάδες κτηνοτρόφοι. Εἶναι Λαϊκή Δημοκρατία μέ πρωτεύουσα τήν Οὔλαν-Μπάτορ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μιά ἄποψη τοῦ Χόγκ-Κόγκ. Ὑπάρχει ἐδῶ τόση στενότητα χώρου, ὥστε ἕνας μεγάλος ἀριθμός κατοίκων ζοῦν σέ χιλιάδες βάρκες ἀραγμένες τή μιά δίπλα στήν ἄλλη.

ΧΟΓΚ - ΚΟΓΚ

Εἶναι Ἀγγλική ἀποικία στίς ἀκτές τῆς Ν. Κίνας. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως Κινέζοι. Ζοῦν σέ ἕνα μικρό νησί καί σέ ἕνα τμῆμα τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς. Τό λιμάνι Χόγκ-Κόγκ εἶναι ἀπό τά μεγαλύτερα τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ἔχει 4,2 ἑκατ. κατοίκους (τό 1969).

ΜΑΚΑΟ

Πορτογαλική ἀποικία στά παράλια τῆς Ν. Κίνας στήν εἴσοδο τοῦ κόλπου τῆς Καντόνας. Ὁ πληθυσμός της εἶναι 330.000 καί πρωτεύουσα τό Μακάο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πόση εἶναι ἡ ἔκταση καί ὁ πληθυσμός τῆς Κίνας;
2. Ποιές μεγάλες περιοχές διακρίνουμε στήν Κίνα;
3. Ποιοι εἶναι οἱ κυριότεροι ποταμοί τῆς Κίνας καί ποιά εἶναι ἡ σημασία τους γιά τή χώρα;
4. Ποῦ ὀφείλεται ἡ βιομηχανική ἀνάπτυξη τῶν τελευταίων ἐτῶν;
5. Ποιά εἶναι ἡ πρωτεύουσα καί ποιές οἱ σπουδαιότερες πόλεις τῆς Κίνας;
6. Ποιά κράτη βρίσκονται γύρω ἀπό τήν Κίνα καί ποιές εἶναι οἱ πρωτεύουσές τους;

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Κίνα εἶναι μία ἀπέραντη χώρα πού ἔχει ἔκταση ἴση περίπου μέ τήν Εὐρώπη. Τό ἔδαφός της εἶναι στεππῶδες στά βόρεια καί ἐρημικό στά δυτικά. Στά ΝΔ ὑψώνεται τό ὀροπέδιο τοῦ Θιβέτ καί μεγάλες ὀροσειρές.
- Οἱ κάτοικοι εἶναι συγκεντρωμένοι κυρίως κατά μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καί στίς εὔφορες πεδιάδες πού διασχίζουν οἱ ποταμοί Χόανγκ-Χό καί Γιάγκ-Τσέ-Γιάνγκ.
- Τό σιτάρι εἶναι ἡ κύρια καλλιέργεια στή βόρεια Κίνα, ὅπου οἱ χειμῶνες εἶναι ψυχροί. Στίς νότιες περιοχές ὅπου τό κλίμα εἶναι θερμό καί ὑγρό καλλιεργεῖται ρύζι.
- Τά τελευταία χρόνια ἔγιναν ἀγροτικές μεταρρυθμίσεις πού ὁδήγησαν σέ μεγάλη ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας. Ἡ βιομηχανία ἐπίσης συνεχῶς ἀναπτύσσεται χάρη στίς ἄφθονες πρῶτες ὕλες καί ἡ Κίνα ἐξελίσσεται σέ μιά μεγάλη βιομηχανική δύναμη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΡΑΤΗ ΣΤΗ Ν. ΚΑΙ ΝΑ. ΑΣΙΑ

ΙΝΔΟΚΙΝΑ

Βρίσκεται ανάμεσα στις Ινδίες και την Κίνα. Στά βόρεια της χερσονήσου φτάνουν προεκτάσεις τών Ιμαλαΐων. Νοτιότερα υπάρχουν πεδιάδες πού διασχίζονται από μεγάλους ποταμούς, όπως ο Ιραουαντη, ο Σόγκ-Κόι (ερυθρός ποταμός) και ο Μεκόγκ. Περιλαμβάνει τα εξής κράτη:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΑΛΑΙΣΙΑ
11,8 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ Κουάλα- Λουμπούρ.

1. ΜΑΛΑΙΣΙΑ

Βρίσκεται στό Ν. άκρο τῆς χερσονήσου. Πρώην Ἀγγλική άποικία. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα στόν κόσμο στό καουτσούκ. Ἐπίσης εἶναι ἡ πρώτη χώρα σέ παραγωγή κασσιτέρου.

ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ
2,3 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σιγκαπούρη.

2. ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

Εἶναι ένα μικρό νησί στό νοτιότατο άκρο τῆς χερσονήσου, πού άποτελεῖ ἀνεξάρτητο κράτος. Τά 3/4 τῶν κατοίκων της εἶναι Κινέζοι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ πόλη Σιγκαπούρη, πολύ σημαντικό λιμάνι.

ΒΙΡΜΑΝΙΑ
29,9 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ραγκούν.

3. ΒΙΡΜΑΝΙΑ

Εἶναι κυρίως ὀρεινή καί τά δάση της δίνουν πολύτιμη ξυλεία. Πρώην Ἀγγλική άποικία.

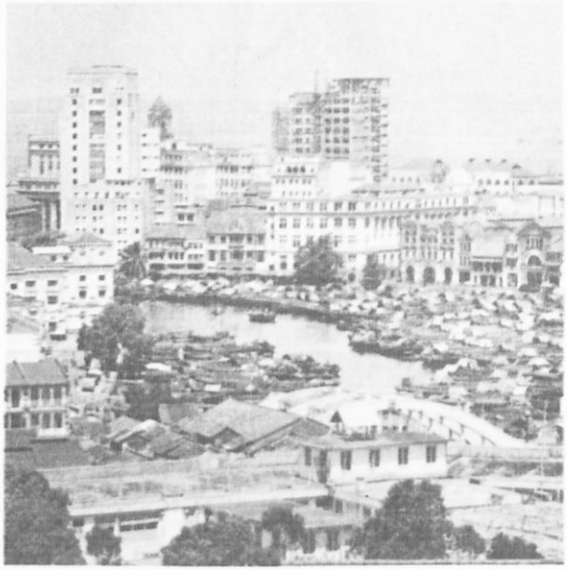

Μιά ἄποψη τῆς Σιγκαπούρης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

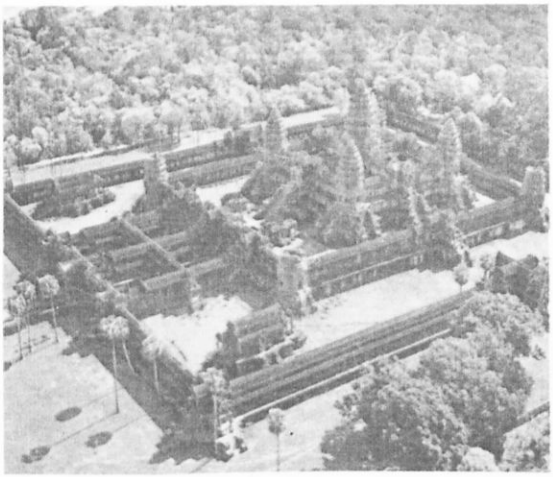

Ένα μέρος από τους περιφημους ναους τοῦ Ἄνγκορ στὴν Καμπότζη.

ΤΑΥΛΑΝΔΗ
39,5 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μπανγκόκ.

4. ΤΑΥΛΑΝΔΗ

Δέν ὑπῆρξε ποτέ ἀποικία. Ἐδῶ καλλιεργεῖται κυρίως τό ρύζι.

ΚΑΜΠΟΤΖΗ (ΧΜΕΡ)
7,3 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Πνόμ-Πένχ.

5. ΚΑΜΠΟΤΖΗ

Πρώην Γαλλική ἀποικία. Ὑπάρχουν μεγάλες ἐκτάσεις μέ ἐβεόδεντρα.

ΛΑΟΣ
3,2 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτ Λουάγκ- Πραμπάγκ.

6. ΛΑΟΣ

Πρώην Γαλλική ἀποικία. Ἀπό χρόνια βρίσκεται σέ κατάσταση πολέμου. Πρωτεύουσα ἡ Βιέν-Τιάν στίς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Μεκόγκ καί ἡ Λουάγκ-Πραμπάγκ πού εἶναι ἡ ἕδρα τοῦ βασιλιᾶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Λάσα
Σανγκάη
ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ
Ντάκα
Καντόνα
Ταϊπέχ
Τροπικός τού καρκίνου
Μακάο
Χόνγκ Κόνγκ
Ν. ΦΟΡΜΟΖΑ
ΒΙΡΜΑΝΙΑ
Ανόι
ΛΑΟΣ
Ρανγούν
ΤΑΥΛΑΝΔΗ
Μπανγκόκ
ΒΙΕΤΝΑΜ
ΚΑΜΠΟΤΖΗ
Πνόμ Πένχ
Χό Τσί Μίνχ
Κόλπος Βεγγάλης
ΣΙΝΙΚΗ ΘΑΛ.
Κεζόν
Ν. ΛΟΥΖΟΝ
Μανίλλα
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ
Ν. ΜΙΝΤΑΝΑΟ
ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
ΜΑΛΑΙΣΙΑ
Κουάλα Λουμπούρ
ΣΑΡΑΒΑΚ
ΣΟΥΜΑΤΡΑ
Ίσημερινός
Σιγκαπούρη
Ν. ΒΟΡΝΕΟ
Ν. ΚΕΛΕΒΗ
ΜΟΛΟΥΚΑΙ Νοι
ΙΝΔΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
Τζακάρτα
ΙΑΒΑ
Ν. ΦΛΟΡΕΣ
Ν. ΤΙΜΟΡ
2.000 χμ.

ΒΙΕΤΝΑΜ
42,5 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ανόι.

7. ΒΙΕΤΝΑΜ

Βρίσκεται στό Α. άκρο τῆς χερσονήσου. Παλαιότερα χωριζόταν σέ Β. καί Ν. Βιετνάμ. Ύστερα άπό μακροχρόνιο πόλεμο έγινε, τό 1974, ένιαῖο κράτος (Λαϊκή Δημοκρατία) μέ πρωτεύουσα τό Ανόι καί δεύτερη μεγαλύτερη πόλη τή Χό-τσί-Μίνχ (πρώην Σαϊγκόν).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ

Ἀποτελεῖται ἀπό πλῆθος νησιά πού ἐκτείνονται ἀπό τό Ν.ἄκρο τῆς Ἰνδοκίνας ὥς τήν Αὐστραλία.
Τό μεγαλύτερο ἀπό τά νησιά εἶναι ἡ Βόρνεο, 6πλάσια ἀπό τήν Ἑλλάδα.
Ἄλλα νησιά: Σουμάτρα, 3πλάσια ἀπό τήν Ἑλλάδα, Ἰάβα καί Κελέβη ἴσες μέ τήν Ἑλλάδα. Στά νησιά αὐτά ὑπάρχουν πολλά ἐνεργά καί σβησμένα ἠφαίστεια. Πρίν ἀπό τό Β' παγκόσμιο πόλεμο ἦταν Ὁλλανδική ἀποικία.

Παράγουν κυρίως ζάχαρη, καπνό, καφέ, κακάο, τσάι. Εἶναι ἡ δεύτερη χώρα στόν κόσμο σέ παραγωγή καουτσούκ καί πρώτη σέ κινίνο.

Τά 2/3 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἰνδονησίας ζοῦν στήν Ἰάβα, ὅπου ὑπάρχει καί ἡ πρωτεύουσα Τζακάρτα.

ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ
133 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Τζακάρτα.

ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ

Παλιά ἦταν Ἱσπανική ἀποικία.
Μέχρι τό Β' παγκόσμιο πόλεμο ἀνῆκαν στίς ΗΠΑ.
Ἀποτελοῦνται ἀπό πολλά νησιά, πού τά μεγαλύτερα εἶναι ἡ Μιντανάο καί ἡ Λουζόν.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Κεζόν ἀλλά ἡ μεγαλύτερη πόλη εἶναι ἡ Μανίλλα.

Στά ἀνατολικά τῶν Φιλιππίνων ὁ Εἰρηνικός Ὠκεανός παρουσιάζει τό μεγαλύτερο βάθος θάλασσας ἀπό ὅλο τόν κόσμο (11.022 μ.)

ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ
40,3 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κεζόν.

Ἕνας Ἰνδονήσιος χαράζει μέ προσοχή τόν κορμό μιᾶς Ἑβέας γιά νά μαζέψει ἐλαστικό κόμμι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Νά δεῖξετε στό χάρτη τά κράτη τῆς Ἰνδοκίνας καί τίς πρωτεύουσές τους;
2. Ποιά νησιά ἀποτελοῦν τήν Ἰνδονησία, ποιό εἶναι τό μεγαλύτερο καί ποιό εἶναι τό πιό πυκνοκατοικημένο;
3. Ποιά εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰνδονησίας;
4. Ποιά εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῶν Φιλιππίνων;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στή Γιαπωνέζικη γραφή αὐτό σημαίνει «Ἰαπωνία».

ΙΑΠΩΝΙΑ

Ἡ Ἰαπωνία, πού πῆρε τό ὄνομά της ἀπό τήν Κινέζικη ὀνομασία «Ζί-πεν-Κούο» (Χώρα τοῦ ἀνατέλλοντος Ἡλίου), εἶναι τό πιό ἄκραῖο, πρός τά ἀνατολικά, κράτος τῆς Ἀσίας.

Ἡ χώρα αὐτή εἶναι ἕνα νησιωτικό συγκρότημα πού βρίσκεται στίς ἀνατολικές ἀκτές τῆς βόρειας Κίνας καί τῆς Σοβιετικῆς Ἄπω Ἀνατολῆς.

Τά τέσσερα μεγαλύτερα νησιά πού ἀποτελοῦν τό συγκρότημα αὐτό εἶναι τό Χοκάιντο, στά βόρεια, τό Χονσού, στό κέντρο πού εἶναι καί τό μεγαλύτερο, τό Σικοκού καί τό Κιουσού στό νότο. Ἔχουν διάταξη τόξου κυρτοῦ πρός τόν Εἰρηνικό Ὠκεανό καί χωρίζονται ἀπό τήν ἠπειρωτική Ἀσία μέ τήν Ἰαπωνική θάλασσα.

ΙΑΠΩΝΙΑ
110 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Τόκυο.

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟΤΕΡΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΙΑΠΩΝΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

Ἡ Ἰαπωνία ἀνήκει στό λεγόμενο «πύρινο στέφανο», δηλ. στίς περιοχές πού ἁπλώνονται κατά μῆκος τῶν παραλίων τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπου ὑπάρχουν πολλά ἡφαίστεια.

Τό πιό γνωστό τοπίο τῆς Ἰαπωνίας: Τό ἡφαίστειο Φούτζι-Γιάμα, πού εἶναι ἱερό βουνό γιά τούς Γιαπωνέζους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Όταν λέμε **ηφαίστειο** εννοούμε τό σημείο τῆς επιφάνειας τῆς γῆς, απ' όπου βγαίνει τό διάπυρο ύλικό πού βρίσκεται στά έγκατά της. Τά ηφαίστεια χωρίζονται:

1) **σέ ένεργά**, τά όποία έδρασαν στούς ιστορικούς χρόνους, καί

2) **σέ σβησμένα**, τῶν όποίων ή δράση δέν είναι γνωστή στούς ιστορικούς χρόνους.

Έτσι άνάμεσα στά Ιαπωνικά βουνά άριθμοῦνται 160 ηφαίστεια. Από αύτά τά 50 περίπου είναι ένεργά. Τό γνωστότερο είναι τό Φούτζι-Γιάμα (3.774 μ.) στή μέση τοῦ νησιοῦ Χονσού, κοντά στό Τόκυο.

Τά πολλά ηφαίστεια άποτελοῦν μόνιμο κίνδυνο γιά τήν Ιαπωνία, όπου οί έκρήξεις καί οί σεισμοί είναι πολύ συχνοί, συνήθως όμως μικρῆς έντάσεως. Οί ισχυρότεροι σεισμοί προξενοῦν μεγάλες καταστροφές. Μεγάλος κίνδυνος γιά τίς παραλιακές πόλεις είναι οί πλημμύρες, πού δημιουργοῦνται από τούς ύποθαλάσσιους σεισμούς. Αύτοί προκαλοῦν μεγάλου ύψους σεισμικά κύματα, πού συνήθως μαζί μέ τούς τυφῶνες πού τά συνοδεύουν «σαρώνουν» τίς παραλίες. Τό 1923 ένας τέτοιος σεισμός προκάλεσε μεγάλες καταστροφές στό Τόκυο μέ 246.000 νεκρούς καί τραυματίες.

ΚΛΙΜΑ

Τό κλίμα έμφανίζει σημαντικές διαφορές. Στό βόρειο τμῆμα τῆς Ιαπωνίας, πού δέχεται τήν έπίδραση τοῦ ψυχροῦ θαλάσσιου ρεύματος Όγια-Σίβο, τό κλίμα είναι πολύ ψυχρό τό χειμώνα καί δροσερό τό καλοκαίρι. Υπάρχουν περιοχές πού πέντε μῆνες τό χρόνο καλύπτονται από χιόνια.

Στό νότο, λόγω τῆς έπιδράσεως τοῦ θερμοῦ θαλάσσιου ρεύματος Κοῦρο-Σίβο, τό κλίμα διαμορφώνεται σέ θερμό ύποτροπικό μέ πολλές καλοκαιρινές βροχές, πού όφείλονται στούς θερινούς μουσσῶνες. Τό κεντρικό τμῆμα είναι περιοχή μεταβατικοῦ κλίματος από τίς ψυχρές βόρειες περιοχές πρός τίς νότιες. Γενικά, χωρίς μεγάλες ξηρασίες καί παγετούς, τό κλίμα τῆς Ιαπωνίας ποικίλλει.

Οί συχνές βροχές δημιουργοῦν πολλούς καί μικροῦ μήκους ποταμούς. Λόγω τῆς όρεινῆς μορφολογίας τῆς Ιαπωνίας οί ποταμοί είναι όρμητικοί. Από αύτούς παράγεται μεγάλη ποσότητα ύδροηλεκτρικῆς ένέργειας.

Τυφῶνες καλοῦνται οί κυκλῶνες, πού παρατηροῦνται στά παράλια τῆς Κίνας καί τῆς Ιαπωνίας. Οί κυκλῶνες είναι τροπικές καταιγίδες, πού όφείλονται στή συνάντηση μαζῶν άέρα μέ μεγάλη διαφορά θερμοκρασίας.

Οί κυκλῶνες έχουν τροχιά κυκλική καί συγχρόνως κινοῦνται πρός τήν Ανατολή.

Οί τρομερές ταχύτητες άνέμου πού παρατηροῦνται στούς κυκλῶνες προκαλοῦν τεράστιες ζημιές καί καταστροφές.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Ἡ χώρα εἶναι κυρίως ὀρεινή. Πάνω ἀπό τό 80% τοῦ Ἰαπωνικοῦ ἐδάφους εἶναι βουνά καί μόνο τό 15% περίπου καλύπτεται ἀπό πεδιάδες. Γι' αὐτό ὁ πληθυσμός συγκεντρώνεται στίς παραλιακές καί πεδινές περιοχές (2.000 κάτοικοι σέ κάθε τετρ. χιλιόμ.). Παρ' ὅλη τή μικρή καλλιεργήσιμη ἔκταση οἱ Ἰάπωνες κατορθώνουν νά παράγουν τό μεγαλύτερο μέρος τῶν εἰδῶν διατροφῆς πού χρειάζονται. Σέ καμιά ἄλλη χώρα δέν καλλιεργεῖται τόσο ἐντατικά ἡ γῆ, ὅσο στήν Ἰαπωνία. Αὐτό τό πέτυχαν μέ τά σύγχρονα τεχνικά μέσα, πού ἄρχισαν νά χρησιμοποιοῦν μετά τό Β' Παγκόσμιο πόλεμο, ὅπως εἶναι τά μηχανήματα γιά τήν καλλιέργεια καί τήν ἄρδευση τῆς γῆς καί ἡ χρησιμοποίηση λιπασμάτων,πού πολλές φορές προέρχονται ἀπό τήν ἐπεξεργασία τῶν ψαριῶν καί βοηθοῦν στήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Τό κυριότερο γεωργικό προϊόν εἶναι τό ρύζι. Καλλιεργεῖται σέ ὅλες τίς πεδιάδες καί στίς θερμότερες περιοχές παίρνουν δύο σοδειές τό χρόνο. Στίς ψυχρές περιοχές ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ ἀντικαθίσταται μέ τό σιτάρι. Στά νότια καλλιεργοῦνται τσάι, ζαχαροκάλαμο, μπανάνες. Ὑπάρχουν μεγάλες καλλιέργειες ἀπό μουριές, πού τίς χρησιμοποιοῦν γιά τήν ἐκτροφή τοῦ μεταξοσκώληκα καί τήν παραγωγή μεταξιοῦ.

Ἀναπτυγμένη εἶναι ἐπίσης ἡ καλλιέργεια τῶν λουλουδιῶν, γι' αὐτό καί ἡ Ἰαπωνία ὀνομάζεται «Χώρα τῶν Χρυσανθέμων».

Τό ταχύτερο τραῖνο τοῦ κόσμου μεταξύ Τόκυο καί Ναγκόγια.

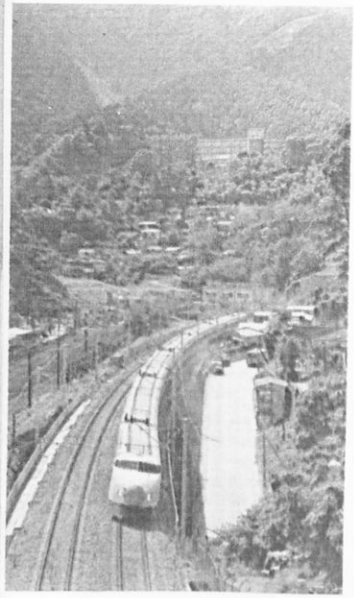

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πρίν ἑκατό χρόνια οἱ συνθῆκες ζωῆς στήν Ἰαπωνία, συγκριτικά μέ τήν Εὐρώπη, ἦταν πολύ χαμηλές. Σήμερα ὅμως ἔχει ξεπεράσει τά Εὐρωπαϊκά βιομηχανικά κράτη καί εἶναι ἡ τρίτη δύναμη στόν κόσμο σέ παραγωγή χάλυβα καί ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας, ἡ δεύτερη στά πλαστικά, καί ἡ βιομηχανία τῶν αὐτοκινήτων της ἔχει τή δεύτερη θέση στόν κόσμο. Εἶναι πρώτη στή ναυπηγική καί ἀκόμη ἔχει μεγάλη βιομηχανία ἀπό φωτογραφικές μηχανές, τηλεοράσεις, ραδιόφωνα, ποδήλατα ἠλεκτρονικά μικροσκόπια κ.ἄ.

Παρ' ὅλο πού κατά τή διάρκεια τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου ἡ βιομηχανία της καταστράφηκε καί ὁ ὀρυκτός πλοῦτος της εἶναι λιγοστός, ἡ βιομηχανία τῆς Ἰαπωνίας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μιά ἀλυσίδα συναρμολογήσεως στά ἐργοστάσια «Χόντα».

Ἡ ναυπήγηση ἑνός γιγαντίου καραβιοῦ.

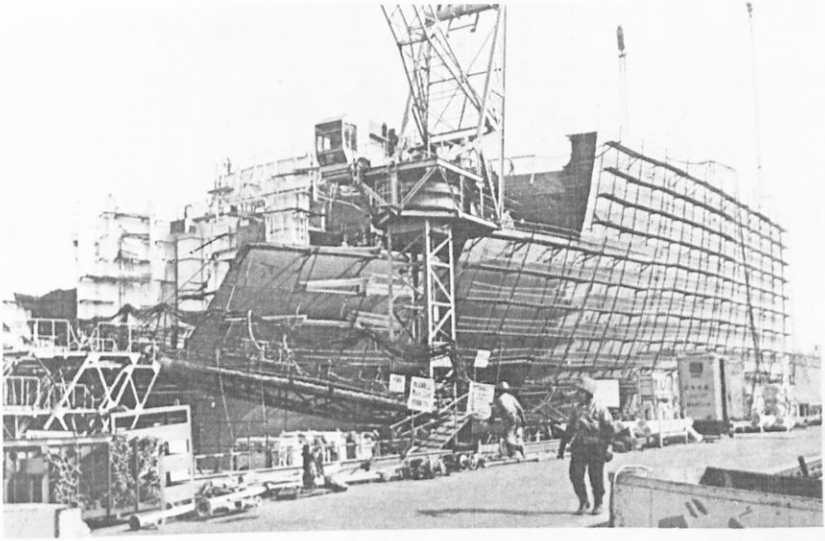

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΑΠΩΝΙΚΑ ΡΕΚΟΡ

Ἔχει τό ταχύτερο τραῖνο στόν κόσμο, τή μεγαλύτερη ὑψικάμινο τοῦ κόσμου, τήν ἐφημερίδα μέ τή μεγαλύτερη κυκλοφορία τοῦ κόσμου μέ 9.000.000 ἀντίτυπα.
Τό σπουδαιότερο ὅμως εἶναι ὁ ταχύς ρυθμός ἀναπτύξεως.

ἀναπτύχθηκε ταχύτατα. Αὐτό ὀφείλεται στό μικρότερο κόστος τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, πού βασικά ἐπιτυγχάνεται χάρη στά χαμηλά σχετικῶς ἡμερομίσθια.

Ὅπως σέ ὅλες τίς βιομηχανικά ἀναπτυγμένες χῶρες ἔτσι καί στήν Ἰαπωνία, τό συγκοινωνιακό δίκτυο εἶναι πολύ ἀναπτυγμένο, τόσο ἀπό σιδηροδρομικές γραμμές, ὅσο καί αὐτοκινητόδρομους, παρά τίς δυσκολίες πού παρουσιάζονται λόγω τῆς ὀρεινῆς μορφῆς τῆς χώρας.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ-ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἀπό τά παλαιότερα κράτη. Οἱ αὐτοκράτορές της μέχρι τό τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου εἶχαν τόν τίτλο τοῦ «Υἱοῦ τοῦ Ἥλιου». Τό 98% τῶν κατοίκων εἶναι Ἰάπωνες, πού ἀνήκουν στήν κίτρινη φυλή.

Ὑπάρχουν ἐπίσης Κορεάτες, Κινέζοι καί οἱ Ἀινώ, πού εἶναι οἱ μόνοι αὐτόχθονες λευκοί. Κυριότερες θρησκεῖες εἶναι ὁ Σιντοϊσμός καί ὁ Βουδισμός.

Μπρούντζινος Βούδας τοῦ 8ου αἰώνα στή Νάρα τῆς Ἰαπωνίας

ποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

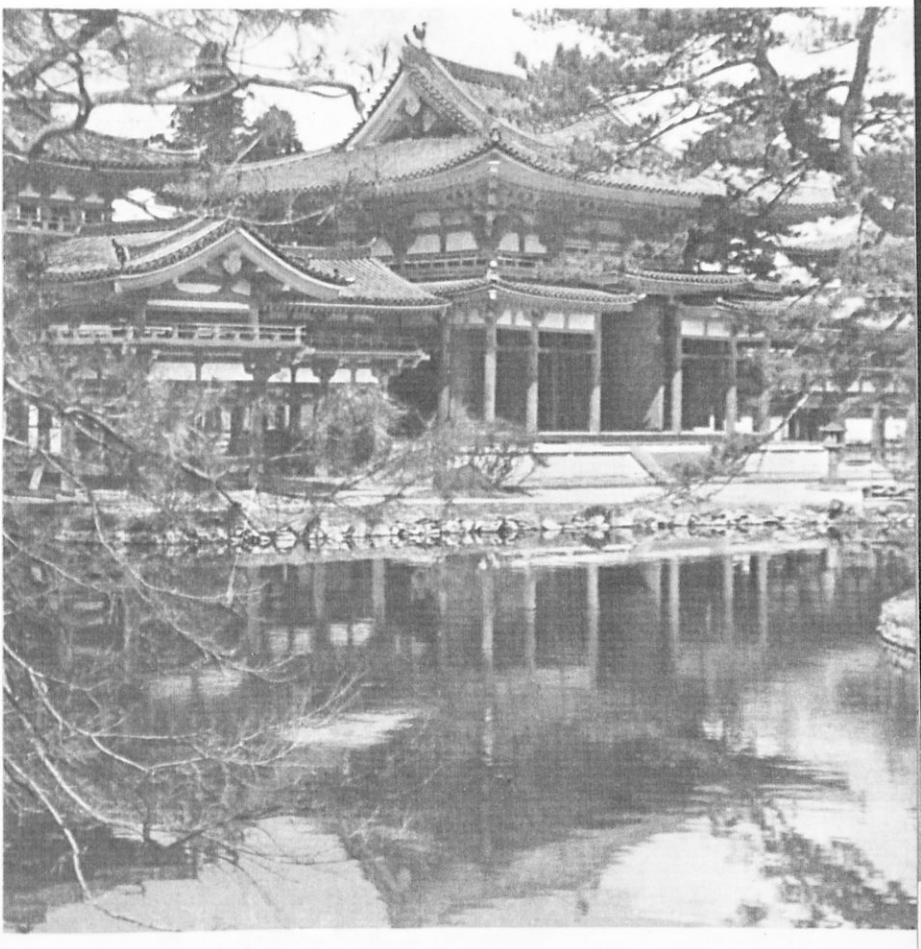

Ένας ναός στό Κυότο, τήν ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς Ἰαπωνικῆς Αὐτοκρατορίας, χαρακτηριστικό δείγμα τῆς γιαπωνέζικης ἀντιλήψεως γιά τήν ἀρχιτεκτονική. Ἐδῶ καί 100 χρόνια ἡ Ἰαπωνία γνώρισε μεγάλες μεταβολές. Ὅμως οἱ Γιαπωνέζοι προσπαθοῦν νά διατηρήσουν τά ἔθιμά τους καί ἔρχονται νά θαυμάσουν τά μνημεῖα πού ἔχτισαν οἱ πρόγονοί τους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἀπό τίς πιό πολυάνθρωπες χῶρες. Τό 12% μόνο τῶν κατοίκων εἶναι ἀγρότες. Τά 2/3 τῶν Ἰαπώνων ἀσχολοῦνται μέ τή βιομηχανία, τό ἐμπόριο, τίς μεταφορές καί ζοῦν σέ μεγάλες πόλεις. Ἡ πρωτεύουσα, τό Τόκυο, εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλη στόν κόσμο μέ 15 ἑκατ. κατ. Ἄλλες πόλεις εἶναι τό Κυότο καί ἡ Ὀζάκα, μεγάλα βιομηχανικά κέντρα. Ἡ Γιοκοχάμα εἶναι μεγάλο εἰσαγωγικό καί ἐξαγωγικό λιμάνι, πού βρίσκεται κοντά στό Τόκυο καί συνδέεται μ' αὐτό μέ διώρυγα.

Ἡ Χιροσίμα καί τό Ναγκασάκι πού καταστράφηκαν ἀπό τίς δύο ἀτομικές βόμβες, τίς ὁποῖες ἔρριξαν οἱ Ἀμερικάνοι στό Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Τά χιλιάδες θύματα πού δημιουργήθηκαν ἀνάγκασαν τούς Ἰάπωνες νά συνθηκολογήσουν ἄνευ ὅρων.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τό ἔδαφος τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἠφαιστειογενές καί συχνά διαταράσσεται ἀπό σεισμούς.
- Ἡ Ἰαπωνία εἶναι σέ πληθυσμό ἡ ἕκτη κατά σειρά χώρα μετά τήν Κίνα, τήν Ἰνδία, τήν Ε.Σ.Σ.Δ., τίς Η.Π.Α. καί τήν Ἰνδονησία.
- Οἱ πεδινές περιοχές εἶναι πολύ πυκνοκατοικημένες. Ἡ γεωργία εἶναι ἐντατική καί ἡ βιομηχανία πολύ ἀναπτυγμένη. Εἶναι ἡ τρίτη δύναμη στόν κόσμο.
- Τό Τόκυο (15 ἑκατομ. κατ.) εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλη στόν κόσμο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά εἶναι τά μεγαλύτερα ἀπό τά νησιά τῆς Ἰαπωνίας;
2. Τί εἶναι ἠφαίστεια καί σέ ποιές κατηγορίες διακρίνονται;
3. Ποιά θαλάσσια ρεύματα ἐπηρεάζουν τό κλίμα τῆς Ἰαπωνίας;
4. Ποιοί κλάδοι τῆς βιομηχανίας εἶναι περισσότερο ἀνεπτυγμένοι;
5. Ποιές εἶναι οἱ σπουδαιότερες πόλεις τῆς Ἰαπωνίας;

Μιά ἄποψη τοῦ Τόκυο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΡΥΠΑΝΣΗ

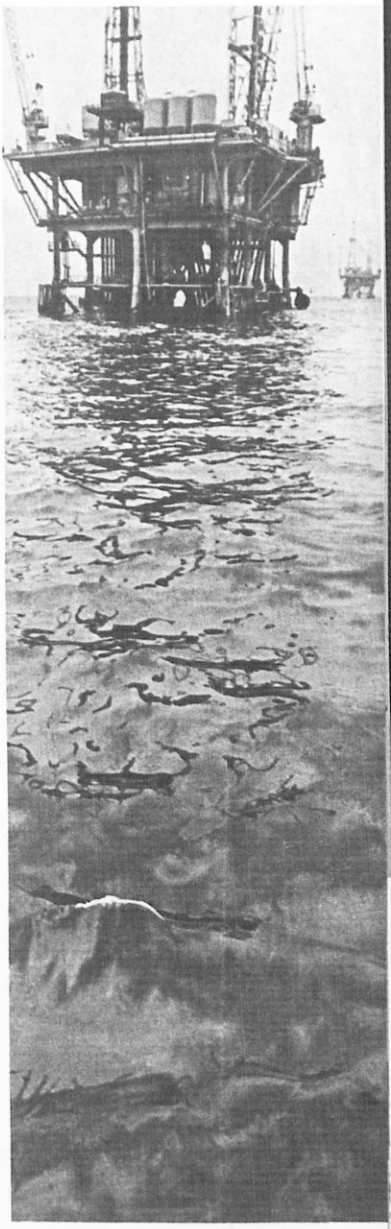

Σήμερα ἡ τεχνολογική πρόοδος ἔφερε τήν τεράστια ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας. Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τή ρύπανση τῆς ἀτμόσφαιρας καί τῶν ὑδάτων.

Στίς μεγάλες βιομηχανικές πόλεις ἡ τεράστια ποσότητα τῶν καυσαερίων, πού σκορπίζουν στήν ἀτμόσφαιρα οἱ καπνοδόχοι τῶν ἐργοστασίων καί τῶν λεβητοστασίων, οἱ ἐξατμήσεις τῶν αὐτοκινήτων κ.ἄ. Αὐξάνουν τό ποσοστό τῶν βλαβερῶν ἀερίων στήν ἀτμόσφαιρα καί ὁ ἀέρας εἶναι τόσο δηλητηριασμένος, ὥστε τά μάτια νά δακρύζουν καί ὁ λαιμός πολλές φορές νά καίει.

Τό φαινόμενο αὐτό, πού εἶναι ἡ ρύπανση τῆς ἀτμόσφαιρας, εἶναι πολύ συνηθισμένο στήν Ἰαπωνία, ὅπου ἔχει πάρει ἀνησυχητικές διαστάσεις.

Στίς μεγαλουπόλεις τά δηλητηριώδη καυσαέρια εἶναι τόσο πολλά, ὥστε ἡ ὁμίχλη καί ἡ χαμηλή ὁρατότητα παρουσιάζεται τίς πιό πολλές μέρες τό χρόνο.

Τά ἀπορρίματα ἐξάλλου τῶν ἐργοστασίων, πού ἀδειάζονται στά ποτάμια ἤ στή θάλασσα, καταστρέφουν ἕνα μέρος τῶν μικροοργανισμῶν, μέ τούς ὁποίους τρέφονται τά ψάρια, πού ὅλο καί λιγοστεύουν.

Ἀλλά ὁ κίνδυνος γιά τή μόλυνση τῶν ὑδάτων εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερος ὅταν μολυνθοῦν τά νερά πού ὑδρεύουν πόλεις καί χωριά, ὁπότε ὑπάρχει κίνδυνος σοβαρός γιά τή δημόσια ὑγεία. Ἡ ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος εἶναι ἕνα μεγάλο πρόβλημα, πού γιά τήν ἀντιμετώπισή του ὅλα τά προηγμένα κράτη παίρνουν ἔκτακτα μέτρα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΦΡΙΚΗ

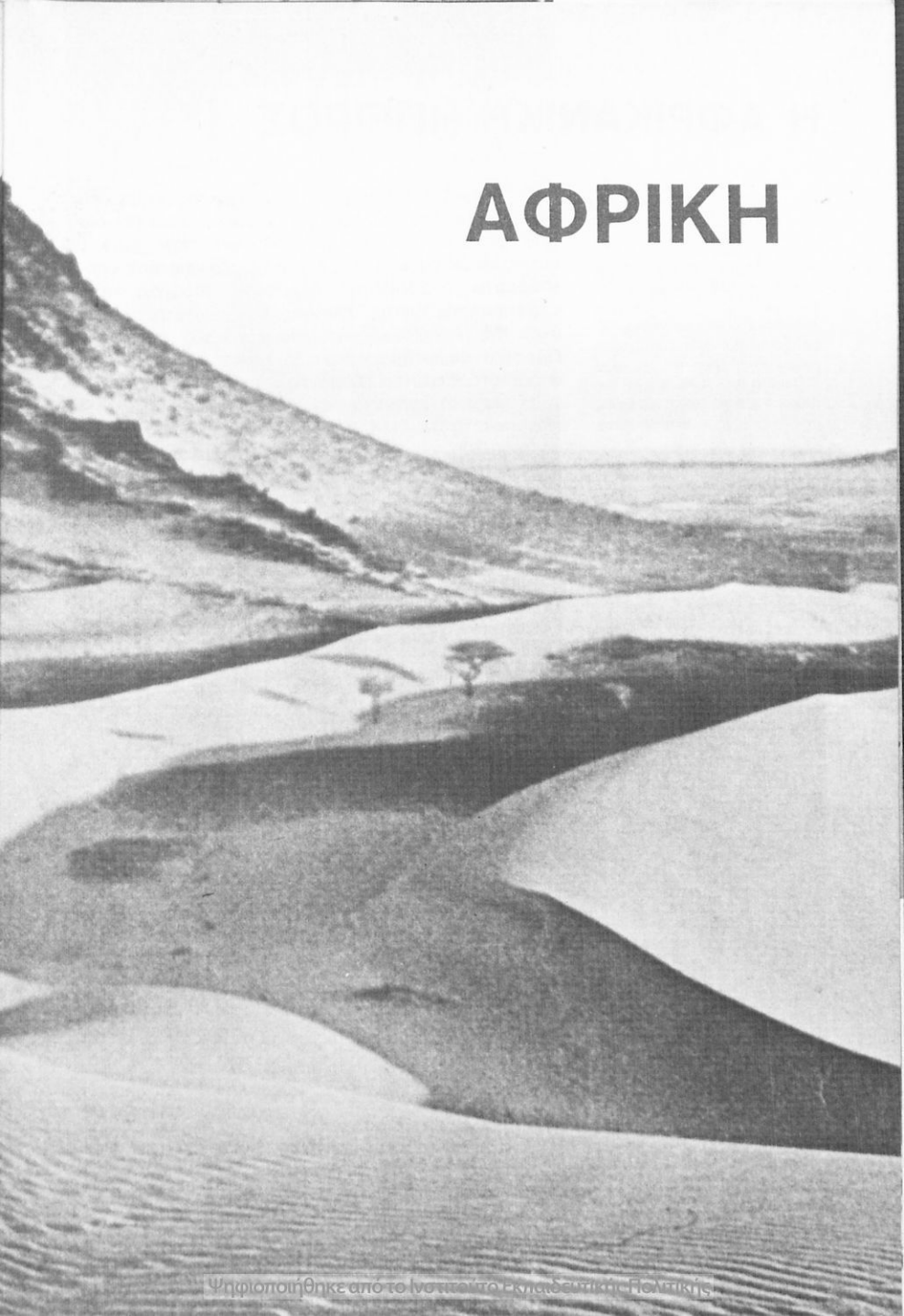

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

Ἡ Ἀφρική μέ τά 30 ἑκατ. τετρ. χμ. τῆς ἐκτάσεώς της εἶναι ἡ τρίτη ἤπειρος τῆς Γῆς μετά τήν Ἀσία (44 ἑκατ. τετρ. χμ.) καί τήν Ἀμερική (42 ἑκατ. τετρ. χμ.). Θά πρέπει νά διασχίσει κανείς 8.000 χμ. γιά νά φτάσει ἀπό τή **Μπιζέρτα** , τό βορειότερο σημεῖο στή Μεσόγειο, στό **Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδας**, πού βρίσκεται στό νότιο ἄκρο τῆς Ἀφρικανικῆς ἠπείρου, καί 7.500 χμ. ἀπό τό **Πράσινο ἀκρωτήριο**, στόν Ἀτλαντικό ὠκεανό, γιά νά φτάσει στό Ἀκρωτήριο **Γκαρνταφούϊ**, στόν Ἰνδικό ὠκεανό.

Ἡ Ἀφρική βρίσκεται πολύ κοντά στήν Εὐρώπη, ἀπό τήν ὁποία τή χωρίζει ἡ Μεσόγειος θάλασσα πού ἔχει πλάτος 400-500 χμ. Ὁ πορθμός τοῦ Γιβραλτάρ, τό σημεῖο πού πλησιάζουν περισσότερο οἱ δύο ἤπειροι, ἔχει πλάτος μόνο 15 χμ. Ἀλλά ἡ Ἀφρικανική ἤπειρος βρίσκεται ἀκόμα πιό κοντά στήν Ἀσία, μέ τήν ὁποία ἦταν ἑνωμένη, προτοῦ ἀνοίξει ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ πού ἕνωσε τήν **Ἐρυθρά θάλασσα** μέ τή Μεσόγειο. Ἡ Ἐρυθρά θάλασσα εἶναι ἕνα στενό θαλάσσιο βύθισμα, μία «τάφρος» πού τό πλάτος της δέν ξεπερνᾶ τά 150 χμ.

Τό Γιβραλτάρ ὅπως φαίνεται ἀπό τό διαστημόπλοιο Σκάιλαμπ.

Ψηφιοποίηση ... παιδευτικής Πολιτικής

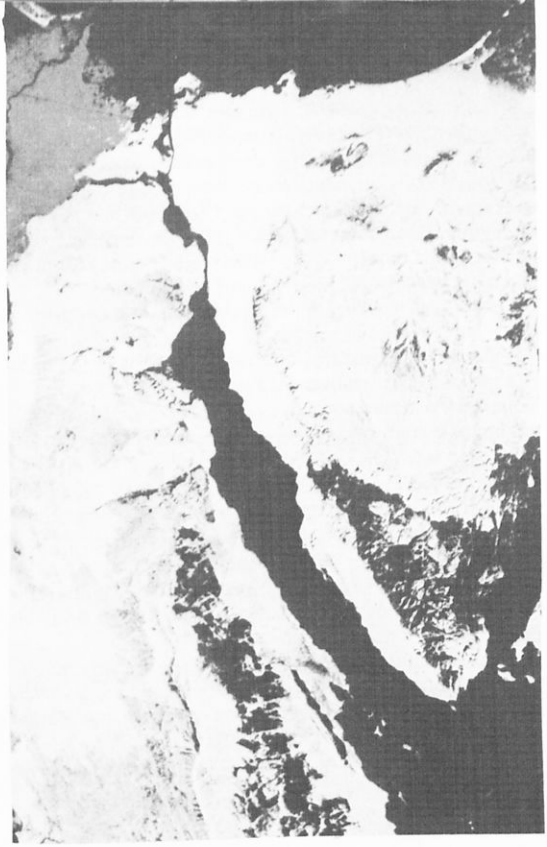

Ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ ἑνώνει τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα μὲ τὴ Μεσόγειο.
Ἡ φωτογράφηση ἀπό τό Σκάιλαμπ, ἔχει γίνει μέ ὑπέρυθρο φίλμ γιά νά τονίζονται ὁρισμένα σημεῖα, ὅπως γιά παράδειγμα τό δέλτα τοῦ Νείλου πού φαίνεται κόκκινο.

Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδας: Τό νοτιότερο σημεῖο τῆς Ἀφρικῆς.

ιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ἀφρικανική ἠπειρος εἶναι ἕνα τεράστιο ὀροπέδιο μέ ἀπόκρημνες ἀκτές καί λίγες παραθαλάσσιες πεδιάδες. Ὁ θαλάσσιος διαμελισμός της εἶναι πολύ μικρός. Οἱ ἀκτές δέ σχηματίζουν μεγάλες χερσονήσους οὔτε οἱ κόλποι εἰσχωροῦν βαθιά μέσα στήν ξηρά. Οἱ ἐλάχιστοι κόλποι πού ὑπάρχουν εἶναι ἀνοιχτοί, ὅπως ὁ τεράστιος σέ πλάτος κόλπος τῆς Γουϊνέας στόν Ἀτλαντικό καί οἱ κόλποι τῆς Μεγάλης καί Μικρῆς Σύρτης στή Μεσόγειο.

Ἐπίσης σέ κανένα σημεῖο τῶν ἀκτῶν της δέ σχηματίζεται φυσικό λιμάνι.

Ἡ ἴδια ὁμοιομορφία πού παρουσιάζεται στίς ἀκτές ἐμφανίζεται καί στό ἐσωτερικό τῆς ἠπείρου. Σέ ἑκατοντάδες χιλιόμετρα τό ἀφρικανικό ἀνάγλυφο παρουσιάζει τήν ἴδια μονότονη εἰκόνα ἀπό πλατειές πεδιάδες καί σχεδόν ἐπίπεδα ὀροπέδια. Οἱ κοιλάδες τῶν μεγάλων ποταμῶν σέ μερικά σημεῖα εἶναι κάπως στενές, ἀλλά στήν πιό μεγάλη τους ἔκταση εἶναι πολύ πλατειές καί δέν κατορθώνουν νά ἀλλάξουν τήν ἐπίπεδη μονοτονία τοῦ τοπίου. Τέτοιες μεγάλες ἐπίπεδες ἐκτάσεις, λεκανοπέδια, ὑπάρχουν πολλές στήν Ἀφρική, ὅπως τά λεκανοπέδια τοῦ ποταμοῦ Νίγηρα, τοῦ Τσάντ, τοῦ Κογκό, τοῦ ἄνω Νείλου, τοῦ Ζαμπέζη καί τῆς Καλαχάρι.

Σέ ἀντίθεση μέ τίς ἄλλες ἠπείρους ἡ Ἀφοική δέν ἔχει μεγάλες ὀροσειρές, ἐκτός ἀπό τήν ὀροσειρά τοῦ Ἀτλαντα πού βρίσκεται βορειοδυτικά, ἀπέναντι ἀπό τήν Ἰβηρική χερσόνησο. Τά ὑπόλοιπα ὄρη τῆς Ἀφρικῆς δέ σχηματίζουν ὀροσειρές ἀλλά εἶναι ἀπομονωμένοι ὀρεινοί ὄγκοι,

Κιλιμάντζαρο (5.963 μ.): Τό ψηλότερο βουνό τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἕνας ἠφαιστειακός κῶνος.

Φωτοτυπία Κ. Ν. Ρόκος - Ἐκπαίδευ

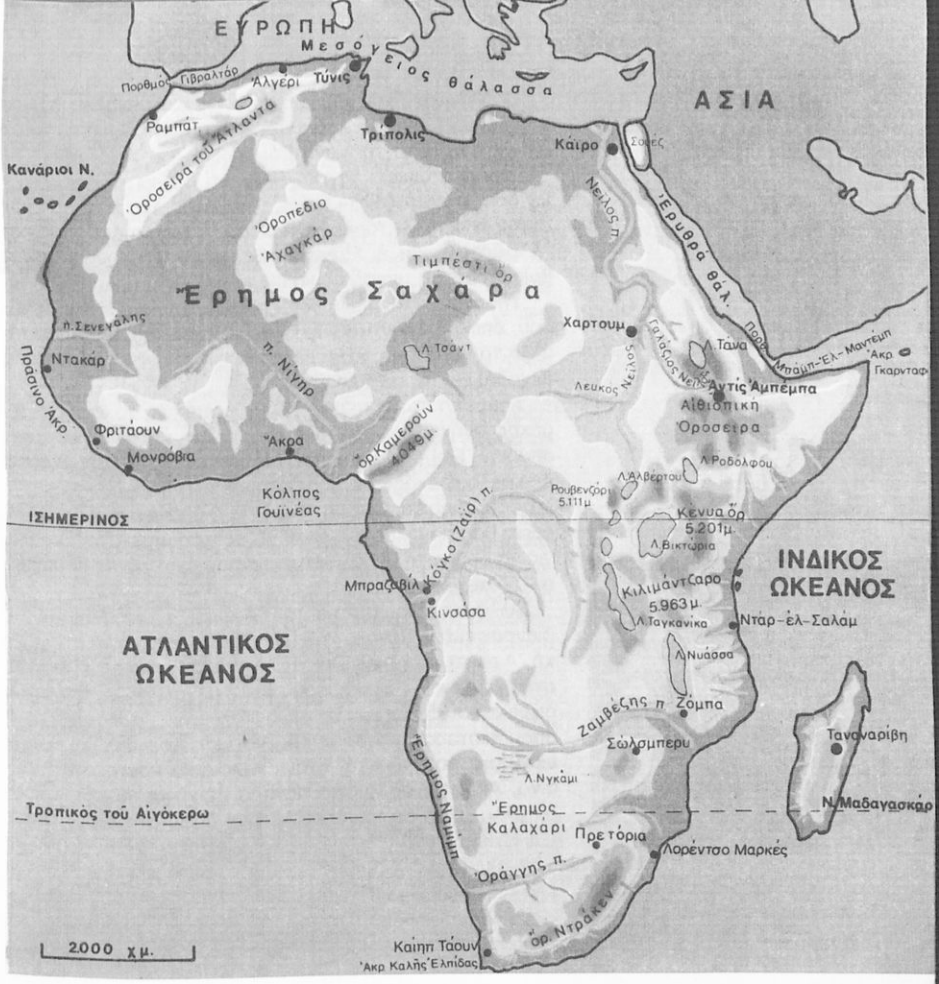

πού ἐξέχουν σάν νησιά πάνω ἀπό τό μεγάλο ἀφρικανικό ὀροπέδιο. Τά ὄρη αὐτά σχηματίζονται ἀπό ἡφαιστειακούς κώνους, ὅπως τό Κιλιμάντζαρο (5.963 μ.), πού εἶναι τό ψηλότερο σημεῖο τῆς Ἀφρικῆς.

Ἀπό ἡφαιστειακούς κώνους ἐπίσης ἀποτελοῦνται τά ψηλά ὄρη **Κένυα** (5.201 μ.), **Ρουβενζόρι** (5.119 μ.), **Ἐλγκόν** (4.322 μ.) τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, τό ὄρος **Καμερούν** (4.069 μ.) στόν κόλπο τῆς Γουϊνέας καί τό ὄρος **Τιμπέστι** (3.415 μ.) τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς. Ἡ **Αἰθιοπική ὀροσειρά** σχηματίστηκε καί αὐτή ἀπό ἡφαιστειακό ὑλικό, ἔχει ὅμως μορφή ὑψιπέδου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΛΙΜΝΕΣ ΠΟΤΑΜΟΙ

Ἡ Ἀφρική ἔχει μερικές ἀπό τίς πιό μεγάλες λίμνες τοῦ κόσμου, ὅπως ἡ λίμνη **Βικτόρια,** πού εἶναι ἡ δεύτερη σέ ἔκταση μετά τή λίμνη Σουπήριορ (Β. Ἀμερική).

Στήν ἀνατολική Ἀφρική, ἀνάμεσα στά ψηλά ἡφαιστειακά ὄρη, σχηματίζονται πολλές μεγάλες λίμνες, πού εἶναι ἐκτός ἀπό τή Βικτόρια, ἡ **Νυάσσα,** ἡ **Ταγκανίκα,** ἡ **λίμνη Ἀλβέρτου** καί ἡ **λίμνη Ροδόλφου**. Οἱ λίμνες αὐτές βρίσκονται σέ μεγάλο ὑψόμετρο καί εἶναι πολύ βαθειές.

Ὑπάρχουν ἐπίσης λίμνες καί σέ ἄλλα σημεῖα τῆς ἠπείρου, ὅπως ἡ Τσάντ (Β. Ἀφρική) καί ἡ Νγκάμι (Ν. Ἀφρική), ἀλλά τά νερά τους εἶναι ρηχά καί τήν ἐποχή τῆς ξηρασίας μεταβάλλονται σέ ἕλη.

Ἀνάμεσα στούς πιό μεγάλους ποταμούς τό «ρεκόρ» σέ μῆκος ἀνήκει ὁπωσδήποτε στό Νεῖλο, μέ τά 6.700 χμ., ἀπό τόν Ἰσημερινό μέχρι τή Μεσόγειο. Ὁ Νεῖλος ἔχει καί ἕνα ἄλλο «ρεκόρ»: εἶναι ὁ ποταμός πού διασχίζει τή μεγαλύτερη ἐρημική ἔκταση (περίπου 2.000 χμ.). Στό Νεῖλο ὅμως θά ἐπανέλθουμε ὅταν θά ἐξετάσουμε τήν Αἴγυπτο, γιά νά δοῦμε τή μεγάλη σημασία πού ἔχει γιά τίς περιοχές πού διασχίζει.

Ἄλλοι μεγάλοι ποταμοί τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ὁ **Νίγηρ,** πού διαγράφει ἕνα μεγάλο τόξο σέ μῆκος, 4.200 χμ. στή δυτική Ἀφρική καί χύνεται στόν κόλπο τῆς Γουϊνέας, ὁ **Κόγκο** στήν κεντρική Ἀφρική, πού εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπό τούς ἀφρικανικούς ποταμούς σέ ὄγκο νερῶν, ὁ **Ζαμπέζη**, ὁ σπουδαιότερος ποταμός τῆς νότιας Ἀφρικῆς καί ὁ **Σενεγάλης** πού χύνεται στόν Ἀτλαντικό κοντά στό Πράσινο Ἀκρωτήριο. Μερικοί ποταμοί δέ χύνονται στή θάλασσα ἀλλά μέσα σέ μεγάλες λίμνες, ὅπως στή λίμνη Τσάντ καί Νγκάμι.

Τό κύριο χαρακτηριστικό τῶν μεγάλων ἀφρικανικῶν ποταμῶν εἶναι ὅτι ὅλοι σχηματίζουν καταρράκτες, καί ἔτσι δέν εἶναι πλωτοί σέ ὅλο τους τό μῆκος. Οἱ σπουδαιότεροι καταρράκτες εἶναι τῆς Βικτόριας τοῦ ποταμοῦ Ζαμπέζη (110 μ. ὕψος).

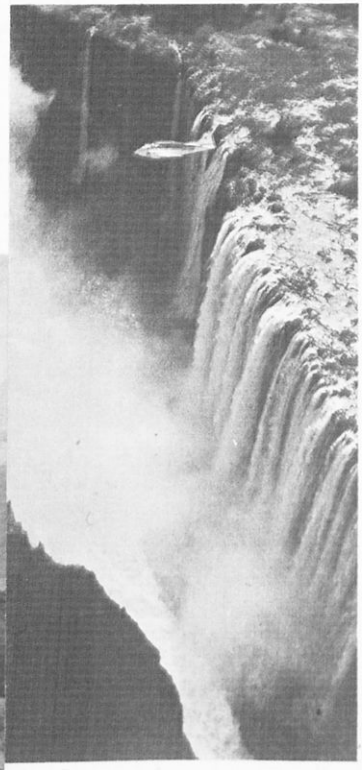

Πελεκάνοι στή λίμνη Τσάντ. Στίς λίμνες τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς συγκεντρώνονται πολλά πουλιά πού τρέφονται μέ ψάρια.

Ὁ καταρράκτης Βικτόρια τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΛΙΜΑ ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Τό μεγαλύτερο τμῆμα τῆς ἀφρικανικῆς ἠπείρου βρίσκεται μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων,δηλαδή στή θερμή ζώνη. Τό χιόνι εἶναι ἄγνωστο γιά τήν Ἀφρική καί ὑπάρχει μόνο στά ψηλά βουνά, σ' αὐτά πού περνοῦν τά 5.000 μ. ὕψος. Στό ὕψος αὐτό τό κρύο πού ἐπικρατεῖ ἐμποδίζει τά χιόνια νά λιώσουν καί ἔτσι οἱ κορυφές τῶν βουνῶν εἶναι πάντα χιονισμένες, ὅπως συμβαίνει στό Κιλιμάντζαρο. Ἐκτός λοιπόν ἀπό αὐτές τίς πολύ μικρές περιοχές, σε ὅλη τήν ἄλλη ἔκταση τῆς Ἀφρικῆς τό κλίμα εἶναι γενικά θερμό.

Στίς εὔκρατες περιοχές, ὅπως στήν Ἑλλάδα, οἱ ἀλλαγές τῶν ἐποχῶν προσδιορίζονται ἀπό τίς διαφορές τῆς θερμοκρασίας. Στίς θερμές ὅμως περιοχές οἱ διαφορές θερμοκρασίας εἶναι πολύ μικρές καί **ἡ ἀλλαγή τῶν ἐποχῶν προσδιορίζεται ἀπό τίς βροχοπτώσεις.**

Ἐκτός ἀπό τίς περιοχές τοῦ ἰσημερινοῦ, ὅπου βρέχει σχεδόν τό ἴδιο χειμώνα-καλοκαίρι,στίς ἄλλες περιοχές μεταξύ τοῦ ἰσημερινοῦ καί τῶν τροπικῶν κύκλων παρουσιάζεται μία πολύ μεγάλη διαφορά.Τό καλοκαίρι οἱ βροχοπτώσεις εἶναι ἄφθονες, ἐνῶ τό χειμώνα ἐπικρατεῖ μεγάλη ξηρασία. Οἱ διαφορές αὐτές στίς βροχοπτώσεις ὀφείλονται στούς ἀληγεῖς ἀνέμους. Οἱ βόρειοι ἀληγεῖς ἄνεμοι πού φτάνουν στήν Ἀφρική εἶναι ξηροί, γιατί πνέουν πάνω ἀπό ἠπειρωτικές περιοχές,ἐνῶ οἱ νότιοι ἀληγεῖς εἶναι ὑγροί, γιατί διασχίζουν μεγάλες ὠκεάνειες ἐκτάσεις καί ἔτσι ἐμπλουτίζονται μέ ὑδρατμούς.

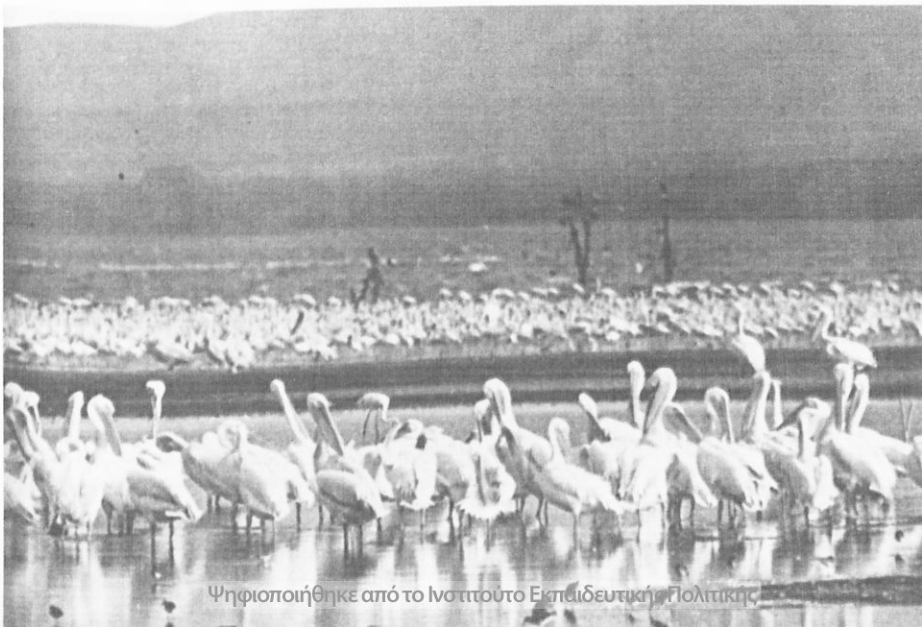

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στόν Ἰσημερινό, ὅπου συναντιοῦνται οἱ βόρειοι καί οἱ νότιοι ἀληγεῖς, ἀλλάζουν κατεύθυνση καί ἀνεβαίνουν ψηλότερα. Ἐκεῖ, ἐπειδή οἱ θερμοκρασίες εἶναι χαμηλές, οἱ ὑδρατμοί, πού περιέχουν οἱ ἀληγεῖς, ὑγροποιοῦνται καί σχηματίζεται ἡ βροχή. Τά σημεῖα ὅμως πού συναντιοῦνται οἱ ἀληγεῖς ἄνεμοι καί ἐπομένως ἐκεῖ πού δημιουργεῖται ἡ ζώνη τῶν βροχῶν,δέ βρίσκονται σέ ὅλη τή διάρκεια τοῦ ἔτους ἀκριβῶς πάνω ἀπό τόν Ἰσημερινό, ἀλλά μετατοπίζονται πρός τά βόρεια τοῦ Ἰσημερινοῦ τό καλοκαίρι καί πρός τά νότια τό χειμώνα.

Ἐξαιτίας, αὐτῆς τῆς μετατοπίσεως τῶν ἀληγῶν ἀνέμων ὑπάρχουν περιοχές τῆς Ἀφρικῆς ὅπου κατά τούς ἕξι καλοκαιρινούς μῆνες βρέχει συνεχῶς, ἐνῶ κατά τούς ὑπόλοιπους ἕξι μῆνες τοῦ χειμώνα ἐπικρατεῖ μεγάλη ξηρασία.

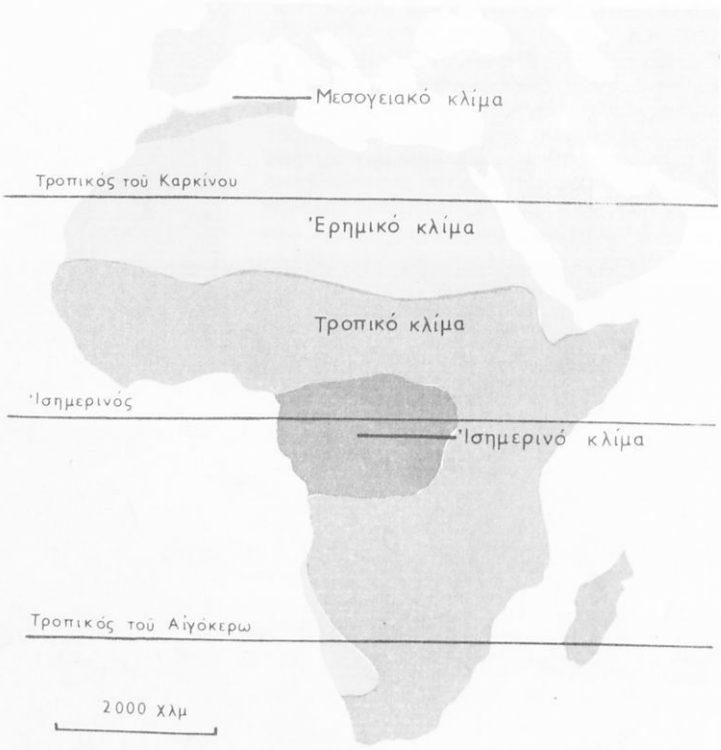

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Στήν ἀφρικανική ἤπειρο παρουσιάζονται τέσσερις πολύ διαφορετικοί τύποι κλιμάτων. Ἐπειδή ἡ βλάστηση ἔχει μεγάλη σχέση μέ τό κλίμα, γι' αὐτό θά τήν ἐξετάσουμε μαζί μέ κάθε κλιματικό τύπο.

1. ΚΛΙΜΑ ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΥ (ΙΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΛΙΜΑ)

Στίς ἰσημερινές περιοχές τό κλίμα εἶναι πολύ ὑγρό καί δέν παρουσιάζει ποτέ ξηρασίες. Οἱ βροχοπτώσεις εἶναι ἄφθονες καί ἡ βλάστηση, πού εἶναι πολύ ἀναπτυγμένη παραμένει πράσινη ὅλο τό χρόνο. Τό ἰσημερινό κλίμα εὐνοεῖ τήν ἀνάπτυξη μεγάλων δασῶν (ζούγκλα). Τά μεγάλα

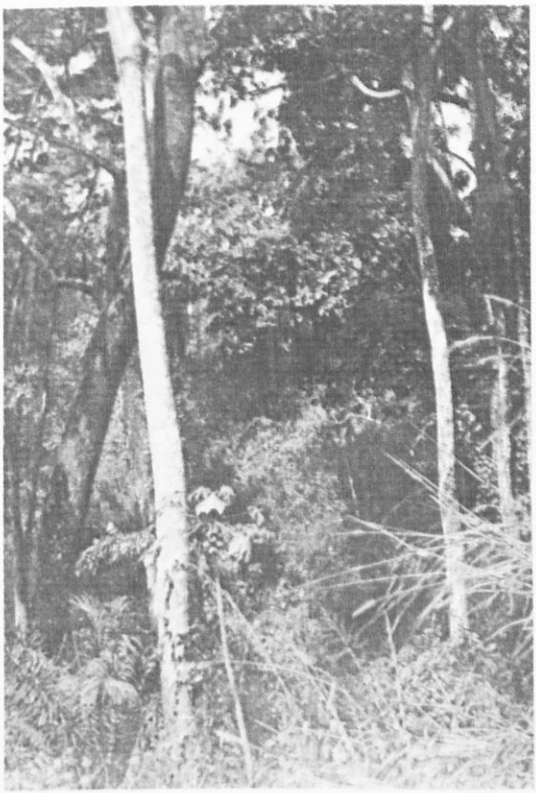

Στά μεγάλα δάση τοῦ ἰσημερινοῦ ἡ βλάστηση εἶναι πολύ πυκνή καί παραμένει πράσινη ὅλο τό χρόνο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

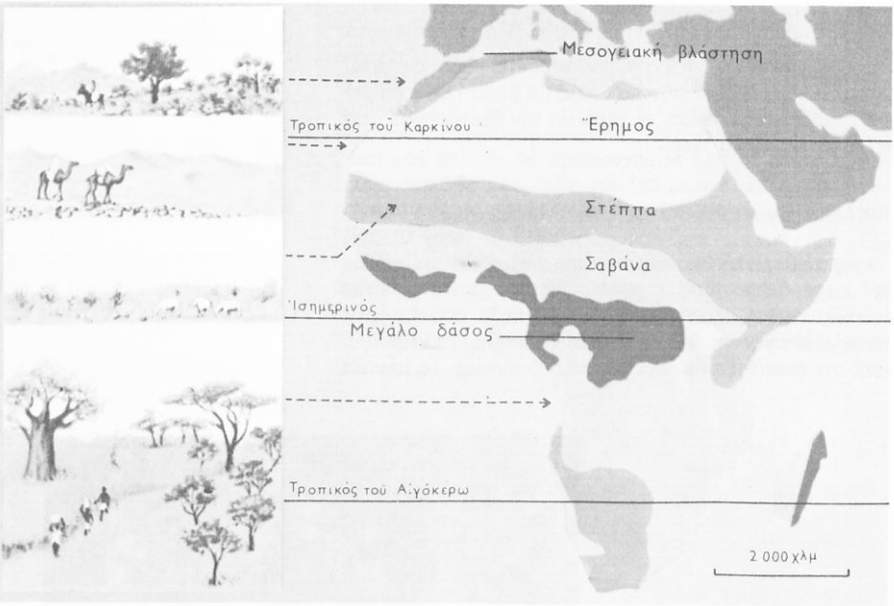

δάση σχηματίζονται ἀπό δέντρα μέ κορμό εὐθύ καί λεῖο, πού ἀρχίζει νά διακλαδώνεται σέ ἕνα ὕψος 30-40 μ. πάνω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Στό ὕψος αὐτό τά κλαδιά τῶν γειτονικῶν δέντρων ἑνώνονται ἔτσι, ὥστε τό ἄφθονο καί πάντα πράσινο φύλλωμά τους σχηματίζει ἕνα φράγμα ἀδιαπέραστο ἀπό τίς ἀκτίνες τοῦ ἡλιου.

Σέ ὁρισμένες θέσεις ὑπάρχουν δέντρα γίγαντες, πού τό ὕψος τους ξεπερνᾶ τά 60 μ.

Σήμερα οἱ περιοχές τῶν μεγάλων δασῶν ἔχουν περιοριστεῖ καί δέν καλύπτουν τόσο μεγάλες ἐκτάσεις ὅπως στό παρελθόν. Ὁ ἄνθρωπος καταστρέφει τό μεγάλο δάσος, γιά νά αὐξήσει τίς καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις. Ἔτσι, ἐκεῖ πού ἄλλοτε ὑπῆρχαν πανύψηλα δέντρα ἔχουν δημιουργηθεῖ φυτεῖες τροπικῶν φυτῶν, πού ἀποτελοῦν τήν κύρια πηγή πλούτου γιά τούς κατοίκους.

Τά προϊόντα εἶναι μπανάνες, καφές, κακάο, ἀνανάς, ζάχαρη, γλυκοπατάτες καί ταπιόκα (τροπικό φροῦτο).

Ἡ ζωή στό μεγάλο δάσος ἔχει καί αὐτή ἀλλάξει ἐξαιτίας τῶν φυτειῶν. Ὑπάρχουν ἀκόμα μεγάλα ἑρπετά ὅπως ὁ βόας καί ὁ κροκόδειλος στά ποτάμια. Οἱ ἱπποπόταμοι δέν εἶναι πολλοί ὅπως ἄλλοτε. Οἱ μεγάλοι γορίλες εἶναι σπάνι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οι, ἐνῶ τά λιοντάρια καί οἱ λεοπαρδάλεις δέ ζοῦν πιά στό μεγάλο δάσος, γιατί δέ βρίσκουν τροφή. Ὁ μεγαλύτερος ὅμως κίνδυνος γιά τόν ἄνθρωπο δέν εἶναι τά μεγάλα ἄγρια ζῶα ἀλλά τά μικρά ἔντομα, τῶν ὁποίων τά τσιμπίματα προκαλοῦν σοβαρές ἀσθένειες. Ἡ ἀσθένεια τοῦ ὕπνου πού μεταδίδεται ἀπό τή μύγα τσε-τσέ καί ὁ κίτρινος πυρετός πού μεταδίδεται καί αὐτός ἀπό μιά ἄλλη μύγα, εἶναι οἱ σοβαρότερες. Οἱ ἀσθένειες αὐτές δέν εἶναι τόσο συχνές ὅσο ἄλλοτε, γιατί σήμερα ἀντιμετωπίζονται ἀπό τήν ἰατρική.

Ἀντιλόπη

2. ΤΡΟΠΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Οἱ περιοχές πού βρίσκονται μεταξύ τῶν ἐρήμων καί τῆς ἰσημερινῆς ζώνης ἔχουν τροπικό κλίμα, πού χαρακτηρίζεται ἀπό πολύ ζεστούς καί ξηρούς χειμῶνες, καί καλοκαίρια ζεστά μέ μεγάλες βροχοπτώσεις.

Στίς περιοχές αὐτές ὑπάρχουν στέππες καί σαβάνες, οἱ ὁποῖες ἔχουν διαφορετικά εἴδη βλαστήσεως.

ΣΑΒΑΝΕΣ

Εἶναι περιοχές μέ πολύ ψηλή χλόη, περίπου 2μ, καί ἀραιά μεγάλα δέντρα. Τήν ἐποχή πού ἡ χλόη ξεραίνεται, οἱ

Τσιτάχ: Τό ταχύτερο ζῶο τῆς σαβάνας. Ἡ ταχύτητά του φτάνει τά 100 χμ. τήν ὥρα.

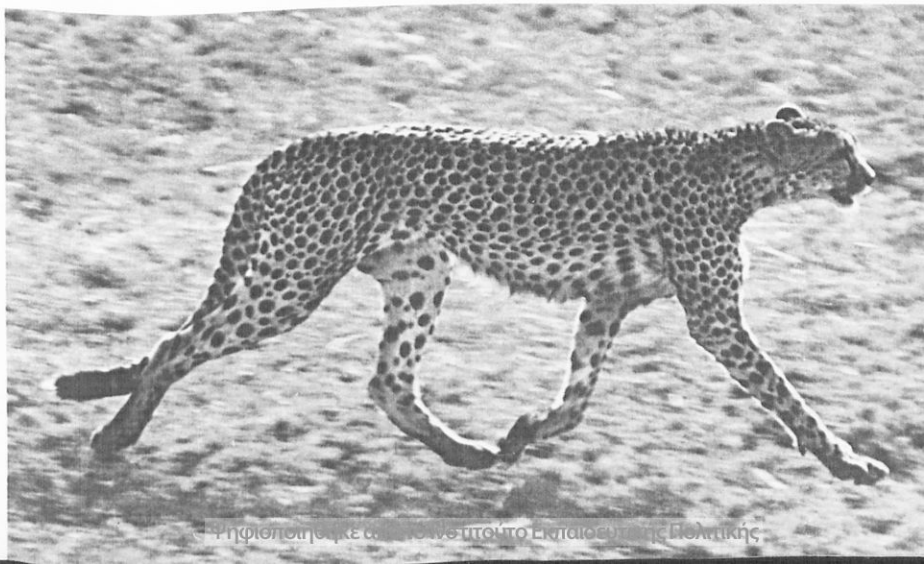

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

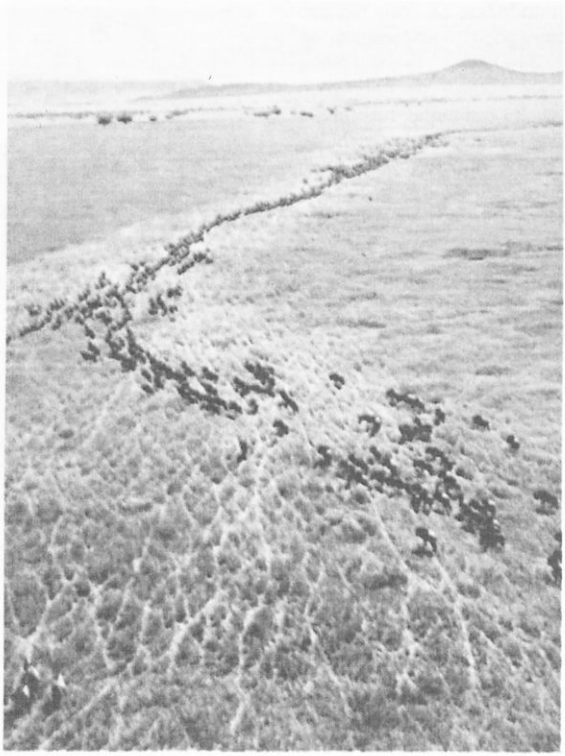

Στίς ἀφρικανικές σαβάνες μεγάλα κοπάδια ἀπό γκνού (εἴδος ἀντιλόπης) καί ζέβρους μεταναστεύουν κάθε χρόνο σέ νέα βοσκοτόπια.

περιοχές αὐτές εἶναι πολύ ἐπικίνδυνες γιά πυρκαγιά. Ἡ περιοχή τῆς σαβάνας εἶναι κατάλληλη γιά καλλιέργειες (δημητριακά, φυστίκια, βαμβάκι) καί γιά κτηνοτροφία. Ἐξαιτίας τῆς ἄφθονης χλόης στή σαβάνα ζοῦν πολλά ἄγρια ζῶα φυτοφάγα καί σαρκοφάγα, ὅπως καμηλοπαρδάλεις, ζέβρες, ἐλέφαντες, πίθηκοι, λιοντάρια, λεοπαρδάλεις καθώς καί πολλά ἑρπετά.

ΣΤΕΠΠΕΣ

Στίς στέππες πού βρίσκονται κοντά στίς ἐρημικές περιοχές οἱ βροχοπτώσεις εἶναι λίγες, ἡ χλόη εἶναι χαμηλή καί ὑπάρχουν μόνο λίγα δέντρα πού ἀντέχουν στήν ξηρασία (ἀραβικές ἀκακίες πού δίνουν τό ἀραβικό κόμμι).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

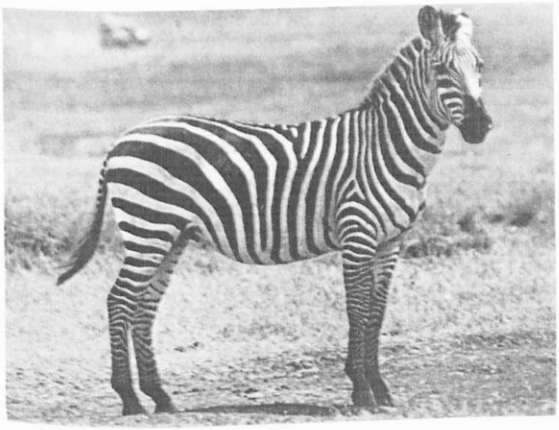

Ζέβρος: Παρά τίς έντονες ραβδώσεις του δέ διακρίνεται εύκολα όταν τρέχει μέ μεγάλη ταχύτητα.

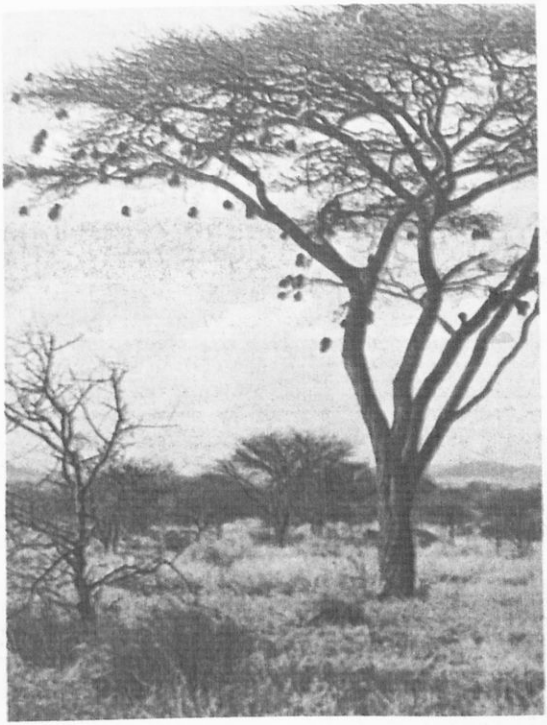

Άραβικές άκακίες στίς άφρικανικές στέππες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

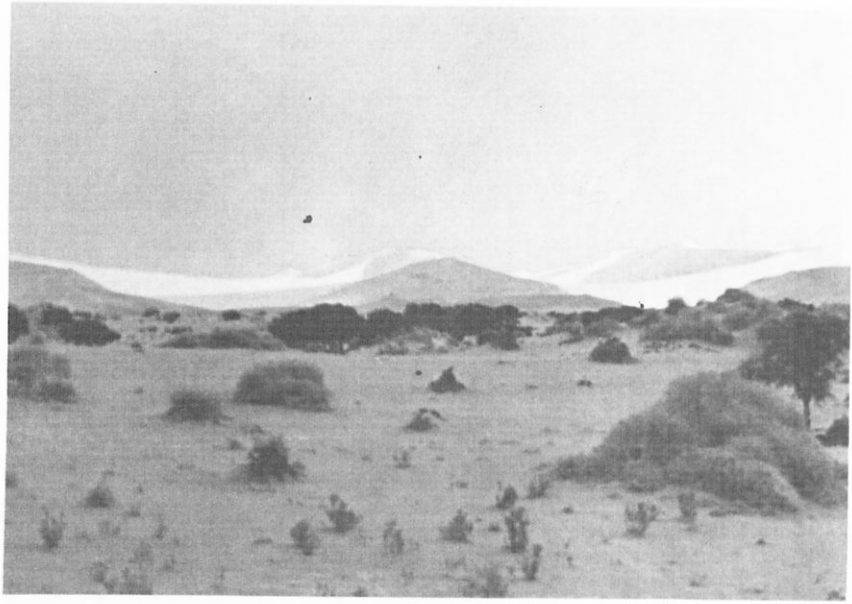

Ἡ ἔρημος Καλαχάρι στή νότια Ἀφρική.

3. ΕΡΗΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Ἀφρικῆς, ἰδίως τό βόρειο, ἔχει κλίμα ἐρημικό, δηλαδή ἐξαιρετικά ξηρό καί ζεστό. Οἱ βροχοπτώσεις εἶναι σπάνιες καί γιά πολλά χρόνια μπορεῖ νά μήν πέσει οὔτε μιά σταγόνα νερό. Ἡ βλάστηση εἶναι πολύ σπάνια. Μεγάλες ἐκτάσεις εἶναι τελείως γυμνές, χωρίς οὔτε ἕνα φυτό. Μόνο στίς ὁάσεις, ὅπως θά δοῦμε ἐξετάζοντας τή Σαχάρα, ὑπάρχουν μερικές συστάδες δέντρων.

4. ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΚΛΙΜΑ

Παρουσιάζεται μόνο στό βορειοδυτικό τμῆμα τῆς Ἀφρικῆς πού βρέχεται ἀπό τή Μεσόγειο θάλασσα καί εἶναι τό ἴδιο μέ τό γνωστό μεσογειακό κλίμα τῆς χώρας μας. Ἡ βλάστηση εἶναι καί αὐτή, φυσικά, μεσογειακή (δημητριακά, ἐλιές, ὀπωροφόρα δέντρα, ἀμπέλια).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πόσοι καί ποιοί ὠκεανοί βρέχουν τά παράλια τῆς Ἀφρικῆς;
2. Ποιές θάλασσες ἑνώνουν ὁ πορθμός τοῦ Γιβραλτάρ, ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ καί ὁ πορθμός τοῦ Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ (Ἄντεν);
3. Δεῖξτε στό χάρτη τή θέση τῶν μεγαλύτερων βουνῶν τῆς Ἀφρικῆς.
4. Παρατηρῆστε σέ ἕνα παγκόσμιο χάρτη τίς δυτικές ἀκτές τῆς Ἀφρικῆς καί τίς ἀνατολικές ἀκτές τῆς Νότιας Ἀμερικῆς. Ποιά σχέση ὑπάρχει στό σχῆμα τους καί γιατί;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΑΟΙ ΤΗΣ

Ἡ ἐξερεύνηση τῆς Ἀφρικῆς ἄργησε πολύ, παρ' ὅλο πού ἡ ἤπειρος αὐτή βρίσκεται πολύ κοντά στήν Εὐρώπη. Ἐκτός ἀπό τίς μεσογειακές ἀκτές, πού ἦταν γνωστές ἀπό τήν ἀρχαιότητα (αἰγυπτιακός πολιτισμός), τό ὑπόλοιπο τμῆμα τῆς ἠπείρου παρέμεινε γιά πολλούς αἰῶνες ἄγνωστο στόν ὑπόλοιπο κόσμο.

Ἡ ἀργοπορία αὐτή στήν ἐξερεύνηση ὀφείλεται στά μεγάλα φυσικά ἐμπόδια πού παρουσιάζονται, ὅταν ἐπιχειρήσει κανείς νά προχωρήσει στό ἐσωτερικό τῆς Ἀφρικῆς. Μεγάλες καί ἀφιλόξενες ἐρημικές ἐκτάσεις ὑπάρχουν σέ πολλά σημεῖα (Σαχάρα-Ναμίμπ), πού δέν ἐπιτρέπουν τήν εἴσοδο στό ἐσωτερικό. Τά τροπικά ἀδιαπέραστα δάση τοῦ Ἰσημερινοῦ (ζούγκλα) φράζουν τό δρόμο γιά τά ἐσωτερικά ὀροπέδια. Τέλος οἱ ἀκτές, ὅπως εἴδαμε στή μορφολογία, εἶναι ἀπότομες καί οἱ μεγάλοι ποταμοί δέν εἶναι πλωτοί, γιατί σχηματίζουν καταρράκτες.

Οἱ ἀκτές τῆς νότιας Ἀφρικῆς ἔγιναν γνωστές ἀπό τό Βάσκο ντέ Γκάμα, πού ταξίδεψε τό 1497 ἀπό τήν Εὐρώπη

Πολεμιστές τῆς φυλῆς Ζουλού.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΚΡΑΤΗ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Ἀγκόλα	66
Αἴγυπτος	36
Αἰθιοπία	27
Ἀκτή Ἐλεφαντόδοντος	4,7
Ἀλγερία	16
Ἄνω Βόλτα	5,7
Γκάμπια	0,4
Γκαμπόν	0,5
Γκάνα	9,4
Γουϊνέα	4,2
Δημοκρατία Ζαΐρ	24,4
Δημοκρατία Ν. Ἀφρικῆς	23,5
Δυτική Σαχάρα	0,1
Ζάμπια	4,5
Καμερούν	6
Κένυα	12,5
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία	1,7
Λαϊκή Δημοκρατία Κονγκό	1
Λιβερία	1,7
Λιβύη	2,2
Μαδαγασκάρη	7,2
Μαλαοὺϊ	4,8
Μαλί	5,4
Μαρόκο	17,3
Μαυριτανία	1,3
Μοζαμβίκη	8,4
Μπενίν (Δαχομέη)	2,9
Μποτσβάνα	0,7
Μπουρούντι	3,8
Νίγηρ	4,4
Νιγηρία	70
Οὐγκάντα	11
Ροδεσία	5,9
Ρουάντα	4,1
Σενεγάλη	4,4
Σιέρρα Λεόνε	2,7
Σομαλία	3
Σουδάν	17
Τανζανία	14,5
Τόγκο	2,2
Τσάντ	3,4
Τυνησία	5,5

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στίς Ἰνδίες. Τό ἐσωτερικό ὅμως παρέμεινε ἄγνωστο μέχρι τά μέσα τοῦ 19ου αἰώνα, ὅταν δύο τολμηροί ἐξερευνητές, ὁ Ἄγγλος Λίβιγκστον καί ὁ Ἀμερικανός Στάνλεϋ, κατάφεραν νά εἰσχωρήσουν στήν Κεντρική Ἀφρική. Ἀπό τότε οἱ Εὐρωπαῖοι ἄρχισαν νά δημιουργοῦν ἀποικίες στά ἐδάφη πού ἐξερευνοῦσαν. Κατάλοιπα ἀπό τίς ἀποικίες αὐτές ὑπάρχουν μέχρι σήμερα.

Τά περισσότερα ἀφρικανικά κράτη εἶναι νεοσύστατα καί οἱ κάτοικοί τους ἦταν μέχρι πρίν λίγα χρόνια πρωτόγονοι,

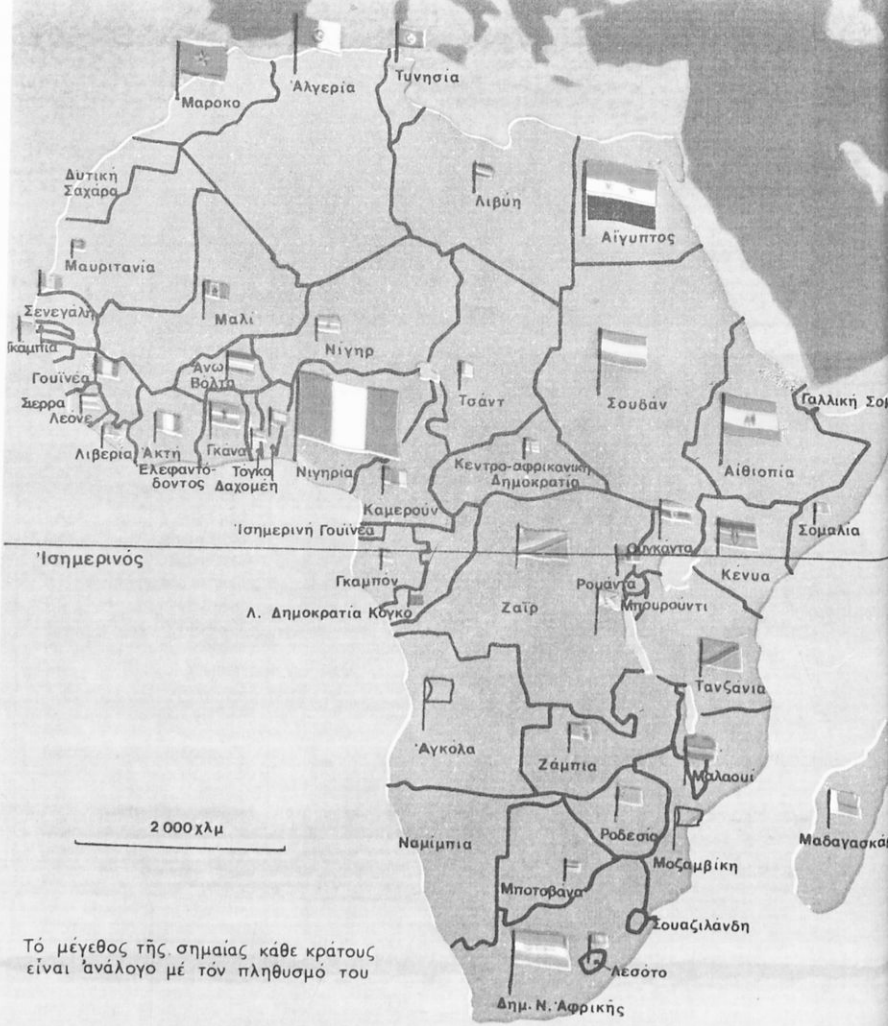

Τό μέγεθος τῆς σημαίας κάθε κράτους εἶναι ἀνάλογο μέ τόν πληθυσμό του

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σήμερα ὅμως ἀναπτύσσονται γρήγορα καί ἀρχίζουν νά διεκδικοῦν τή θέση τους στόν τεχνολογικό κόσμο τοῦ 20ου αἰώνα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς (400 ἑκατομ.) εἶναι στήν πλειοψηφία τους νέγροι διαφόρων φυλῶν, πού ζοῦν στό νότιο τμῆμα τῆς Ἀφρικῆς, ἀπό τή Σαχάρα καί κάτω, ἐνῶ στό βόρειο τμῆμα της συναντᾶμε Ἄραβες, Βερβερίνους καί Αἰθίοπες, πού ἀνήκουν στή λευκή φυλή. Ὑπάρχουν ἐπίσης ἀρκετοί λευκοί καί Ἀσιάτες.

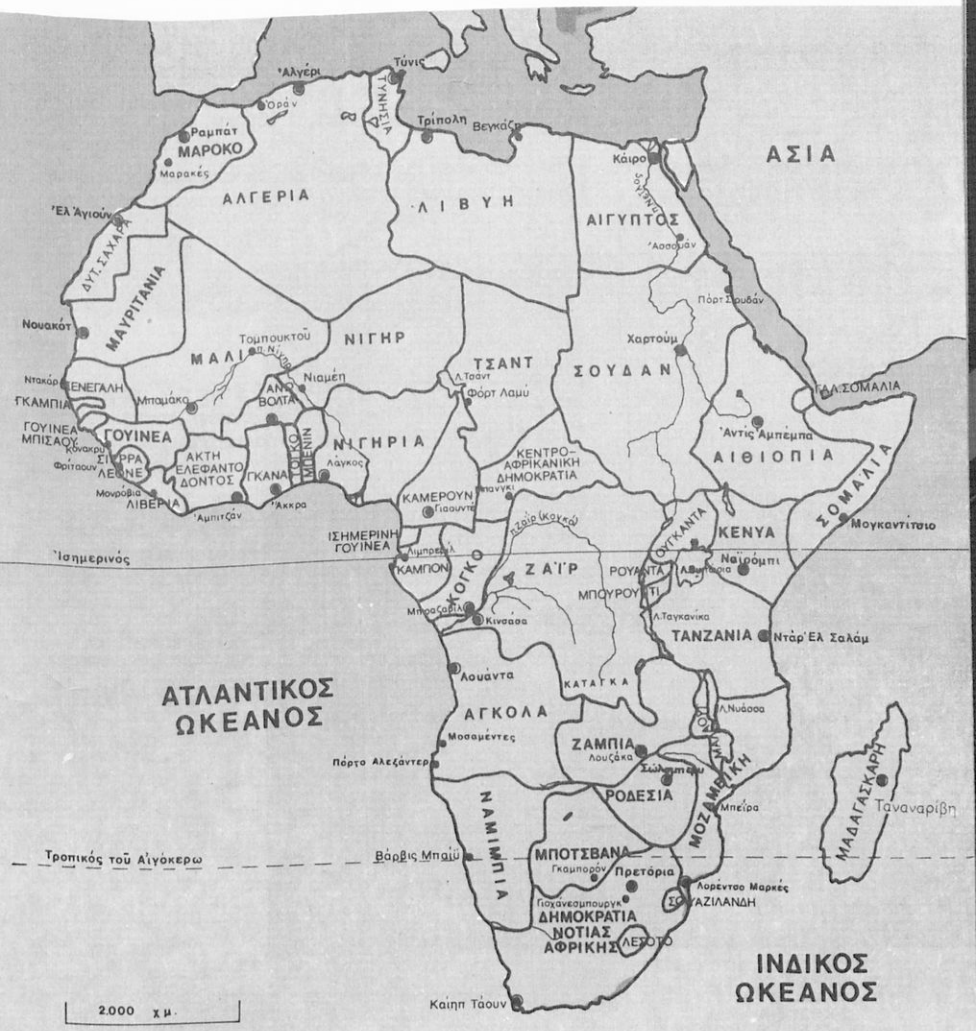

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Τό βόρειο μέρος τῆς ἀφρικανικῆς ἠπείρου περιλαμβάνει τίς χῶρες πού βρέχει ἡ Μεσόγειος θάλασσα, δηλ. τό Μαρόκο, τήν Ἀλγερία, τήν Τυνησία, τήν Λιβύη, τήν Αἴγυπτο. Τό μεγαλύτερο ὅμως τμῆμα της τό καταλαμβάνει ἡ ἔρημος Σαχάρα.

Οἱ μόνες περιοχές ποὺ δέν εἶναι ἐρημικές εἶναι μιά στενή λουρίδα κατά μῆκος τῆς Μεσογείου καί ἡ κοιλάδα τοῦ Νείλου ποταμοῦ. Ἡ Σαχάρα εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἔρημος τοῦ κόσμου. Τό μῆκος της, ἀπό τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό μέχρι τήν Ἐρυθρά θάλασσα, εἶναι 5.000 χμ. καί τό πλάτος της ἀπό τή Μεσόγειο μέχρι τόν Νίγηρα ποταμό καί τήν λίμνη Τσάντ, 1.500 χμ.

Τό κλίμα εἶναι πολύ θερμό καί τό κύριο χαρακτηριστικό του εἶναι ἡ μεγάλη διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ μέρας

Ἔρημος Σαχάρα: Χαρακτηριστικό τοπίο μέ θίνες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

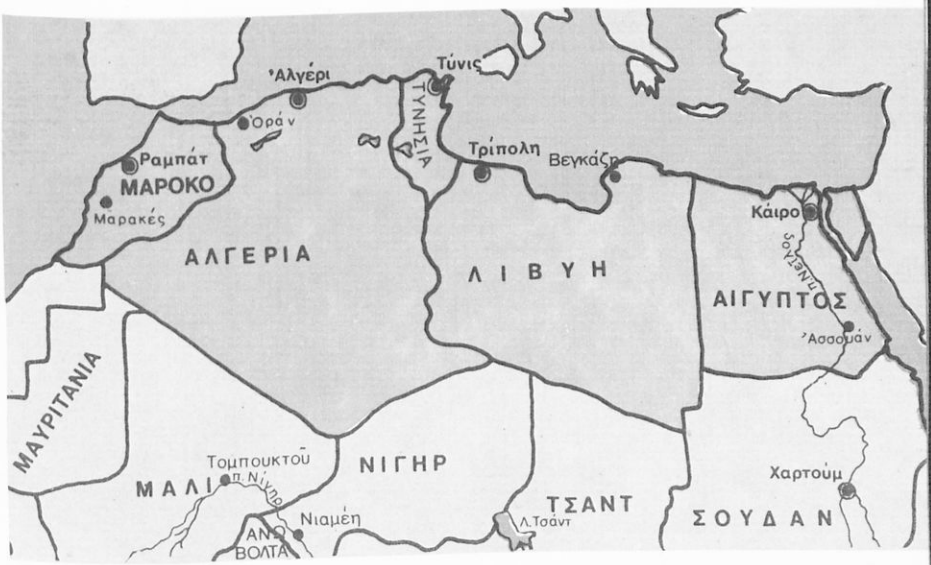

καί νύχτας. Τή μέρα ἡ ἔρημος θερμαίνεται πολύ ἀπό τήν ἔντονη ἡλιακή ἀκτινοβολία, ἐνῶ τή νύχτα ψύχεται γιατί ὁ ξηρός ἀέρας δέν ἐμποδίζει τήν ἀκτινοβολία τῆς θερμότητας στό διάστημα.

Οἱ βροχές εἶναι σπάνιες, ἀλλά ὅταν βρέχει, βρέχει καταρρακτωδῶς καί οἱ ξερές κοιλάδες τῶν ποταμῶν πλημμυρίζουν προκαλώντας καταστροφές.

Ἡ Σαχάρα δέν εἶναι μιά μεγάλη ὁμοιόμορφη ἔκταση σκεπασμένη μέ ἄμμο, ἀλλά ἀποτελεῖται ἀπό 4 τελείως διαφορετικές περιοχές.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

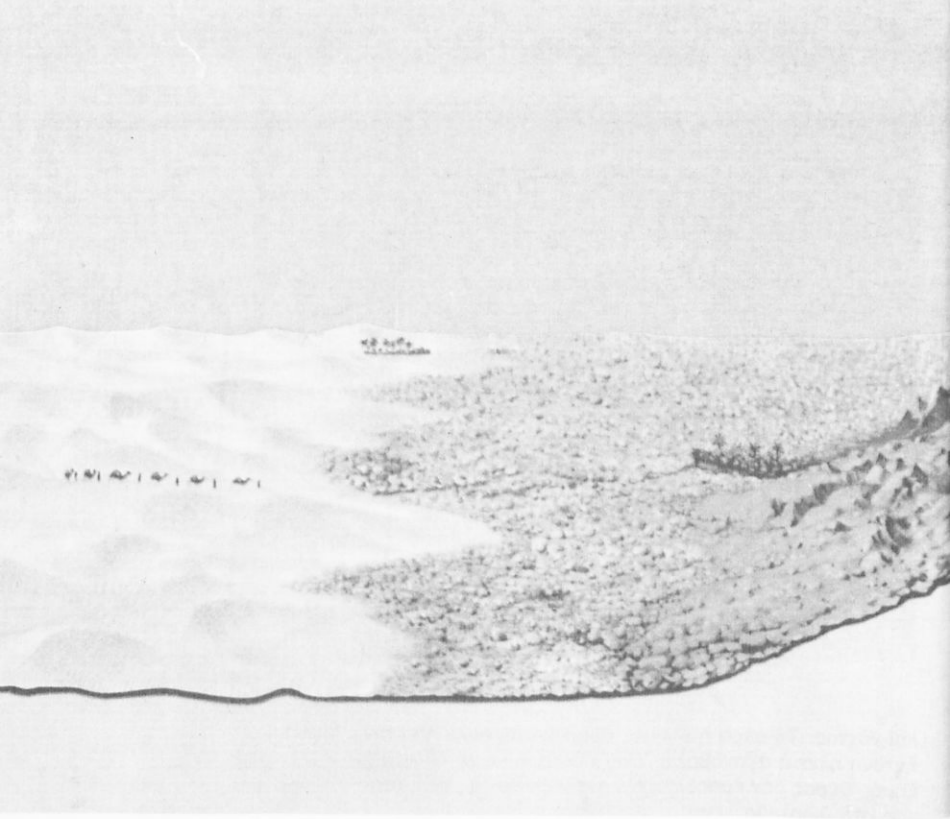

Ἀμμώδης ἔρημος: εἶναι ἡ περιοχή πού σκεπάζεται ἀπό πολλούς ἀμμόλοφους, οἱ ὁποῖοι μετακινοῦνται ἀπό τούς ἀνέμους (θίνες). Ἡ ἄμμος προέρχεται ἀπό τίς γειτονικές ἐρημικές περιοχές καί ἔχει φτάσει μέχρι ἐδῶ καθώς παρασύρεται ἀπό τούς ἀνέμους.
Παρ' ὅλο πού οἱ βροχοπτώσεις εἶναι σπάνιες, σέ μερικά σημεῖα τό νερό συγκεντρώνεται κάτω ἀπό τήν ἄμμο καί ἔτσι μποροῦν νά ἀναπτυχθοῦν συστάδες δέντρων, οἱ ὀάσεις.
Οἱ ὀάσεις εἶναι οἱ μόνες περιοχές πού κατοικοῦνται καί ἦταν σταθμοί τῶν καραβανιῶν, πού διέσχιζαν ἄλλοτε τή σαχάρα.

Βραχώδης ἔρημος: εἶναι μιά σχεδόν ἐπίπεδη περιοχή πού καλύπτεται ἀπό βράχους καί χαλίκια. Τά ποτάμια πού ὑπῆρχαν παλιότερα, ὅταν τό κλίμα ἦταν πιό ὑγρό ἀπό σήμερα, ἔφερναν τά χαλίκια καί τούς βράχους ἀπό τά γειτονικά βουνά ἀνακατεμένα μέ ἄμμο. Ὅταν τό κλίμα ἔγινε ξηρό, ὁ ἄνεμος μετέφερε τούς μικρούς καί ἐλαφρούς κόκκους τῆς ἄμμου μακριά καί ἄφησε τά βαρύτερα ὑλικά (βράχους, χαλίκια) στή θέση τους.
Παλιότερα τά καραβάνια ἀπέφευγαν νά διασχίσουν τίς περιοχές αὐτές, γιατί εἶναι τελείως ξηρές καί δέν ὑπάρχουν ὀάσεις. Τά σύγχρονα «καραβάνια» ἀπό αὐτοκίνητα προτιμοῦν τίς περιοχές αὐτές, γιατί δέν ὑπάρχει ἄμμος πού δυσκολεύει τήν πορεία τους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

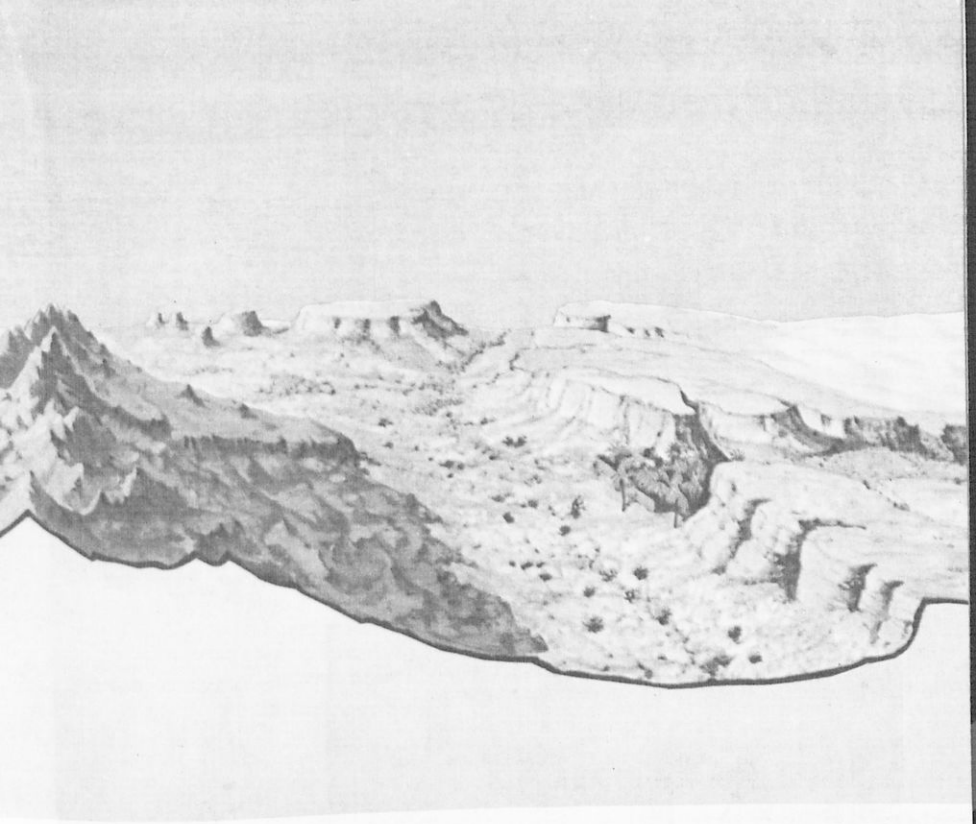

Βουνά μέ ὀδοντωτές κορυφές: Οἱ περιοχές αὐτές βρίσκονται στή μέση τῆς ἐρήμου καί ἀποτελοῦνται ἀπό ψηλά βουνά, ὅπως τό Χαγκάρ καί Τιμπέστι. Οἱ κορυφές τῶν βουνῶν εἶναι ὀδοντωτές, γιατί τά πετρώματα «σκᾶνε» στήν κυριολεξία ἀπό τίς μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας πού παρατηροῦνται.
Τήν ἡμέρα ζεσταίνονται πάρα πολύ (μέχρι 70°) ἀπό τόν ἥλιο, ἀλλά τή νύχτα ἡ θερμοκρασία πέφτει πολύ, ἀκόμα καί κάτω ἀπό τό 0° C.
Τό ἐλάχιστο νερό πού ὑπάρχει, ἀπό τήν ὑγρασία τῆς ἀτμόσφαιρας, παγώνει μέσα στούς πόρους τῶν πετρωμάτων, διαστέλλεται καί τά κομματιάζει.

Ὀροπέδια μέ βαθιές κοιλάδες: Οἱ περιοχές αὐτές βρίσκονται στήν ἄκρη τῆς ἐρήμου πρός τό ἐσωτερικό τῆς Ἀφρικῆς.
Οἱ βαθιές κοιλάδες ἀνοίχτηκαν ἀπό τούς ποταμούς, πού ἄλλοτε εἶχαν πολύ νερό ἀλλά σήμερα εἶναι κατάξεροι. Στό βάθος αὐτῶν τῶν κοιλάδων βρίσκεται καμιά φορά λίγο νερό, πού ἔχει εἰσχωρήσει μέσα στήν ἄμμο καί ἔτσι ὑπάρχουν λίγες ὀάσεις, ἀλλά ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὀροπεδίων εἶναι πάρα πολύ ξηρή.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

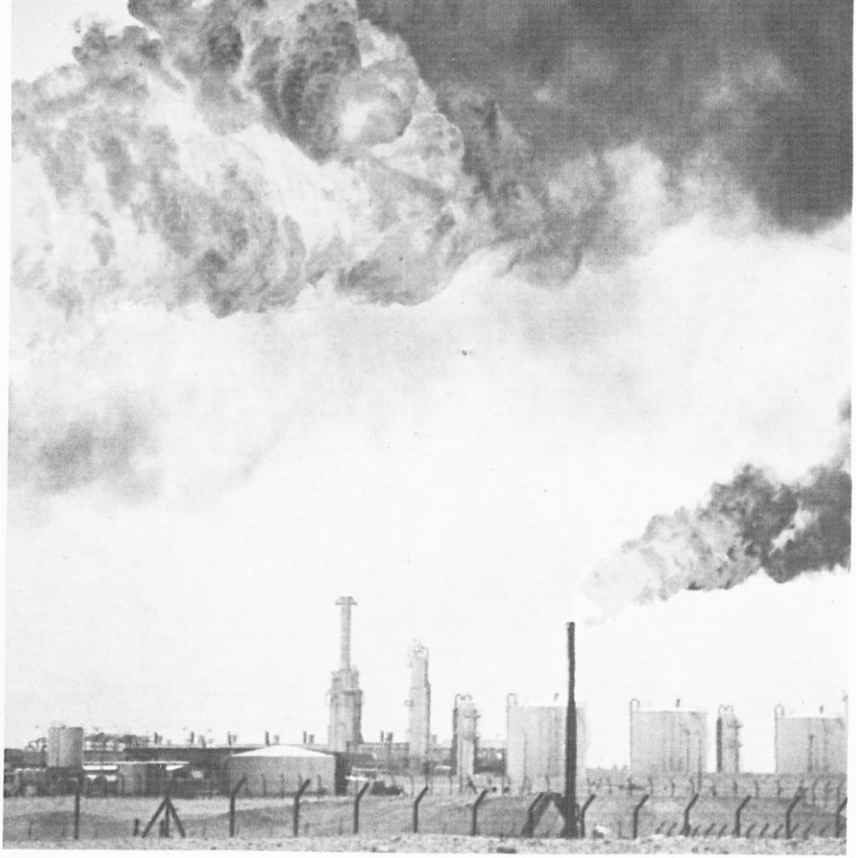

Διυλιστήρια πετρελαίου στήν Ἀλγερία.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Σαχάρα δέν ἤταν πάντα τόσο ξερή ὅσο σήμερα. Εἶχε ποτάμια πού ἄνοιξαν βαθιές κοιλάδες στά βουνά καί στά ὀροπέδια.
- Στίς πιό χαμηλές περιοχές σχηματίζονται ἀμμώδεις ἔρημοι μέ θίνες.
- Στή μέση τῆς Σαχάρας βρίσκονται τά βουνά Τιμπέσι καί Χογκάρ.
- Τό ὑπέδαφός της εἶναι πλούσιο σέ πετρέλαιο.

Ἡ Σαχάρα ἤταν μέχρι πρίν λίγα χρόνια μιά ἀπό τίς πιό φτωχές περιοχές τῆς Γῆς. Ἐκτός ἀπό μία στενή λουρίδα, κοντά στή Μεσόγειο, πού καλλιεργοῦνται ἐσπεριοδοειδή, ἀμπέλια, δημητριακά, καί τίς ὀάσεις (χουρμάδες, ὀπωροφόρα δέντρα), ἡ ὑπόλοιπη ἔκταση εἶναι ἀκαλλιέργητη καί ἀκατοίκητη.

Τό ὑπέδαφος ὅμως τῆς Σαχάρας εἶναι πλουσιότατο κυρίως σέ πετρέλαιο,τό ὁποῖο ἄρχισαν νά ἐκμεταλλεύονται τίς τελευταῖες δεκαετίες, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀποτελεῖ σήμερα τήν πιό σημαντική πηγή πλούτου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΑΡΟΚΟ

Βρίσκεται στή βορειοδυτική ἄκρη τῆς Ἀφρικῆς καί βρέχεται ἀπό τόν Ἀτλαντικό καί τή Μεσόγειο. Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1956, ἦταν μέχρι τότε Γαλλική καί Ἰσπανική ἀποικία.

Τό ὑπέδαφος ἔχει πλούσια φωσφοροῦχα κοιτάσματα. Καλλιεργοῦνται ἐσπεριδοειδή καί γίνεται μεγάλη παραγωγή κονσερβῶν σαρδέλας.

ΜΑΡΟΚΟ
17,3 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ραμπάτ.

ΑΛΓΕΡΙΑ

Ἐκτείνεται ἀπό τή Μεσόγειο θάλασσα μέχρι καί τό βουνό Χογκάρ πρός νότο.

Ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος τό 1962 μετά ἀπό σκληρούς ἀγῶνες. Μέχρι τότε ἦταν Γαλλική ἀποικία.
Οἱ κάτοικοί της εἶναι Ἄραβες καί Βερβερίνοι, ὑπάρχουν ὅμως καί πολλοί Γάλλοι.

Στά παράλια τῆς Μεσογείου καλλιεργοῦνται ἐσπεριδοειδή καί ἀμπέλια. Ἡ Ἀλγερία εἶναι ἡ πέμπτη οἰνοπαραγωγός χώρα τοῦ κόσμου,τό κρασί της ὅμως προορίζεται μόνο γιά ἐξαγωγή, γιατί ἡ Μουσουλμανική θρησκεία τό ἀπαγορεύει γιά τούς ντόπιους.

Τό ὑπέδαφος εἶναι ἀρκετά πλούσιο σέ πετρέλαιο.

ΑΛΓΕΡΙΑ
16 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ἀλγέρι.

Χαρακτηριστικό χωριό στό Μαρόκο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΥΝΗΣΙΑ

ΤΥΝΗΣΙΑ
5,5 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Τύνις.

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1956. Μέχρι τότε ἦταν Γαλλικό προτεκτοράτο.

Ἡ γεωργία δέν εἶναι ἀναπτυγμένη, γιατί τό ἔδαφος εἶναι ἄγονο καί ὀρεινό. Ἀντίθετα, ἔχει ἀναπτυχθεῖ ἡ ἁλιεία καί ἡ σπογγαλιεία.

Τόν 8ο αἰώνα π.Χ. οἱ Φοίνικες ἵδρυσαν στά παράλια τῆς Μεσογείου τήν Καρχηδόνα, τήν ὁποία ἀργότερα κατέστρεψαν οἱ Ρωμαῖοι καί ἐγκατεστάθηκαν στήν Τύνιδα. Ἀργότερα ἡ χώρα δέχτηκε διάφορες ἐπιδρομές καί τελικά ἔγινε ὁρμητήριο τῶν φοβερῶν Βερβερίνων πειρατῶν μέχρι τήν ἐποχή πού κατακτήθηκε ἀπό τούς Γάλλους.

Νομάδες Βερβερίνοι σέ καταυλισμό τους στήν περιοχή τοῦ μαροκινοῦ Ἄτλαντα.

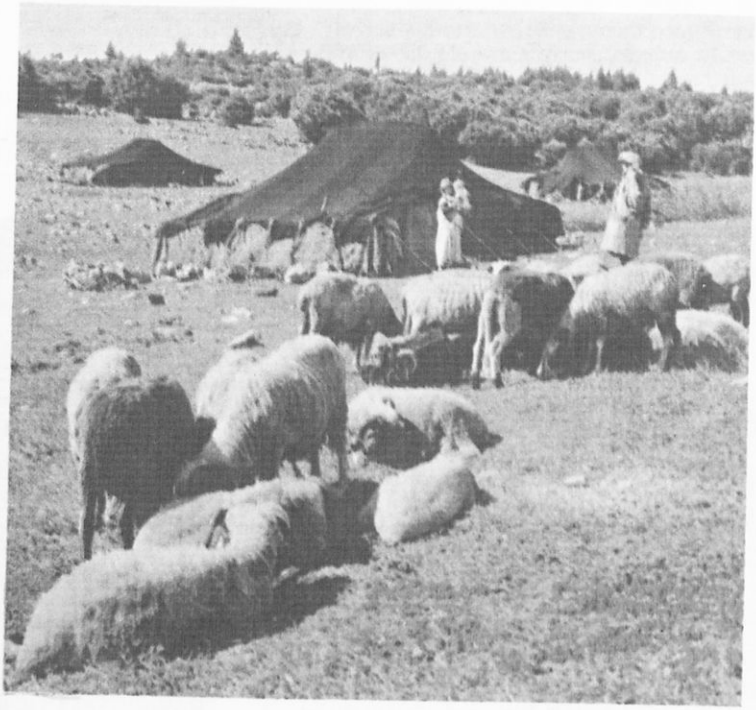

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΛΙΒΥΗ

Πρώην ἰταλική ἀποικία ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος τό 1952. Εἶναι χώρα ἐρημική, γιατί ἡ Σαχάρα προεκτείνεται μέχρι τίς ἀκτές τῆς Μεσογείου.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Βερβερίνοι, οἱ ὁποῖοι ζοῦν κυρίως στήν παραλιακή ζώνη, ὅπου τό κλίμα εἶναι ἠπιότερο. Ἡ Λιβύη ἦταν τό φτωχότερο Ἀφρικανικό κράτος,γιατί δέν ἔχει οὐσιαστικά καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις.

Σήμερα, μετά τήν ἀνακάλυψη τῶν πλουσίων πετρελαιοφόρων κοιτασμάτων,εἶναι ἕνα ἀπό τά πλουσιότερα κράτη.

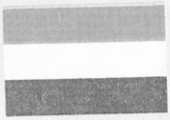

ΛΙΒΥΗ
2,2 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Τρίπολις.

Ὑπαίθρια ἀγορά ζώων σέ ἕνα χωριό στή Λιβύη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΡΑΒΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

ΑΙΓΥΠΤΟΣ
36 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κάϊρο.

Ἡ Αἴγυπτος βρέχεται ἀπό τή Μεσόγειο θάλασσα στό βορρᾶ καί ἀπό τήν Ἐρυθρά θάλασσα στά ἀνατολικά. Στό νότο συνορεύει μέ τό Σουδάν καί δυτικά μέ τή Λιβύη. Ἔχει ἔκταση 1 ἑκατομμύριο τετρ. χμ.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Αἴγυπτος εἶναι μιό μεγάλη ἔρημος πού διασχίζεται ἀπό τό Νεῖλο ποταμό.

Δυτικά τοῦ Νείλου ἁπλώνεται ἡ μεγάλη Λιβυκή ἔρημος, ἀκατοίκητη καί ἀκαλλιέργητη ἔκταση, ἐκτός ἀπό μερικές ὀάσεις, ὅπως εἶναι ἡ Χάργκα καί ἡ Φαγιούμ.

Ἀνατολικά ἡ ἔρημος συνεχίζεται μέ ψηλά καί ἀπόκρημνα βουνά (Ντέλφα καί Σαρίμπ) μέχρι τήν Ἐρυθρά θάλασσα. Βορειοανατολικά, ἀνάμεσα στούς κόλπους Σουέζ καί Ἀκαμπα, ἐκτείνεται ἡ ἔρημος τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ, πού ἀνήκει γεωγραφικά στήν Ἀσία.

Στό βουνό Σινά (2.637 μ.) βρίσκεται ἡ περίφημη καί ὁμώνυμη Μονή, χτισμένη ἀπό τόν Αὐτοκράτορα Ἰουστινιανό.

Τό 1967 οἱ Ἰσραηλινοί κατέλαβαν τή χερσόνησο τοῦ Σινᾶ.

Ἡ Μονή Σινά.

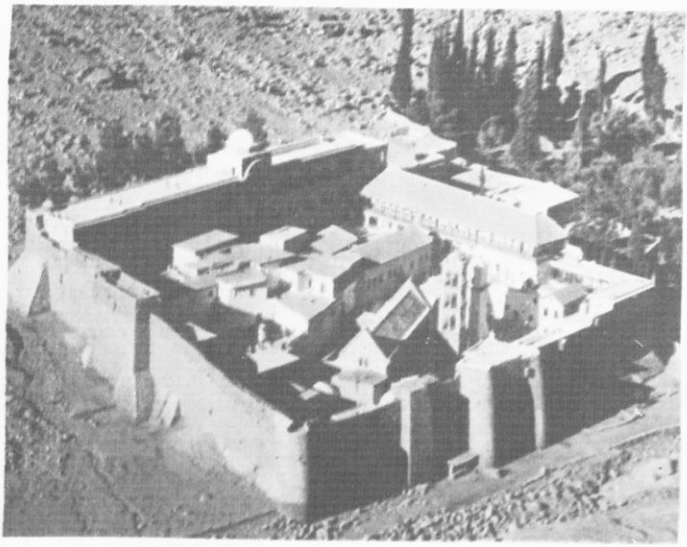

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

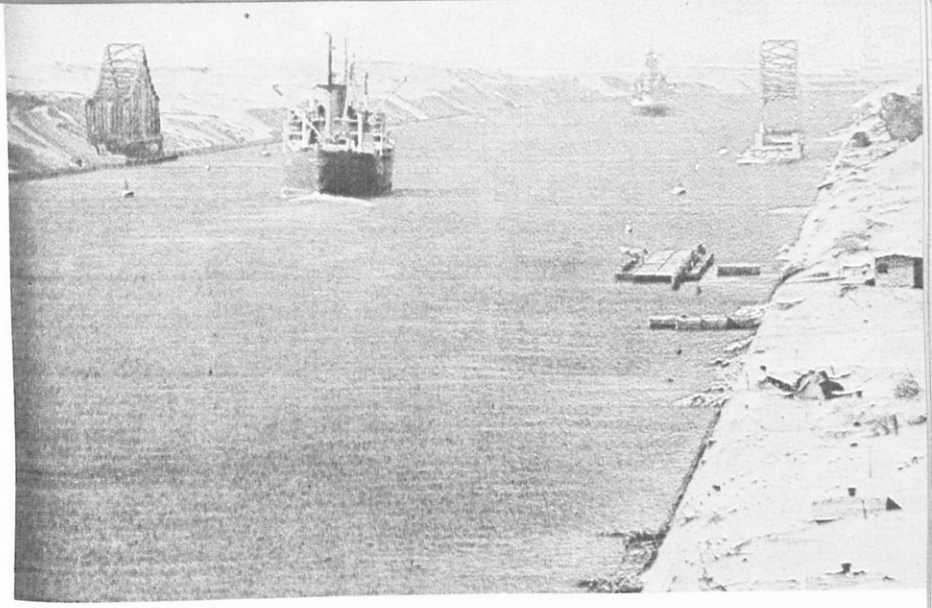

Ένα τμῆμα τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ, κοντά στήν Ἐρυθρά θάλασσα.

Ἐκεῖ πού ἑνώνεται ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ μέ τήν Ἀφρική, στό στενότερο σημεῖο μεταξύ Πόρτ-Σάιντ καί Σουέζ, ἀνοίχτηκε τό 1869 ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ, πού ἔχει μῆκος 168 χμ. Ἡ οἰκονομική σημασία τῆς διώρυγας εἶναι μεγάλη, γιατί ἑνώνοντας τή Μεσόγειο μέ τήν Ἐρυθρά θάλασσα, συντομεύει τήν ἀπόσταση μεταξύ Εὐρώπης καί Νότιας Ἀσίας.

Ο ΝΕΙΛΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Στήν ἀρχαιότητα οἱ Αἰγύπτιοι λάτρευαν τό Νεῖλο σάν θεό, γιατί τούς ἔδινε κάθε καλοκαίρι ἕνα πραγματικά θεῖο δῶρο: τίς πλημμύρες.

Τό καλοκαίρι, πού γιά τίς μεσογειακές περιοχές εἶναι ἡ πιό ξηρή ἐποχή, ὁ Νεῖλος ἔχει τά πιό πολλά νερά, γιατί πηγάζει ἀπό τίς τροπικές περιοχές τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, ὅπου τό καλοκαίρι εἶναι ἡ ἐποχή τῶν βροχῶν.

Ἔτσι ὁ Νεῖλος, ἐπειδή τροφοδοτεῖται μέ μεγάλες ποσότητες νεροῦ, κατορθώνει ὄχι μόνο νά διασχίζει τήν πολύ ξερή ἔρημο, ἀλλά ἐπιπλέον νά πλημμυρίζει τήν κοιλάδα του. Στίς πηγές του ὁ Νεῖλος χωρίζεται σέ δύο κλάδους, τό **Λευκό Νεῖλο** πού πηγάζει ἀπό τή λίμνη Τάνα (ὑψόμετρο 1.830 μ.) στήν Αἰθιοπία, καί τό **Γαλάζιο Νεῖλο**, πού ἔχει τίς πηγές του στίς λίμνες Βικτόρια (ὑψόμετρο 1134 μ.) καί Ἀλβέρτου τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς. Οἱ δύο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τό δέλτα τοῦ Νείλου φωτογραφισμένο ἀπό τό διαστημόπλοιο «Τζέμινι 4». Διακρίνεται ἡ Ἐρυθρά θάλασσα, ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ καί ἡ χερσόνησος τοῦ Σινά.

Δέλτα εἶναι οἱ περιοχές πού σχηματίζονται ἀπό τίς προσχώσεις τῶν ποταμῶν στή θάλασσα καί ὀνομάζονται ἔτσι διεθνῶς, γιατί τό σχῆμα τους μοιάζει μέ τό κεφαλαῖο ἑλληνικό γράμμα Δ.

μεγάλοι αὐτοί κλάδοι ἑνώνονται στό ἔδαφος τοῦ Σουδάν καί σχηματίζουν τό Νεῖλο ποταμό.

Τό τμῆμα τῆς κοιλάδας τοῦ Νείλου πού βρίσκεται στήν Αἴγυπτο ἔχει μῆκος 1.500 χμ. καί πλάτος ἀπό μερικά μέχρι καί ἀρκετές δεκάδες χιλιόμετρα. Ἡ κοιλάδα αὐτή εἶναι πολύ εὔφορη, γιατί δέχεται τίς προσχώσεις πού φέρνει ὁ Νεῖλος ἀπό τά ἠφαιστειακά αἰθιοπικά ὑψίπεδα. Ἡ γονιμότητα τοῦ ἐδάφους ἐπιτρέπει στούς Αἰγυπτίους νά παίρνουν πολλές σοδειές τό χρόνο.

Στήν περιοχή τῶν ἐκβολῶν του στή Μεσόγειο ὁ Νεῖλος χωρίζεται σέ πολλούς κλάδους καί ἔτσι σχηματίζεται ἕνα πολύ μεγάλο καί εὔφορο Δέλτα.

Ὁ Νεῖλος, πού εἶναι πλωτός μέχρι τούς καταρράκτες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

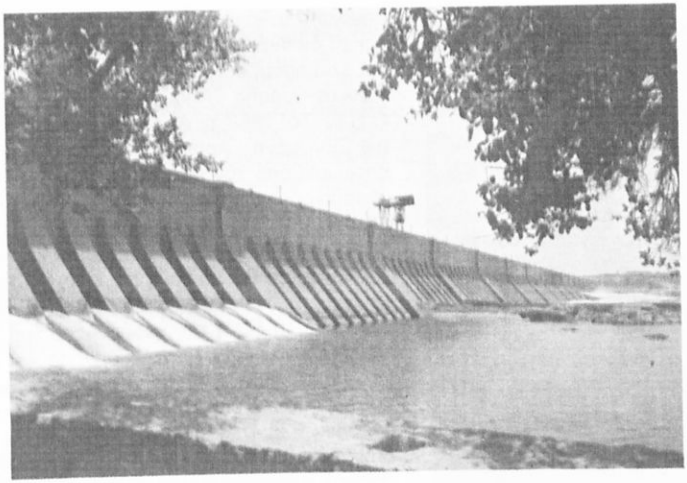

Τό φράγμα τοῦ Ἀσσουάν στό Νείλο.

τοῦ Ἀσσουάν, ὅπου εἶναι καί τό ὁμώνυμο φράγμα, διευκολύνει πολύ τή συγκοινωνία,πού ἐκτός ἀπό τήν περιοχή τοῦ Δέλτα δέν εἶναι ἀναπτυγμένη. Κατά μῆκος τῆς κοιλάδας τοῦ Νείλου ἔχουν κατασκευαστεῖ ἀρδευτικά κανάλια, φράγματα καί τεχνητές λίμνες, γιά νά ἀποφεύγονται οἱ πλημμύρες καί νά ὑπάρχει νερό κατά τίς ἐποχές πού ἡ στάθμη τοῦ Νείλου εἶναι χαμηλή.

Τό κλίμα τῆς Αἰγύπτου εἶναι πολύ ξηρό καί θερμό, καί οἱ βροχές, ἰδίως στή Ν. Αἴγυπτο, εἶναι σπάνιες. Ὅταν φυσοῦν βόρειοι ἄνεμοι ἀπό τή Μεσόγειο, τό κλίμα εἶναι σχετικά ἤπιο, ὅταν ὅμως φυσοῦν νότιοι ἄνεμοι (Χαμσίν ἤ Σιμούν), πού ἔρχονται ἀπό τήν ἔρημο, ἡ θερμοκρασία φτάνει συνήθως τούς 45-50°C. Συνήθως οἱ νότιοι ἄνεμοι προκαλοῦν ἀμμοθύελλες καί τότε ἡ λεπτή ἄμμος μπαίνει παντοῦ, δυσκολεύοντας ἀκόμα καί τήν ἀναπνοή.

Τό Φράγμα τοῦ Ασσουάν, ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα φράγματα τοῦ κόσμου (μῆκος 2.000 μ. καί ὕψος 45 μ.). Κατασκευάστηκε μέ τή βοήθεια τῶν Ρώσων (1958-70). Ἡ οἰκονομική σημασία του γιά τήν Αἴγυπτο εἶναι πολύ μεγάλη, γιατί αὐξάνει τίς καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις καί βοηθάει στόν ἐξηλεκτρισμό καί ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Ἡ Αἴγυπτος ἦταν ἀγγλικό προτεκτοράτο μέχρι τό 1922 πού ἀνακηρύχτηκε ἀνεξάρτητο βασίλειο. Οἱ Ἄγγλοι ὅμως ἐξακολούθησαν νά ἔχουν, οὐσιαστικά, κάτω ἀπό τήν ἐξουσία τους τήν Αἴγυπτο μέχρι καί μετά τό Β' Παγκόσμιο πόλεμο.

Τό 1952, μετά ἀπό ἐπανάσταση, καταργεῖται ἡ βασιλεία καί ἡ κηδεμονία τῶν Ἄγγλων καί ἀνακηρύσσεται ἡ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δημοκρατία.Τό 1956 ἡ κυβέρνηση τῆς Αἰγύπτου ἀνακοινώνει τή διεθνοποίηση τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ καί προκαλεῖ ἔτσι ἐπέμβαση τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων Ἀγγλίας-Γαλλίας-Ἰσραήλ. Ἡ κρίση τοῦ 1956 διευθετήθηκε ἀπό τόν Ο.Η.Ε. Τό 1958 ἡ Αἴγυπτος ἑνώνεται μέ τή Συρία σέ μιά Ἑνωμένη Ἀραβική Δημοκρατία. Τό 1961 ἡ Συρία ἀποχωρεῖ ἀπό τήν ἕνωση. Τόν Ἰούνιο τοῦ 1967 ξεσπᾶ ὁ Ἀραβοϊσραηλινός πόλεμος μέ ἀφορμή τήν κυριαρχία τοῦ κόλπου Ἄκαμπα. Εἶναι ὁ πόλεμος τῶν 6 ἡμερῶν,κατά τόν ὁποῖο νικήθηκαν οἱ Αἰγύπτιοι, τό Ἰσραήλ κατέλαβε τή χερσόνησο τοῦ Σινᾶ καί ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ ἀποκλείστηκε γιά τή ναυσιπλοΐα. Τό 1973 οἱ Αἰγύπτιοι κατέλαβαν ξανά τή ζώνη τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ, κατά μῆκος τῆς διώρυγας,καί ἔτσι λειτούργησε καί πάλι (1974).

Ἀπό τό 1971 ἡ Αἴγυπτος ὀνομάζεται Ἀραβική Δημοκρατία τῆς Αἰγύπτου καί συμμετέχει στήν ὁμοσπονδία Ἀραβικῶν κρατῶν μαζί μέ τή Συρία καί τή Λιβύη. Μέχρι σήμερα οἱ διεκδικήσεις ἐδαφῶν μεταξύ Αἰγύπτου καί Ἰσραήλ συνεχίζονται καί γίνονται διαπραγματεύσεις μέσω Ο.Η.Ε.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου ἀνήκουν στή λευκή φυλή. Εἶναι

Ἡ νεκρόπολη τῶν Θηβῶν.

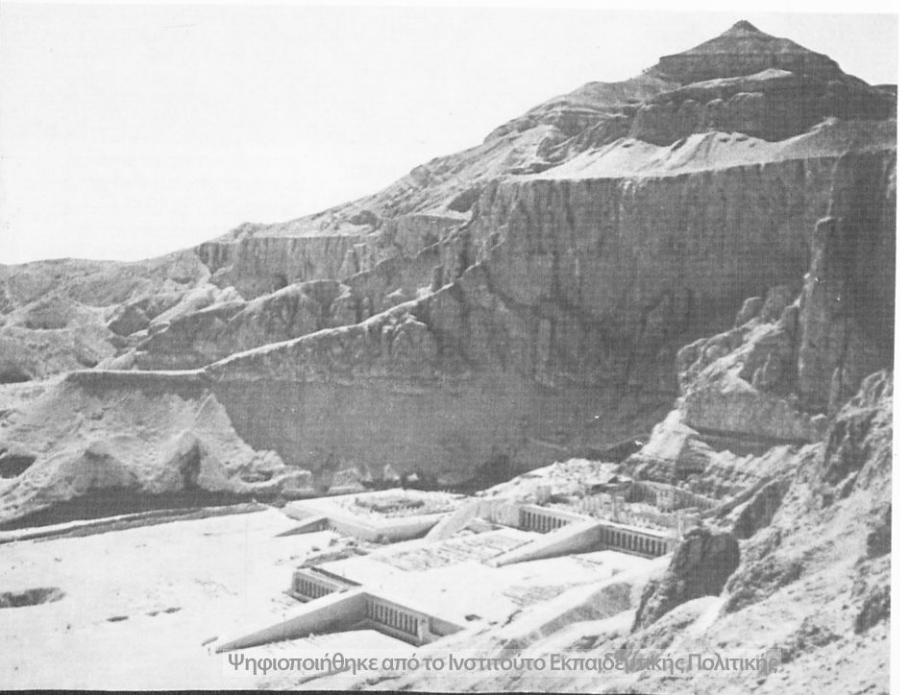

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἕνας ἀρχαῖος λαός, πού ἔχει ὅμως ἔρθει σέ μεγάλη ἐπιμειξία μέ Ἄραβες καί Νέγρους.

Οἱ περισσότεροι Αἰγύπτιοι εἶναι γεωργοί (φελάχοι), μουσουλμάνοι στό θρήσκευμα, ὑπάρχουν ὅμως καί ἀρκετοί κόπτες (Χριστιανοί μονοφυσίτες). Κοντά στίς ἐρημικές περιοχές ζοῦν λίγοι νομάδες Βεδουίνοι, πού ἀσχολοῦνται μέ τήν κτηνοτροφία. Στήν Αἴγυπτο ζοῦν καί ἀρκετοί Εὐρωπαῖοι, πού ἔχουν δημιουργήσει παροικίες. Οἱ μεγαλύτερες εἶναι ἡ ἑλληνική καί ἡ ἰταλική.

Ἐπειδή ἕνα μεγάλο τμῆμα τῆς χώρας εἶναι ἔρημος, οἱ κάτοικοι συγκεντρώνονται κυρίως στήν κοιλάδα τοῦ Νείλου, πού εἶναι μιά ἀπό τίς πιό πυκνοκατοικημένες περιοχές τοῦ κόσμου.

ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα εἶναι τό Κάιρο (5 ἑκατ. κάτ.), πού εἶναι χτισμένο στίς ὄχθες τοῦ Νείλου, λίγο βορειότερα ἀπό τήν ἀρχαία Μέμφιδα. Εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλη τῆς Ἀφρικῆς καί συγχρόνως πολιτικό, οἰκονομικό καί πνευματικό κέντρο ὅλου τοῦ Ἀραβικοῦ κόσμου. Τό πανεπιστήμιο Ἄλ Ἀζχάρ εἶναι τό πιό σπουδαῖο ἰσλαμικό πνευματικό κέντρο καί τό μουσεῖο τοῦ Καΐρου τό πλουσιότερο σέ θησαυρούς σ' ὁλόκληρο τόν κόσμο.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια (2 ἑκατομ. κάτοικοι) χτίστηκε ἀπό τό Μέγα Ἀλέξανδρο, τό 332 π.Χ. στή δυτική ἄκρη τοῦ Δέλτα, στή Μεσόγειο θάλασσα. Εἶναι τό πρῶτο λιμάνι τῆς χώρας καί μιά ἀπό τίς πιό ὄμορφες πόλεις τῆς Αἰγύπτου, μέ σύγχρονα κτίρια καί φαρδιές λεωφόρους.

Ἄλλες πόλεις εἶναι : τό Πόρτ-Σάιντ (350.000), πού εἶναι λιμάνι στή βόρεια εἴσοδο τῆς διώρυγας, δηλ. στή Μεσόγειο, ἡ Ἰσμαΐλία (157.000),τό Σουέζ (200.000), στό μυχό τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας, τό Ἀσσουάν (125.000), τό Λουξόρ (31.000), πού εἶναι τουριστικό κέντρο, χτισμένο στήν περιοχή τῶν ἀρχαίων Θηβῶν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἡ γεωργία βασίζεται κυρίως στίς δύο βιομηχανοποιημένες καλλιέργειες τοῦ βαμβακιοῦ καί τοῦ ζαχαροκάλαμου, καθώς ἐπίσης καί στά δημητριακά, πού εἶναι ἡ βασική διατροφή τοῦ πληθυσμοῦ.

Ὀρυκτός πλοῦτος: περιλαμβάνει μικρά μόνο κοιτάσματα σιδήρου, φωσφοροῦχα καί ὀρυκτά ἄλατα.

Ἡ βιομηχανία δέν εἶναι ἀναπτυγμένη καί περιορίζεται κυρίως στήν ἐπεξεργασία βαμβακιοῦ (ἐκκοκκιστήρια-ὑφαντήρια), ἐργοστάσια ζάχαρης καί ἐπεξεργασίας δημητριακῶν.

Κάιρο: Ἡ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου καί ἡ μεγαλύτερη πόλη τῆς Ἀφρικῆς.

Πόρτ-Σάιντ: στό βάθος διακρίνεται ἡ εἴσοδος τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Εἶναι τό τμῆμα τῆς ἠπείρου πού βρίσκεται στά νότια τοῦ Μαρόκου καί τῆς Ἀλγερίας, καί φτάνει μέχρι τόν κόλπο τῆς Γουϊνέας.

Τό ἔδαφος εἶναι γενικά ἐπίπεδο χωρίς μεγάλα βουνά καί διασχίζεται ἀπό τούς ποταμούς Νίγηρα καί Σενεγάλη. Τό βορειότερο τμῆμα τῆς Δ. Ἀφρικῆς καταλαμβάνει ἡ ἔρημος Σαχάρα, ἐνῶ νοτιότερα συναντᾶμε στεππώδεις ἐκτάσεις καί σαβάνες. Στίς σαβάνες εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ κτηνοτροφία, γιατί, ὑπάρχει ἄφθονο χόρτο.

Οἱ κάτοικοι, στά βόρεια τμήματα εἶναι Ἄραβες, Βερβερίνοι καί Μαυριτανοί, ἐνῶ πρός τόν Ἰσημερινό ζοῦν σχεδόν μόνο Νέγροι.

Τά κράτη τῆς Δ. Ἀφρικῆς ἦταν ἀποικίες, κυρίως γαλλικές, ἀλλά ἀπό τό 1958 ἄρχισαν νά ἐλευθερώνονται καί σήμερα ὅλα σχεδόν εἶναι ἀνεξάρτητα κράτη.

ΔΥΤΙΚΗ ΣΑΧΑΡΑ

Βρίσκεται στά νότια τοῦ Μαρόκου, στίς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ καί εἶναι τμῆμα τῆς ἐρήμου Σαχάρας. Εἶναι πολύ ἀραιοκατοικημένη., μέ πληθυσμό 70.000 καί πρωτεύουσα τό Ἐλ Ἀγιούν

Ἡ οἰκονομία δέν εἶναι ἀναπτυγμένη· τελευταῖα ἀνακαλύφθηκαν φωσφοροῦχα κοιτάσματα.

ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ
1,3 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Νουακότ.

ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1960, ἦταν παλιά γαλλική ἀποικία. Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν στή λευκή φυλή (Μαυριτανοί). Ἔχουν γιά θρησκεία τόν Ἰσλαμισμό καί ἀσχολοῦνται μέ τή γεωργία καί τήν κτηνοτροφία. Στό ὑπέδαφος ὑπάρχουν μεταλλεύματα σιδήρου καί χαλκοῦ.

ΣΕΝΕΓΑΛΗ
4,4 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ντακάρ.

ΣΕΝΕΓΑΛΗ

Πρώην γαλλική ἀποικία, ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1960.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Νέγροι καί μουσουλμάνοι στό θρησκευμα. Ζοῦν ὅμως καί ἀρκετές χιλιάδες Εὐρωπαίων, κυρίως Γάλλοι.

Ἐπίσημη γλώσσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ γαλλική. Πρω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

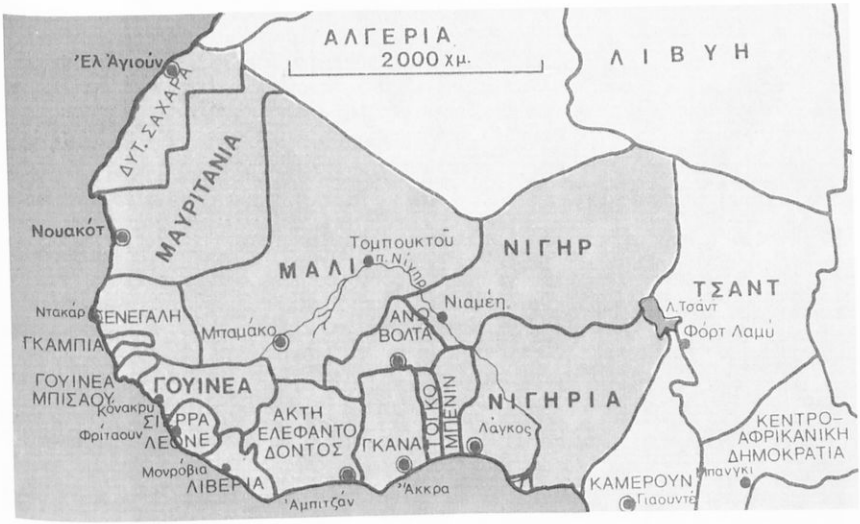

τεύουσα εἶναι τό Ντακάρ, πού εἶναι τό σημαντικότερο λιμάνι τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Σενεγάλη εἶναι γεωργική χώρα μέ μεγάλη παραγωγή φιστικιῶν. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ρύζι, βαμβάκι, φασόλια.

ΓΚΑΜΠΙΑ

Μέχρι τό 1965 ἦταν βρετανικό προτεκτοράτο. Σήμερα εἶναι ἀνεξάρτητο κράτος καί μέλος τῆς κοινοπολιτείας.

Ἡ Γκάμπια, πού ἔχει ἔκταση ὅσο ἡ μισή Πελοπόννησος, εἶναι μιά στενή λουρίδα γῆς μέσα στό ἔδαφος τῆς Σενεγάλης.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μέ τή γεωργία καί τήν κτηνοτροφία.

ΓΚΑΜΠΙΑ
390.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μπατιόρστ.

ΜΑΛΙ

Πρώην γαλλική ἀποικία, ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1960. Τήν περισσότερη ἀπό τή μισή ἔκταση αὐτῆς τῆς χώρας τήν καλύπτει ἡ ἔρημος τῆς Σαχάρας. Στό νότιο τμῆμα της ὑπάρχουν στέππες καί σαβάνες.

Ἡ οἰκονομία της στηρίζεται στή γεωργία καί κτηνοτροφία. Παράγει βαμβάκι, φιστίκια, ρύζι καί ἀραβικό κόμμι.

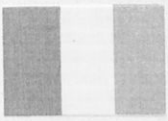

ΜΑΛΙ
5,4 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μπαμάκο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μαλί: Ένα από τά σπουδαιότερα προϊόντα είναι τό βαμβάκι.

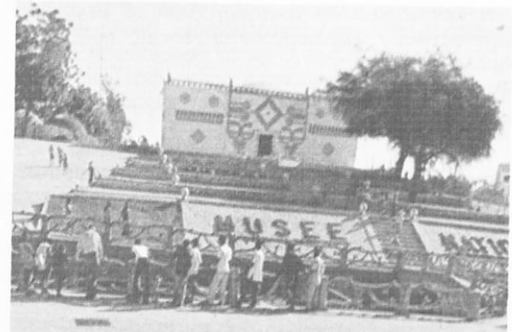

Τά παιδιά ένός σχολείου τής Νιαμέης κάνουν τό μπάνιο τους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο

ΝΙΓΗΡ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 196Ο, πρώην γαλική ἀποικία. Τό βόρειο τμῆμα της καταλαμβάνει ἡ Σαχάρα, ἐνῶ καλλιεργήσιμα ἐδάφη ὑπάρχουν στά νότια καί κυρίως στήν κοιλάδα τοῦ Νίγηρα ποταμοῦ. Εἶναι γεωργική χώρα. Τελευταῖα στό ὑπέδαφος ἀνακαλύφθηκε ἕνα μεγάλο κοίτασμα οὐρανίου.

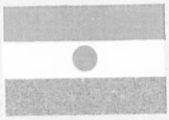

ΝΙΓΗΡ
4,4 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Νιαμέη.

ΓΟΥΙΝΕΑ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1958, ἦταν πρώην γαλλική ἀποικία. Λόγω τῶν πολλῶν βροχοπτώσεων ὑπάρχουν μεγάλα δάση καί σαβάνες.

Γεωργικά προϊόντα ἔχει: μπανάνες, καφέ ἀνανά. Στό ὑπέδαφος ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα σιδήρου καί βωξίτη.

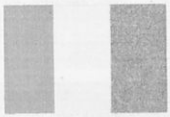

ΓΟΥΙΝΕΑ
4,2 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κόνακρυ

ΓΟΥΙΝΕΑ-ΜΠΙΣΑΟΥ

Νεοσύστατο μικρό ἀφρικανικό κράτος μέ 5ΟΟ.ΟΟΟ κατ., πού βρίσκεται στά βόρια τῆς Γουϊνέας. Μέχρι τό 1974 ἦταν πορτογαλική ἀποικία. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπισάου στίς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ

Ἦταν βρετανική ἀποικία μέχρι τό 1961. Σήμερα εἶναι ἀνεξάρτητο κράτος πού ἀνήκει στήν κοινοπολιτεία. Σέ ἔκταση εἶναι ὅσο ἡ μισή Ἑλλάδα. Εἶναι ἡ τέταρτη χώρα σέ παραγωγή διαμαντιῶν. Ἔχει ἐπίσης κοιτάσματα σιδήρου.

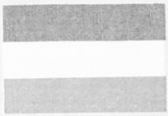

ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ
2,7 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Φρητάουν.

ΛΙΒΕΡΙΑ

Εἶναι ἀνεξάρτητο κράτος πού ἱδρύθηκε τό 1847 ἀπό νέγρους τῶν Η.Π.Α. Ἡ ἔκτασή της εἶναι λίγο μικρότερη ἀπό τῆς Ἑλλάδας.

Ἔχει πολλά καί πυκνά δάση ἀπό κοκκοφοίνικες, καουτσουκόδεντρα, δέντρα πού δίνουν μαόνι κ.ἄ. Μιά σημαντική πηγή πλούτου γιά τή Λιβερία εἶναι ὁ πρῶτος στόν κόσμο ἐμπορικός στόλος της. Ἑταιρεῖες ἀπό ὅλο τόν κόσμο ὑψώνουν τή Λιβεριανή σημαία, γιατί ἔχουν φορολογικές διευκολύνσεις.

Ἡ πρωτεύουσα Μονρόβια εἶναι τό σπουδαιότερο λιμάνι της.

ΛΙΒΕΡΙΑ
1,7 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μονρόβια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ
4,7 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ἄμπιτζάν.

ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ

Πρώην γαλλική ἀποικία, ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1960. Εἶναι χώρα γεωργική μέ μεγάλα δάση. Παράγει καφέ, κακάο, ἔβενο, μαόνι. Ὑπάρχουν ἐπίσης καί ἀδαμαντοφόρα κοιτάσματα.

ΓΚΑΝΑ
9,4 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ἄκκρα.

ΓΚΑΝΑ

Βρετανική ἀποικία μέχρι τό 1960. Σήμερα εἶναι ἀνεξάρτητη καί μέλος τῆς κοινοπολιτείας. Ἡ γεωργία της εἶναι ἀναπτυγμένη. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα στόν κόσμο σέ παραγωγή κακάο.

Τό ὑπέδαφος εἶναι πλούσιο σέ χρυσό, διαμάντια, σίδηρο, βωξίτη καί μαγγάνιο.

Διαθέτει ἐπίσης ἀξιόλογη βιομηχανία παραγωγῆς ἀλουμινίου.

Ὑπαίθρια ἀγορά στή Νιγηρία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΩ ΒΟΛΤΑ

Πρώην γαλλική ἀποικία, ἀνεξάρτητη ἀπό τό 1960. Οἱ κάτοικοί της ἀσχολοῦνται μέ τή γεωργία καί τήν κτηνοτροφία. Εἶναι μιά ἀπό τίς φτωχότερες χῶρες τοῦ κόσμου.

ΑΝΩ ΒΟΛΤΑ
5,7 ἑκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτ. Οὐαγκαντουγκού

ΤΟΓΚΟ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1960. Ἀρχικά ἦταν γερμανική ἀποικία καί μετά κάτω ἀπό γαλλική κηδεμονία. Προϊόντα: παρόμοια μέ τῆς Γκάνας.

ΤΟΓΚΟ
2,2 ἑκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτεύουσα Λομέ

ΜΠΕΝΙΝ (πρώην ΔΑΧΟΜΕΗ)

Ἀνεξάρτητη ἀπό τό 1960,πρώην γαλλική ἀποικία. Προϊόντα παρόμοια μέ τῆς Γκάνας.

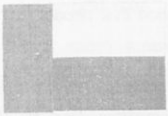

ΜΠΕΝΙΝ (πρώην ΔΑΧΟΜΕΗ)
2,9 ἑκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτ. Πόρτο Νουόβο

ΝΙΓΗΡΙΑ

Εἶναι τό μεγαλύτερο σέ πληθυσμό κράτος τῆς Ἀφρικῆς. Ἔχει ἔκταση 7 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ἡ Νιγηρία κατοικεῖται ἀπό τήν πρώτη χιλιετηρίδα π.Χ. καί οἱ κάτοικοί της εἶχαν ἀναπτύξει ἕνα πρωτόγονο πολιτισμό. Ἡ πρώτη μορφή κράτους ἐμφανίζεται μετά τήν ἐξάπλωση τοῦ Ἰσλαμισμοῦ κατά τόν 5ο αἰώνα μ.Χ.

Ἀργότερα, κατά τό 15ο αἰώνα, ἄρχισε ἡ κατάκτηση τῆς χώρας ἀπό τούς Εὐρωπαίους. Τό δουλεμπόριο, πού ἄρχισε ἀπό τότε καί διατηρήθηκε μέχρι τό 19ο αἰώνα, ἔγινε σέ μεγάλη ἔκταση καί ἐρήμωσε ὁλόκληρες περιοχές ἀπό τούς κατοίκους.

Μέχρι τό 1960 ἡ χώρα ἦταν ἀποικία τῶν Ἄγγλων. Σήμερα, μετά τήν ἀνεξαρτησία της, παραμένει μέλος τῆς Βρετανικῆς κοινοπολιτείας. Γιά τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη τῆς χώρας ἔχουν γίνει πολλές προσπάθειες. Ἀπό τά μέχρι σήμερα ἀποτελέσματα φαίνεται ὅτι ὑπάρχει μία σταθερή ἄνοδος, τόσο στήν παραγωγή γεωργικῶν προϊόντων, πού προορίζονται γιά ἐξαγωγή, ὅσο καί στήν ἐξόρυξη ὀρυκτῶν.

Παρόλο πού ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου δέ γίνεται ἀκόμη σέ ὅλη του τήν ἔκταση, ἡ Νιγηρία εἶναι ἡ δεύ-

ΝΙΓΗΡΙΑ
70 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Λάγκος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τερη Ἀφρικανική χώρα, μετά τή Λιβύη, στήν παραγωγή πετρελαίου. Στό ὑπέδαφος βρίσκονται πλούσια κοιτάσματα λιθανθράκων, καί σέ μικρότερες ποσότητες χρυσός, μόλυβδος, βωξίτης.

Ἡ βιομηχανία στηρίζεται κυρίως στήν ἐπεξεργασία τοῦ πετρέλαιου καί στόν ἐμπλουτισμό τῶν μεταλλευμάτων (κασσίτερος) Ὑπάρχουν ἐπίσης ἐλαιουργικές βιομηχανίες (φοινικέλαια) βυρσοδεψίες, ὑφαντουργίες, ξυλουργίες, βιομηχανίες ἠλεκτρικῶν εἰδῶν καί κατασκευῆς ἐργαλείων.

Οἱ βιομηχανίες αὐτές, παρόλο πού ἀναπτύσσονται γρήγορα τά τελευταῖα χρόνια, δέν ἔχουν καταφέρει νά ἀλλάξουν τό χαρακτήρα τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας, πού εἶναι ἀκόμη ἀγροτική - ἐξορυκτική καί ἐξαρτᾶται σέ μεγάλο βαθμό ἀπό τά ξένα κεφάλαια καί τό ξένο εἰδικευμένο τεχνικό προσωπικό.

Πραγματικά, τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ (70%) ἀσχολεῖται μέ τή γεωργία καί μόνο ἕνα 15% μέ τή βιομηχανία,τίς ἐξορύξεις καί τίς μεταφορές ἐνῶ τό ὑπόλοιπο 15% ἀπασχολεῖται μέ τή διοίκηση, τό ἐμπόριο καί διάφορα ἄλλα ἐπαγγέλματα.

Ἡ γεωργία εἶναι ἀναπτυγμένη σέ ὅλη τή χώρα καί στηρίζεται κυρίως στίς τροπικές καλλιέργειες. Ἡ Νι-

Νιγηρία: Μουσουλμάνοι τῆς φυλῆς Χαουσά ἐνῶ προσεύχονται.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γηρία εἶναι ἡ πρώτη χώρα στόν κόσμο ἐξαγωγῆς φιστικιῶν καί παραγωγῆς φοινικελαίου, παράγει ἐπίσης κακάο, καουτσούκ, βαμβάκι κ. ἄ.

Ἀπό τά μεγάλα τροπικά δάση ἐξάγεται ἀρκετή ξυλεία, καθώς καί ὁρισμένα πολύτιμα εἴδη ξυλείας ὅπως ὁ ἔβενος καί τό μαόνι. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀναπτυγμένη στίς σαβάνες καί ἐκτρέφονται βοοειδή, τά ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ἀντί τῆς μηχανικῆς καλλιέργειας στίς γεωργικές ἐργασίες.

Οἱ κάτοικοι τῆς Νιγηρίας, πού εἶναι νέγροι, διακρίνονται σέ τρεῖς φυλές:

α) Ἡ φυλή τῶν Χάουσα: εἶναι ἡ πολυαριθμότεση καί ἀποτελεῖται ἀπό μουσουλμάνους γεωργούς καί κτηνοτρόφους. Κατοικοῦν στά βόρεια τῆς χώρας.

β) Ἡ φυλή Ἴμπο: κατοικεῖ στά δυτικά τοῦ δέλτα τοῦ Νίγηρα καί εἶναι κατά ἕνα μεγάλο μέρος Χριστιανοί. Ἡ ἐπιθυμία τους νά ἱδρύσουν ἀνεξάρτητο κράτος,τήν Μπιάφρα, προκάλεσε τό φοβερό πόλεμο γενοκτονία τοῦ 1967 – 1970 (2 ἑκατομ. θύματα κυρίως ἀπό πείνα).

γ) Ἡ φυλή Γιορούμπα: κατοικεῖ στά δυτικά τῆς κοιλάδας τοῦ Νίγηρα. Εἶναι μουσουλμάνοι καί ἀσχολοῦνται μέ τό ἐμπόριο. Στήν περιοχή τους βρίσκονται οἱ σπουδαιότερες πόλεις, καθώς καί ἡ πρωτεύουσα, τό Λάγκος, πού ἔχει 1 ἑκατομμύριο κατοίκους.

Τό Λάγκος, πού βρίσκεται κοντά στά σύνορα μέ τή Δαχομέη, ἔχει χτιστεῖ ἀπό τούς Πορτογάλους. Εἶναι μία μεγάλη πόλη μέ Πανεπιστήμιο, ἀεροδρόμιο καί τό λιμάνι του συγκεντρώνει τή μεγαλύτερη ἐμπορική κίνηση τῆς χώρας.

Ἡ δεύτερη πόλη τῆς χώρας εἶναι τό Ἰμπαντάν (800.000 κατ.) πού βρίσκεται λίγο βορειότερα ἀπό τό Λάγκος. Ἔχει μεγάλη ἐμπορική κίνηση καί ἕνα μεγάλο Πανεπιστήμιο, ἀπό τά μεγαλύτερα τῆς Ἀφρικῆς, τό ὁποῖο διαθέτει τίς καλλίτερες νοσοκομειακές ἐγκαταστάσεις τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ ἐκπαίδευση, ἐκτός ἀπό τίς μεγάλες πόλεις, βρίσκεται σέ χαμηλό ἐπίπεδο. Ἡ ἐπίσημη γλώσσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ Ἀγγλική πού διδάσκεται στά ἀνώτερα σχολεῖα καί τήν ὁποία μιλοῦν οἱ κάτοικοι στίς πόλεις καί οἱ μορφωμένοι. Ὁ ὑπόλοιπος πληθυσμός μιλᾶ διάφορες ἀφρικανικές γλῶσσες καί διαλέκτους.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τά κράτη τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς ἦταν ἀποικίες πού πρόσφατα ἀπέκτησαν τήν ἀνεξαρτησία τους.
- Εἶναι κράτη γεωργικά καί κτηνοτροφικά. Κυριότερα προϊόντα: φιστίκια, καφές, κακάο, βαμβάκι, μπανάνες.
- Ἀρκετά ἔχουν πλούσιο ὑπέδαφος σέ μεταλλεύματα (βωξίτες, σίδηρος, διαμάντια, χρυσός).
- Οἱ κάτοικοι στή βορειοδυτική Ἀφρική εἶναι λευκοί καί νέγροι στίς περιοχές τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δεῖξε στό χάρτη τή θέση τῶν μεγαλύτερων κρατῶν τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς.
2. Ποιά ἀπό τά κράτη αὐτά περιλαμβάνουν ἐκτάσεις τῆς Σαχάρας;
3. Γιατί ἡ Λιβερία ἔχει μεγάλο ἐμπορικό στόλο;
4. Ποιά εἶναι τά μεγαλύτερα ποτάμια τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς καί ποιά κράτη διασχίζουν;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Εἶναι ἡ περιοχή τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ ποταμοῦ Κογκό (Ζαΐρ) καί τῆς λίμνης Τσάντ.

Τό μεγαλύτερο τμῆμα τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς καταλαμβάνουν τά μεγάλα τροπικά δάση, ἀκολουθοῦν οἱ σαβάνες, κατόπιν οἱ στέππες καί τέλος οἱ ἐρημικές ἐκτάσεις.

Οἱ κάτοικοι εἶναι νέγροι καί ἀνήκουν σέ διάφορες φυλές ἀπό τίς ὁποῖες ἡ μεγαλύτερη εἶναι ἡ φυλή τῶν Μπαντοῦ. Στά δάση ζοῦν οἱ πυγμαῖοι, πού εἶναι οἱ λιγότερο πολιτισμένοι κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς. Ἔχουν μικρό ἀνάστημα (1,50 μ. περίπου), μακρυά μαλλιά καί σοκολατί χρῶμα.

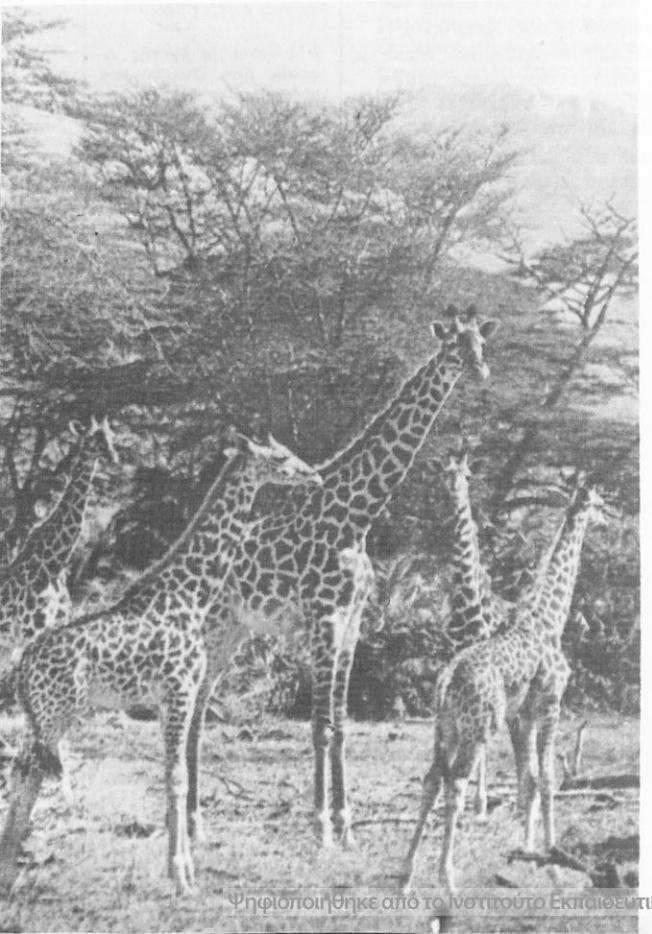

Καμηλοπάρδαλη: Ὁ μακρύς λαιμός τῆς ἐπιτρέπει νά φθάνει τά κλαδιά τῶν δέντρων ὅταν, κατά τήν ἐποχή τῆς ξηρασίας, τό χόρτο τῆς σαβάνας δέν ὑπάρχει πιά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΤΣΑΝΤ

Τό ὄνομά του προέρχεται ἀπό τή λίμνη Τσάντ. Ἦταν μέχρι τό 1960 γαλλική ἀποικία. Τό βόρειο τμῆμα τῆς χώρας καταλαμβάνεται ἀπό τό ἠφαιστειακό βουνό Τιμπέστι (3.400 μ.).

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μέ τή γωργία καί τήν κτηνοτροφία.

ΚΑΜΕΡΟΥΝ

Ἀνεξάρτητο ἀπό τό 1960. Μέχρι τότε ἦταν κάτω ἀπό γαλλική κηδεμονία.

Εἶναι χώρα γεωργική καί κτηνοτροφική. Προϊόντα της εἶναι ὁ καφές, τό κακάο, ἡ μανιόκα καί οἱ μπανάνες.

ΤΣΑΝΤ
3,4 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτ. Φόρτ Λαμύ.

ΚΑΜΕΡΟΥΝ
6 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτ. Γιαουντέ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

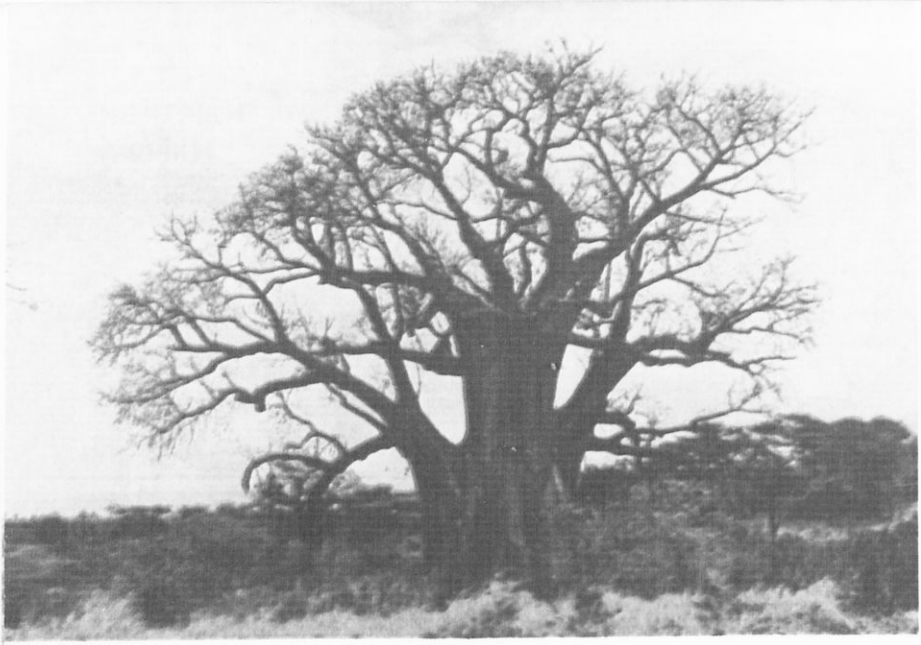

Μπαομπάμπ: Είναι δέντρο-γίγαντας τῆς ἀφρικανικῆς στέππας μέ ὡραία ἄνθη καί μεγάλους καρπούς πού τρώγονται.
Στόν κορμό του ἀποθηκεύει μεγάλες ποσότητες νεροῦ καί ἔτσι μπορεί νά ἀντιμετωπίσει τήν ξηρασία.

ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΓΟΥΙΝΕΑ

Πρώην ἱσπανική ἀποικία, ἀνεξάρτητη ἀπό τό 1968. Ἔχει ἔκταση λίγο μεγαλύτερη ἀπό τήν Πελοπόννησο καί πληθυσμό 300.000. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σάντα Ἰζαμπέλ.

ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
1,7 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτ. Μπανγκούι.

ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Γαλλική ἀποικία μέχρι τό 1960. Εἶναι γεωργική χώρα (καφέ, βαμβάκι). Τό ὑπέδαφός της ἔχει χρυσό καί διαμάντια.

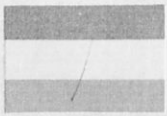

ΓΚΑΜΠΟΝ
530.000 κάτοικοι.
Πρωτ. Λιμπρεβίλ.

ΓΚΑΜΠΟΝ

Γαλλική ἀποικία μέχρι τό 1960.
Ἐκτός ἀπό γεωργικά προϊόντα ἔχει καί πλούσια κοιτάσματα σιδήρου, χρυσοῦ, οὐρανίου καθώς καί ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα κοιτάσματα μαγγανίου στόν κόσμο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ

Γαλλική ἀποικία μέχρι τό 1960. Εἶναι χώρα πολύ ἀραιοκατοικημένη. Ἡ πρωτεύουσα Μπράζαβιλ ἦταν ἄλλοτε ἡ πρωτεύουσα ὅλων τῶν γαλλικῶν κτήσεων τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς.

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ
1 ἑκατομμύριο κάτοικοι.
Πρωτ. Μπράζαβιλ.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΖΑΪΡ

Βελγική ἀποικία μέχρι τό 1960. Ἔχει ἔκταση 18 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Ἑλλάδα. Οἱ κάτοικοι εἶναι νέγροι (Μπαντοῦ καί Πυγμαῖοι). Πρίν ἡ χώρα γίνει ἀνεξάρτητη, ζοῦσαν ἐκεῖ πολλοί Εὐρωπαῖοι, πού μετά τήν ἀνεξαρτησία ἀναγκάστηκαν νά φύγουν.

Ἡ χώρα ἔχει πλουσιότατο σέ μετάλλευμα ὑπέδαφος Ὑπάρχουν πολλά κοιτάσματα χρυσοῦ καί διαμαντιῶν. Ἡ περιοχή Σάμπα (πρώην Κατάγκα) εἶναι ἡ πιό πλούσια σέ μεταλλεύματα χαλκοῦ, ἡ παραγωγή τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ μεγαλύτερη στόν κόσμο, καθώς καί ψευδαργύρου, μαγγανίου καί οὐρανίου.

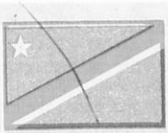

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΖΑΪΡ
24,4 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Κινσάσα.

Μεγάλα ὀρυχεῖα χαλκοῦ στό Ζαΐρ.

ιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικ

ΑΓΚΟΛΑ

Εἶναι ἀπό τίς τελευταῖες χῶρες, πού ἀπέκτησαν τήν ἀνεξαρτησία τους. Ἦταν πορτογαλική ἀποικία μέχρι τό 1975. Ἔχει ἔκταση 9 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Ἑλλάδα καί πληθυσμό 6 ἑκατομ. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Λουάντα Ἀπό τά γεωργικά προϊόντα ἐξάγεται καφές. Ὑπάρχουν κοιτάσματα πετρελαίου καί διαμάντια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῦ ζοῦν οἱ Πυγμαῖοι καί τί λαός εἶναι;
2. Ποιές περιοχές τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς καλύπτονται ἀπό μεγάλα δάση;
3. Ποιά εἶναι τά σπουδαιότερα μεταλλεύματα τοῦ Ζαΐρ;
4. Ἐκτός ἀπό τόν Τιμπέστι, ποιά ἄλλα ἠφαιστειακά βουνά τῆς Ἀφρικῆς γνωρίζετε;

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οἱ κάτοικοι τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἶναι νέγροι.
- Στό Ζαΐρ βρίσκονται μεγάλα κοιτάσματα χαλκοῦ, χρυσοῦ, διαμαντιῶν, οὐρανίου, ψευδαργύρου καί μαγγανίου.
- Ὁ ποταμός Κόγκο εἶναι ὁ δεύτερος τοῦ κόσμου σέ ὄγκο νερῶν μετά τόν Ἀμαζόνιο.

Ἀνατολική Ἀφρική. Ὁ κρατήρας τοῦ ἐσβεσμένου ἠφαιστείου Νγκορουγκόρο (Τανζανία) πού ἔχει ἔκταση 415 τ.χμ.

Ψηφιοποίηση: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

(Περιοχή τῶν μεγάλων λιμνῶν)

ΑΙΘΙΟΠΙΑ

Ἔχει ἔκταση 9 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Ἑλλάδα. Τό μεγαλύτερο τμῆμα τῆς χώρας εἶναι ἕνα ψηλό ὀροπέδιο. Στίς ἀκτές τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας βρίσκεται ἡ Ἐρυθραία, πού ἔχει προσαρτηθεῖ στήν Αἰθιοπία ἀπό τό 1961. Οἱ κάτοικοι εἶναι χαμιτικῆς καταγωγῆς καί στό θρήσκευμα χριστιανοί μονοφυσίτες (κόπτες).

Εἶναι γεωργική χώρα μέ κύριο προϊόν τόν καφέ.

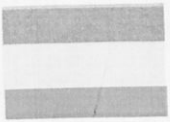

ΑΙΘΙΟΠΙΑ
27 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ἀντίς Ἀμπέμπα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στήν Ἀντίς-Ἀμπέμπα βρίσκεται τό μέγαρο τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀφρικανικῆς Ἑνότητας (Ο.Ο.Α.).

Σουδάν: Κροκόδειλοι στίς ὄχθες τοῦ Νείλου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στίς περιοχές γύρω από τή Σαχάρα, πού βρέχει σπάνια, τά σπίτια είναι φτιαγμένα από λάσπη. Στή φωτογραφία ένα χαρακτηριστικό χωριό στό Σουδάν.

ΣΟΥΔΑΝ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1956. Εἶναι τό μεγαλύτερο σέ ἔκταση κράτος τῆς Ἀφρικῆς, 18 φορές μεγαλύτερο ἀπό τήν Ἑλλάδα.

Τό μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας, ἐκτός ἀπό τήν κοιλάδα τοῦ Νείλου, εἶναι ἔρημος.

Εἶναι χώρα γεωργική μέ κύριο προϊόν τό βαμβάκι.

ΣΟΥΔΑΝ
17 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Χαρτούμ.

ΣΟΜΑΛΙΑ

Τό κράτος τῆς Σομαλίας προέρχεται ἀπό τήν ἕνωση τῆς ἰταλικῆς καί βρετανικῆς Σομαλίας, καί εἶναι ἀνεξάρτητο ἀπό τό 1960. Βρέχεται ἀπό τόν Ἰνδικό ὠκεανό καί τόν κόλπο τοῦ Ἄντεν.

Εἶναι χώρα γεωργική καί παράγει βαμβάκι καί καλαμπόκι.

ΣΟΜΑΛΙΑ
3 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μογκαντίτσιο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΟΜΑΛΙΑ
(Γαλλικά ἐδάφη τοῦ Ἀφάρ καί Ἰσσά)

Ἦταν παλιά Γαλλική ἀποικία· ἀπό τό 1946 εἶναι Γαλλικό ὑπερπόντιο ἔδαφος.

Βρίσκεται μεταξύ Αἰθιοπίας καί Σομαλίας, κοντά στόν πορθμό Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ καί βρέχεται ἀπό τήν Ἐρυθρά Θάλασσα.

Ἔχει ἔκταση ὅσο περίπου ἡ Πελοπόννησος καί 100.000 κατοίκους.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας, τό Τζιμπουτί, εἶναι σημαντικό ἐμπορικό λιμάνι πού ἐξυπηρετεῖ τίς ἀνάγκες καί τῆς Αἰθιοπίας μέ τήν ὁποία συνδέεται σιδηροδρομικῶς.

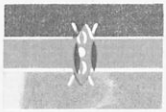

ΚΕΝΥΑ
12,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ναϊρόμπι.

ΚΕΝΥΑ

Βρετανική ἀποικία μέχρι τό 1962.
Εἶναι χώρα γεωργική καί παράγει κυρίως καφέ, τσάϊ καί ζαχαροκάλαμο.

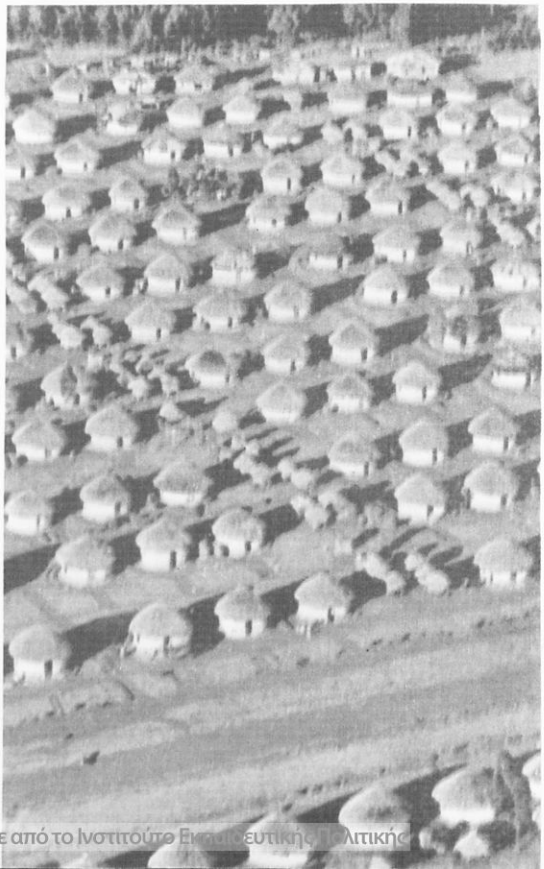

Χωριό κοντά στό Ναϊρόμπι, Κένυα. Ζοῦν ἐκεῖ Κικούγιου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

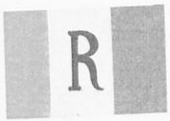

ΡΟΥΑΝΤΑ
4,1 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κιγκαλύ.
Προϊόντα: καφές, τσάϊ, βαμβάκι.

ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ
3,8 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ούζουμπούρα.
Προϊόντα: καφές, βαμβάκι.

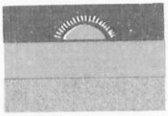

ΜΑΛΑΟΥΙ
4,8 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ζόμπα.
Προϊόντα: Βαμβάκι, καφές, καπνός.

ΤΑΝΖΑΝΙΑ

Ἡ Τανζανία περιλαμβάνει καί τά νησιά Ζανζιβάρη καί Πέμπα. Ἦταν βρετανική ἀποικία μέχρι τό 1964. Προϊόντα: καφές, ζάχαρη, καπνός, βαμβάκι.

ΤΑΝΖΑΝΙΑ
14,5 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ντάρ-ελ-Σαλάμ.

ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ

Πορτογαλική ἀποικία μέχρι τό 1975. Ἔχει 8,4 έκατομμύρια κατ. καί πρωτεύουσα τό Λορέντσο Μαρκές. Εἶναι γεωργική χώρα πού διασχίζεται ἀπό τόν ποταμό Ζαμπέζη.

ΟΥΓΚΑΝΤΑ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπό τό 1962. Πρώην βρετανική ἀποικία.

Ἔχει γεωργικά προϊόντα: καφέ, τσάϊ, ζαχαροκάλαμο καί μεταλλεύματα: χαλκό καί κασσίτερο.

ΟΥΓΚΑΝΤΑ
11 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Καμπάλα.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Η Ἀνατολική Ἀφρική εἶναι ὀρεινή περιοχή.
- Ἀπό τίς μεγάλες λίμνες πηγάζει ὁ Νεῖλος ποταμός.
- Ἐδῶ βρίσκεται τό πιό ψηλό βουνό τῆς Ἀφρικῆς, τό Κιλιμαντζαρο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιές εἶναι οἱ λίμνες τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς;
2. Ποιά εἶναι τά πιό ψηλά βουνά;
3. Ποῦ βρίσκονται οἱ πηγές τοῦ Γαλάζιου καί τοῦ Λευκοῦ Νείλου;
4. Ποιός πορθμός χωρίζει τήν Ἐρυθρά θάλασσα ἀπό τόν κόλπο τοῦ Ἄντεν;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Εἶναι τό νοτιότερο τμῆμα τῆς Ἀφρικῆς. Στή μέση περίπου τῆς περιοχῆς βρίσκεται τό ὀροπέδιο τῆς ἐρήμου Καλαχάρι καί στά βόρεια ὁ Ζαμπέζης ποταμός.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ

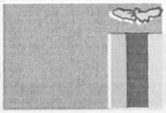

ΖΑΜΠΙΑ
4,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Λουζάκα.

ΖΑΜΠΙΑ

Πρώην βρετανική ἀποικία (Β. Ροδεσία), μέχρι τό 1964. Διαθέτει μεγάλα κοιτάσματα χαλκοῦ.

ΡΟΔΕΣΙΑ
5,9 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σώλσμπερυ.

ΡΟΔΕΣΙΑ

Βρετανική ἀποικία μέχρι τό 1965. Σήμερα εἶναι ἀνεξάρτητο κράτος πού κυβερνιέται ὅμως ἀπό μιά μειονότητα 300.000 Εὐρωπαίων. Οἱ νέγροι κάτοικοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νά κατοικοῦν σέ «γκέτο». Ὑπάρχει, ὅπως καί στή Νοτιοαφρικανική Δημοκρατία, μεγάλο φυλετικό πρόβλημα. Κυριότερο προϊόν: καπνός.

Ροδεσία: Χαρακτηριστική σκηνή σέ ἕνα δρόμο τοῦ Σώλσμπερυ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κινάσσα
ΤΑΝΖΑΝΙΑ
Ντάρ Ἐλ Σαλάμ
2000 χμ
Λουάντα
ΚΑΤΑΓΚΑ
ΑΓΚΟΛΑ
Λ. Νυασσα
Μοσαμέντες
ΖΑΜΠΙΑ
Λουζάκα
Πόρτο Αλεξάντερ
Σώλσμπερυ
ΡΟΔΕΣΙΑ
ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ
ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ
Ταναναρίβη
ΝΑΜΙΜΠΙΑ
Μπεΐρα
Βάρβις Μπαΐύ
ΜΠΟΤΣΒΑΝΑ
Γκαμπορόν
Πρετόρια
Τροπικός
τοῦ Αἰγόκερω
Λορέντσο Μαρκές
Γιοχανεσμπουργκ
ΣΟΥΑΖΙΛΑΝΔΗ
ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ
ΩΚΕΑΝΟΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΤΙΑΣ
ΑΦΡΙΚΗΣ
ΛΕΣΟΤΟ
ΙΝΔΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
Καίηπ Τάουν

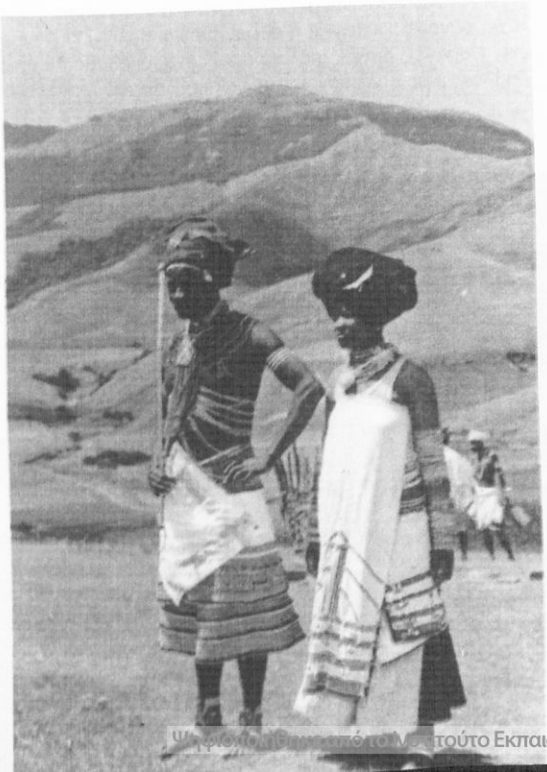

Χαρακτηριστικές φορεσιές ἰθαγενῶν τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

Ψηφιοποίηση από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

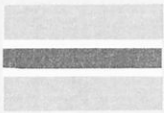

ΜΠΟΤΣΒΑΝΑ
700.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Γκαμπορόν.

ΜΠΟΤΣΒΑΝΑ

Βρετανικό προτεκτοράτο μέχρι τό 1966. Βρίσκεται στό κέντρο τοῦ ὀροπεδίου Καλαχάρι καί τό μεγαλύτερο τμῆμα της εἶναι ἔρημος. Ἡ γεωργία καί ἡ κτηνοτροφία εἶναι πολύ λίγο ἀναπτυγμένες.

ΝΑΜΙΜΠΙΑ

Βρίσκεται στή Νοτιοδυτική Ἀφρική καί ἔχει 700.000 κατοίκους. Στήν οὐσία ἀποτελεῖ ἀποικία τῆς Δημοκρατίας τῆς Ν. Ἀφρικῆς. Ἔχει μεγάλη παραγωγή διαμαντιῶν.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ
23,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Πρετόρια.

Ἀγγλική ἀποικία μέχρι τό 1910. Μέχρι τό 1961 ἀνῆκε στή βρετανική κοινοπολιτεία. Ἀπό τόν πληθυσμό της τό 17% εἶναι λευκοί, τό 3% Ἰνδικῆς καταγωγῆς, τό 10% μιγάδες καί τό 70% νέγροι.

Εἶναι ἕνα κατ' ἐξοχή ρατσιστικό κράτος καί τή διακυβέρνηση τῆς χώρας ἔχουν μόνο οἱ λευκοί. Οἱ νέγροι ζοῦν σέ ξεχωριστά ἀποκλεισμένα χωριά.

Ἡ Ν. Ἀφρική εἶναι μιά εὐνοημένη, ἀπό τή φύση, χώρα. Ἔχει εὐνοϊκό κλίμα καί ἡ γεωργία εἶναι πολύ ἀναπτυγμένη. Παράγει σιτάρι, καλαμπόκι, ζαχαροκάλαμο, καπνό, βαμβάκι κ.ἄ. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ὀπωροφόρα δέντρα

Γιοχάνεσμπουργκ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καινούρια σπίτια πού ἀντικατέστησαν καλύβες στή Φλακβονχέκμ, 80 μίλια βορειοδυτικά τῆς Πρετόριας.

καί ἀμπέλια. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀναπτυγμένη καί ἔχει τεράστια κοπάδια βοοειδῶν καί ἠρόβατα, πού δίνουν στή χώρα τήν τέταρτη θέση σέ παραγωγή μαλλιοῦ στόν κόσμο. Ἐκτός ἀπό ὅλα αὐτά, ἔχει ἕνα πλουσιότατο σέ ὀρυκτά ὑπέδαφος. Ὑπάρχουν χαλκός, κασσίτερος, μαγγάνιο, ἄνθρακες, σίδηρος, πλατίνα, καί κυρίως χρυσός καί διαμάντια. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα σέ παραγωγή χρυσοῦ καί ἡ δεύτερη, μετά τό Ζαΐρ, σέ διαμάντια.

Παρόλο ὅμως πού εἶναι ἕνα τόσο πλούσιο κράτος, τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ της, οἱ Νέγροι (70%), ζοῦν κάτω ἀπό ἄθλιες συνθῆκες.

ΛΕΣΟΤΟ – ΣΟΥΑΖΙΛΑΝΔΗ

Εἶναι μικρά κράτη (βασίλεια), πού βρίσκονται μέσα στό ἔδαφος τῆς Δημοκρατίας τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ (Δημοκρατία Μαλγκάς)

Γαλλική ἀποικία μέχρι τό 1960. Εἶναι νησί καί ἔχει ἔκταση τέσσερις φορές μεγαλύτερη ἀπό τῆς Ἑλλάδας.

Βρίσκεται στόν Ἰνδικό ὠκεανό, ἀνατολικά τῆς Ἀφρικῆς.

Οἱ κάτοικοι εἶναι νέγροι, ὑπάρχουν ὅμως ἀρκετοί Ἀσιάτες καί Εὐρωπαῖοι. Γεωργικά προϊόντα: ρύζι, καφέ μανιόκα, μπαχαρικά, κινίνο. Ὀρυκτά: πολύτιμους λίθους, χρυσό καί οὐράνιο.

Νέγρος ἐργάτης σέ χρυσωρυχεῖο τῆς περιοχῆς Τράνσβαλ.

ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ
7,2 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ταναναρίβη.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Στή Νότια Ἀφρική βρίσκεται ἡ ἔρημος Καλαχάρι καί ὁ ποταμός Ζαμβέζης.
- Ἡ Δημοκρατία τῆς Νότιας Ἀφρικῆς εἶναι τό πλουσιότερο ἀφρικανικό κράτος.
- Ἡ Μαδαγασκάρη εἶναι τό πιό μεγάλο νησί τῆς Ἀφρικῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιός εἶναι ὁ ὀρυκτός πλοῦτος τῆς Νότιας Ἀφρικῆς;
2. Ποῦ βρίσκονται οἱ μεγάλοι καταρράκτες τοῦ Ζαμβέζη;
3. Γιατί τό Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδας πῆρε αὐτό τό ὄνομα;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

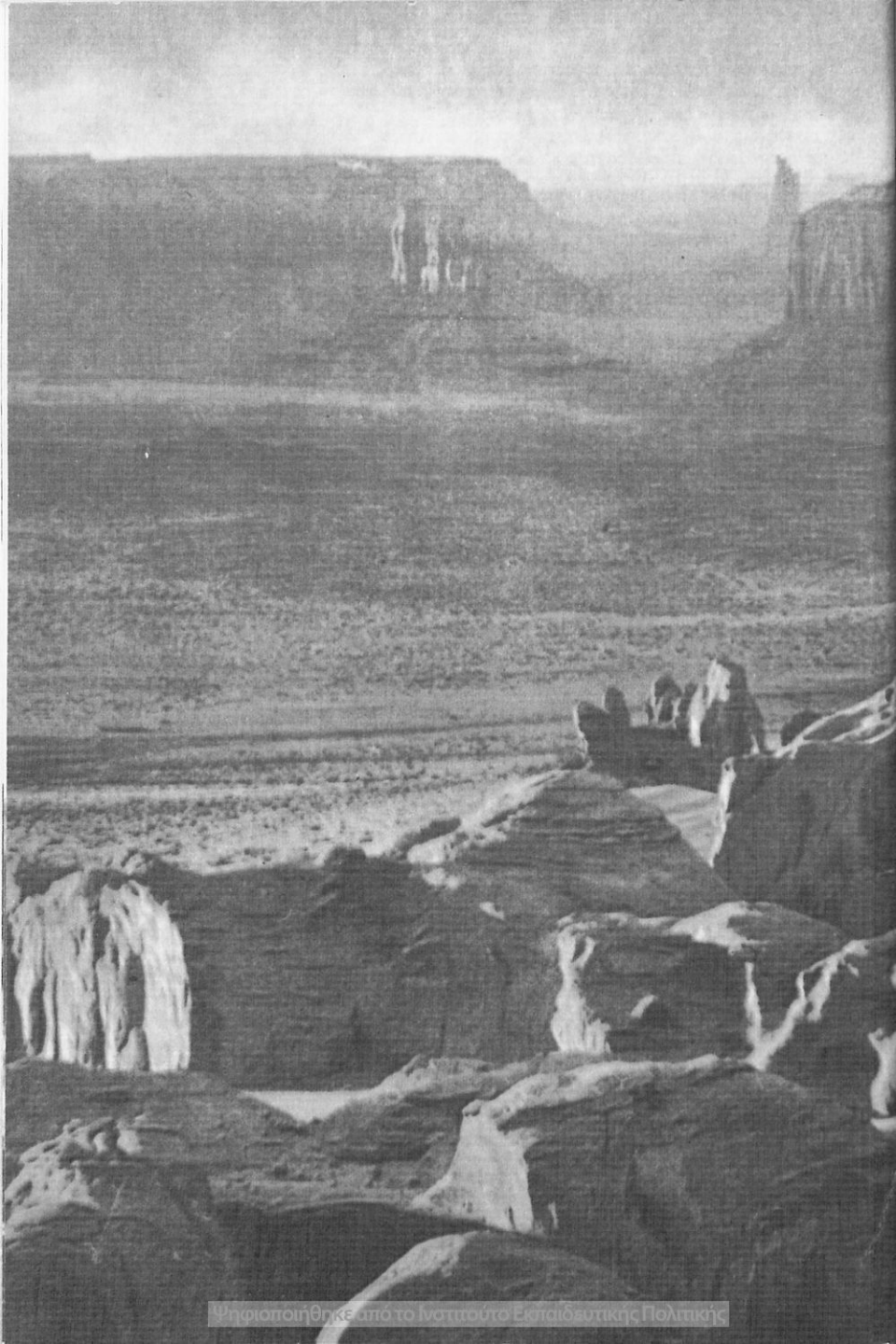

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΜΕΡΙΚΗ

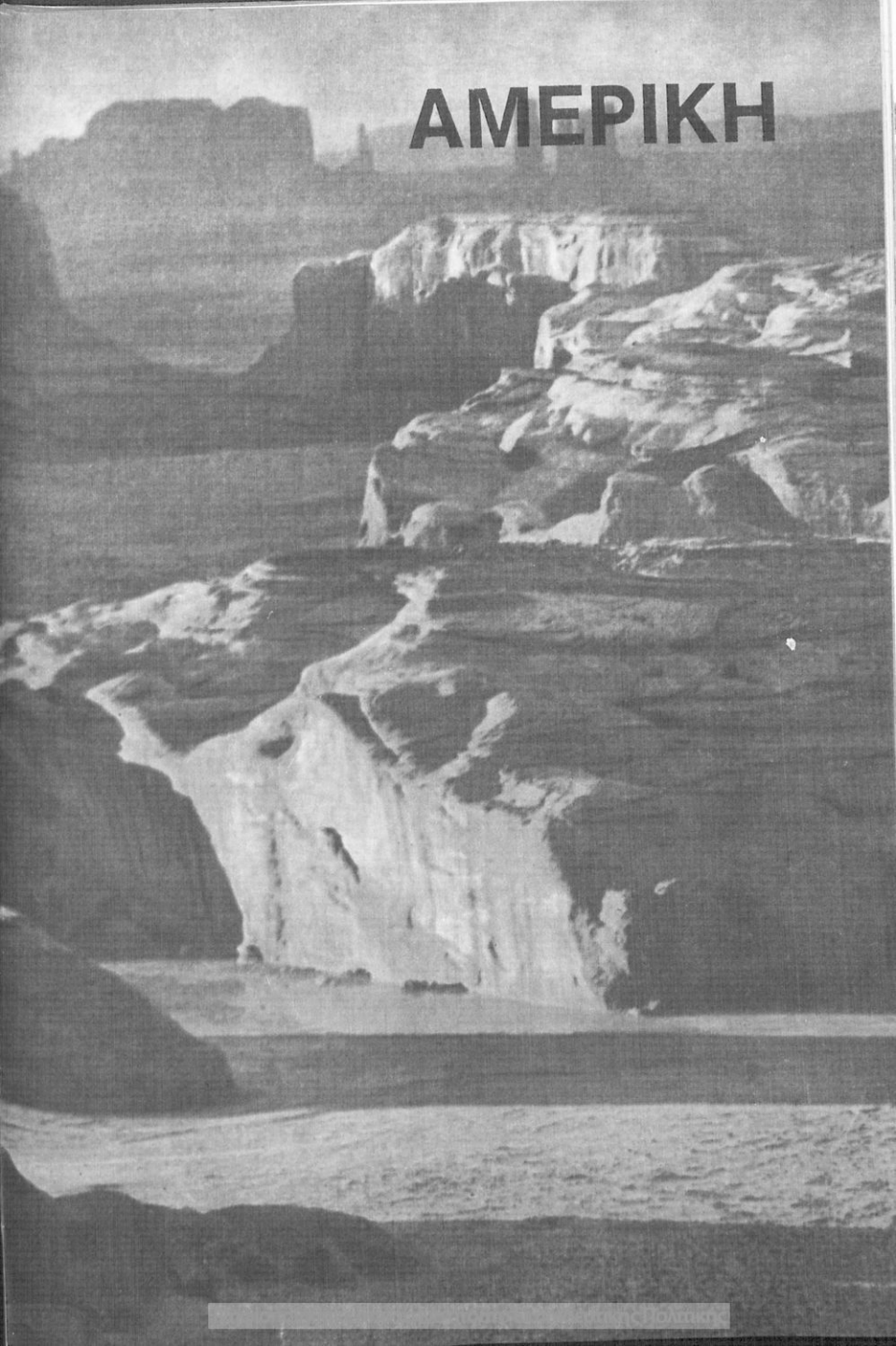

ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Ἀμερική εἶναι ἡ μόνη ἤπειρος πού βρίσκεται στό δυτικό ἡμισφαίριο, ἀπομακρυσμένη ἀπό τίς ἄλλες ἠπείρους ἀνάμεσα στόν Εἰρηνικό καί τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό. Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀφρική καί ἡ Ἀσία γειτονεύουν ἤ ἀπέχουν ἐλάχιστα μεταξύ τους καί ἀποτελοῦν τόν Παλαιό Κόσμο. Ἀντίθετα ἡ Ἀμερική ἦταν σχεδόν ἄγνωστη σ' αὐτόν μέχρι τό 15ο αἰώνα, γι' αὐτό καί ὀνομάστηκε Νέος Κόσμος.

Οἱ πρῶτοι κάτοικοί της ἦλθαν ἀπό τήν Ἀσία. Ἐγκαταστάθηκαν στήν Ἀμερικανική Ἤπειρο, ἀφοῦ πέρασαν τό Βερίγγιο πορθμό, καί κατόπιν προχώρησαν σέ νοτιότερες περιοχές. Ὅλοι, ὁπωσδήποτε, ἔφτασαν ἐδῶ ἀπό τή θάλασσα μέ σχεδίες. Αὐτοί ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι τῶν Ἰνδιάνων τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν σέ μιά ὑποδιαίρεση τῆς κίτρινης φυλῆς. Σέ ὁρισμένες περιοχές οἱ Ἰνδιάνοι ἀνέπτυξαν σημαντικούς πολιτισμούς, ὅπως στό Μεξικό οἱ Ἀτζέκοι καί οἱ Μάγιας καί στό Περού οἱ Ἴνκας.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἄρχισαν νά ἐγκαθίστανται στήν Ἀμερική μετά τήν ἀνακάλυψή της ἀπό τό Χριστόφορο Κολόμβο (1492).

Πρίν ἀπό τήν ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς ἀπό τόν Κολόμβο, ὑπῆρχαν ἐκεῖ τρεῖς μεγάλες αὐτοκρατορίες: τῶν Ἀτζέκων τῶν Μάγιας καί τῶν Ἴνκας. Οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι, κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς, ἦλθαν ἀπό τήν Ἱσπανία καί τήν Πορτογαλία.

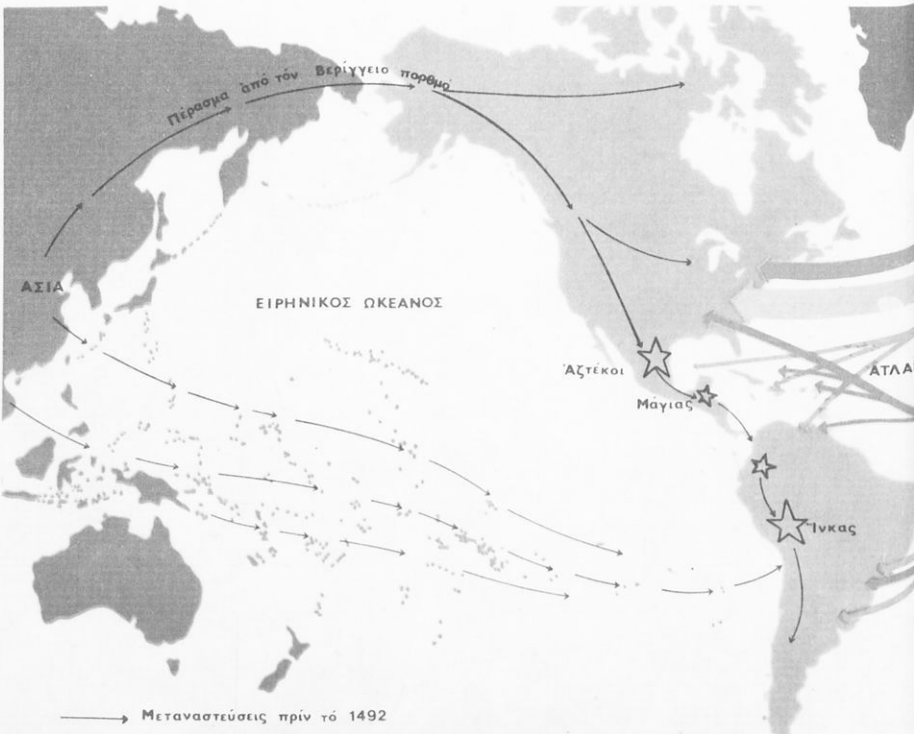

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ Ἀμερική ἐξερευνήθηκε σχετικά γρήγορα, γιατί ἡ μορφολογία της καί οἱ πλωτοί ποταμοί της διευκόλυναν τίς μετακινήσεις στό ἐσωτερικό της. Οἱ νέοι κάτοικοι καταδίωξαν τούς Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνους, μέ ἀποτέλεσμα, στή βόρεια Ἀμερική, σχεδόν νά τούς ἐξαφανίσουν. Στή νότια Ἀμερική ὅμως διατηρήθηκαν, καί σήμερα οἱ περισσότεροι κάτοικοι της εἶναι Ἰνδιάνοι ἤ μιγάδες Ἰνδιάνων καί λευκῶν.

Ἀπό τό 16ο αἰώνα ὁ πληθυσμός εἶναι κυρίως μετανάστες ἀπό τή Δύση. Στή βόρεια Ἀμερική ἐγκαταστάθηκαν Ἄγγλοι καί Γάλλοι, ἐνῶ στή νότια καί κεντρική Ἀμερική, Ἰσπανοί καί Πορτογάλοι. Ἐπίσης, κατά τήν περίοδο πού τό δουλεμπόριο εἶχε πάρει μεγάλες διαστάσεις, ἕνας μεγάλος ἀριθμός Νέγρων μεταφέρθηκε στή νέα ἤπειρο ἀπό τήν Ἀφρική.

Ἀπό τό 1850 ὡς τό 1914 ἔχουμε τό μεγαλύτερο μεταναστευτικό ρεῦμα ἀπό τήν Εὐρώπη πρός τήν Ἀμερική. Ἡ νέα ἤπειρος μέ τίς ἀχανεῖς καί ἀνεκμετάλλευτες ἐκτάσεις της προσέφερε πολλές δυνατότητες ἀπασχόλησης στούς Εὐρωπαίους ἀποίκους. Σήμερα ὁ πληθυσμός ἔχει ξεπεράσει τά 500 ἑκατομμύρια κατοίκους.

Μιά ὁμάδα Ἰνδιάνων ἀπ' αὐτούς πού συναντήσαν στήν Ἀμερική οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι κάτοικοι.

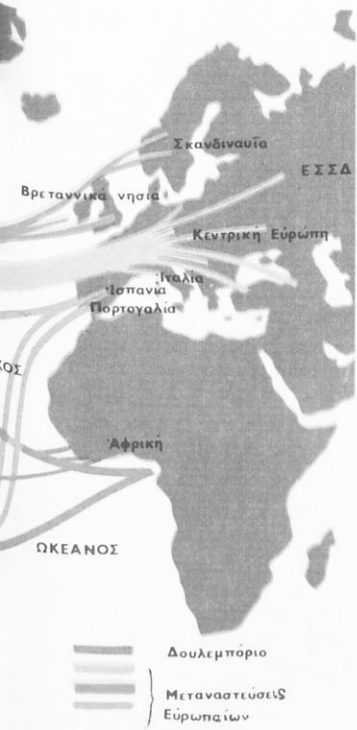

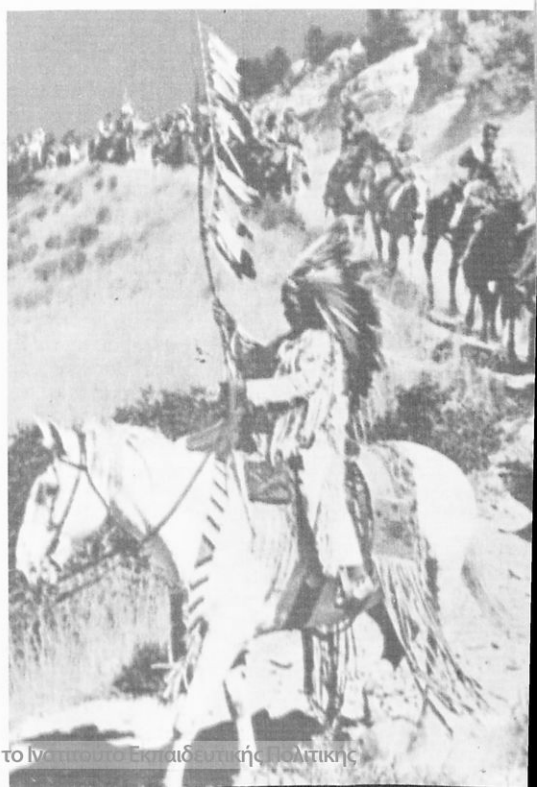

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΗ

Ἡ Ἀμερική, μέ ἔκταση 42.000.000 τετρ. χμ., εἶναι λίγο μικρότερη ἀπό τήν Ἀσία καί 4 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Εὐρώπη. Ἐκτείνεται, τόσο στό βόρειο ὅσο καί στό νότιο ἡμισφαίριο, ἀνάμεσα στόν Ἀτλαντικό καί στόν Εἰρηνικό Ὠκεανό. Στά βόρεια βρέχεται ἀπό τό Βόρειο Παγωμένο Ὠκεανό καί στά νότια ἀπό τόν Ἀνταρκτικό.

Ἀποτελεῖται ἀπό δύο μεγάλα τμήματα, τή Βόρεια καί τή Νότια Ἀμερική, πού συνδέονται μεταξύ τους μέ μία στενή λουρίδα ξηρᾶς, τήν Κεντρική Ἀμερική.

ΤΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

α) Στή δυτική ἀκτή τῆς Ἀμερικῆς, κατά μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ὑπάρχουν ὀροσειρές πού ἀνάμεσά τους δημιουργοῦνται ψηλά ὀροπέδια. Στή Βόρεια Ἀμερική εἶναι τά **Βραχώδη ὄρη** μέ ψηλότερη κορυφή τό βουνό **Μάκ-Κίνλεϋ** (6.337 μ.).

Στή Νότια Ἀμερική ἡ ὀροσειρά τῶν **Ἄνδεων, Δυτικῶν καί Ἀνατολικῶν,** μέ ψηλότερη κορυφή τό βουνό **Ἀκονγκάρας** (7.034 μ.), πού εἶναι καί ἡ ψηλότερη κορυφή τῆς Ἀμερικανικῆς ἠπείρου. Οἱ ὀροσειρές τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς συνδέουν τά Βραχώδη ὄρη μέ τίς Ἄνδεις.

β) Στά ἀνατολικά καί κατά μῆκος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ὑπάρχουν ὀροπέδια καί χαμηλά ὄρη τά Ἀππαλάχια. Αὐτά ἔχουν σχηματιστεῖ παλαιότερα ἀπό τίς δυτικές ὀροσειρές καί ἔχουν ὑποστεῖ μεγάλες διαβρώσεις. Ἔχουν στρογγυλεμένες κορυφές καί μέσο ὕψος 1.000 μ. Στή Βόρεια Ἀμερική εἶναι τά ὀροπέδια τοῦ Καναδᾶ καί στή Νότια Ἀμερική τά ὀροπέδια τῆς Βραζιλίας.

γ) Ἀνάμεσα στίς ὀροσειρές τῆς δυτικῆς παραλίας καί στά ἀνατολικά χαμηλά ὀροπέδια ὑπάρχουν ἀπέραντες πεδιάδες, πού διαρρέονται ἀπό μεγάλους ποταμούς. Ὁ Μισσισσιπής μέ τούς παραπόταμούς του διασχίζει τήν πεδιάδα τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς καί καταλήγει στόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ. Στή Νότια Ἀμερική δημιουργεῖται μιά μεγάλη λεκάνη, τήν ὁποία διασχίζει ὁ Ἀμαζόνιος. Νοτιότερα ὁ Παρανάς καί οἱ παραπόταμοί του διαρρέουν τήν πεδιάδα ἀνάμεσα στίς Ἄνδεις καί στά Βραζιλιανά ὀροπέδια.

Δάσος ἀπό κωνοφόρα στούς πρόποδες τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

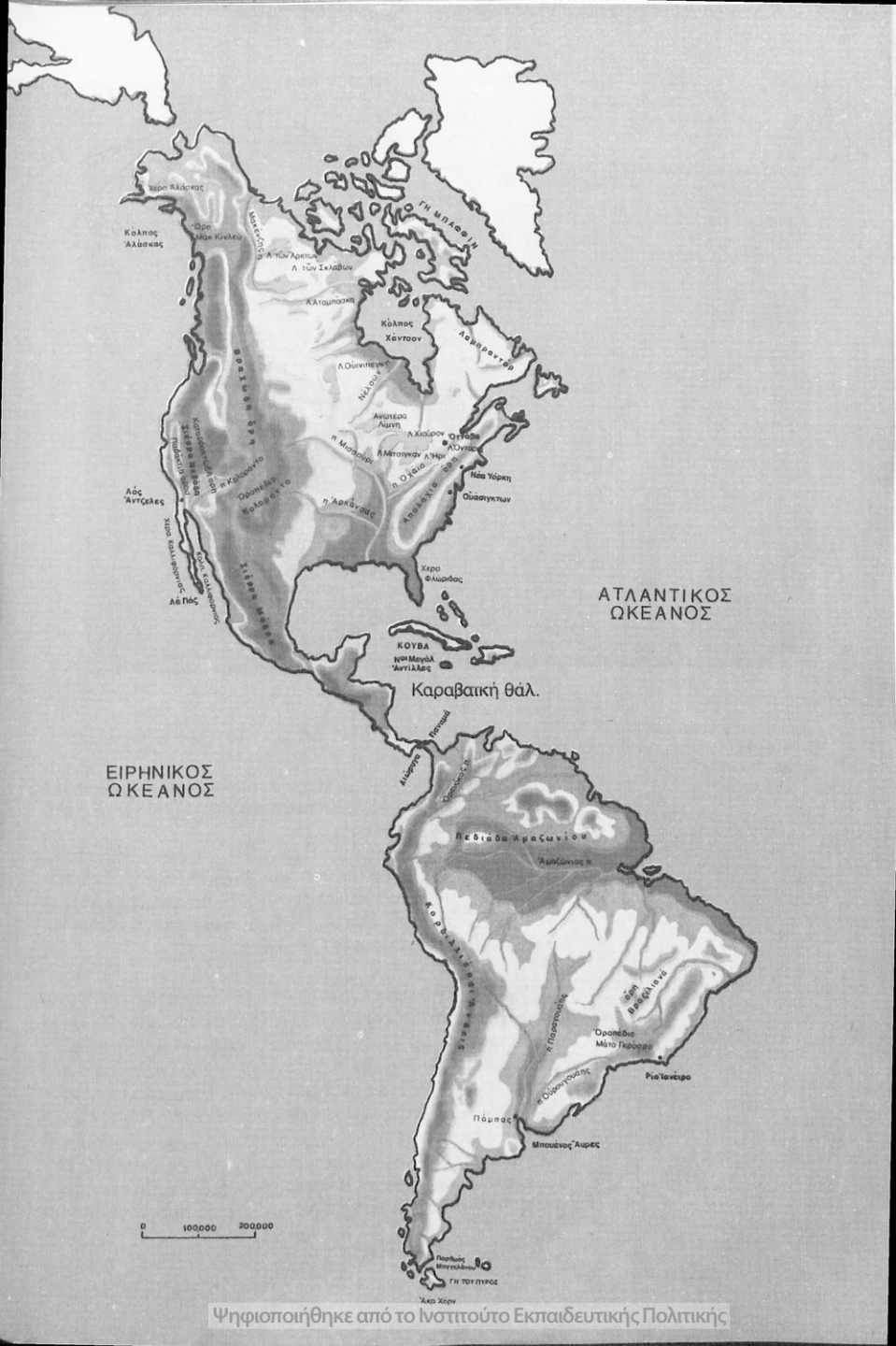

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ένα τοπίο από τίς μεγάλες Ἀμερικανικές πεδιάδες κατά τήν ἐποχή τοῦ θερισμοῦ.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΛΙΜΑ

Ἐπειδή ἡ Ἀμερική ἐκτείνεται ἀπό τήν πολική ζώνη ὥς τή Νότια Εὔκρατη ζώνη, ὑπάρχουν μεγάλες διαφορές στό κλίμα καί στή βλάστηση.

1. Στά βόρεια παράλια ὑπάρχει ἡ ζώνη τῆς Τούνδρας. Χαρακτηριστικά τοῦ κλίματος εἶναι οἱ παγετῶνες, μακροί χειμῶνες, δυνατοί ἄνεμοι. Ἡ βλάστηση εἶναι φτωχή καί περιορίζεται σέ βρύα καί λειχῆνες.

2. Ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς σκεπάζεται ἀπό δάση κωνοφόρων δέντρων (ἔλατα, πεῦκα). Τό κλίμα εἶναι ψυχρό μέ βαρύ χειμώνα. Ἐδῶ οἱ συνθῆκες δέν εὐνοοῦν τήν καλλιέργεια. Στίς νοτιότερες περιοχές ὅμως τά κωνοφόρα δέντρα ἀντικαθίστανται ἀπό δάση φυλλοβόλων δέντρων, ὅπως οἱ καστανιές καί οἱ ὀξιές. Ἕνα μεγάλο μέρος τῶν δασῶν αὐτῶν ἔχει κοπεῖ καί ἔχουν δημιουργηθεῖ εὔφορες ἐκτάσεις, πού καλλιεργοῦνται ἐντατικά. Στά ἀνατολικά παράλια οἱ θερμοκρασίες εἶναι ἐπίσης πολύ χαμηλές, κί' αὐτό γιατί κοντά ἀπό αὐτές περνᾶ τό **ψυχρό**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

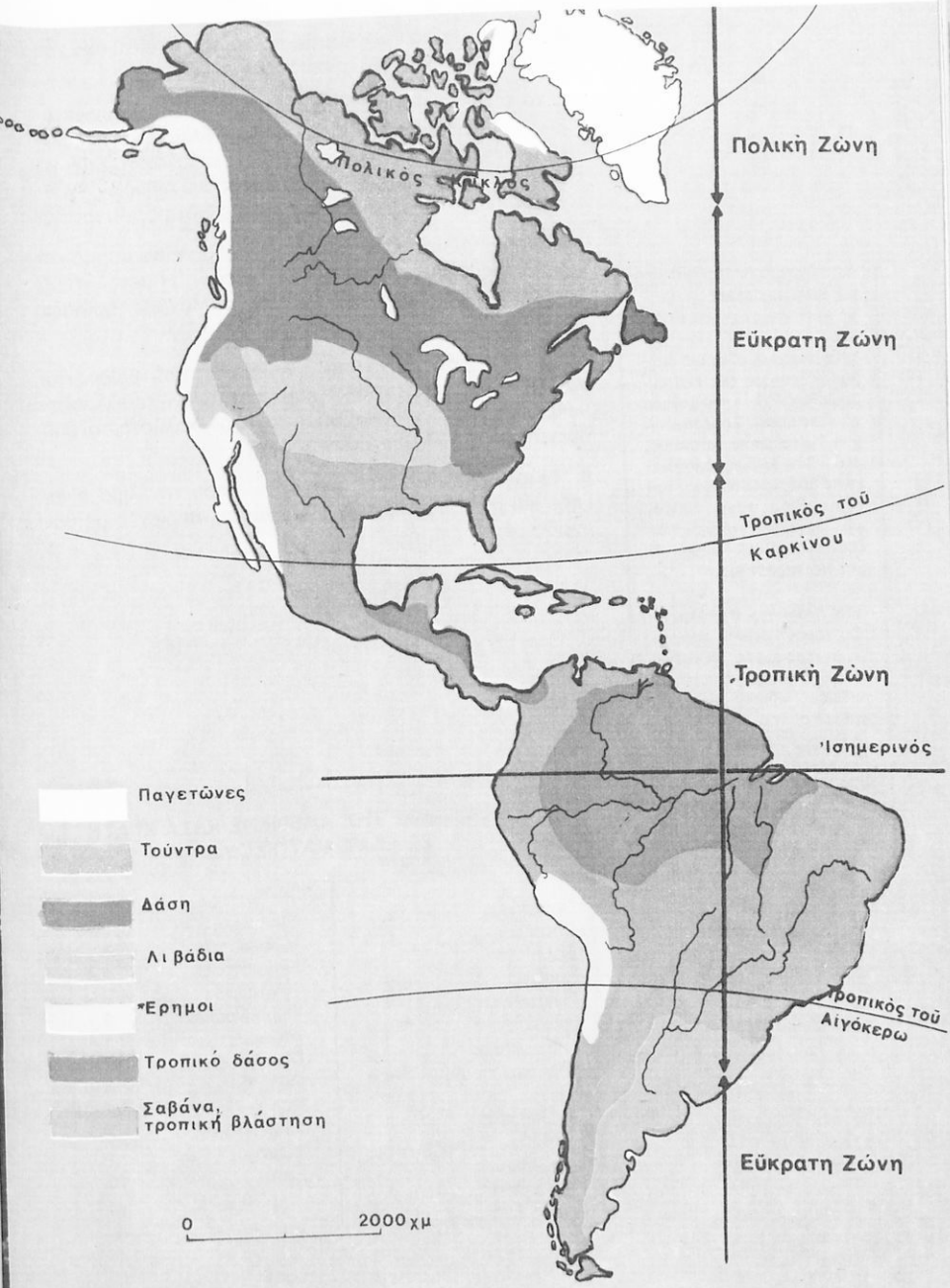

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θαλάσσιο ρεῦμα τοῦ Λαμπραντόρ,πού κινεῖται ἀπό τόν Ἀρκτικό πρός τόν Ἀτλαντικό Ὠκεανό.

3. Στό ἐσωτερικό τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς ὑπάρχουν ἐκτεταμένες πεδιάδες καί λιβάδια. Ἐκεῖ τό κλίμα εἶναι ἠπειρωτικό μέ ψυχρούς χειμῶνες καί θερμά καλοκαίρια. Στίς πιό ξηρές περιοχές δημιουργοῦνται στέππες. Λιβάδια συναντᾶμε ἐπίσης στό νοτιότερο τμῆμα τῆς Νότιας Ἀμερικῆς.

4. Ἔρημοι ὑπάρχουν ἐκεῖ, ὅπου τό κλίμα εἶναι θερμό καί ξηρό, ἀλλά ἔχουν περιορισμένη ἔκταση. Ἡ μεγαλύτερη ἔρημος τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς εἶναι ἡ Μοχάβε τῆς Καλιφόρνιας.

5. Οἱ περιοχές τῆς Νότιας Ἀμερικῆς, πού βρίσκονται γύρω ἀπό τόν Ἰσημερινό καί κυρίως ἡ λεκάνη τοῦ Ἀμαζονίου, ὅπου τό κλίμα εἶναι θερμό καί ὑγρό, καλύπτονται ἀπό πυκνά παρθένα δάση (ζοῦγκλες).

6. Τέλος, στίς τροπικές περιοχές, ὅπου τό κλίμα εἶναι ξηρό καί θερμό, ὑπάρχουν οἱ **σαβάνες,** περιοχές μέ θαμνώδη βλάστηση.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Ἀμερική εἶναι μιά ἀπέραντη ἠπειρος (42 ἑκατομμύρια τετρ. χλμ.) πού ἄργησε νά κατοικηθεῖ. Σήμερα ἔχει 500 ἑκατομμύρια κατοίκους, πού εἶναι κυρίως ἀπόγονοι τῶν Εὐρωπαίων ἀποίκων τοῦ περασμένου αἰώνα, Νέγροι καί Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι, πού ζοῦν κυρίως στό Μεξικό καί στή Νότια Ἀμερική.

- Τό ἀνάγλυφο τῆς Ἀμερικῆς χαρακτηρίζεται ἀπό μεγάλες ὀροσειρές (Βραχώδη ὄρη, Ἄνδεις), ἐκτεταμένες πεδιάδες, λιβάδια καί χαμηλά ὀροπέδια, πού εἶναι παλαιότεροι σχηματισμοί.

- Ἐκτείνεται στό Βόρειο καί Νότιο ἡμισφαίριο καί ὑπάρχουν μεγάλες διαφορές στό κλίμα καί στή βλάστηση.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΚΡΑΤΗ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Ἀργεντινή	25	Κούβα	9,3
Βενεζουέλα	11,4	Μεξικό	55
Βολιβία	5,5	Νικαράγουα	2,4
Βραζιλία	102	Ὀνδούρα	2,9
Γουατεμάλα	5,7	Οὐρουγουάη	3
Γουϊάνες	1,3	Παναμάς	1,6
Δημ. Ἀϊτῆς	5,3	Παραγουάη	2,5
Δομινικανική Δημ.	4,6	Περοῦ	15,2
Η.Π.Α.	210	Πόρτο-Ρίκο	3
Ἰσημερινός	7	Σαλβαντόρ	4
Καναδάς	22	Τζαμάϊκα	2
Κολομβία	25	Χιλή	10
Κόστα-Ρίκα	2		

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

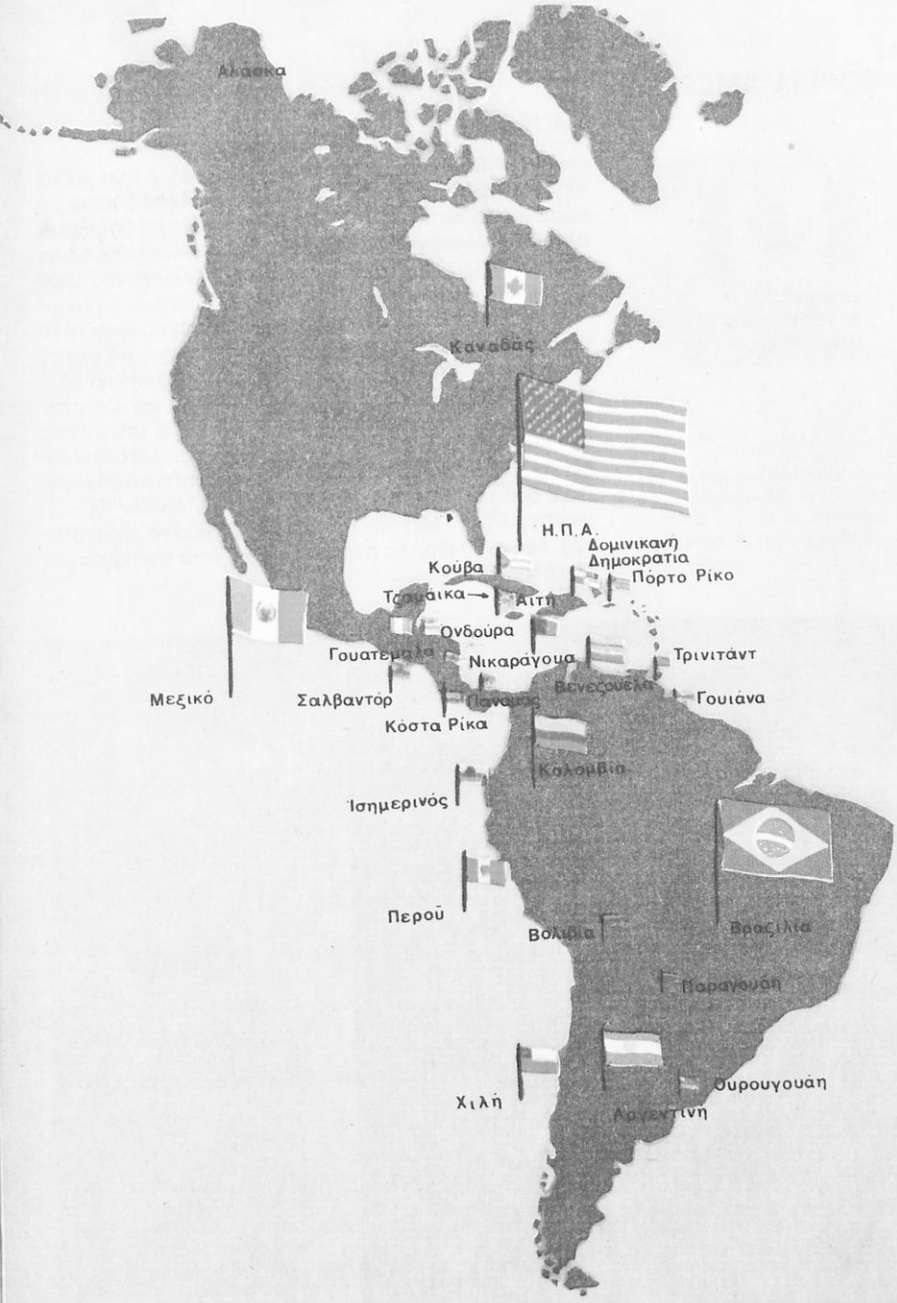

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΚΑΝΑΔΑΣ
22 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ὀττάβα.

ΚΑΝΑΔΑΣ

Εἶναι ἡ δεύτερη σέ ἔκταση χώρα στόν κόσμο. Ἔχει περίπου 10.000.000 τετρ. χ μ., δηλαδή ὅσο ὁλόκληρη ἡ Εὐρώπη καί καταλαμβάνει τό 1/4 σχεδόν τῆς ἐκτάσεως ὅλης τῆς Ἀμερικῆς. Κατέχει τό βορειότερο τμῆμα τῆς ἀμερικανικῆς ἠπείρου, μέ ἐξαίρεση τήν Ἀλάσκα, πού ἀνήκει στίς Η.Π.Α.

Παρ' ὅλη τήν τεράστια ἔκταση ὁ πληθυσμός εἶναι μόνο 22 ἑκατ. κάτοικοι. Τά βόρεια τμήματα μέ τό μεγάλο ψύχος εἶναι ἀκατοίκητα, ἐνῶ τό «ὠφέλιμο» καί κατοικήσιμο ἔδαφος περιορίζεται στίς νότιες περιοχές καί κυρίως στήν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου καί στίς ὄχθες τῶν Μεγάλων Λιμνῶν τῆς ἴδιας περιοχῆς, ἀκόμη στά λιβάδια καί στίς πεδιάδες, ὅπου τό ἔδαφος εἶναι πολύ εὔφορο.

Σέ ὅλο τόν κεντρικό Καναδά ὑπάρχουν πολλές λίμνες, μικρές καί μεγάλες, πού σχηματίστηκαν ἀπό τούς παγετῶνες, πού σκέπαζαν τίς περιοχές αὐτές κατά τήν παγετώδη περίοδο.

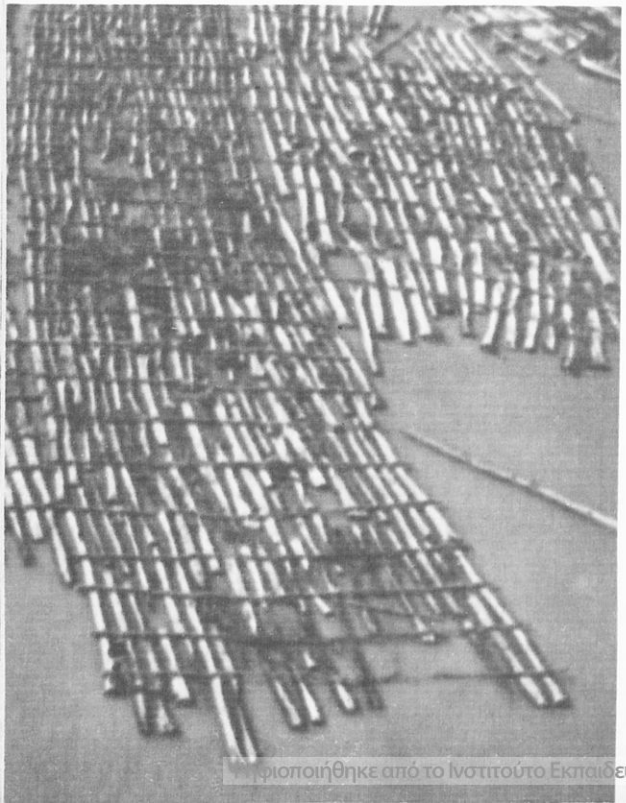

Ἡ ξυλεία εἶναι μιά ἀπό τίς μεγάλες πηγές πλούτου τοῦ Καναδᾶ. Οἱ κορμοί τῶν δένδρων πλέοντας πάνω στό νερό τῶν ποταμῶν μεταφέρονται στά πριονιστήρια καί στά ἐργοστάσια χαρτοποιΐας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Τά δάση καταλαμβάνουν τό μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας. Ἡ ξυλεία εἶναι ἄφθονη καί γίνεται συστηματική ἐκμετάλλευση. Ὁ Καναδάς εἶναι ἡ πρώτη χώρα στήν παραγωγή χαρτιοῦ. Στή ζώνη τῶν δασῶν ὑπάρχει ἄφθονος ὀρυκτός πλοῦτος, ὅπως χρυσός, νικέλιο, ἀσήμι, λευκόχρυσος καί τό πολύτιμο οὐράνιο. Στή χερσόνησο τοῦ Λαμπραντόρ ὑπάρχουν πλούσια σιδηρομεταλλεύματα.

ΠΕΔΙΑΔΕΣ ΚΑΙ ΛΙΒΑΔΙΑ

Στίς κεντρικές πεδιάδες καλλιεργεῖται κυρίως σιτάρι. Εἶναι ἡ τρίτη χώρα στόν κόσμο σέ παραγωγή σίτου. Στόν κεντρικό Καναδά ὑπάρχουν ἀκόμη πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου καί φυσικῶν ἀερίων. Στά λιβάδια τοῦ ἀνατολικοῦ Καναδᾶ εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ κτηνοτροφία.

Μιά ἔκταση καλλιεργημένη μέ στάρι στόν Καναδά. Στό βάθος φαίνονται οἱ μεγάλες ἀποθῆκες (σιλό) μέσα στίς ὁποίες φυλάγεται ὁ καρπός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

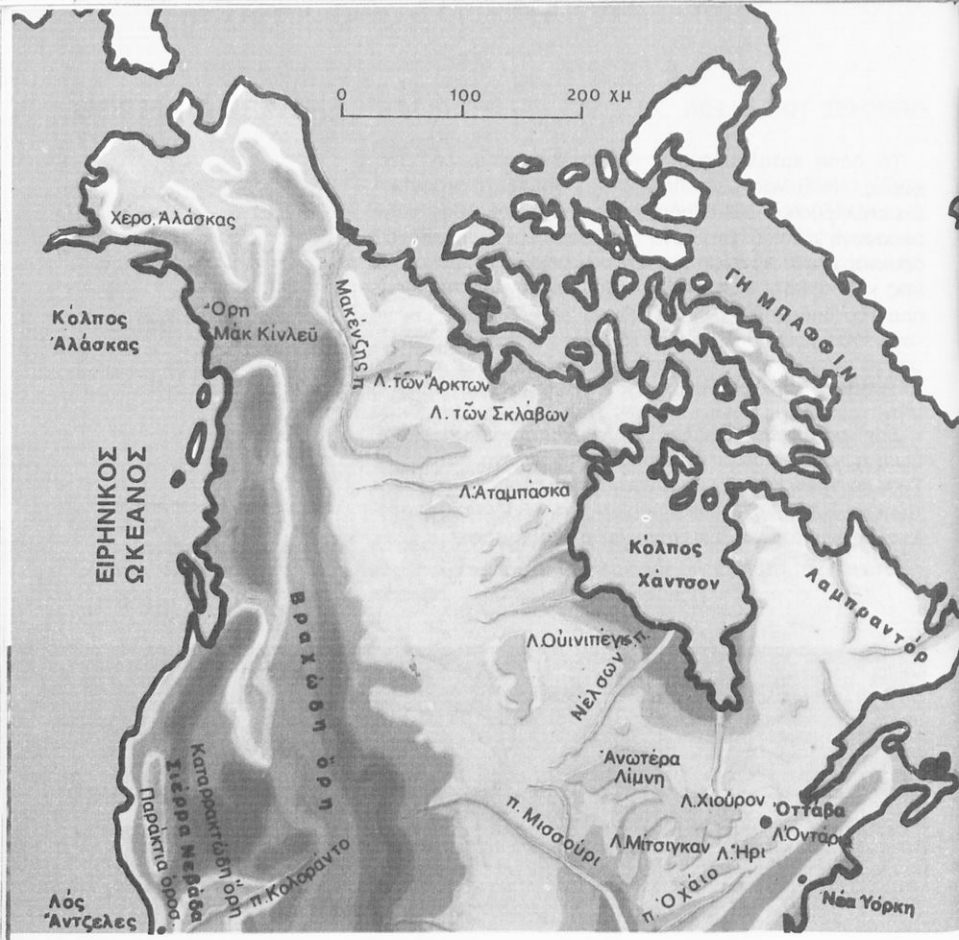

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΛΙΜΝΩΝ

Στά νότια σύνορα τοῦ Καναδᾶ εἶναι οἱ Μεγάλες Λίμνες, πού ἀνήκουν στόν Καναδά καί στίς Η.Π.Α. Πρόκειται γιά τίς λίμνες **Ἀνωτέρα** (Σουπήριορ), πού εἶναι ἡ μεγαλύτερη λίμνη στή γῆ μέ γλυκό νερό, **Μίτσιγκαν** (ἀνήκει στίς Η.Π.Α.), **Χιοῦρον, Ἤρι** καί **Ὀντάριο.** Οἱ λίμνες αὐτές δέ βρίσκονται στό ἴδιο ὕψος καί συγκοινωνοῦν μεταξύ τους μέ μικρά ποτάμια. Τά νερά τους συγκεντρώνονται τελικά στόν ποταμό τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου καί χύνονται στόν ὁμώνυμο κόλπο. Κατά τή διαδρομή, ἀνάμεσα στίς λίμνες **Ἤρι** καί **Ὀντάριο,** τά νερά πέφτουν ἀπό ὕψος 52 μ. καί

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γιά νά μπορεί νά γίνεται ἡ ναυσιπλοΐα στήν περιοχή τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, πού ἡ στάθμη τους βρίσκεται σέ διαφορετικά ἐπίπεδα, χρειάστηκε νά κατασκευαστοῦν κανάλια καί ὑδατοφράκτες, ὥστε τά πλοία νά μποροῦν νά περνοῦν ἀπό τή μιά λίμνη στήν ἄλλη καί νά φθάνουν στή θάλασσα. Τό χειμῶνα ἡ ἐπικοινωνία σταματά γιατί οἱ λίμνες παγώνουν.

σχηματίζουν τούς περίφημους καταρράκτες τοῦ **Νιαγάρα.** Πρόκειται γιά δύο καταρράκτες, ἀπό τούς ὁποίους ὁ ἕνας ἀνήκει στόν Καναδά καί ὁ ἄλλος στίς Η.Π.Α.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἡ ἀφθονία τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τοῦ Καναδᾶ, ἡ μεγάλη γεωργική παραγωγή καί ἡ ἀλματώδης βιομηχανική ἀνάπτυξη τόν κατατάσσουν ἀνάμεσα στίς οἰκονομικά ἀναπτυγμένες χῶρες. Εἶναι ἀπό τά μεγαλύτερα κέντρα ἐξαγωγῆς σίτου καί ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων. Παράγονται ἄφθονα γαλακτοκομικά προϊόντα, ἐπίσης εἶναι πολύ ἀναπτυγμένη ἡ ἁλιεία. Παράγει τό 80% τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς χαρτιοῦ. Ἔχει ἀκόμη πολύ ἀναπτυγμένο ἐμπόριο γουναρικῶν.

Στήν περιοχή τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, μέ τίς ὑδατοπτώσεις, παράγονται μεγάλα ποσά ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας καί ὑπάρχουν πολλά ἐργοστάσια, πού χρησιμοποιοῦν αὐτή τήν ἐνέργεια. Ὁ Καναδάς εἶναι μιά χώρα μέ συνεχή ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας.

Πυκνό σιδηροδρομικό δίκτυο ἐξυπηρετεῖ τίς μεταφορές, κυρίως στό Νότιο Καναδά. Ἡ συγκοινωνία διευκολύνεται ἀκόμη μέ τούς πλωτούς ποταμούς καί κυρίως μέ τόν ποταμό τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου.

Οἱ περίφημοι καταρράκτες τοῦ Νιαγάρα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

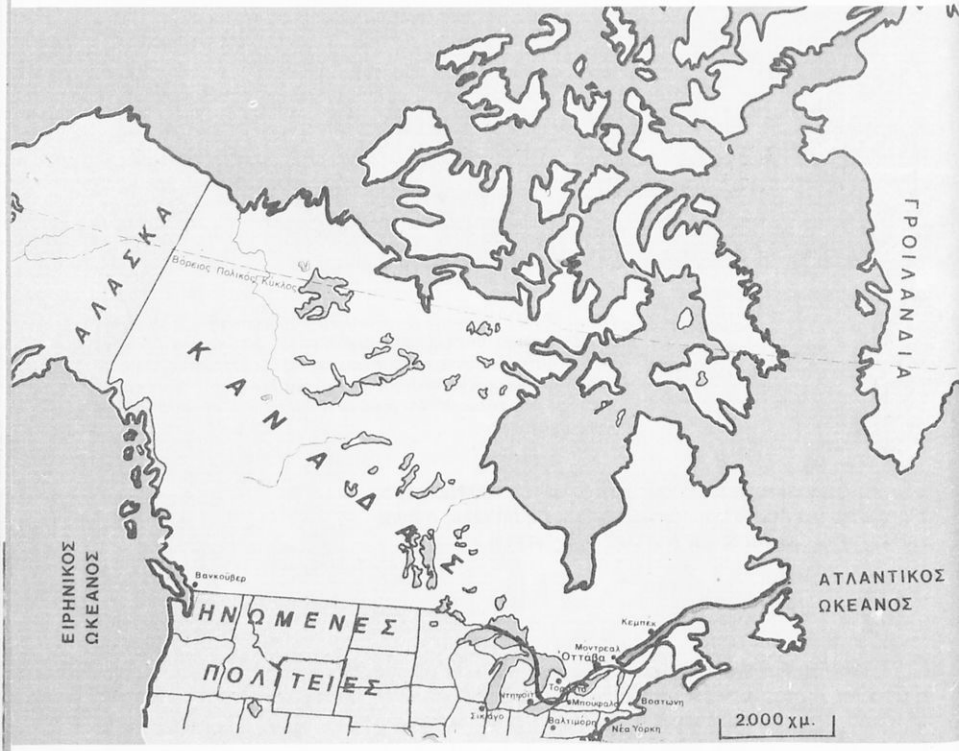

ΚΑΤΟΙΚΟΙ - ΠΟΛΕΙΣ

Οἱ πρῶτοι ἄποικοι τοῦ Καναδᾶ ἦταν Γάλλοι (1604). Ἀργότερα ἐγκαταστάθηκαν Ἄγγλοι καί ἀνάμεσά τους ἄρχισε ὁ ἀνταγωνισμός γιά τήν κατάκτηση τῆς χώρας. Τέλος τό 1763 ἔγινε Ἀγγλική ἀποικία. Οἱ Γάλλοι διατήρησαν τή γλώσσα καί τά ἔθιμά τους καί ἀντιπροσωπεύουν σήμερα τό 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ.

Τό 1926 ὁ Καναδάς ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος, ἐξακολουθεῖ ὅμως νά ἀνήκει στή Βρετανική Κοινοπολιτεία.

Οἱ μεγαλύτερες πόλεις βρίσκονται στήν περιοχή τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καί εἶναι ἡ Ὀττάβα (πρωτεύουσα) μέ 550.000 κατοίκους, τό Τορόντο (2,3 ἑκατ. κατ.), τό Μόντρεαλ (2,6 ἑκατ.), τό Κεμπέκ (430.000). Οἱ δύο τελευταῖες ἔχουν κατοίκους Γαλλικῆς καταγωγῆς. Στά δυτικά παράλια εἶναι τό Βανκοῦβερ, μεγάλο λιμάνι στόν Εἰρηνικό.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄποψη τοῦ κέντρου τοῦ Τορόντο, μὲ τὸ Δημαρχεῖο.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ὁ Καναδᾶς εἶναι μιὰ ἀπέραντη χώρα, ἀλλὰ ὁ πληθυσμός δέν ξεπερνᾶ τά 22 ἑκατομ. κατοίκους. Τό μεγαλύτερο μέρος καταλαμβάνει ἡ Τούνδρα καί ἡ ζώνη τῶν δασῶν, πού δίνει ἄφθονη ξυλεία.
- Ὁ κεντρικός Καναδᾶς ἔχει μεγάλη παραγωγή σιταριοῦ καί πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου. Ὑπάρχουν ἄφθονα ὀρυκτά καί μεταλλεύματα.
- Τό Μόντρεαλ εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλη. Ἕνα μεγάλο μέρος τῶν κατοίκων τοῦ Καναδᾶ ἔχουν Γαλλική καταγωγή (31%).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σέ ποιές περιοχές τοῦ Καναδᾶ συγκεντρώνεται τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καί γιατί;
2. Ποιός εἶναι ὁ ὀρυκτός πλοῦτος τοῦ Καναδᾶ;
3. Σέ ποιούς τομεῖς τῆς οἰκονομίας, ὁ Καναδᾶς ἔχει σημαντική θέση;
4. Ποιές εἶναι οἱ Μεγάλες Λίμνες καί ποῦ σχηματίζονται οἱ καταρράκτες τοῦ Νιαγάρα;
5. Οἱ καταρράκτες τοῦ Νιαγάρα εἶναι οἱ μεγαλύτεροι στόν κόσμο;
6. Δεῖξτε στό χάρτη τίς σπουδαιότερες πόλεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ (Η.Π.Α)

ΠΡΙΝ ΔΥΟ ΑΙΩΝΕΣ ΥΠΗΡΧΑΝ 13 ΜΙΚΡΕΣ ΑΠΟΙΚΙΕΣ.

ΣΗΜΕΡΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΟ ΚΡΑΤΟΣ 50 ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ.

Η.Π.Α.
210 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ούάσιγκτον.

Μετά τίς ἐξερευνήσεις Ἰσπανῶν, Γάλλων καί Ἄγγλων, ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 18ου αἰώνα, τό ἔδαφος τῶν Η.Π.Α. ἄρχισε νά ἐποικίζεται ἀπό τούς Ἄγγλους. Ἔτσι, στίς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ δημιουργήθηκαν 13 μικρές ἀποικίες. Ὅταν ὅμως ἡ μητρόπολη θέλησε νά ἐπιβάλει βαριά φορολογία, οἱ ἄποικοι ἐξεγέρθηκαν καί στίς 4 Ἰουλίου 1776 κήρυξαν τήν ἀνεξαρτησία τῶν ἀποικιῶν. Μέ τήν ἱκανή ἡγεσία τοῦ Γεωργίου Ούάσιγκτον καί τή βοήθεια τῶν Γάλλων οἱ Ἀμερικανοί νίκησαν τίς Ἀγγλικές δυνάμεις καί πέτυχαν τήν ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας τους (Πόλεμος Ἀνεξαρτησίας).

Οἱ 13 ἀποικίες, ὅταν ἔγιναν ἀνεξάρτητες, θέλοντας νά διατηρήσουν τήν αὐτονομία τους, ἀποτέλεσαν ἕνα ὁμόσπονδο κράτος. Σ' αὐτές προστέθηκαν καί ἄλλες ἀργότερα. Τό 1861 ἡ ἀνάπτυξη τῶν Η.Π.Α. διακόπηκε προσωρινά ἀπό τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Οἱ νότιες πολιτεῖες προσπάθησαν νά ἀποχωριστοῦν, γιατί δέ δέχονταν τήν κατάργηση

Ὁ Λευκός Οἶκος, πού βρίσκεται στήν Ούάσιγκτον, εἶναι ἀπό τό 1800 ἡ κατοικία τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π.Α.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς δουλείας. Ὁ πόλεμος αὐτός ἔληξε τό 1865 μέ νίκη τοῦ Βορᾶ.

Σήμερα οἱ Η.Π.Α. ἀποτελοῦνται ἀπό 50 πολιτεῖες μαζί μέ τήν Ἀλάσκα, πού προστέθηκε τό 1958, καί τά νησιά Χαβάη, πού προστέθηκαν τό 1959. Ἀποτελοῦν μία ὁμόσπονδη δημοκρατία, ὅπου κάθε πολιτεία ἔχει δική της κυβέρνηση, νόμους, βουλή. Ὅλες ὅμως ἀναγνωρίζουν μία Ὁμόσπονδη Κυβέρνηση, πού ἑδρεύει στήν Οὐάσιγκτον. Ἀκόμη, ὑπάρχει ἕνας πρόεδρος, καθώς καί μία ὁμόσπονδη Βουλή καί Γερουσία πού εἶναι τό Κογκρέσσο.

Οἱ 13 ἀποικίες, πού ὑπῆρξαν ἡ βάση τοῦ Κράτους, συμβολίζονται στή σημαία τους μέ 13 γραμμές (κόκκινες καί ἄσπρες), ἐνῶ οἱ 50 πολιτεῖες συμβολίζονται μέ 50 λευκά ἄστρα.

Οἱ Η.Π.Α. ἔχουν ἔκταση 9.300.000 τετρ. χμ., περίπου ὅσο ἡ Εὐρώπη. Δέν εἶναι τό μεγαλύτερο κράτος τῆς γῆς, οὔτε τῆς ἀμερικανικῆς ἠπείρου, εἶναι ὅμως ἡ πιό ἰσχυρή καί ἡ πιό πλούσια χώρα στόν κόσμο.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Οἱ Η.Π.Α. εἶναι ἀπό παράδοση ἡ χώρα τῶν μεταναστῶν. Μετά τήν ἀνεξαρτησία τους, χιλιάδες μετανάστες ἄρχισαν νά καταφθάνουν. Στήν ἀρχή ἦταν κυρίως Ἄγγλοι καί Ἰρλανδοί, μετά ἦρθαν Γερμανοί καί Σκανδιναυοί καί ἀργότερα, μετά τό 1890, ἄρχισε ἡ ἀθρόα μετανάστευση ἀπό τίς χῶρες τῆς νότιας, κεντρικῆς καί ἀνατολικῆς Εὐρώπης, Ἰταλία, Ἑλλάδα, Αὐστροουγγαρία καί Ρωσία. Τό μεταναστευτικό κύμα ἀνακόπτεται ἀπό τόν Α΄ παγκόσμιο πόλεμο, ἐπαναλαμβάνεται, περιορισμένο ὅμως ἀπό τό 1921, καί ἀρχίζει νά διογκώνεται πάλι ἀπό τό 1946.

Ὑπολογίζεται ὅτι ἀπό τό 1820 ὡς τό 1960 ἐγκαταστάθηκαν στίς Η.Π.Α 30 ἑκατομμύρια Εὐρωπαῖοι. Οἱ Ἀμερικανοί πολίτες μέ Ἑλληνική καταγωγή φτάνουν τό 1.000.000. Σήμερα ἡ μετανάστευση ἐλέγχεται ἀπό αὐστηροὺς νόμους καί ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος μόνο σέ 150.000 μετανάστες τό χρόνο.

Οἱ χιλιάδες αὐτοί ἄνθρωποι ἀπό διάφορες χῶρες καί μέ διάφορες ἐθνικότητες δημιούργησαν τόν ἀμερικάνικο λαό. Ὁ πληθυσμός τῶν Η.Π.Α. φτάνει τά 210. ἑκατομ. Ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν πολλοί νέγροι (10%), ἀπόγονοι τῶν μαύρων δούλων πού μεταφέρθηκαν ἀπό τήν Ἀφρική. Οἱ Ἰνδιάνοι εἶναι περίπου 300.000 καί ζοῦν συγκεντρωμένοι σέ ὁρισμένες περιοχές. Ὑπάρχουν ἀκόμη καί ἀρκετοί Ἀσιάτες (Ἰάπωνες, Κινέζοι).

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΑΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ Η.Π.Α. ΙΣΧΥΡΗ ΔΥΝΑΜΗ;

1. Ἐγκαταστάθηκαν σέ μεγάλη ἔκταση χωρίς νά ὑποχρεωθοῦν νά πολεμήσουν μέ ἰσχυροὺς ἀντίπαλους.
2. Τά εὔφορα ἐδάφη πού καλλιέργησαν, ἀπομακρύνοντας τούς Ἰνδιάνους, εἶχαν μεγάλη ἀπόδοση.
3. Προσέλκυσαν χιλιάδες ἐργάτες ἀπό τήν Εὐρώπη, πού τούς ἐγκατάστησαν στίς ἀπέραντες καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις.
4. Προσέλκυσαν ἀπό τήν Εὐρώπη σημαντικά κεφάλαια, ἀπαραίτητα γιά τήν ἐκμετάλλευση τοῦ ὑπόγειου πλούτου.
5. Ἐνῶ τά κράτη τῆς Εὐρώπης καταστράφηκαν ἀπό τούς δύο παγκόσμιους πολέμους, στό ἔδαφος τῶν Η.Π.Α. δέν ἔγιναν πολεμικές ἐπιχειρήσεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἰνδιάνοι Ναβάχο σ' ἕνα καταυλισμό. Σήμερα ζοῦν ἀπό τήν κατασκευή διαφόρων ἀντικειμένων πού πουλᾶνε στούς τουρίστες.

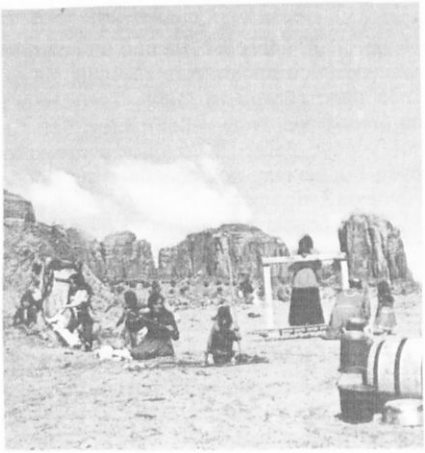

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οἱ Η.Π.Α., μέ ἔκταση σχεδόν ἴση πρός τήν Εὐρώπη καί πληθυσμό 210 ἑκατομμύρια εἶναι ἡ πιό πλούσια καί πιό ἰσχυρή χώρα στόν κόσμο. Εἶναι ὁμόσπονδο κράτος μέ πρωτεύουσα τήν Οὐάσιγκτον.
- Ἡ ἀνάπτυξη τῶν Η.Π.Α. εὐνοήθηκε ἀπό τά ἑκατομμύρια Εὐρωπαίων, πού ἦρθαν ἐδῶ καί ἐγκαταστάθηκαν.
- Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων ζεῖ στά ἀνατολικά τῆς χώρας. Ὁ ἀμερικανικός λαός πρόερχεται ἀπό διάφορους λαούς μέ διάφορες ἐθνικότητες.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι ἄποικοι ἦταν συγκεντρωμένοι στά ἀνατολικά παράλια, στίς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Ἀργότερα ὅμως ἄρχισαν νά μετακινοῦνται πρός τή Δύση ἀναζητώντας νέες ἐκτάσεις γιά καλλιέργεια.

Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων ζεῖ στά βορειοανατολικά τῶν Η.Π.Α. Οἱ δυτικές πολιτεῖες εἶναι σχετικά ἀραιοκατοικημένες μέ ἐξαίρεση τίς ἀκτές τοῦ Εἰρηνικοῦ.

ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ - ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Στά ἀνατολικά ἐκτείνονται τά Ἀππαλάχια ὄρη. Δέν ἔχουν μεγάλο ὕψος καί εἶναι σκεπασμένα μέ πυκνά δάση. Στίς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὑπάρχουν εὔφορες πεδιάδες πυκνοκατοικημένες. Στά νοτιοανατολικά σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Φλόριντας, ὅπου τό κλίμα εἶναι θερμό καί ὁ χειμώνας σχεδόν ἄγνωστος.

Στό δυτικό τμῆμα τῶν Η.Π.Α. συναντᾶμε: α)Κατά μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ συνέχεια τῶν Βραχωδῶν, τήν Παράκτια

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

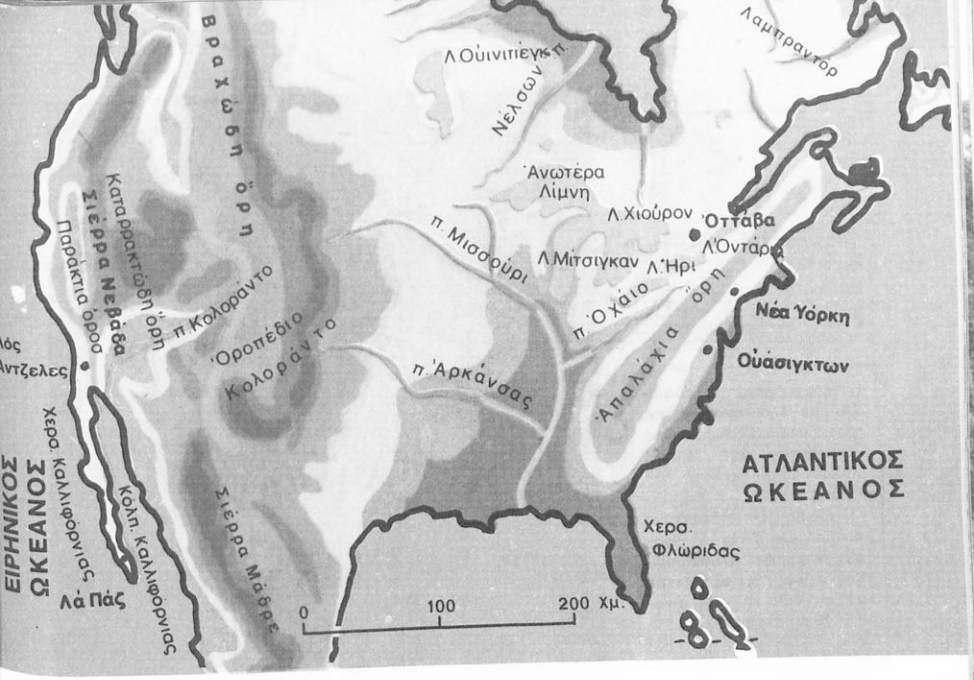

ὀροσειρά, τά Καταρρακτώδη ὄρη καί τή Σιέρρα Νεβάδα. Ἀνάμεσά τους εἶναι ἡ εὔφορη κοιλάδα τῆς Καλιφόρνιας, ὅπου ὑπάρχει πυκνή βλάστηση, γιατί πέφτουν πολλές βροχές.

β) Δυτικότερα, ψηλά ὀροπέδια πού διασχίζονται ἀπό βαθιές χαράδρες μέ ἀπότομα τοιχώματα, τά Κάνυον, ὅπως τό περίφημο Μεγάλο Κάνυον τοῦ ποταμοῦ Κολοράντο (Grand Canyon), πού φτάνει σέ βάθος τά 2.000 μ. Οἱ χαράδρες αὐτές ἔχουν σχηματιστεῖ ἀπό τή διάβρωση τῶν ποταμῶν πού περνοῦν ἀπό τά ὀροπέδια αὐτά.

Τό κλίμα εἶναι ξηρό καί μεγάλες ἐκτάσεις εἶναι ἔρημοι, κυρίως στή Νότια Καλιφόρνια, στήν Ἀριζόνα καί στό Νέο Μεξικό, ἐπειδή ἡ Παράκτια ὀροσειρά ἐμποδίζει τούς θαλάσσιους ἀνέμους νά φτάσουν ὡς ἐδῶ.

γ) Τέλος τά Βραχώδη ὄρη, πού φτάνουν ὡς τήν κεντρική πεδιάδα. Ἐδῶ ἔχουν τίς πηγές τους πολλοί ποταμοί ὅπως ὁ **Κολούμπια** καί ὁ **Κολοράντο**, οἱ ὁποῖοι στή διαδρομή τους σχηματίζουν μεγαλειώδεις καταρράκτες.

Ἀνάμεσα στά Βραχώδη ὄρη καί στά Ἀπαλλάχια ὄρη ὑπάρχει μία ἀπέραντη πεδινή ἔκταση, πού φτάνει νότια ὡς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

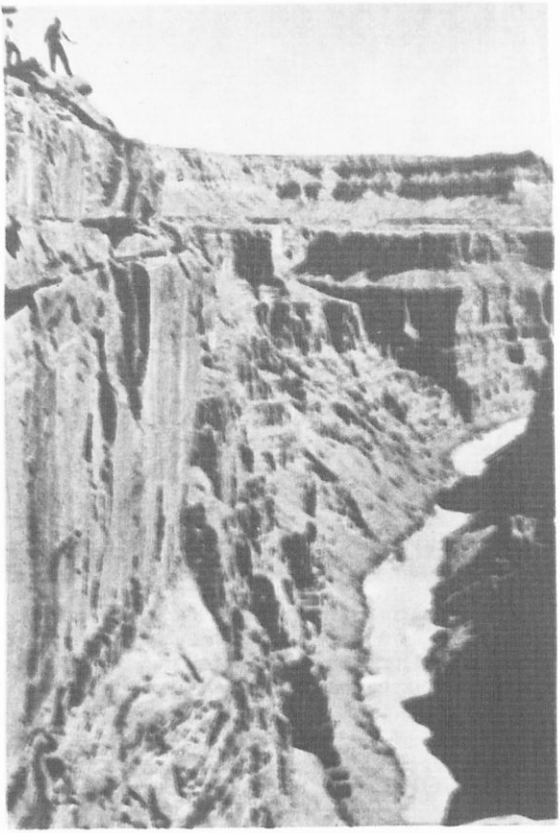

Μιά ἄποψη τοῦ Grand Canyon *τοῦ Κολοράντο.*

Τό Grand Canyon παρουσιάζει μεγάλο ἐνδιαφέρον, γιατί ἀποκαλύπτει σειρά στρωμάτων ἀπό τά πιό παλιά μέχρι καί τά πιό πρόσφατα.
Ἡ ἡλικία τῶν στρωμάτων αὐτῶν μᾶς δίνει μέ προσέγγιση τήν ἡλικία τῆς γῆς. Σήμερα εἶναι γνωστό ὅτι ἡ ἡλικία τῆς γῆς εἶναι 4,5 δισεκατομμύρια χρόνια.

τόν Κόλπο τοῦ Μεξικοῦ καί πρός βορά συνεχίζεται στόν Καναδά. Ὁ ποταμός Ρίο Γκράντε ἀποτελεῖ στά νότια ἕνα φυσικό σύνορο τῶν Η.Π.Α. μέ τό Μεξικό.

ΠΟΤΑΜΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΜΙΣΣΙΣΣΙΠΠΗ

Ὁ Μισσισσιππής καί οἱ παραπόταμοί του διαρρέουν τήν κεντρική πεδιάδα. Πηγάζει ἀπό τά Βραχώδη ὄρη καί χύνεται στόν Κόλπο τοῦ Μεξικοῦ. Εἶναι ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους καί μακρύτερους ποταμούς τοῦ κόσμου. Εἶναι πλωτός σχεδόν μέχρι τίς πηγές του καί στίς ἐκβολές σχηματίζει ἕνα πολύ εὔφορο Δέλτα. Σπουδαιότεροι παραπόταμοι πού δέχεται εἶναι ὁ Μισσούρη, ὁ Ἀρκάνσας καί ὁ Ὀχάϊο μαζί μέ τόν παραπόταμό του Τέννεση.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ – ΠΟΛΕΙΣ

ΒΟΡΕΙΟ–ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α.

Εἶναι τό πιό πυκνοκατοικημένο τμῆμα τῆς χώρας, ὅπου βρίσκονται καί οἱ μεγαλύτερες πόλεις. Στά δυτικά, στήν κεντρική πεδιάδα, καλλιεργεῖται κυρίως καλαμπόκι καί εἶναι ἀνεπτυγμένη ἡ χοιροτροφία, ἐνῶ στήν περιοχή τῶν Μεγάλων Λιμνῶν βρίσκονται οἱ μεγαλύτερες βιομηχανικές πόλεις καί ἰδίως στίς λίμνες Μίτσιγκαν καί Ἤρι. Ἀκόμη ἐδῶ ἐκτρέφονται ἀγελάδες γιά παραγωγή γάλακτος.

ΠΟΛΕΙΣ ΣΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΠΑΡΑΛΙΑ

Ἀπό τή Βοστώνη ὡς τήν Οὐάσιγκτον ἐκτείνονται μερικές ἀπό τίς μεγαλύτερες πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.
Εἶναι ἡ Νέα Ὑόρκη (12.300.000 κάτ.), ἡ Βοστώνη (3.000.000) σημαντικό λιμάνι, ἡ Φιλαδέλφεια (5.000.000 κάτ.), ἡ Βαλτιμόρη (1.200.000 κάτ.) καί ἡ Οὐάσιγκτον (2.800.000), πού εἶναι ἡ πρωτεύουσα καί βρίσκεται στήν πολιτεία τῆς Κολούμπια. Τά προάστια τῶν πόλεων αὐτῶν ἔχουν ἑνωθεῖ

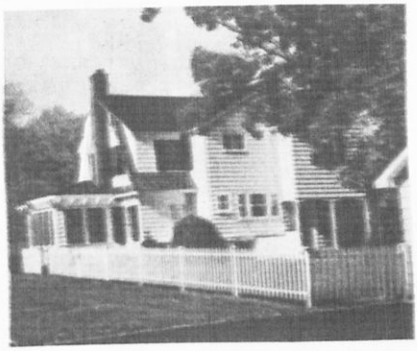

Ἕνα χαρακτηριστικό Ἀμερικάνικο σπίτι ἀπό αὐτά πού συναντᾶ κανείς κατά χιλιάδες στά προάστεια τῶν μεγαλουπόλεων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

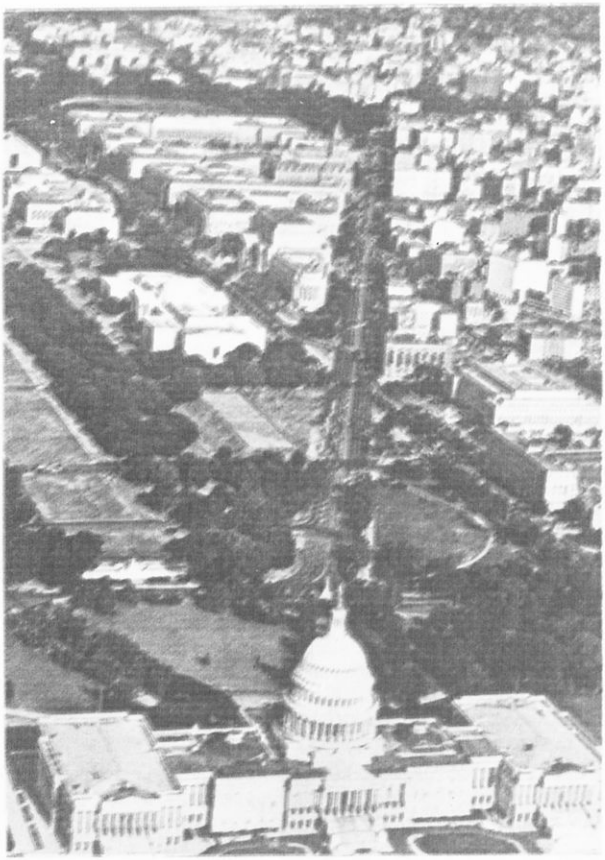

Μιά ἄποψη τῆς Οὐάσιγκτον μέ τό Καπιτώλιο.

μεταξύ τους καί ὑπάρχει σήμερα μία τεράστια κατοικημένη ἔκταση 600 χμ. ἀπό Βορά πρός Νότο καί 100 χμ. ἀπό τή Δύση πρός τήν Ἀνατολή, ὅπου ζοῦν συνολικά περίπου 40 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ἡ μεγαλύτερη πόλη τῆς Ἀμερικῆς, τό οἰκονομικό, ἐμπορικό καί πνευματικό κέντρο τῶν Η.Π.Α. βρίσκεται στίς ἐκβολές τοῦ ποταμοῦ Χάντσον (Hudson).

Στά μέσα τοῦ 19ου αἰώνα ἦταν μία μικρή πόλη. Ὅταν ὅμως ἀναπτύχθηκε ἡ θαλάσσια συγκοινωνία μέ τήν Εὐρώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πη, τό ἀσφαλισμένο λιμάνι της καί ἡ εὔκολο ἐπικοινωνία μέ τό ἐσωτερικό τήν ἔκαναν σύντομα τή δεύτερη πόλη τοῦ κόσμου. Ἀποτελεῖται ἀπό πολλές συνοικίες, ὅπως εἶναι τό Μανχάταν, στό κέντρο τῆς πόλης στό ὁμώνυμο ἐπίμηκες νησί μέ τούς οὐρανοξύστες, τό Μπρούκλιν, πού συγκεντρώνει τόν περισσότερο πληθυσμό, τό Μπρόνξ, τό Κουήνς, καθώς καί τό Χάρλεμ, πού εἶναι ἡ συνοικία τῶν Νέγρων.

Μιά ἄποψη τῆς Ν. Ὑόρκης μέ τόν Καθεδρικό Ναό της.

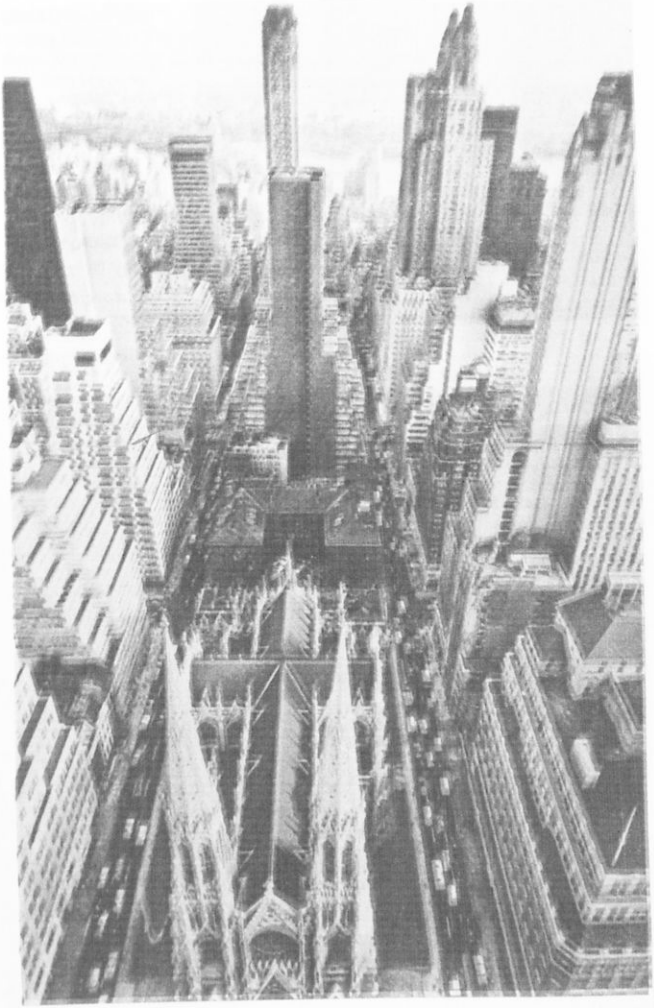

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

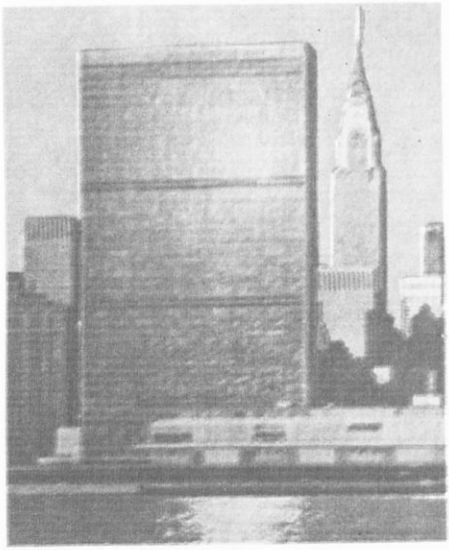

Στό κτίριο αὐτό πού εἶναι στή Ν. Ὑόρκη, βρίσκεται ἡ ἕδρα τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.), πού συγκεντρώνει τούς ἀντιπρόσωπους σχεδόν ὅλων τῶν Χωρῶν τοῦ Κόσμου.

Ἕνα μέρος ἀπό τό λιμάνι τῆς Ν. Ὑόρκης.

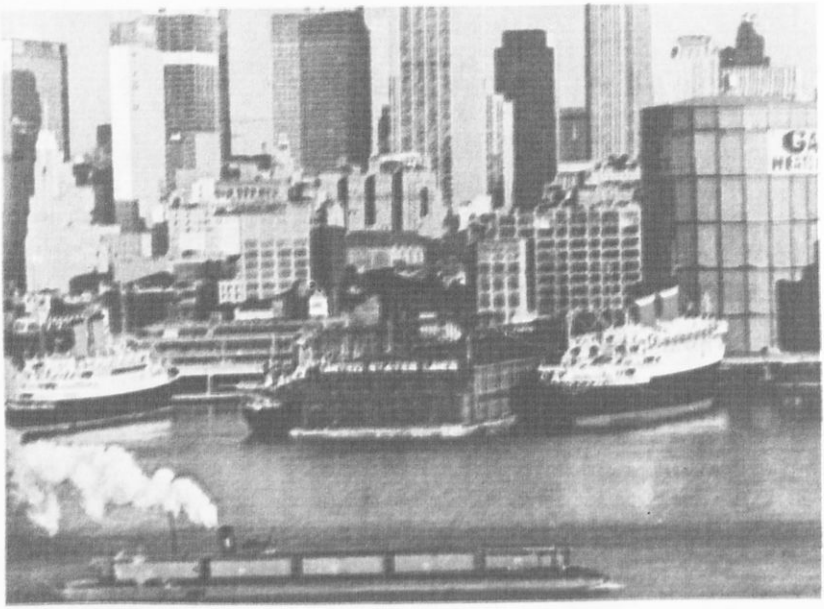

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΛΙΜΝΩΝ

Ἡ μεγάλη βιομηχανική ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς ὀφείλεται στά πλούσια κοιτάσματα γαιάνθρακα πού ὑπάρχουν στά Ἀππαλάχια ὄρη καί στή δυνατότητα μεταφορᾶς, μέ πλωτά μέσα στίς ὄχθες τῶν λιμνῶν, τοῦ σιδηρομεταλλεύματος ἀπό τόν Καναδά καί τίς ἄλλες χῶρες.

Ἐδῶ ζοῦν συνολικά 25.000.000 ἄνθρωποι καί παράγονται τά 3/4 τοῦ χάλυβα τῶν Η.Π.Α.

Τό Πίτσμπουργκ (2.400.000 κατ.) εἶναι μεγάλο κέντρο χαλυβουργίας. Τό Σικάγο (7.000.000 κάτ.) εἶναι ἡ δεύτερη σέ πληθυσμό πόλη καί μεγάλο λιμάνι στή λίμνη Μίτσιγκαν. Τό Κλήβελαντ (2.000.000 κάτ.) εἶναι ἐπίσης μεταλλουργικό κέντρο στή λίμνη Ἤρι. Τό Ντητρόϊτ (4.000.000 κάτ.) ἔχει τίς μεγαλύτερες βιομηχανίες αὐτοκινήτων. Ὁ Χένρυ Φόρντ δημιούργησε ἐκεῖ τό 1902 τό πρῶτο του ἐργοστάσιο αὐτοκινήτων καί γρήγορα τόν μιμήθηκαν πολλοί ἄλλοι. Σήμερα τά περισσότερα ἀπό τά 8.000.000 αὐτοκίνητα, πού παράγονται τό χρόνο, στίς Η.Π.Α., προέρχονται ἀπό τό Ντητρόϊτ.

Ἕνα ἀπό τά ἐργοστάσια Φόρντ στό Ντητρόϊτ.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Κατά μῆκος τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἶναι συγκεντρωμένες μερικές ἀπό τίς μεγαλύτερες πόλεις τῶν Η.Π.Α. Ἡ Νέα Ὑόρκη εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλη τῆς Ἀμερικῆς καί ἡ δεύτερη στόν κόσμο μετά τό Τόκυο.

- Στά Ἀππαλάχια ὄρη ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα γαιάνθρακα, πού συντέλεσαν στήν ἀνάπτυξη τῆς μεταλλουργίας καί χαλυβουργίας στήν περιοχή τῶν Μεγάλων Λιμνῶν.

- Τό Σικάγο εἶναι ἡ δεύτερη πόλη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐνῶ τό Ντητρόϊτ εἶναι ἡ πόλη τῶν αὐτοκινήτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α.

Ἀνατολικά ἀπό τά Βραχώδη ὄρη καί ὡς τήν πεδιάδα πού διασχίζει ὁ Μισσισσιππής ὑπάρχουν ἐκτεταμένα βοσκοτόπια καί μεγάλη καλλιέργεια σιταριοῦ. Στά ψηλά ὀροπέδια καί κυρίως στά νότια, ὅπου ἡ ξηρασία εἶναι μεγάλη, ὑπάρχει χαμηλή βλάστηση, ὅπου τρέφονται κοπάδια ἀπό πρόβατα καί βόδια. Βορειότερα πέφτουν περισσότερες βροχές καί ὑπάρχουν καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις πού παράγουν σιτάρι. Στίς εὔφορες κοιλάδες καί στά Κάνυον καλλιεργοῦνται ὀπωροφόρα δέντρα καί βαμβάκι.

Τό σημαντικότερο ὅμως εἶναι ὅτι σ' αὐτές τίς περιοχές ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ, χαλκοῦ, μολύβδου καί οὐρανίου.

Πρός τίς ἀκτές τοῦ Εἰρηνικοῦ ὑπάρχουν ἄφθονες βροχές καί πλούσια βλάστηση καί τά νερά τῶν ποταμῶν χρησιμοποιοῦνται γιά παραγωγή ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας. Στήν πόλη Σηάτλ βρίσκονται μεγάλα ἐργοστάσια κατασκευῆς ἀεροπλάνων (Μπόϊνγκ).

Στήν κοιλάδα τῆς Καλιφόρνιας τό ζεστό καί ὑγρό κλίμα εὐνοεῖ μία πλούσια γεωργική παραγωγή. Καλλιεργοῦνται βαμβάκι, λαχανικά, ὀπωροφόρα δέντρα καί ἀμπέλια.

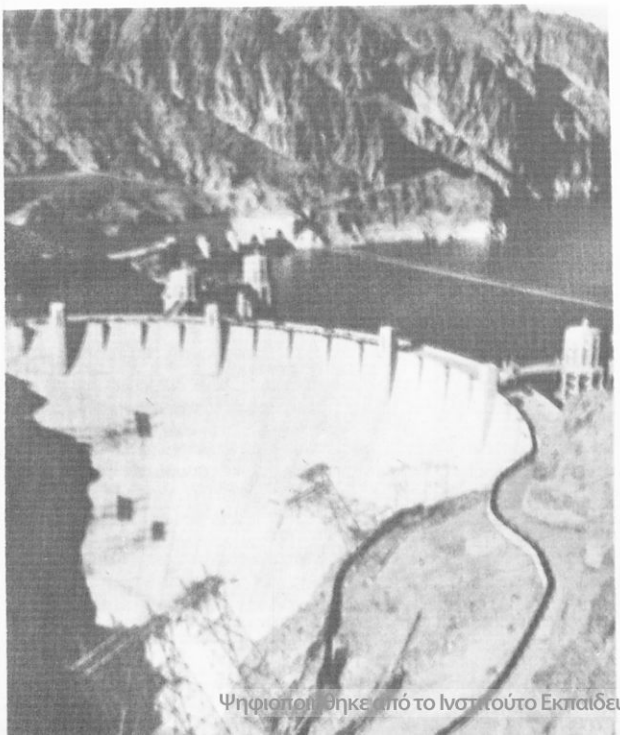

Τό φράγμα Χοῦβερ στόν ποταμό Κολοράντο, εἶναι ἀπό τά μεγαλύτερα φράγματα παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας τῆς Ἀμερικῆς καί χτίστηκε τό 1936.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

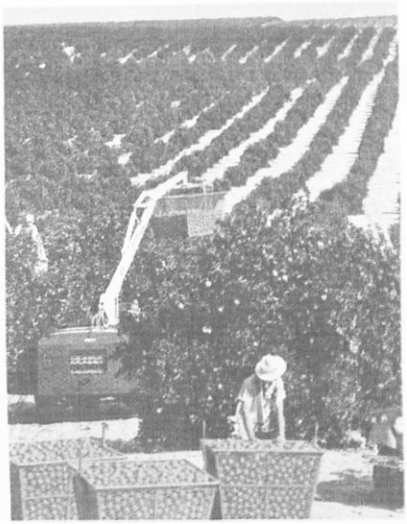

Πορτοκαλεώνας στήν Καλιφόρνια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

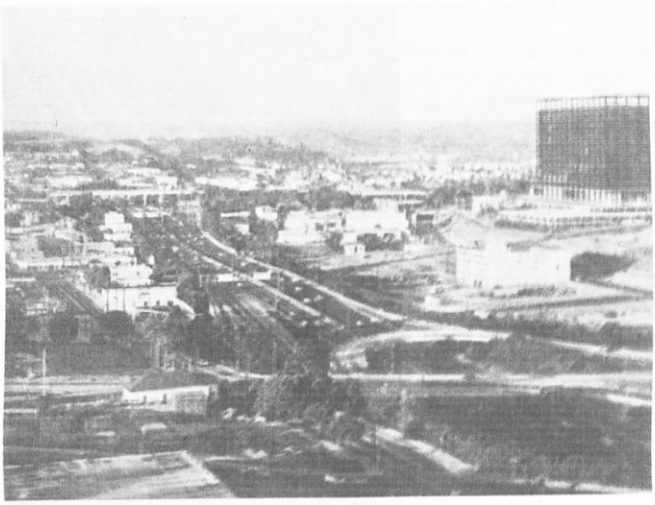

Μιά ἄποψη τοῦ Λός Ἄντζελες.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑΣ. ΤΟ ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

Ἡ Πολιτεία τῆς Καλιφόρνιας ἀναπτύχθηκε πολύ γρήγορα, χάρη στά πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ. Ὑπάρχουν πολλές βιομηχανίες καί τό Σάν Φραντσίσκο (3.000.000 κάτ.) ἦταν ἄλλοτε ἡ μεγαλύτερη πόλη. Σήμερα ὅμως ξεπεράστηκε ἀπό τό Λός Ἄντζελες. Τό Λός Ἄντζελες (7.000.000 κάτ.) εἶναι ἡ τρίτη σέ πληθυσμό πόλη τῶν Η.Π.Α., πού ὀφείλει τήν ἀνάπτυξή της στίς πλούσιες πετρελαιοπηγές. Ἔχει βιομηχανίες ἀεροπλάνων, ὅπλων, χημικῶν προϊόντων καί ἠλεκτρονικῶν. Ἕνα ἀπό τά προάστιά του, τό Χόλλυγουντ, εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἀμερικάνικου κινηματογράφου.

Σχηματική τομή τῆς Καλιφόρνιας, ἀπό τό Σάν Φραντσίσκο, δυτικά, μέχρι τίς κορυφές τῆς Σιέρρα Νεβάδα, στά Ἀνατολικά.

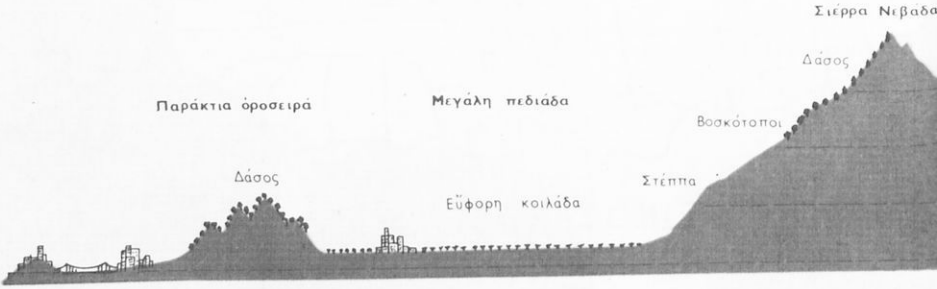

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

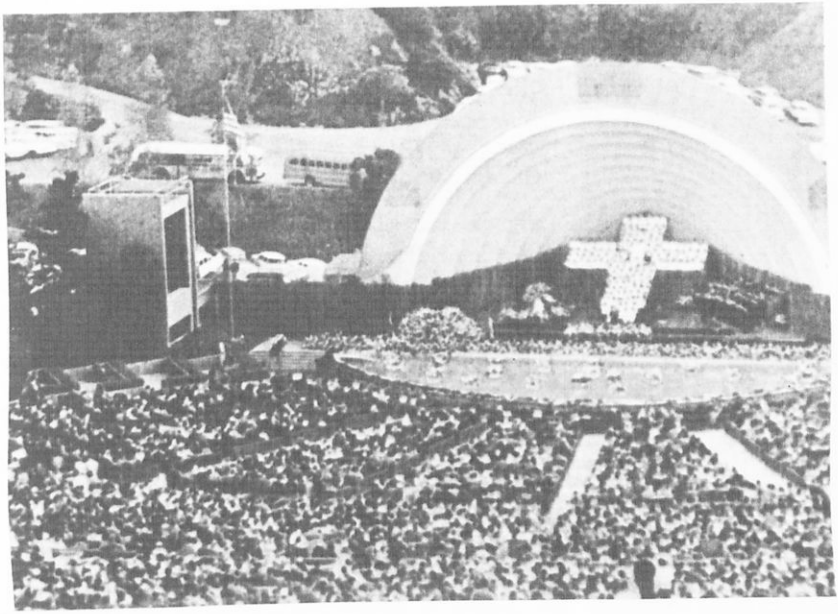

Τό «Χόλυγουντ Μπόουλ» εἶναι ἕνα ἀπό τά γνωστότερα ὑπαίθρια θέατρα συναυλιῶν στόν κόσμο.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

● Στά δυτικά καλλιεργεῖται σιτάρι, ὑπάρχει κτηνοτροφία καί τά ὀροπέδια εἶναι πλούσια σέ ὀρυκτά.

● Στά παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ καί κυρίως στήν κοιλάδα τῆς Καλλιφόρνιας καλλιεργοῦνται ὀπωροφόρα δέντρα καί βαμβάκι.
Τό Λός Ἄντζελες ἔγινε ἡ τρίτη πόλη τῶν Η.Π.Α. χάρη στό πετρέλαιο.

● Ἡ Φλόριντα ἔχει μεγάλες φυτεῖες καί ὡραῖες παραλίες, πού συγκεντρώνουν πολλούς ἐπισκέπτες. Τό Τέξας ὀφείλει τήν ἀνάπτυξή του στή μεγάλη παραγωγή πετρελαίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

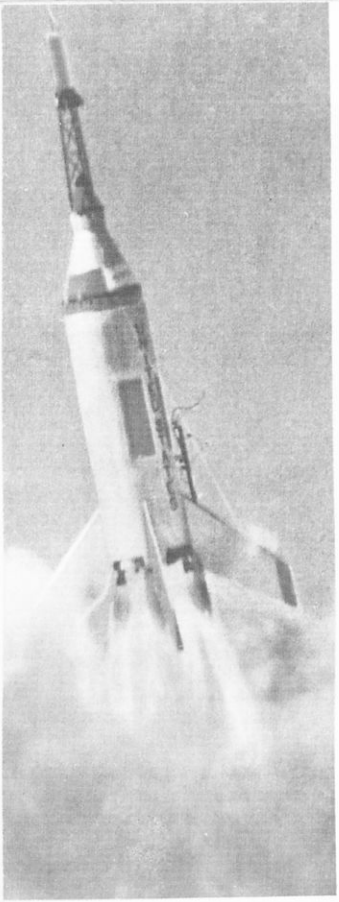

Ἡ ἐκτόξευση ἑνός πυραύλου ἀπό τή βάση τοῦ ἀκρωτηρίου Κέννεντυ.

ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α.

Στά νότια τῶν Η.Π.Α. τό θερμό καί ὑγρό κλίμα εὐνοεῖ τήν καλλιέργεια φυτῶν πού εὐδοκιμοῦν σέ τροπικές καί ἡμιτροπικές χῶρες. Στό δέλτα τοῦ Μισσισσιπῆ, ὅπου βρίσκεται καί ἡ πόλη τῆς Νέας Ὀρλεάνης, καλλιεργεῖται ρύζι καί ζαχαροκάλαμο.

Ἡ κυριότερη ὅμως καλλιέργεια τοῦ νότου εἶναι τό βαμβάκι, πού καλλιεργεῖται σήμερα κυρίως στά δυτικά τοῦ Μισσισσιππῆ.

Στίς πλαγιές τῶν Βραχωδῶν βουνῶν, παράγεται σιτάρι καί εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ κτηνοτροφία, ἐνῶ στά Ἀππαλάχια ὄρη καλλιεργεῖται καπνός.

Ἡ χερσόνησος τῆς Φλόριντας εἶναι μία ἀπό τίς πλουσιότερες περιοχές τοῦ κόσμου, ὅπου ὑπάρχουν μεγάλες φυτεῖες μέ ὀπωροφόρα δέντρα. Φημίζεται ἀκόμη γιά τίς ὡραῖες παραλίες της.

Τέλος ἡ Φλόριντα εἶναι γνωστή καί γιά τή βάση στό Ἀκρωτήριο Κέννεντυ, ἀπό ὅπου ἐκτοξεύονται οἱ πύραυλοι καί οἱ δορυφόροι στό διάστημα.

ΤΕΞΑΣ

Ἄλλοτε τό Τέξας ἦταν γνωστό ἀπό τά μεγάλα ἀγροκτήματα (ράντς) καί τά ἀμέτρητα κοπάδια ζώων, πού τά φύλαγαν οἱ περίφημοι «κάου - μπόϋς». Ἀργότερα ἄρχισαν νά καλλιεργοῦν σιτάρι καί βαμβάκι. Ἀλλά ἡ κυριότερη πηγή πλούτου εἶναι τό πετρέλαιο. Τό Τέξας μαζί μέ τή γειτονική πολιτεία τῆς Λουϊζιάνας παράγει περισσότερο ἀπό τό μισό πετρέλαιο τῶν Η.Π.Α. καί τό 80% τῶν φυσικῶν ἀερίων. Ἔτσι τό Τέξας ἔγινε ἡ χώρα τῶν ἑκατομμυριούχων. Γρήγορα ἀναπτύχθηκαν μεγάλες βιομηχανίες, κυρίως διυλιστήρια, χημικές βιομηχανίες, ἐργοστάσια ἀεροπλάνων καί ὅπλων. Τό Χιοῦστον καί τό Ντάλλας εἶναι οἱ μεγαλύτερες πόλεις.

Παραδοσιακές μορφές γιά τό Τέξας οἱ «Κάου-Μπόϋς» ἐξακολουθοῦν καί σήμερα νά βόσκουν τά μεγάλα κοπάδια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

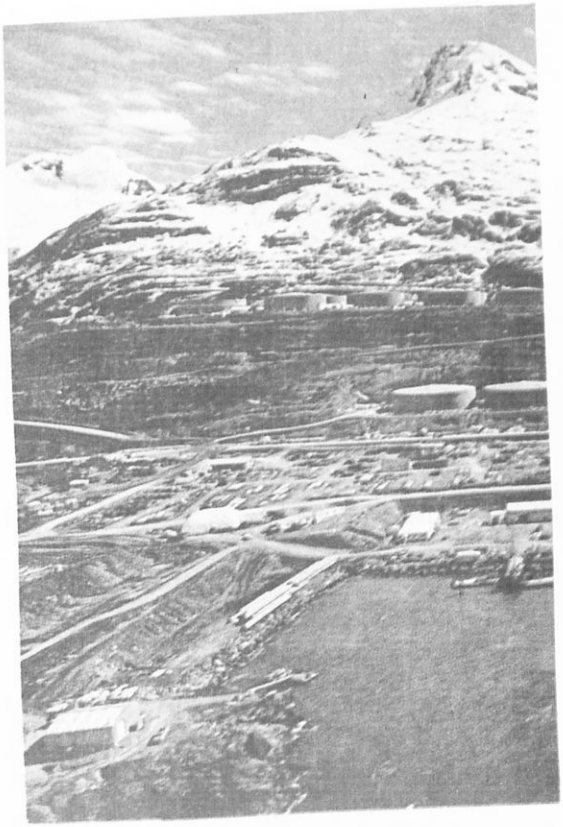

Διυλιστήρια πετρελαίου στήν Ἀλάσκα

ΑΛΑΣΚΑ

Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας βρίσκεται στό βορειότερο ἄκρο τῆς Ἀμερικῆς καί χωρίζεται ἀπό τήν Ἀσία μέ τό Βερίγγειο πορθμό. Ἀνῆκε κάποτε στή Ρωσία, ἀπό τήν ὁποία τήν ἀγόρασαν οἱ Ἀμερικανοί τό 1867.

Ἀπό τό 1958 εἶναι ἡ 49η πολιτεία τῶν Η.Π.Α. Παρ' ὅλο ὅτι ἔχει τεράστια ἔκταση (1.518.000 τετρ. χμ.) οἱ κάτοικοι δέν ξεπερνοῦν τίς 900.000,λόγω τοῦ πολικοῦ ψύχους πού ἐπικρατεῖ. Ἔχει ὅμως μεγάλη οἰκονομική σημασία γιατί διαθέτει μεγάλα ἀποθέματα χρυσοῦ, χαλκοῦ, κασσίτερου, μολύβδου κτλ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σέ ποιές ἐποχές ἔγιναν τά μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα πρός τίς Η.Π.Α. καί πῶς γίνεται σήμερα ἡ μετανάστευση;
2. Τί εἶναι τό Κάνυον καί ποῦ βρίσκεται τό Grand Canyon;
3. Ποιό εἶναι τό πιό πυκνοκατοικημένο τμῆμα τῆς χώρας καί ποιές πόλεις βρίσκονται ἐκεῖ;
4. Παραπόταμοι τοῦ Μισισσιπῆ. Ποιά εἶναι ἡ σημασία τους γιά τή συγκοινωνία;
5. Ποιές εἶναι οἱ σπουδαιότερες καλλιέργειες τῶν Η.Π.Α.;
6. Ποῦ ὀφείλεται ἡ μεγάλη βιομηχανική ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν;
7. Ποιές πόλεις εἶναι κέντρα βαριᾶς βιομηχανίας;
8. Τί γνωρίζετε γιά τή βιομηχανία αὐτοκινήτων τῶν Η.Π.Α;
9. Ποιός εἶναι ὁ κυριότερος πλοῦτος τοῦ Τέξας;
10. Θέση τῆς Ἀλάσκας, καί ὀρυκτός πλοῦτος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

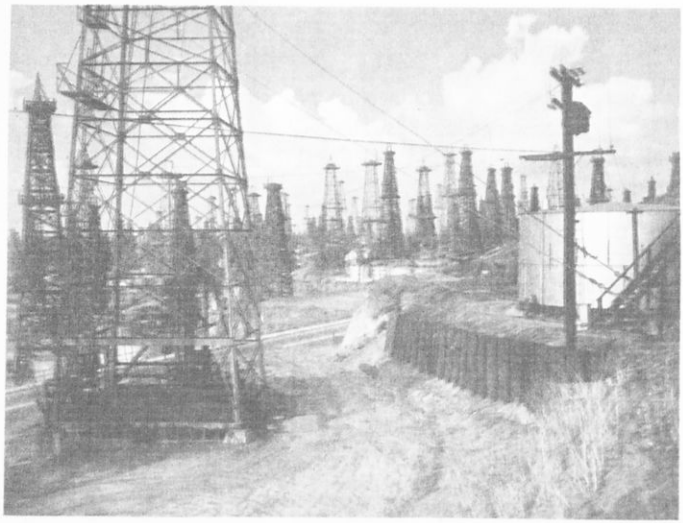

Πετρελαιοπηγές στό Τέξας.

Η.Π.Α. ΠΡΩΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τά 210 ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων τῶν Η.Π.Α. ἀποτελοῦν τό 6% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, ἀλλά ἡ ἐτήσια παραγωγή τῆς χώρας φτάνει τό 40% τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας. Ἡ Εὐρώπη (μαζί μέ τή Σοβιετική Ἕνωση) ἔχει τό 25% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς,ἀλλά ἡ ἐτήσια παραγωγή ἀποτελεῖ τό 35% τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας.

Ἄν καί ἡ παραγωγή τους εἶναι τόσο σημαντική, οἱ Ἀμερικάνοι εἰσάγουν καί ἀπό ἄλλες χῶρες προϊόντα, τά ὁποῖα ἀγοράζουν φθηνότερα, ὅπως χαλκό, πετρέλαιο, νικέλιο, μαλλί, ζάχαρη, καφέ κτλ. Αὐτά τά προϊόν-

Ἡ σχέση τῆς Βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῶν Η.Π.Α. μέ τήν παγκόσμια. Μέ μαῦρο χρῶμα αὐτά πού παράγουν μόνες τους οἱ Η.Π.Α. Μέ μπλέ χρῶμα αὐτά πού παράγουν ὅλες οἱ ἄλλες χῶρες μαζί.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

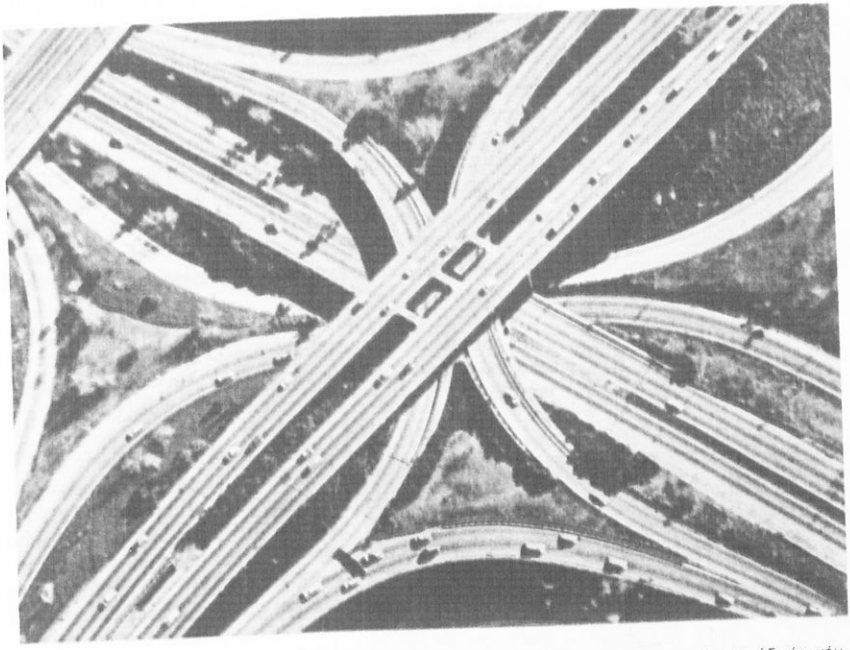

Ἕνας τεράστιος ὁδικός κόμβος μέ ἀνισόπεδους δρόμους.

τα,πού προέρχονται ἀπό ἄλλες χῶρες συχνά τά ἐκμεταλλεύονται ἀμερικανικοί ὀργανισμοί, πού εἶναι ἐγκατεστημένοι στίς ξένες αὐτές χῶρες. Οἱ Η.Π.Α. διεξάγουν τό 20% τοῦ παγκόσμιου ἐμπορίου.

Ἡ γεωργία γίνεται μέ ὅλα τά σύγχρονα μέσα καί ὑπάρχει ἄριστη ἀπόδοση. Ἀλλά ἡ οἰκονομία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν στηρίζεται στή βιομηχανία. Τά ἐργοστάσιά τους εἶναι κολοσσιαῖα καί ἡ δραστηριότητά τους ξαπλώνεται σ' ὅλο τόν κόσμο.

Οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες ἀγοράζουν:

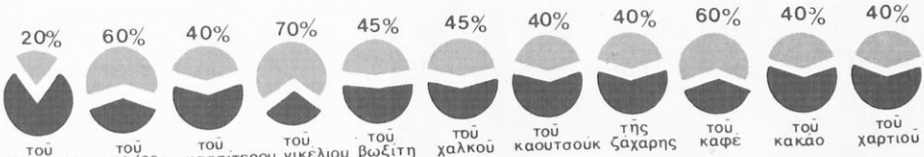

πού πουλιοῦνται κάθε χρόνο στόν κόσμο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΞΙΚΟ

ΜΕΞΙΚΟ
55έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μεξικό.

Ἡ ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τοῦ Μεξικοῦ κατέχει τό νότιο τμῆμα τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς καί ἑκτείνεται καί στήν Κεντρική Ἀμερική.

Ἡ χώρα εἶναι κυρίως ὀρεινή, ἐκτός ἀπό τά ἐπίπεδα ἀσβεστολιθικά ἐδάφη τῆς χερσονήσου Γιουκατάν. Οἱ δύο ὀροσειρές τῆς Σιέρρα Μάντρε, πού κατευθύνονται ἀπό τό Βορά πρός τό Νότο, ἀφήνουν στενές παραλιακές πεδιάδες στίς ἀκτές τοῦ Εἰρηνικοῦ καί τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ. Οἱ ψηλότερες κορυφές τῶν μεξικανικῶν βουνῶν εἶναι ἠφαίστεια.

Ἀνάμεσα στίς δύο ὀροσειρές στό κέντρο τῆς χώρας καί σέ ὕψος 1.500 ὡς 2.500 μέτρα βρίσκεται τό ὀροπέδιο τοῦ Μεξικοῦ μέ πολλές κοιλάδες καί λεκανοπέδια.

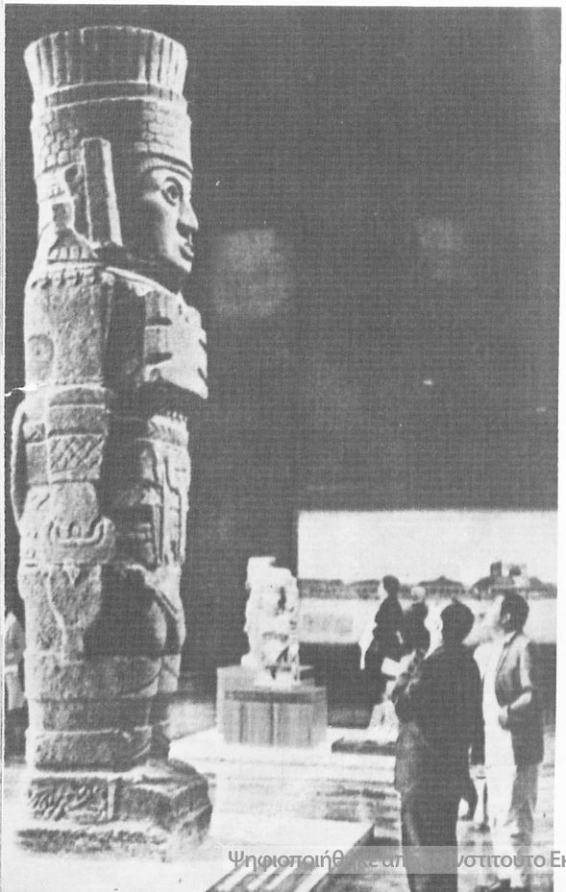

Αὐτό τό πέτρινο ἄγαλμα τρεῖς φορές πιό ψηλό ἀπό ἕναν ἄνθρωπο, ἦταν μιά ἀπό τίς κολόνες πού συγκρατοῦσαν τή στέγη ἑνός μεγάλου Ναοῦ τῶν Τολτέκων στήν πόλη Τούλα. Τήν αὐτοκρατορία τῶν Τολτέκων, πού ἀναπτύχθηκε ἐδῶ καί 1000 χρόνια στό Μεξικό, διαδέχθηκε ἡ αὐτοκρατορία τῶν Ἀζτέκων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τό Μεξικό διασχίζεται ἀπό τόν Τροπικό τοῦ Καρκίνου καί εἶναι χώρα θερμή, ἀλλά παρουσιάζει ποικιλία στό κλίμα. Στά βόρεια ὑπάρχει μεγάλη ξηρασία, ἐνῶ στίς παραλιακές πεδιάδες καί κυρίως στόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ τό κλίμα εἶναι τροπικό, θερμό καί ὑγρό.

Στό κεντρικό ὀροπέδιο τό κλίμα εἶναι ἤπιο μέ βλάστηση τῶν εὔκρατων ζωνῶν. Ἐκεῖ συγκεντρώνεται τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καί στά εὔφορα ἠφαιστειακά ἐδάφη οἱ Ἰνδιάνοι καλλιέργησαν πρῶτοι ὁρισμένα εἴδη πού κατόπιν διαδόθηκαν σ' ὅλο τόν κόσμο, ὅπως καλαμπόκι, ντομάτες, καπνό, φασόλια.

Ἀντιπροσωπευτικός τύπος Μεξικανοῦ Χωρικοῦ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Πρίν ἀπό τήν ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς, οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Μεξικοῦ εἶχαν ἀναπτύξει ἐκεῖ ἀξιόλογους πολιτισμούς καί κυρίως οἱ Τολτέκοι καί κατόπιν οἱ Ἀτζέκοι στό κεντρικό ὀροπέδιο καί οἱ Μάγιας στή χερσόνησο Γιουκατάν.

Οἱ πρῶτοι Ἱσπανοί ἀποβιβάστηκαν στό μεξικανικό ἔδαφος τό 1517. Κατέλαβαν τά ἐδάφη πού ἀνῆκαν στούς Ἰνδιάνους καί ἐπέβαλαν τήν Ἱσπανική κυριαρχία.

Ὕστερα ἀπό αἰῶνες καταπιέσεων, ὁ μεξικάνικος λαός ἐπαναστάτησε καί μετά ἀπό πολλούς ἀγῶνες ἀπόκτησε τήν ἀνεξαρτησία του στίς ἀρχές τοῦ αἰώνα μας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΠΟΛΕΙΣ

Μετά τήν ἀνεξαρτησία τοῦ Μεξικοῦ, ἄρχισαν νά σημειώνονται μεγάλες πρόοδοι στήν οἰκονομία τῆς χώρας. Μέ τά ἀρδευτικά ἔργα αὐξήθηκε σημαντικά ἡ γεωργική παραγωγή. Στά βόρεια καί δυτικά καλλιεργεῖται κυρίως βαμβάκι, ἐνῶ στίς πεδιάδες τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ ζαχαροκάλαμο, ρύζι καί καπνός.

Κυρίως ὅμως τό Μεξικό ἔχει πλούσιο ὑπέδαφος. Συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στίς πλουσιότερες σέ μεταλλεύματα χῶρες. Ἔρχεται πρῶτο στό ἀσήμι (δίνει τό 40% τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς), ἐπίσης ἔχει ἄνθρακα, χαλκό, πολύτιμους λίθους, χρυσό καί πλούσιες πετρελαιοπηγές. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Μεξικοῦ ἔχει ἐθνικοποιήσει τά πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου, πού ἄλλοτε ἐκμεταλλεύονταν οἱ ξένες ἑταιρεῖες. Τά τελευταῖα χρόνια ἔχει ἀναπτυχθεῖ καί ἡ βιομηχανία σιδήρου, χάλυβα καί χημικῶν προϊόντων. Παρ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μιά ἄποψη τοῦ κέντρου τῆς Πόλης τοῦ Μεξικοῦ.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ζεῖ στό κεντρικό ὀροπέδιο, ὅπου τό κλίμα εἶναι ἤπιο. Στά βόρεια τῆς χώρας ἡ ξηρασία εἶναι μεγάλη, ἐνῶ στά παράλια· τό κλίμα εἶναι ἀνθυγιεινό, θερμό καί ὑγρό.

- Ἔχει ἄφθονες πρῶτες ὕλες, κυρίως ἀσήμι καθώς καί πετρέλαιο καί ἄνθρακα, ἀλλά τό βιοτικό ἐπίπεδο τῶν κατοίκων εἶναι χαμηλό.

ὅλη τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη τῆς χώρας, τό βιοτικό ἐπίπεδο τῶν κατοίκων εἶναι πολύ χαμηλό. Αὐτό ὀφείλεται κυρίως στή μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ, πού φτάνει σήμερα τά 5 ἑκατομ. κατοίκους καί στήν πολιτική ἀστάθεια πού ὑπάρχει.

Τό Μεξικό εἶναι ὁμόσπονδο κράτος ἀποτελούμενο ἀπό 29 αὐτοδιοικούμενες πολιτεῖες μέ πρωτεύουσα τήν Πόλη τοῦ Μεξικοῦ (7 ἑκατ. κάτ.), πού βρίσκεται στό κεντρικό ὀροπέδιο σέ ὕψος 2.278 μ. Δεύτερη σέ πληθυσμό πόλη εἶναι ἡ Γκουανταλαχάρα. Ἄλλες πόλεις εἶναι : ἡ Πουέμπλα, τό Ἀκαποῦλκο καί ἡ Βέρα Κρούζ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Κεντρική Ἀμερική εἶναι ἕνας ἰσθμός, μία στενή λουρίδα ξηρᾶς, πού συνδέει τή βόρεια καί τή νότια Ἀμερική. Ἔχει μῆκος περίπου 1.800 μέτρα καί πλάτος πού ποικίλλει ἀπό 50 ἕως 500 χμ. Εἶναι στό μεγαλύτερο τμῆμα της ὀρεινή. Οἱ ὀροσειρές πού τή διασχίζουν ἔχουν κορυφές πάνω ἀπό 3.500 μ. καί καταλήγουν στήν πλευρά τοῦ Εἰρηνικοῦ σέ μιά συνεχή σειρά ἀπό σβησμένα καί ἐνεργά ἠφαίστεια. Ἀνάμεσα στά βουνά ὑπάρχουν περάσματα, πού ἐπιτρέπουν τήν ἐπικοινωνία ἀπό τή μιά ἀκτή στήν ἄλλη.

Τό κλίμα εἶναι τροπικό, ζεστό καί ὑγρό στίς παραλιακές πεδιάδες, εὔκρατο στά ὀροπέδια καί ψυχρό στίς κορυφές τῶν ὀροσειρῶν. Οἱ ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἔχουν εὔφορα ἐδάφη, ἀλλά ἀνθυγιεινό κλίμα καί εἶναι ἀραιοκατοικημένες. Ὁ πληθυσμός ζεῖ κυρίως στά ὀροπέδια καί στίς ἀκτές τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Οἱ χῶρες τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἦταν Ἰσπανικές ἀποικίες. Ἡ Ἰσπανική κατάκτηση ἄφησε παντοῦ τά ἴχνη της τήν καθολική θρησκεία, τή γλῶσσα, τά ἔθιμα, ἀλλά δέν ἐξαφάνισε τούς Ἰνδιάνους. Οἱ Ἰνδιάνοι ἀποτελοῦν στά περισσότερα κράτη τήν πλειοψηφία ἢ ἕνα σημαντικό τμῆ-

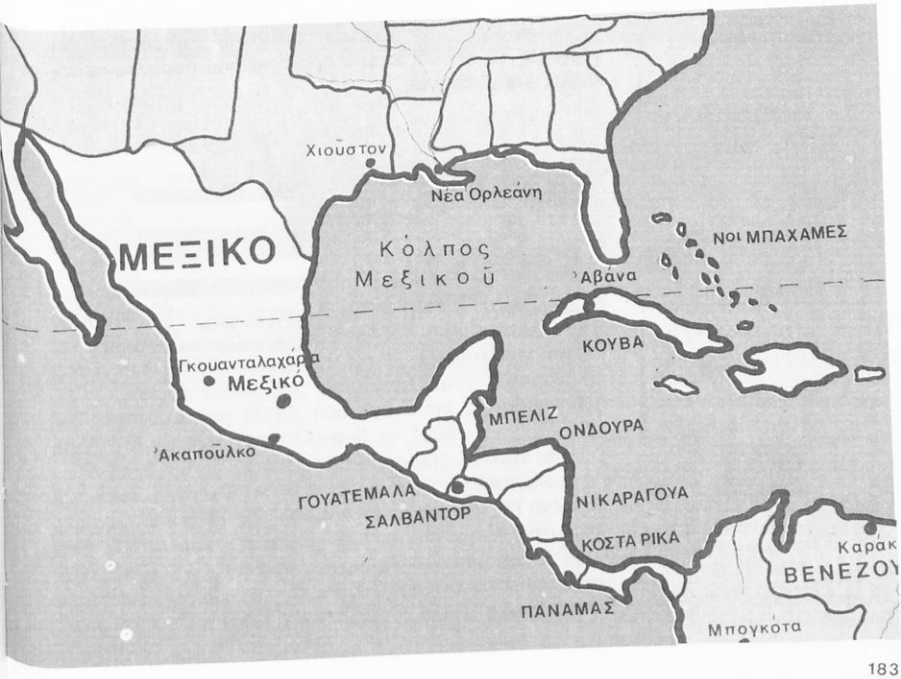

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ
5,7 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Γουατεμάλα

ΣΑΛΒΑΝΤΟΡ
4 έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτ. Σαν Σαλβαντόρ.

μα τοῦ πληθυσμοῦ. Στίς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ ζοῦν πολλοί Νέγροι καί σέ ὅλες τίς χῶρες ὑπάρχουν μιγάδες Ἰσπανῶν καί Ἰνδιάνων καθώς καί Ἰνδιάνων καί Νέγρων.

ΟΝΔΟΥΡΑ
2,9 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Τεγκουθιγκάλπα.

ΕΦΤΑ ΜΙΚΡΑ ΚΡΑΤΗ ΜΟΙΡΑΖΟΝΤΑΙ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΤΕΝΗ ΛΟΥΡΙΔΑ ΓΗΣ

Στήν Κεντρική Ἀμερική ὑπάρχουν 6 κράτη καί μία ἀγγλική ἀποικία, ἡ Μπελίζ (πρώην Βρετανική Ὀνδούρα), πού ἔχει 130.000 κάτ. καί πρωτεύουσα τήν Μπελίζ.

Ἡ οἰκονομία τῶν κρατῶν αὐτῶν στηρίζεται κυρίως στή γεωργία. Τά σπουδαιότερα προϊόντα πού παράγουν εἶναι καφές καί μπανάνες.

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ
2,4 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μανάγκουα.

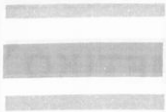

ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ
2 έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σάν Χοσέ.

ΠΑΝΑΜΑΣ
1,6 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Παναμάς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ.

ΔΙΩΡΥΓΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΜΑ

Ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ ἐπιτρέπει στά πλοῖα νά περάσουν ἀπό τόν Ἀτλαντικό Ὠκεανό (Καραϊβική θάλασσα) στόν Εἰρηνικό,χωρίς νά περιπλεύσουν ὅλη τή Νότια Ἀμερική.

Ἡ διώρυγα καθώς καί μία ζώνη ξηρᾶς πλάτους 16 χμ. ἀνήκουν στίς Η.Π.Α.,πού ἀγόρασαν τό τμῆμα αὐτό ἀπό τή Δημοκρατία τοῦ Παναμᾶ τό 1903.

Τά ἔργα γιά τή διάνοιξη τῆς διώρυγας ἄρχισαν τό1906 καί τελείωσαν τό 1914. Ἡ διώρυγα ἔχει συνολικό μῆκος 80 χμ. καί διασχίζει τήν ἠπειρωτική ὁροσειρά. Ἡ διώρυγα ἀποτελεῖται ἀπό μία σειρά ὑδατοφράκτες, πού σχηματίζουν δεξαμενές μέ διαφορετικό ὕψος στάθμης. Ἔτσι τά πλοῖα πού διασχίζουν τή διώρυγα ἀνεβαίνουν διαδοχικά σέ ὕψος 30 μ. καί στά ἄκρα κατεβαίνουν πάλι στή στάθμη τῶν Ὠκεανῶν.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τά κυριότερα προϊόντα τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἶναι καφές καί μπανάνες.
- Ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ, πού ἐξυπηρετεῖ τήν ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στόν Ἀτλαντικό καί τόν Εἰρηνικό Ὠκεανό, βρίσκεται κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τῶν Η.Π.Α.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΟΥΒΑ
9,3 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ἀβάνα.

ΤΖΑΜΑΙΚΑ
2 έκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτεύουσα Κίνγκστον.

ΠΟΡΤΟ - ΡΙΚΟ
3 έκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτεύουσα Σάν Χουάν.

ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
4,6 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Σάντο Ντομίγκο.

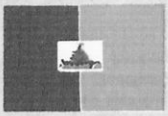

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΙΤΗΣ
5,3 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Πόρτ-ο-Πρένς.

ΑΝΤΙΛΛΕΣ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΜΕΣ

Τά νησιά Μπαχάμες καί Ἀντίλλες ἐκτείνονται στά ἀνατολικά τῆς Ἀμερικῆς, ἀπό τή χερσόνησο τῆς Φλόριντα ὥς τίς ἀκτές τῆς Βενεζουέλα. Σχηματίζουν ἕνα νησιωτικό τόξο μήκους 4.000 χμ. καί χωρίζουν τόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ καί τήν Καραϊβική θάλασσα, ἀπό τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό.

Βρίσκονται στήν ὑποτροπική ζώνη καί δέχονται τήν ἐπίδραση τῶν ἀληγῶν ἀνέμων πού πνέουν ἀπό τά ἀνατολικά. Τό κλίμα εἶναι θερμό καί κυρίως πολύ ὑγρό. Κατά τήν θερμή περίοδο ἰσχυροί ἄνεμοι, οἱ κυκλῶνες, προξενοῦν μεγάλες καταστροφές.

Οἱ κάτοικοι, πού φθάνουν τά 25 ἑκατομ., εἶναι λευκοί καί νέγροι, ἀπόγονοι τῶν μαύρων πού μεταφέρθηκαν παλιά ἀπό τήν Ἀφρική. Οἱ ἰθαγενεῖς Καράϊβες ἔχουν ἐξαφανιστεῖ τελείως.

Ἡ γεωργία εἶναι ἡ σπουδαιότερη πλουτοπαραγωγική πηγή. Ἡ καλλιέργεια τοῦ ζαχαροκάλαμου κατέχει τήν πρώτη θέση. Ἀκόμη καλλιεργοῦνται μπανάνες, καφεόδεντρα καί κακαόδεντρα.

Στό δυτικό τμῆμα τῶν Ἀντιλλῶν βρίσκονται οἱ Μεγάλες Ἀντίλλες, πού περιλαμβάνουν τά νησιά Κούβα, Τζαμάικα, τό Πόρτο-Ρίκο καί τό νησί τοῦ Ἁγίου Δομίνικου, πού διαιρεῖται σέ δύο κράτη: τήν Ἀϊτή καί τή Δομινικανή Δημοκρατία.

Στά ἀνατολικά, ἀνάμεσα στό Πόρτο-Ρίκο καί στίς ἀκτές τῆς Βενεζουέλας, βρίσκονται οἱ Μικρές Ἀντίλλες πού οἱ περισσότερες εἶναι ἠφαιστειογενεῖς.

Μιά ἄποψη τῆς Ἀβάνας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

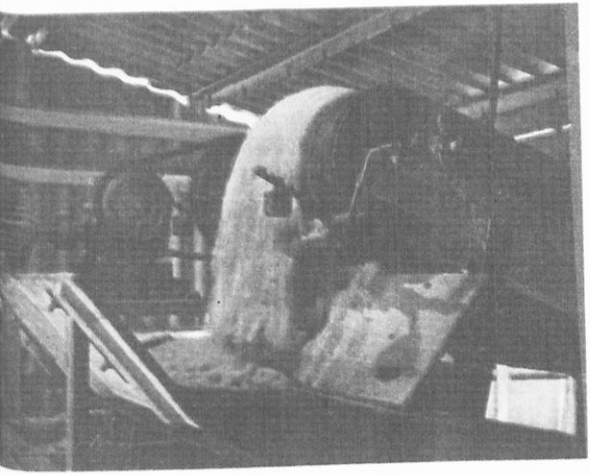

Ἡ κατεργασία τῆς ζάχαρης στήν Κούβα.

Ἡ κοπή τοῦ ζαχαροκάλαμου στήν Κούβα.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Μεγάλες Ἀντίλλες εἶναι τά νησιά Κούβα, Τζαμάικα, Πόρτο-Ρίκο καί Ἅγ. Δομίνικος. Οἱ Μικρές Ἀντίλλες βρίσκονται ἀνατολικότερα.
- Ἀπό τά 25 ἑκατομμύρια οἱ περισσότεροι εἶναι ἀπόγονοι τῶν μαύρων σκλάβων πού εἶχαν μεταφερθεῖ ἀπό τήν Ἀφρική. Σπουδαιότερη ἀσχολία τους εἶναι ἡ καλλιέργεια κυρίως τοῦ ζαχαροκάλαμου.
- Ἡ Κούβα ἔρχεται πρώτη στόν κόσμο στήν παραγωγή ζάχαρης ἀπό ζαχαροκάλαμο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά εἶναι τά γεωργικά προϊόντα πού ἔχουν πατρίδα τους τό Μεξικό;
2. Ποιοί ἀξιόλογοι πολιτισμοί ἀναπτύχθηκαν στό Μεξικό πρίν ἀπό τήν ἄφιξη τῶν Εὐρωπαίων;
3. Τί γνωρίζετε γιά τό ὑπέδαφος τῆς χώρας τοῦ Μεξικοῦ;
4. Ποιά εἶναι τά κράτη τῆς Κ. Ἀμερικῆς καί ποιές οἱ πρωτεύουσές τους;
5. Πότε ἀνοίχθηκε ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ καί ποῦ ἀνήκει;
6. Ποιό ὑπῆρξε τό βασικό πρόβλημα κατά τή διάνοιξη τῆς διώρυγας καί πῶς τό ἀντιμετώπισαν;
7. Ποιά νησιά ἀποτελοῦν τίς Μεγάλες Ἀντίλλες;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Μικρότερη σέ ἔκταση ἀπό τή Βόρεια Ἀμερική καί στό σύνολό της ἀραιοκατοικημένη ἡ Νότια Ἀμερική ἀνήκει σχεδόν ὁλόκληρη στό νότιο ἡμισφαίριο.

Τό ἔδαφός της χωρίζεται σέ τρεῖς φυσικές περιοχές:

α) Τά ἀνατολικά ὀροπέδια. Ἐδῶ ἀνήκουν τά ὑψίπεδα τῆς Γουϊάνας καί τό Βραζιλιανό ὀροπέδιο. Τά ὑψίπεδα τῆς Γουϊάνας ἐκτείνονται ἀνάμεσα στούς ποταμούς Ὀρενόκο καί Ἀμαζόνιο, ἐνῶ τό Βραζιλιανό ὀροπέδιο διαρρέεται ἀπό τούς παραπόταμους τοῦ ποταμοῦ Λά Πλάτα, τόν Παρανά καί τόν Οὐραγουάη.

Ἡ ὀροσειρά τῶν Ἄνδεων χαρακτηρίζει τή μορφολογία τοῦ δυτικοῦ τμήματος τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

β) Στό κέντρο οἱ ἀπέραντες πεδιάδες πού εἶναι ἀπό τίς πιό πλατιές καί ὁμοιόμορφες περιοχές τῆς Νότιας Ἀμερικῆς. Στά βόρεια καί δυτικά τοῦ Ὀρενόκου ἐκτείνονται οἱ «λάνος», βοσκοτόπια πού φημίζονται γιά τήν ἐντατική κτηνοτροφία. Ὁ Ὀρενόκο στίς ἐκβολές του σχηματίζει εὔφορο δέλτα. Ὁ Ἀμαζόνιος εἶναι ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους ποταμούς τοῦ κόσμου, ἀπό τά νερά τοῦ ὁποίου ἀρδεύεται ἕνα λεκανοπέδιο 5.180.000 τετρ. χμ.

Οἱ ποταμοί Παρανάς καί Οὐραγουάης διασχίζουν στό νότιό της τμῆμα τή μεγάλη πεδιάδα τῆς Νότιας Ἀμερικῆς. Μαζί μέ τόν Παραγουάη καταλήγουν στόν πλατύ ποταμό Λά Πλάτα.

Ἡ ἀργεντινή «Πάμπα», μία μονότονη καί ἄδεντρη πεδιάδα μέ πλούσια χλόη, προσφέρει κατάλληλες συνθῆκες γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας, ἐνῶ στό νοτιότερο τμῆμα τῆς ἀμερικανικῆς ἠπείρου ἐκτείνεται ἡ ψυχρή καί ἐρημική στέππα τῆς Παταγονίας. Στήν πιό νότια ἄκρη τῆς Νότιας Ἀμερικῆς βρίσκεται μία ὁμάδα νησιῶν, πού τό μεγαλύτερο εἶναι ἡ Γῆ τοῦ Πυρός μέ τό Ἀκρωτήριο Χόρν. Χωρίζεται ἀπό τήν Ἀμερική μέ τόν Πορθμό τοῦ Μαγγελάνου.

γ) Ἡ ὀροσειρά τῶν Ἄνδεων, πού ἐκτείνεται σ' ὁλόκληρο τό μῆκος τῶν δυτικῶν ἀκτῶν εἶναι προέκταση τῶν ὀροσειρῶν τῆς Κεντρικῆς καί Βόρειας Ἀμερικῆς. Οἱ Ἄνδεις ἔχουν τήν ψηλότερη κορυφή τῆς Ἀμερικῆς, τό ὄρος Ἀκονγκάουα (7.121 μ.) καί μία σειρά ἀπό ἐνεργά καί σβησμένα ἡφαίστεια, πού ὑψώνονται πάνω ἀπό 5.000 μ. Σέ ὑψόμετρο 3.000 μ. καί ἄνω ὑπάρχουν ἐκτεταμένα ὀροπέδια, ὅπου βρίσκονται καί μεγάλες λίμνες, ὅπως ἡ Τιτικάκα. Αὐτή τή λίμνη τή θεωροῦν κοιτίδα μιᾶς φυλῆς ἰθαγενῶν ἰνδιάνων, τῶν Ἴνκας, πού εἶχαν ἀρκετά ἀναπτυγμένο πολιτισμό.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

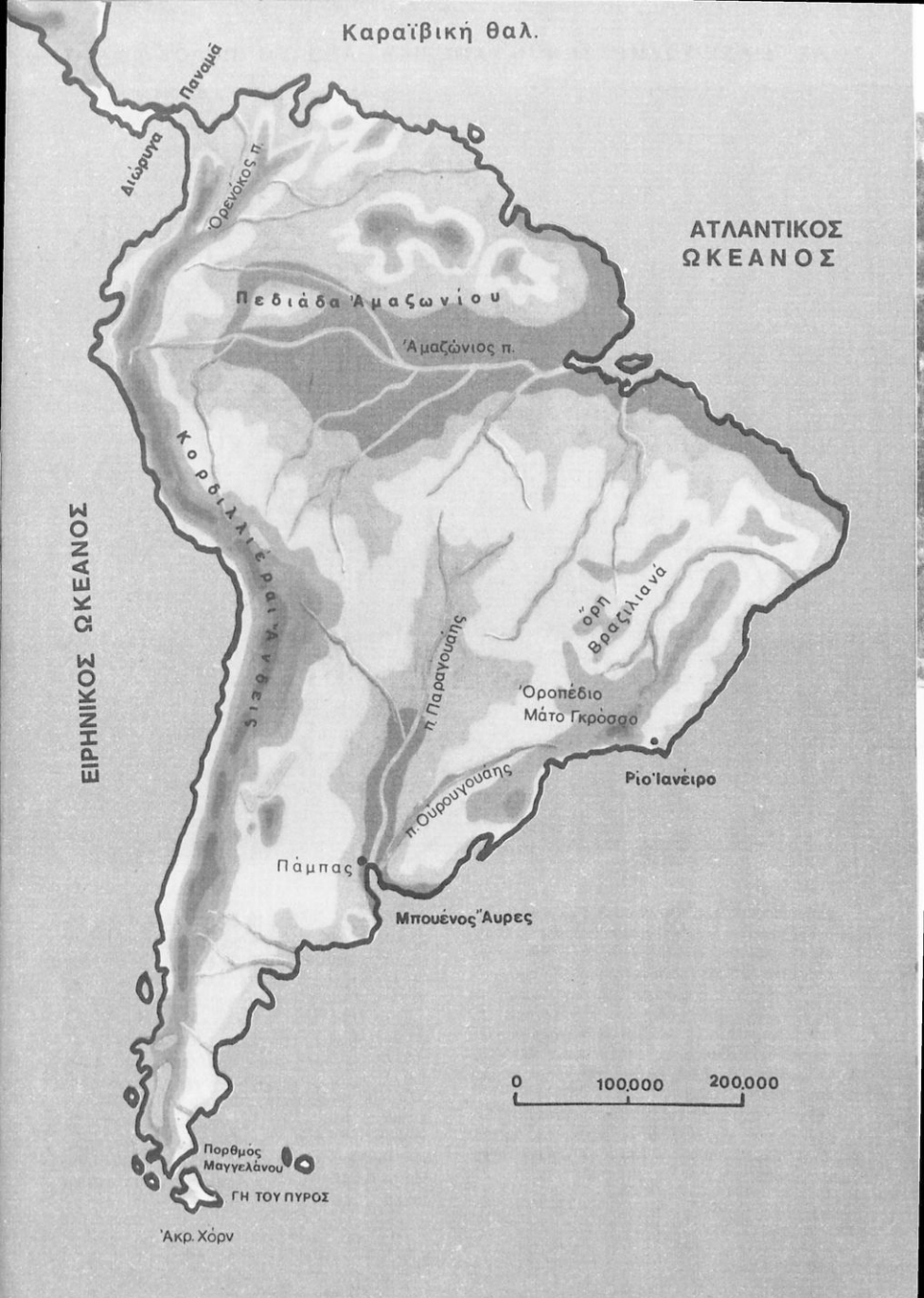

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

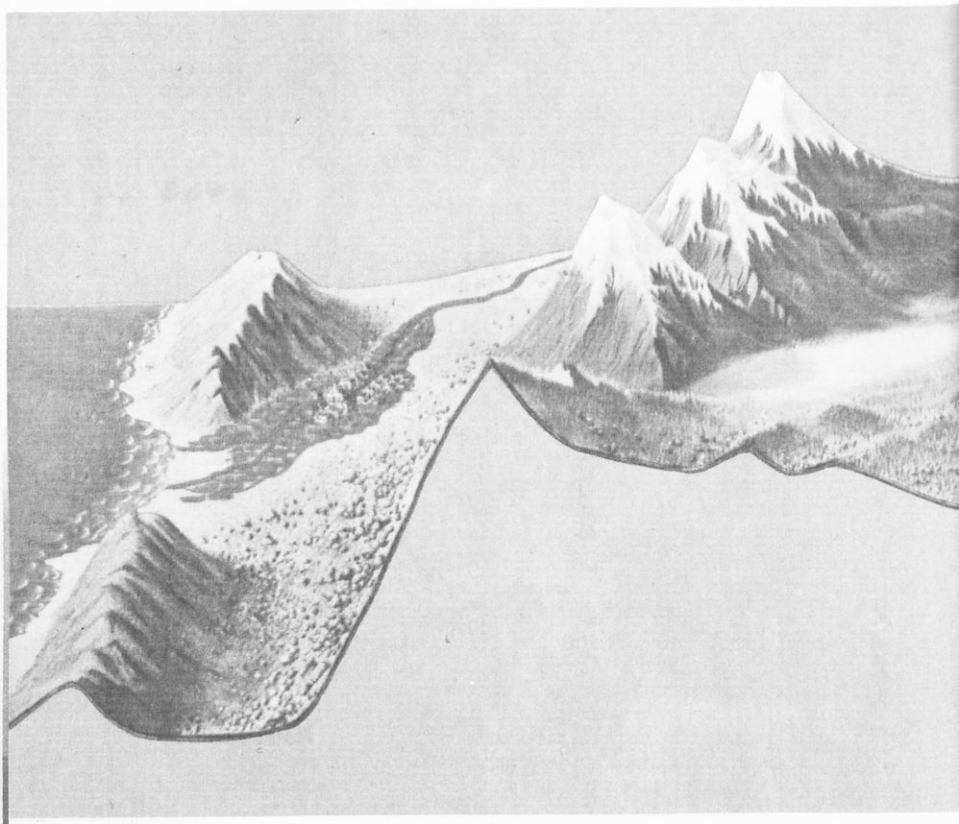

Στήν παράκτια περιοχή τό κλίμα εἶναι ἐρημικό. Οἱ μόνες κατοικημένες καί καλλιεργημένες ἐκτάσεις εἶναι οἱ κοιλάδες τῶν ποταμῶν που κατεβαίνουν ἀπό τά βουνά. Αὐτές οἱ κοιλάδες σχηματίζουν πραγματικές ὀάσεις ὅπου ἡ ἄρδευση εἶναι ὀργανωμένη ἀπό πολύ παληά. Πολύ πρίν ἀπό τόν ἐρχομό τῶν Ἱσπανῶν ἀποίκων, οἱ Ἰνδιάνοι εἶχαν ἀνοίξει κανάλια γιά νά ἐπεκτείνουν τίς ἀρδευόμενες ἐκτάσεις. Σήμερα, στίς κοιλάδες, καλλιεργοῦν κυρίως βαμβάκι καί ζαχαροκάλαμο.

Τά μικρά παράκτια βουνά πού βλέπουμε στό σχέδιο, δέν προχωροῦν σ' ὅλο τό μῆκος τῆς ἀκτῆς. Ἐμφανίζονται στά Ν. τοῦ Περοῦ καί ἐπεκτείνονται στή Χιλή.

Ἡ «Σιέρρα» δηλαδή τό βουνό, εἶναι ἀκόμα καί σήμερα ἡ πιό πυκνοκατοικημένη περιοχή τοῦ Περοῦ καί τῆς Βολιβίας. Στούς πρόποδες τῶν μεγάλων ἠφαιστείων πού εἶναι σκεπασμένα ἀπό χιόνι καί πάγους ἁπλώνονται ψηλά ὁροπέδια μέ κλῖμα ἀρκετά κρῦο καί ξηρό. Μεγάλες ἐκτάσεις καλύπτονται ἀπό μιά ἀσθενῆ ποώδη βλάστηση στέππας (τήν Puna), πού παρέχει βοσκή σέ κοπάδια Λάμας. Αὐτά τά ζῶα πού ἦταν τά μόνα πρίν ἔλθουν οἱ Εὐρωπαῖοι, παρέχουν γάλα, κρέας, δέρματα καί χρησιμεύουν καί γιά μεταφορές. Σήμερα ὑπάρχουν ἐδῶ κοπάδια προβάτων. Σ' αὐτές τίς περιοχές, μεγάλες ἐκτάσεις καλύπτονται ἀπό ἁλάτι. Αὐτό γίνεται λόγω τῆς ἐξάτμισης τῶν νερῶν πού ἔχουν διασχίσει ἁλατοῦχα ἐδάφη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

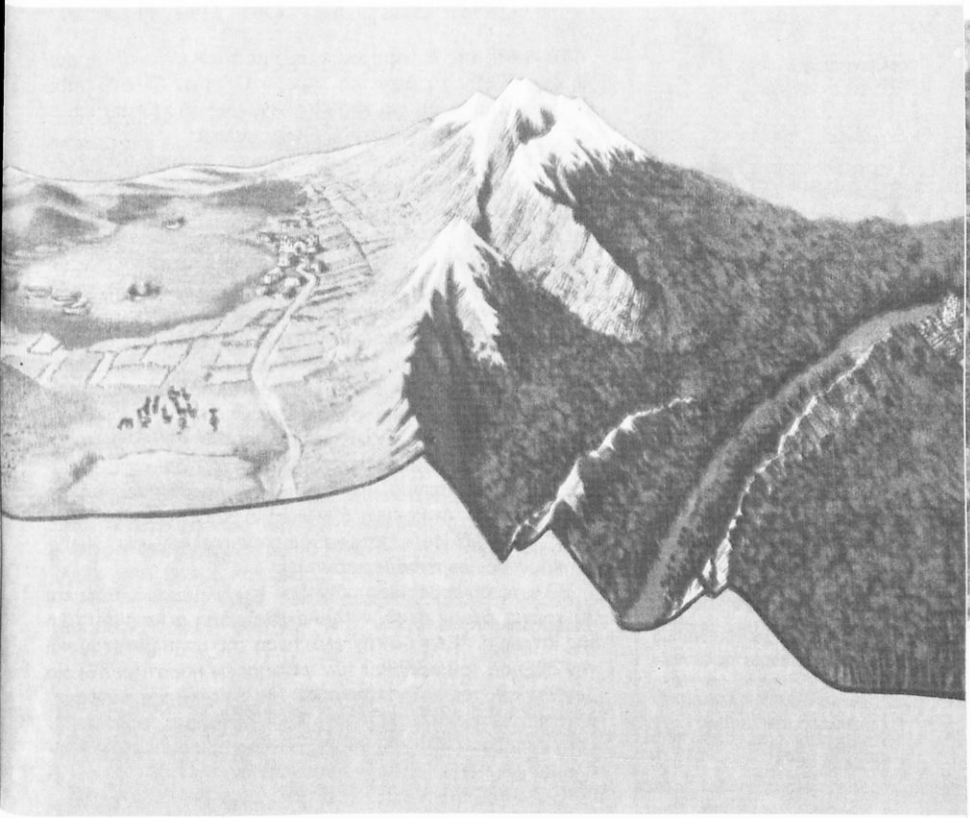

ὑπάρχουν πολλές μεγάλες λίμνες πάνω στά ψηλά ὀροπέδια τῶν Ἄνδεων. Οἱ ὄχθες τους εἶναι ἀπότομες ἤ εἶναι χαμηλές, ἑλώδεις καί σκεπασμένες ἀπό καλάμια. Οἱ περιοχές γύρω ἀπό τίς λίμνες, εἶναι συχνά πολύ πυκνοκατοικημένες. Πολύ πρίν ἀπό τόν ἐρχομό τῶν Ἰσπανῶν, εἶχαν κτίσει πάνω στίς πλαγιές μικρούς τοίχους γιά νά ἐμποδίσουν τό ἔδαφος νά παρασυρθεῖ ἀπό τή διάβρωση. Πάνω σ' αὐτές τίς τεχνητές ἀναβαθμῖδες κάνουν διάφορες καλλιέργειες (κριθάρι, ἀραβόσιτο, πατάτες). Οἱ λίμνες ἔχουν πολλά ψάρια καί οἱ ψαράδες χρησιμοποιοῦν βάρκες ἀπό καλάμια.

Τό ἀνατολικό τμῆμα τοῦ Περοῦ καί τῆς Βολιβίας εἶναι τελείως διαφορετικό ἀπό τήν παράκτια περιοχή. Οἱ πλαγιές τῶν βουνῶν πού δεσπόζουν τῆς λεκάνης τῆς Ἀμαζονίας δέχονται πολλές βροχές καί ἔτσι ἀναπτύσσονται πάνω σ' αὐτές δάση, πού τά δένδρα τους εἶναι σκεπασμένα ἀπό βρύα. Μέσα στήν πεδιάδα ὑπάρχει τό μεγάλο θερμό καί ὑγρό δάσος, ὅπου τά ποτάμια εἶναι τά μόνα μέσα ἐπικοινωνίας. Εἶναι μιά περιοχή πάρα πολύ ἀραιοκατοικημένη, μέ ἐξαίρεση μερικές πόλεις πού βρίσκονται κοντά στούς ποταμούς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

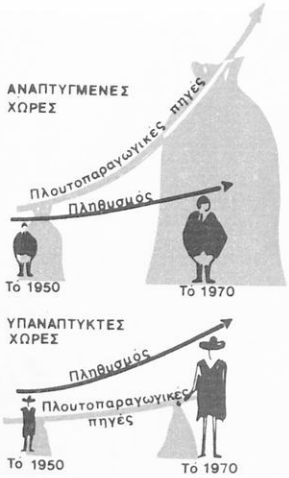

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Τά κράτη τῆς Ν. Ἀμερικῆς μαζί μέ τήν Κεντρική Ἀμερική ἀποτελοῦν τή Λατινική Ἀμερική. Ἦταν ἄλλοτε ἀποικίες τῆς Ἱσπανίας καί τῆς Πορτογαλίας (Βραζιλία) καί οἱ κάτοικοι μιλοῦν Ἱσπανικά ἤ Πορτογαλικά.

Εἶναι πλούσιες χῶρες μέ ἄφθονες πρῶτες ὕλες, ὅπως κοιτάσματα σιδήρου καί χαλκοῦ, βωξίτες, πετρέλαιο. Οἱ κάτοικοι ὅμως στήν πλειονότητά τους εἶναι φτωχοί καί οἱ συνθῆκες ζωῆς τους πολύ ἄσχημες. Ἄν καί τά εἴδη διατροφῆς δέν ἐπαρκοῦν, ὑπάρχουν καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις πού μένουν ἀνεκμετάλλευτες.

Ἡ γῆ ἀνήκει σέ λίγους πλούσιους γαιοκτήμονες καί οἱ ἀγρότες ἐργάζονται σ' αὐτούς μέ ἐλάχιστη ἀμοιβή. Ὅσοι χωρικοί ἔχουν ἕνα μικρό κομμάτι γῆς, δέ διαθέτουν τά μέσα (μηχανήματα, λιπάσματα) πού θά τούς ἐπέτρεπαν νά βελτιώσουν τήν παραγωγή.

Ξένες ἑταιρεῖες ἔχουν ἀναλάβει, σέ μεγάλο ποσοστό, τήν ἐξόρυξη καί ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου. Γιά παράδειγμα, τό πετρέλαιο τῆς Βενεζουέλας ἐξάγεται ἀπό ἑταιρεῖες ἀγγλικές ἤ τῆς βόρειας Ἀμερικῆς, ἐνῶ τά περισσότερα ὀρυχεῖα χαλκοῦ τῆς Χιλῆς ἀνήκουν σέ Βορειοαμερικάνους.

Ἄλλοτε οἱ ἀσθένειες μάστιζαν τόν πληθυσμό. Ἐδῶ καί 30 χρόνια ἔχουν σχεδόν ἐξαλειφθεῖ χάρη στήν ἀνάπτυξη τῆς ἰατρικῆς. Ἔτσι μέ τήν ἐλάττωση τῆς θνησιμότητας καί τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων παρατηρεῖται μία μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ. Ἄν στίς χῶρες αὐτές γινόταν σωστή ἐκμετάλλευση τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν, ἡ αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ δέ θά δημιουργοῦσε πρόβλημα. Συμβαίνει ὅμως ἡ παραγωγή τῶν ἀγαθῶν νά αὐξάνει πολύ πιό ἀργά ἀπ' ὅσο οἱ ἄνθρωποι.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τό ἀνάγλυφο τῆς Νότιας Ἀμερικῆς χαρακτηρίζεται ἀπό τά ἀνατολικά ὀροπέδια, τήν κεντρική πεδιάδα καί τήν ὀροσειρά τῶν Ἄνδεων πρός τά δυτικά. Στίς Ἄνδεις βρίσκεται ἡ ψηλότερη κορυφή ὁλόκληρης τῆς Ἀμερικῆς, τό ὄρος Ἀκονγκάουα.

- Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι φτωχοί, μολονότι ὑπάρχουν ἄφθονες πλουτοπαραγωγικές πηγές, εὔφορα ἐδάφη καί πλούσιος ὀρυκτός πλοῦτος. Ἡ βιομηχανία εἶναι περιορισμένη, γιατί δέν ὑπάρχει ζήτηση καί κατανάλωση τῶν προϊόντων ἀπό τούς κατοίκους.

- Τά τελευταῖα 30 χρόνια παρατηρεῖται σημαντική αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ χῶρες τῆς Ν. Ἀμερικῆς εἶναι στήν πλειονότητα οἰκονομικά ὑποανάπτυκτες.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοί εἶναι οἱ σπουδαιότεροι ποταμοί τῆς Ν. Ἀμερικῆς;
2. Ποιά εἶναι καί ποῦ βρίσκεται ἡ ψηλότερη κορυφή τῆς Ἀμερικῆς;
3. Γιατί, παρ' ὅλη τήν ἀφθονία πρώτων ὑλῶν, οἱ περισσότερες χῶρες εἶναι οἰκονομικά ὑποανάπτυκτες;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΒΡΑΖΙΛΙΑ

Ἡ Βραζιλία (8.512.000 τετρ. χμ.) καταλαμβάνει τή μισή ἔκταση τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Εἶναι τό δεύτερο σέ πληθυσμό κράτος τῆς Ἀμερικῆς μετά τίς Η.Π.Α.

Ἦταν πορτογαλική ἀποικία μέχρι τό 1822.Οἱ κάτοικοι μιλοῦν πορτογαλικά καί στήν πλειονότητά τους εἶναι λευκοί (61%), εὐρωπαϊκῆς καταγωγῆς (Πορτογάλοι, Γερμανοί, Ἰταλοί κ.ἄ).Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι μιγάδες,νέγροι καί Ἰνδιάνοι. Ἡ Βραζιλία ἀποτελεῖται ἀπό περιοχές πού διαφέρουν πολύ μεταξύ τους.

ΒΡΑΖΙΛΙΑ
102 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μπραζίλια.

ΑΜΑΖΟΝΙΑ

Λέγοντας Ἀμαζονία ἐννοοῦμε τά βόρεια τμήματα τῆς χώρας, μία ἔκταση πού καλύπτει τό 45% τοῦ συνολικοῦ ἐδάφους καί κατοικεῖται ἀπό τό 4% μόνο τῶν κατοίκων. Εἶναι ἡ περιοχή τῶν παρθένων δασῶν. Νοτιότερα ὑπάρχουν σαβάνες καί βόρεια τά «λιάνος» τοῦ Ὀρενόκου. Τό κλίμα εἶναι θερμό καί ὑγρό.

Ἡ Ἀμαζονία πῆρε τό ὄνομά της ἀπό τόν ποταμό Ἀμαζόνιο πού τή διασχίζει. Κατοικεῖται ἀπό πρωτόγονες

Ὁ Ἀμαζόνιος πλημμυρισμένος. Μπορούμε νά διακρίνουμε κομμάτια τοῦ δάσους ἐκχερσωμένα καί στά ἀριστερά τῆς φωτογραφίας, κατοικίες ἀκριβῶς δίπλα στήν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ.

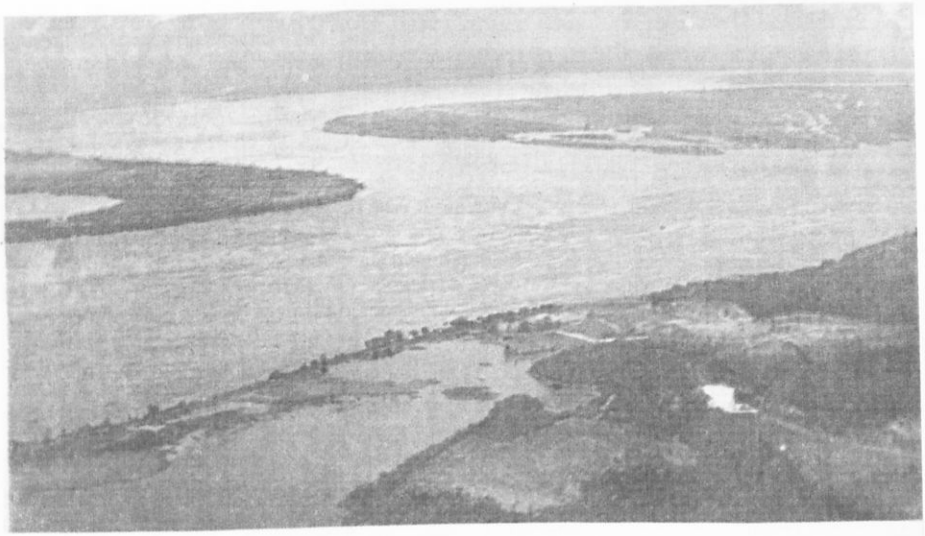

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φυλές Ἰνδιάνων καί μιγάδων, πού ζοῦν ἀπό τό κυνήγι καί τήν ἁλιεία καί ἀποφεύγουν κάθε ἐπικοινωνία μέ τόν πολιτισμένο κόσμο.

Ἀμαζόνιος: Εἶναι ὁ ποταμός μέ τό περισσότερο νερό στή γῆ καί πηγάζει ἀπό τίς Ἄνδεις. Ἔχει μῆκος 3.400 χμ. καί τό πλάτος του εἶναι 3 χμ. στά σύνορα Βραζιλίας καί Κολομβίας, καί 6 χμ. στήν πόλη Μανάους. Στίς ἐκβολές του γίνεται μιά πραγματική θάλασσα σέ πλάτος 30 χμ. καί χύνεται στόν Ἀτλαντικό.

Ἔχει ἤσυχη ροή, ἐπειδή διασχίζει πεδινή ἔκταση. Μαζί μέ τούς 200 παραπόταμούς του ἀποτελεῖ ἕνα θαυμάσιο καί ἐκτεταμένο πλωτό δίκτυο, πού ἐξυπηρετεῖ ὅμως μιά περιοχή ἀραιοκατοικημένη καί ἀνεκμετάλλευτη. Ἐκτός ἀπό τό ἀεροπλάνο δέν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος ἐπικοινωνίας μέ τό ἐσωτερικό.

Ἡ Βραζιλία καταβάλλει προσπάθειες γιά τήν ἀξιοποίηση τῆς Ἀμαζονίας μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς καλλιέργειας τοῦ ρυζιοῦ καί τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν (γιούτα).

Μιά φυτεία καφέ στήν περιοχή τοῦ Σάο Πάολο.

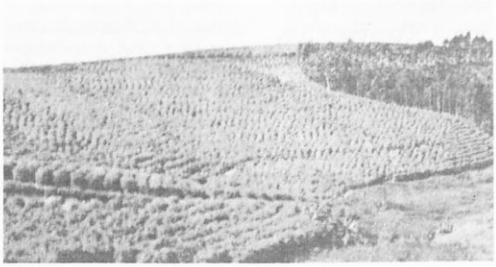

ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΑ ΟΡΟΠΕΔΙΑ

Ὑψώνονται ἀπό τήν Ἀμαζονία πρός τίς νοτιοανατολικές ἀκτές, ὅπου μεγάλα ὑψίπεδα δεσπόζουν σέ μιά στενή ἀμμουδερή παραλιακή πεδιάδα. Στό δυτικό τμῆμα σχηματίζεται τό ὀροπέδιο τοῦ Μάτο Γκρόσσο. Τό κλίμα εἶναι περισσότερο ξηρό. Γιά νά ἀναπτυχθεῖ ἡ περιοχή αὐτή, πού εἶναι ἀκόμη ἀραιοκατοικημένη, μετάφεραν τήν πρωτεύουσα σέ μιά νέα σύγχρονη πόλη τοῦ ἐσωτερικοῦ, τήν Μπραζίλια.

ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΖΩΝΗ

Στίς βορειοανατολικές ἀκτές βρίσκονται οἱ παλιότερες πόλεις, ὅπως ἡ Νατάλ καί ἡ Ρετσίφε. Εἶναι ἡ περιοχή πού

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

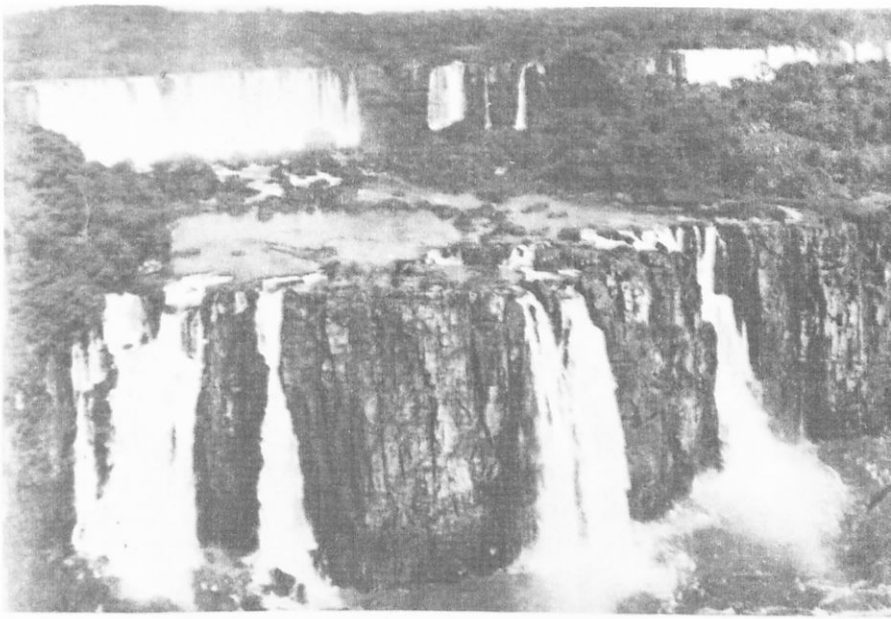

Οἱ καταρράκτες τοῦ ποταμοῦ Ἰακουασσοῦ, παραπόταμου τοῦ Παρανά.

πρώτη κατακτήθηκε καί ἀξιοποιήθηκε ἀπό τούς Πορτογάλους. Ἐδῶ κατοικοῦν καί ἀρκετοί Νέγροι.

Νοτιότερα γύρω ἀπό τό Ρίο Ἰανέϊρο καί ὥς τό Σάο Πάολο ζεῖ τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καί ἐκεῖ βρίσκονται καί οἱ μεγαλύτερες πόλεις.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ

Ἡ Βραζιλία εἶναι χώρα ἀγροτική, ἄν καί καλλιεργεῖται μόνο ἕνα μικρό τμῆμα της. Ἐκτός ἀπό τά εὔφορα ἐδάφη της διαθέτει ἀνεξάντλητο καί σημαντικό δασικό πλοῦτο. Στά δάση τῆς Ἀμαζονίας ὑπάρχουν μερικά εἴδη δέντρων μεγάλης ἀξίας, ὅπως δέντρα πού δίνουν σκληρή ξυλεία, φυσικό ἐλαστικό (καουτσούκ), βαφικές καί φαρμακευτικές ὕλες κ.ἄ. Στίς λιγότερο ὑγρές περιοχές ὑπάρχουν κακαόδεντρα καί οἱ παλισάνδρες, πού δίνουν ξυλεία γιά ἔπιπλα.

Οἱ σαβάνες, τά βραζιλιανά «κάμπος», εἶναι κατάλληλες γιά κτηνοτροφία. Ἔχει τά περισσότερα βοοειδή στόν κόσμο (μετά τίς Η.Π.Α. καί τή Σοβιετική Ἕνωση).

Ἐπίσης τρέφουν πολλά πρόβατα, χοίρους καί κατσίκες.

Ἡ γεωργία εἶναι ἀναπτυγμένη στά ὑψίπεδα καί τήν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

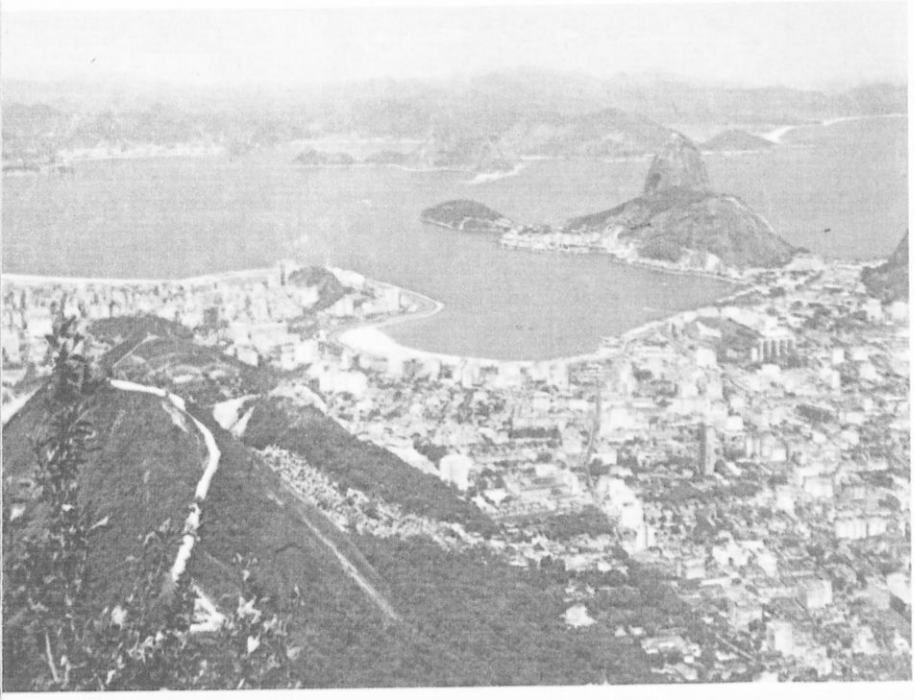

Μιά ἄποψη τοῦ Ρίο-Ἰανέιρο.

παραλιακή ζώνη. Καλλιεργοῦνται κυρίως ζαχαροκάλαμο, βαμβάκι, ὀπωροφόρα δέντρα καί καπνός. Γύρω ἀπό τό Σάο Πάολο εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ καλλιέργεια τοῦ καφέ, στήν παραγωγή τοῦ ὁποίου κατέχει σταθερά τήν πρώτη θέση στόν κόσμο.

Ἄλλοτε ἔδινε τό 1/2 τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς. Σήμερα παράγει τό 1/3, γιατί ἡ καλλιέργεια αὐτή ἀναπτύχθηκε ἐπίσης στήν Ἀφρική καί σέ ἄλλες χῶρες τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς.

Στά νότια φυτρώνει τό δέντρο ματέ, τά φύλλα τοῦ ὁποίου δίνουν ἕνα ρόφημα ἀνάλογο πρός τό τσάϊ.

Τό ὑπέδαφος τῆς Βραζιλίας εἶναι πλούσιο σέ ὀρυκτά. Ἔχει χρυσό, διαμάντια, κασσίτερο, μαγνήσιο καί κυρίως ἐκτεταμένα κοιτάσματα σιδήρου.

Ἡ βιομηχανία ἄρχισε νά ἀναπτύσσεται ἐδῶ καί 40 χρόνια περίπου, ἀλλά βρίσκεται ἀκόμη σέ χαμηλό ἐπίπεδο, παρ' ὅλες τίς ἄφθονες πλουτοπαραγωγικές πηγές. Οἱ περισσότερες βιομηχανίες βρίσκονται στήν πόλη Σάο Πάολο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καί εἶναι ποικίλες, ὅπως τροφίμων, χημικῶν προϊόντων, ὑφαντουργίας, αὐτοκινήτων κ.ἄ.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπραζίλια μέ 500.000 κατοίκους, ἀλλά μεγαλύτερες πόλεις εἶναι: τό Ρίο Ἰανέιρο (5 ἑκατ. κατ.), πού εἶναι ἡ παλιά πρωτεύουσα, βιομηχανική πόλη καί ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα λιμάνια τοῦ κόσμου. Τό Σάο Πάολο (7 ἑκατομ. κάτοικοι) πού εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν βιομηχανική πόλη.

Χτισμένη λίγο πρίν τό 1960, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας Μπραζίλια εἶναι μιά τελείως σύγχρονη πόλη.

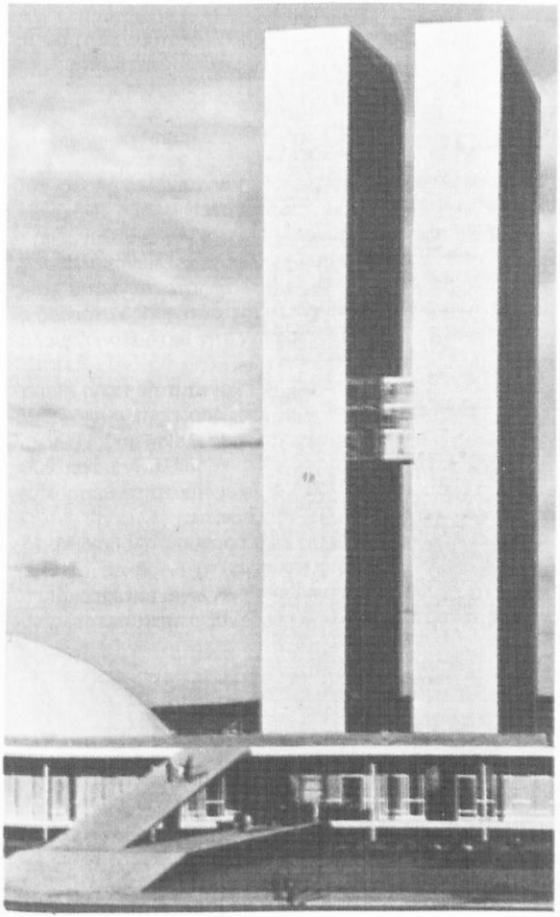

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Βραζιλία εἶναι μία ἀπέραντη χώρα, τῆς ὁποίας τό μεγαλύτερο μέρος εἶναι σχεδόν ἀκατοίκητο. Τά 102 ἑκατ. κάτοικοι ζοῦν στίς ἀκτές καί κυρίως στό τμῆμα τῆς χώρας ἀνάμεσα στό Ρίο Ἰανέιρο καί τό Σάο Πάολο.

- Στά βόρεια ἐκτείνονται τά δάση τῆς Ἀμαζονίας, ἐνῶ τά ὀροπέδια καλύπτονται ἀπό χαμηλά δέντρα καί σαβάνες. Κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή εἶναι τά ὀρυκτά (μαγνήσιο, σίδηρος).

- Στά βορειοανατολικά καλλιεργεῖται κυρίως ζαχαροκάλαμο, ἐνῶ γύρω ἀπό τό Σάο Πάολο καφές, πού εἶναι τό σπουδαιότερο εἶδος ἐξαγωγῆς.

- Τό Ρίο Ἰανέιρο καί τό Σάο Πάολο εἶναι μεγάλες βιομηχανικές πόλεις. Ἡ πρωτεύουσα Μπραζίλια βρίσκεται στό ἐσωτερικό τῆς χώρας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά περιοχή ὀνομάζεται Ἀμαζονία καί τί βλάστηση ἔχει;
2. Τί γνωρίζετε γιά τόν Ἀμαζόνιο;
3. Σέ ποιές πόλεις συγκεντρώνεται τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων;
4. Τί γνωρίζετε γιά τήν καλλιέργεια τοῦ καφέ;
5. Ποιοί λόγοι ὁδήγησαν στήν δημιουργία τῆς σημερινῆς πρωτεύουσας Μπραζίλια;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1. ΚΟΛΟΜΒΙΑ

ΚΟΛΟΜΒΙΑ
25 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μπογκότά.

Τό ἔδαφός της καλύπτεται ἀπό πυκνά δάση καί τό κλίμα εἶναι θερμό καί ὑγρό. Οἱ κάτοικοι (25.000.000) εἶναι κυρίως Ἰνδιάνοι καί μιγάδες καί ζοῦν στά δυτικά τῆς χώρας στά ὀροπέδια, ὅπου τό κλίμα εἶναι περισσότερο εὔκρατο.

Στίς κοιλάδες καλλιεργοῦνται ζαχαροκάλαμο, μπανάνες, κακάο, βαμβάκι καί κυρίως καφές.Εἶναι ἡ δεύτερη χώρα στόν κόσμο στήν παραγωγή τοῦ καφέ. Ἀκόμη ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπογκότα (2 ἑκατομ. κάτ.) σέ ὑψόμετρο 2.600 μ.

2. ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ
11,4 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Καράκας.

Στά πυκνά δάση πού καλύπτουν μεγάλο μέρος τοῦ ἐδάφους της ζοῦν ἀκόμη πρωτόγονες φυλές Ἰνδιάνων. Στό κέντρο εἶναι τά «λιάνος», ὅπου εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ κτηνοτροφία.Στίς ἀκτές ὑπάρχουν ἕλη καί λιμνοθάλασσες, ὅπου οἱ Ἰνδιάνοι ψαράδες εἶχαν ἄλλοτε τά σπίτια τους πάνω σέ πασάλους. Ἀντικρύζοντας αὐτές τίς κατοικίες οἱ πρῶτοι Ἰσπανοί ἄποικοι ὀνόμασαν τήν ἀκτή Βενεζουέλα, δηλαδή μικρή Βενετία.

Σ' αὐτές ἀκριβῶς τίς ἀκτές καί κοντά στήν πόλη Μαρακάιμπο ὑπάρχουν πετρελαιοπηγές, ἀπό τίς πλουσιότερες στόν κόσμο. Πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου ὑπάρχουν καί στά ἀνατολικά τῆς χώρας. Ἡ Βενεζουέλα παράγει 200.000.000 τόνους πετρέλαιο καί ἔχει τήν τρίτη θέση στόν κόσμο μετά τίς Η.Π.Α. καί τή Σοβιετική Ἕνωση.

Στήν κοιλάδα τοῦ Ὀρενόκο ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα σιδήρου. Πρωτεύουσα εἶναι τό Καράκας μέ 2 ἑκατομ. κατοίκους. Ἄλλη μεγάλη πόλη εἶναι τό Μαρακάιμπό (500.000), ὅπου ὑπάρχουν πολλά διϋλιστήρια πετρελαίου.

Μιά ἄποψη τοῦ Καράκας

3. ΓΟΥΙΑΝΕΣ

Ἐκτείνονται ἀνάμεσα στό δέλτα τοῦ Ὀρενόκου καί τοῦ Ἀμαζονίου καί εἶναι τρεῖς ἀποικίες Γάλλων, Ὁλλανδῶν καί Ἄγγλων:

α) ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΟΥΙΑΝΑ (52.000 κάτ.)
Βρίσκεται στά ἀνατολικά.Πρωτεύουσαν εἶναι ἡ Καϋένη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(Cayenne). Ἐκεῖ ἦταν τά κάτεργα, ὅπου οἱ Γάλλοι ἔστελναν τούς βαρυποινίτες.

β) ΣΟΥΡΙΝΑΜ Η ΟΛΛΑΝΔΙΚΗ ΓΟΥΙΑΝΑ (460.000 κατ.) Πρωτεύουσα εἶναι τό Παραμαρίμπο. Ἔχει κυρίως βωξίτες.

γ) ΓΟΥΙΑΝΑ (πρώην Βρετανική Γουϊάνα) (800.000 κάτ.) Ἀνήκει στή βρετανική Κοινοπολιτεία. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Τζώρτζ - Τάουν. Ἐξάγει ἐπίσης βωξίτες.

Πετρελαιοπηγές μέσα στή λιμνοθάλασσα τοῦ Μαρακάϊμπο.

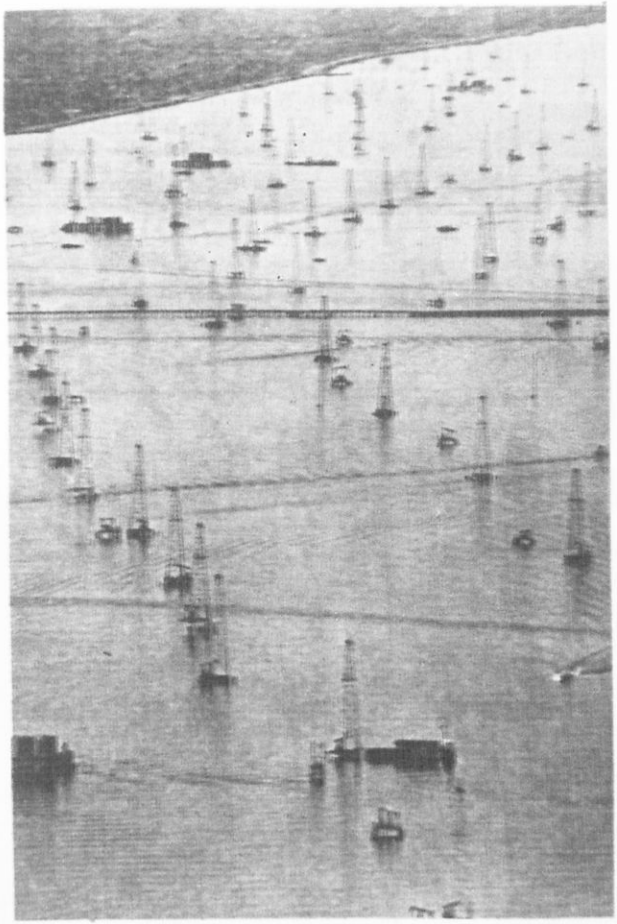

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1. ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ

Βρίσκεται πάνω στόν Ἰσημερινό. Εἶναι ἕνα ἀπό τά μικρότερα κράτη τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς. Ἡ πρωτεύουσα Κίτο εἶναι σέ ὑψόμετρο 2850 μ.
Ὑπάρχουν μεγάλες φυτεῖες μπανάνας.

ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ
7 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κίτο.

2. ΠΕΡΟΥ

Ὑπῆρξε τό κέντρο τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ἴνκας. Εἶναι ἡ χώρα τῶν ὀρυχείων. Ἔχει πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ καί ἀσημιοῦ. Ἀκόμη ἐξάγει χαλκό, μόλυβδο, σίδηρο καί σπάνια μέταλλα.

Οἱ κάτοικοι (15.200.000) στήν πλειονότητά τους ζοῦν στά ὀροπέδια καλλιεργώντας πατάτες, καλαμπόκι καί κριθάρι. Ἕνα μεγάλο ποσοστό ὅμως μετακινεῖται σήμερα στίς ἀκτές, ὅπου παρ' ὅλη τήν ξηρασία, καλλιεργοῦν ζαχαροκάλαμο καί βαμβάκι στίς περιοχές πού εἶναι δυνατή ἡ ἄρδευση.

ΠΕΡΟΥ
15,2 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Λίμα.

Ἡ λίμνη Τιτικάκα πού βρίσκεται σέ ὑψόμετρο 3.812μ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μιά μητέρα μέ τά παιδιά της στή Βολιβία.

Ἡ ἔρημος Ἀτακάμα →

ΒΟΛΙΒΙΑ
5,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Λά Πάζ.

3. ΒΟΛΙΒΙΑ

Εἶναι ἀραιοκατοικημένη χώρα. Ἔχει ἔκταση 1.100.000 τετρ. χμ., ἀλλά ὁ πληθυσμός της εἶναι μόνο 5,5 ἑκατομ. κατ. Δέ βρέχεται ἀπό θάλασσα. Οἱ κάτοικοι, Ἰνδιάνοι καί Μιγάδες, ζοῦν κυρίως στά ὀροπέδια. Ἡ Πρωτεύουσα Λά Πάζ βρίσκεται σέ ὑψόμετρο 3.640 μ. Ὁ πληθυσμός τῆς Βολιβίας εἶναι ἀπό τούς πιό φτωχούς τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς. Καλλιεργοῦν κυρίως πατάτες καί κριθάρι. Εἶναι ὅμως ἡ δεύτερη χώρα στόν κόσμο στήν παραγωγή κασσίτερου.

ΧΙΛΗ
10 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Σαντιάγκο.

4. ΧΙΛΗ

Ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες καί ἐκτείνεται κατά μῆκος τῶν δυτικῶν ἀκτῶν σέ ἀπόσταση 4.300 χμ. Τό πλάτος ὅμως κυμαίνεται ἀνάμεσα στά 100 καί 400 χμ.

Κατά μῆκος τῆς παραλίας ὑπάρχει ἡ ἔρημος Ἀτακάμα. Ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα σίδερου καί κυρίως χαλκοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(τρίτη χώρα στόν κόσμο). Ἔχει ἀκόμη νιτρικά ἅλατα (νίτρο Χιλῆς) πού χρησιμοποιοῦνται στήν κατασκευή λιπασμάτων.

Οἱ περισσότεροι ἀπό τούς 10 ἑκατομμύρια κατοίκους ζοῦν στό κέντρο τῆς χώρας, ὅπου τό κλίμα εἶναι ὅμοιο μέ τό μεσογειακό καί καλλιεργοῦν ὀπωροφόρα δέντρα, ἀμπέλια καί δημητριακά. Ἐκεῖ βρίσκεται καί ἡ πρωτεύουσα Σαντιάγκο (2 ἑκατομ. κατ.) πού ἔχει ἐξελιχθεῖ σέ βιομηχανικό κέντρο.

Τό σπουδαιότερο λιμάνι εἶναι τό Βαλπαράιζο. Στή Χιλή ἀνήκει καί τό δυτικό τμῆμα τοῦ νησιοῦ Γῆ τοῦ Πυρός καθώς καί μερικά ἀκόμη νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ, μέ σπουδαιότερο τό νησί τοῦ Πάσχα (2.300 χμ. δυτικά τοῦ Βαλπαράιζο).

Χιλιανές χωρικές ἔχουν ἔλθει νά πουλήσουν τά προϊόντα τους στήν ἀγορά τῆς πόλης Τεμοῦκο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1. ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ
25 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μπουένος Ἄϋρες.

Εἶναι ἡ δεύτερη σέ ἔκταση χώρα τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Τό ἔδαφός της καλύπτεται κυρίως ἀπό πεδιάδες, σχετικά ἀραιοκατοικημένες. Στά βόρεια, ὅπου ἡ ξηρασία εἶναι μεγάλη, ἐκτείνεται τό Χάκο, περιοχή στεππώδης, κατάλληλη γιά κτηνοτροφία. Στά ἀνατολικά, ἀνάμεσα στούς ποταμούς Οὐραγουάη καί Παρανά, ὑπάρχουν ἐλώδεις πεδιάδες, ἐνῶ στά δυτικά χάρη στούς ποταμούς πού κατεβαίνουν ἀπό τίς Ἄνδεις δημιουργοῦνται εὔφορες περιοχές, ὅπου καλλιεργοῦνται ὀπωροφόρα δέντρα, βαμβάκι καί ζαχαροκάλαμο. Στό κέντρο ἐκτείνεται ἡ «πάμπα», μιά τεράστια ὁμαλή πεδιάδα πού εἶναι ἡ πιό παραγωγική καί πυκνοκατοικημένη περιοχή. Εἶναι ὁ σιτοβολώνας τῆς Ἀργεντινῆς καί παράγει σιτάρι καί καλαμπόκι.

Σημαντική εἶναι ἐπίσης ἡ κτηνοτροφία χάρη στήν ὁποία ἡ Ἀργεντινή κατέχει μία ἀπό τίς πρῶτες θέσεις στήν παραγωγή κρεάτων καί κονσερβῶν.

Νοτιότερα ἐκτείνεται ἡ Παταγονία, ὅπου στά στεππώδη ἐδάφη της τρέφονται μεγάλα κοπάδια ἀπό πρόβατα.

Οἱ κάτοικοι (25.000.000) εἶναι συγκεντρωμένοι κυρίως γύρω ἀπό τό Μπουένος Ἄϋρες πού εἶναι καί ἡ πρωτεύουσα μέ 8 ἑκατομμύρια κατοίκους. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ Κόρδοβα καί ἡ Λά Πλάτα.

Ἕνα τμῆμα τοῦ κέντρου τοῦ Μπουένος Ἄϋρες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατομμύρια κατοίκους. Άλλες πόλεις είναι ή Κόρδοβα καί ή Λά Πλάτα.

Ή Αργεντινή είναι μία χώρα πού βρίσκεται σέ ανάπτυξη. Στήν Παταγονία έχουν βρεθεί κοιτάσματα πετρελαίου, ένώ στό Μπουένος Άϋρες έχουν δημιουργηθεί μεγάλες βιομηχανίες.

2. ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ

Απέναντι από τό Μπουένος Άϋρες, στήν άλλη ακριβώς όχθη τών έκβολών τοῦ ποταμοῦ Λά Πλάτα, βρίσκεται τό Μοντεβίδεο (1,2 έκατομ. κάτ.), ή πρωτεύουσα τής Ούρουγουάης, πού συγκεντρώνει τό μισό πληθυσμό τής χώρας. Ή κτηνοτροφία αποτελεί τή βάση τής οικονομίας.

3. ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ

Δέν έχει διέξοδο στή θάλασσα. Οί κάτοικοί της είναι κυρίως φτωχοί Ινδιάνοι καί Μιγάδες. Οί ασχολίες τους είναι ή έκτροφή βοδιών καί ή καλλιέργεια τοῦ βαμβακιοῦ καί τοῦ ματέ, πού είναι ένα ρόφημα σάν τό τσάϊ.

ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ
3 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μοντεβίδεο.

ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ
2,5 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ασσουνσιόν.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ή Κολομβία είναι ή δεύτερη χώρα στόν κόσμο στήν παραγωγή τοῦ καφέ.
- Στήν Βενεζουέλα, στό Μαρακάιμπο, ύπάρχουν πετρελαιοπηγές από τίς πλουσιότερες στόν κόσμο.
- Τό Περοῦ είναι ή χώρα τών όρυχείων μέ κοιτάσματα χρυσοῦ, ασημιοῦ, χαλκοῦ, μολύβδου, σιδήρου, καί σπανίων μετάλλων.
- Ή Βολιβία είναι ή δεύτερη χώρα στόν κόσμο στήν παραγωγή κασσίτερου.
- Ή Χιλή έχει πλούσια κοιτάσματα σιδήρου καί είναι ή τρίτη χώρα στόν κόσμο σέ κοιτάσματα χαλκοῦ.
- Ή Αργεντινή κατέχει μία από τίς πρώτες θέσεις στήν παγκόσμια παραγωγή κρεάτων.
- Γενικά όλες οί χώρες τής Λατινικής Αμερικής διαθέτουν τεράστιο όρυκτό πλοῦτο καί μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης τής γεωργικής παραγωγής. Έχουν όμως πολύ χαμηλό βιοτικό επίπεδο. Αύτό συμβαίνει γιατί όλες τίς πλουτοπαραγωγικές πηγές εκμεταλλεύονται ξένες εταιρείες πού ελέγχουν τήν οικονομική ζωή τών χωρών αύτών.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά είναι τά κράτη στό βορειο τμήμα τής Ν. Αμερικής καί ποιές οί πρωτεύουσές τους;
2. Ποιά είναι τά κράτη στα δυτικά τής Ν. Αμερικής καί ποιές οί πρωτεύουσές τους;
3. Τί είναι ή «πάμπα» τής Αργεντινής;
4. Ποιό τμήμα τής Αργεντινής όνομάζεται Παταγονία καί τί βλάστηση έχει;
5. Ποιά είναι τά σπουδαιότερα μεταλλεύματα τής Ν. Αμερικής καί σέ ποιές χώρες βρίσκονται;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΩΚΕΑΝΙΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΩΚΕΑΝΙΑ

Εἶναι ἡ μικρότερη ἤπειρος τῆς γῆς. Ἔχει ἔκταση 9 ἑκατομμύρια τετρ. χμ. καί πληθυσμό 20 ἑκατομμύρια. Ἐνῶ οἱ ἄλλες ἤπειροι εἶναι ἑκτάσεις ξηρᾶς πού βρέχονται ἤ περιβάλλονται ἀπό θάλασσες, ἡ Ὠκεανία εἶναι ἕνα σύμπλεγμα μεγάλων καί μικρῶν νησιῶν, πού βρίσκονται στόν Εἰρηνικό Ὠκεανό, στά ἀνατολικά καί νοτιοανατολικά τῆς Ἀσίας. Σ' αὐτόν, ἄλλωστε, ὀφείλει καί τήν ὀνομασίας της.

Ἡ Ὠκεανία περιλαμβάνει τήν Αὐστραλία, τή Νέα Ζηλανδία καί τό πλῆθος τῶν μικρῶν νησιῶν τῶν Ὠκεανείων συμπλεγμάτων: Μελανησία, Πολυνησία, Μικρονησία.

Ἡ Ὠκεανία ἀνήκει στήν τροπική ζώνη καί τό κλίμα της ἐπηρεάζεται ἀπό τούς ἀληγεῖς ἀνέμους καί τούς μουσσῶνες, πού κατά τούς θερινούς μῆνες (Ἰανουάριο-Φεβρουάριο γιά τό νότιο ἡμισφαίριο) φέρνουν ἄφθονες βροχές.

Στή ζώνη μεταξύ τῶν τροπικῶν, ξεσποῦν ἐπίσης ἰσχυροί κυκλῶνες, πού προκαλοῦν μεγάλες καταστροφές. Ξεριζώνουν δέντρα, ρίχνουν σπίτια, προκαλοῦν φοβερή θαλασσοταραχή καί φέρνουν καταρρακτώδεις βροχές.

ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Ὁ Εἰρηνικός ὠκεανός εἶναι μιά τεράστια θαλάσσια ἔκταση, πού καταλαμβάνει τό 1/3 τῆς γήινης ἐπιφάνειας. Εἶναι ὁ μεγαλύτερος καί βαθύτερος ὠκεανός. Τά μεγαλύτερα βάθη τῆς ὑδρογείου βρίσκονται στόν Εἰρηνικό, κοντά στά νησιά τῆς Ἰαπωνίας καί τῶν Φιλιππίνων (11.022 μ.) καί κοντά στίς ὀροσειρές τῶν Ἄνδεων τῆς Νότιας Ἀμερικῆς.

Τροπικό δάσος στήν Ὠκεανία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Εἶναι ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα, σέ ἔκταση, κράτη τῆς γῆς. Ἀνήκει στή βρετανική Κοινοπολιτεία. Εἶναι ὁμόσπονδο κράτος ἀποτελούμενο ἀπό 6 πολιτεῖες, μία ἀπό τίς ὁποῖες εἶναι τό νησί Τασμανία στά νότια.

Τό ἔδαφος χαρακτηρίζεται ἀπό χαμηλές ἐπίπεδες ἐκτάσεις καί ὀροπέδια πού ἔχουν ὑποστεῖ μεγάλες διαβρώσεις. Στά Ἀνατολικά ἐκτείνεται μία ἐπιμήκης ὀροσειρά, ἡ Αὐστραλιανή Κορδιλιέρα, πού οἱ κορυφές της δέν ξεπερνοῦν τά 2.300 μ. Στά δυτικά σχηματίζεται ἕνα ἀπέραντο ὀροπέδιο μέ ὕψος 200-600 μ.

Ἡ Αὐστραλία διασχίζεται ἀπό τόν τροπικό τοῦ Αἰγόκερω καί περιλαμβάνει μεγάλες ἐρημικές περιοχές στή δύση καί

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ
13,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Καμπέρα.

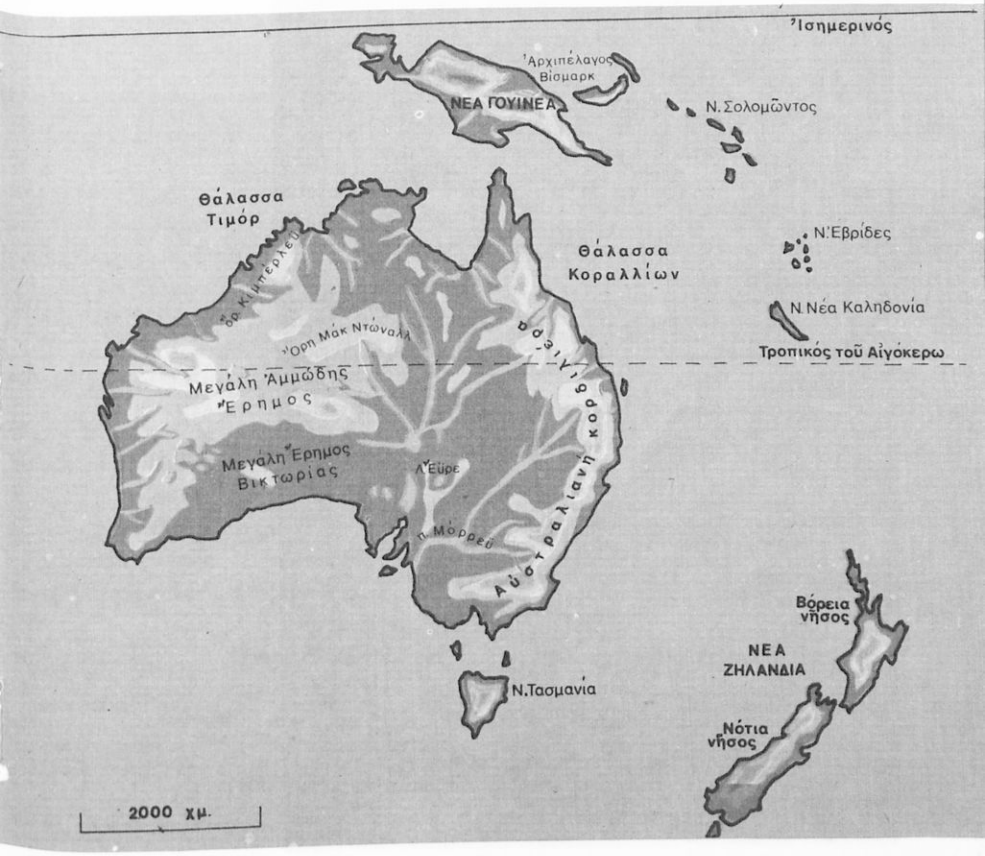

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στό νότο. Τό 40% τοῦ ἐδάφους της εἶναι ἔρημος. Οἱ μόνες ὑγρές περιοχές βρίσκονται στά ἀνατολικά.

Τά βορειοανατολικά τμήματα ἔχουν κλίμα τροπικό μέ ἄφθονες βροχές. Παρθένα δάση ἀπό ἀκακίες καί τεράστιους εὐκαλύπτους καλύπτουν τήν παραλιακή ζώνη. Τά νοτιοανατολικά παράλια ἔχουν κλίμα ἤπιο, ἀνάλογο μέ τό μεσογειακό. Ὁ ποταμός Μόρεϋ, στά νότια, κάνει εὔφορες τίς ἐκτάσεις πού διασχίζει μέ τούς παραποτάμους του.

Ἡ Αὐστραλία εἶναι ἡ χώρα τῶν καγκουρώ καί πολλῶν περίεργων ζώων καί φυτῶν, πού ἐξαφανίστηκαν ἀπό τίς ἄλλες ἠπείρους.

Τά καγκουρώ εἶναι μαρσιποφόρα θηλαστικά πού ζοῦν μόνο στήν Αὐστραλία.

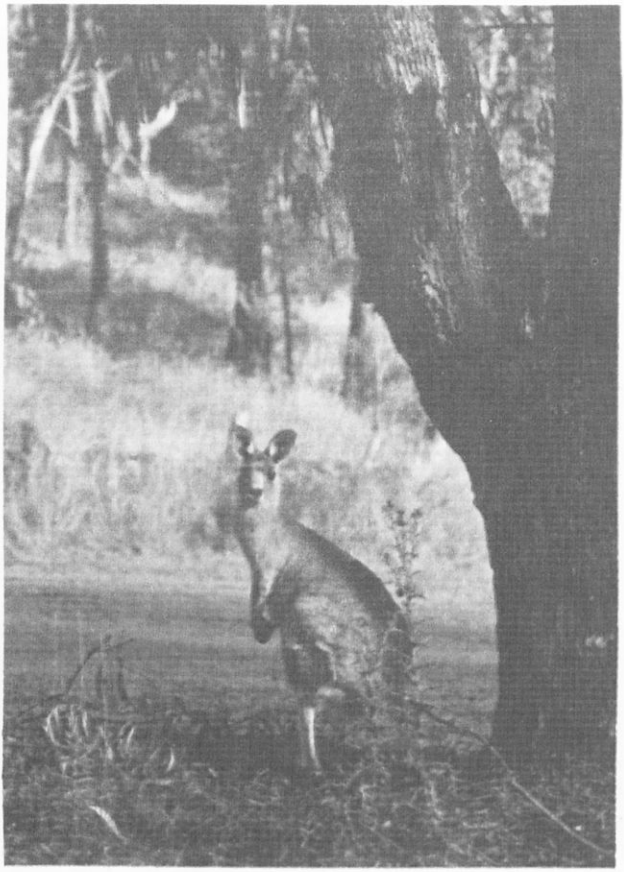

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Παρ' ὅλη τήν ξηρασία πού ἐπικρατεῖ στό μεγαλύτερο μέρος τοῦ νησιοῦ, ἡ γεωργία εἶναι ἀναπτυγμένη. Στά νοτιοανατολικά κυριαρχεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου. Ἡ Αὐστραλία εἶναι πλούσια σιτοπαραγωγός χώρα καί ἐπειδή εἶναι ἀραιοκατοικημένη, περισσεύουν μεγάλες ποσότητες σιταριοῦ πού ἐξάγονται. Στά νότια ἐκτός ἀπό σιτάρι καλλιεργοῦνται ἀμπέλια καί ὀπωροφόρα δέντρα, ἐνῶ στά βορειοανατολικά παράλια ὑπάρχουν μεγάλες φυτεῖες μέ μπανανιές καί ζαχαροκάλαμο.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἐπίσης ἀναπτυγμένη. Τρέφουν κυρίως πρόβατα καί βόδια καί εἶναι ἡ πρώτη χώρα στόν κόσμο στήν παραγωγή μαλλιοῦ.

Ἀμπέλια στήν κοιλάδα Μπαρόσσα, τῆς Ν. Αὐστραλίας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μεγάλες έγκαταστάσεις παραγωγής άλουμινίου στήν Τασμανία

ΥΠΟΓΕΙΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Ἡ Αὐστραλία εἶναι χώρα πλούσια σέ ὀρυκτά. Τά πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ, πού βρέθηκαν, προσέλκυσαν πολλούς Εὐρωπαίους στό τέλος τοῦ 19ου αἰώνα. Παρ' ὅλη τήν ἐντατική ἐκμετάλλευση πού ἔγινε, ἀκόμη καί σήμερα ἡ παραγωγή χρυσοῦ εἶναι μεγάλη καί κατέχει τήν 4η θέση στόν κόσμο. Ὑπάρχουν ἀκόμη ἄργυρος, χαλκός, οὐράνιο καί βωξίτες. Κατέχει μιά ἀπό τίς πρῶτες θέσεις στό μόλυβδο καί τόν κασσίτερο.

Στά βορειοανατολικά βρίσκονται πλούσια κοιτάσματα σιδήρου, πού ἐξάγονται κυρίως στήν Ἰαπωνία. Τά πλούσια κοιτάσματα γαιανθράκων, πού βρίσκονται στήν περιοχή τοῦ Σίδνεϋ, συντέλεσαν στήν ἀνάπτυξη τῆς μεταλλουργίας.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Οἱ πρωτόγονοι πληθυσμοί πού κατοικοῦσαν στήν Αὐστραλία πρίν ἀπό τόν ἐρχομό τῶν Εὐρωπαίων, ἀπωθήθη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

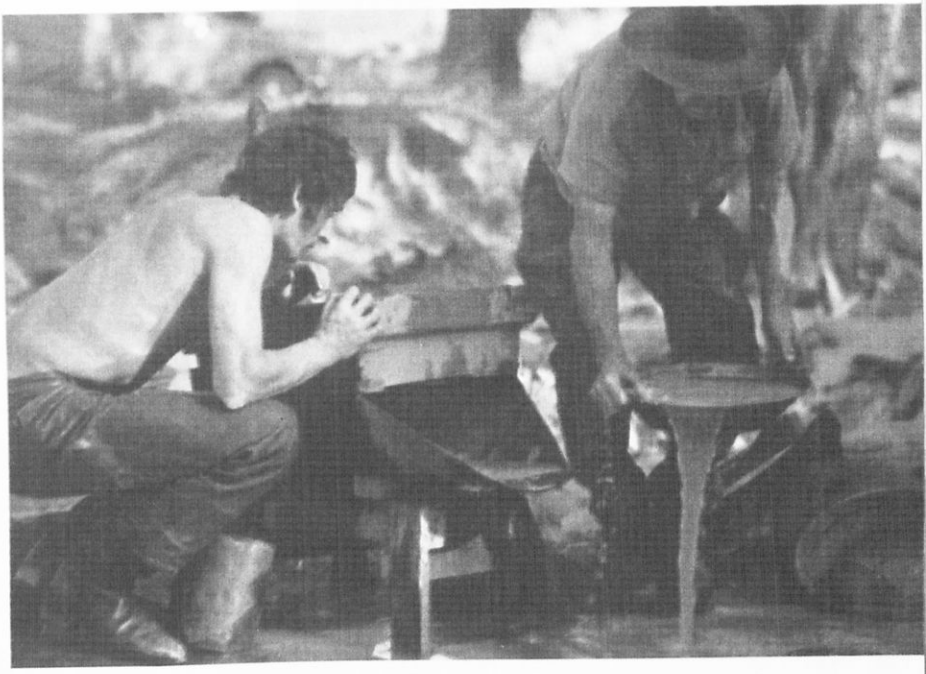

Ψάχνοντας γιά χρυσό σέ κάποια περιοχή τῆς Αὐστραλίας.

καν στό ἐσωτερικό καί δέν ξεπερνοῦν σήμερα τίς 80.000. Ἔχουν μελαψό χρῶμα καί ζοῦν ἀκόμη σέ πρωτόγονη κατάσταση. Δέ γνωρίζουν οὔτε τήν κτηνοτροφία οὔτε τή γεωργία. Συντηροῦνται μέ τό κυνήγι, χωρίς μόνιμη κατοικία καί μετακινοῦνται ἀδιάκοπα ἀναζητώντας τήν τροφή τους.

Οἱ πρῶτοι λευκοί ἄποικοι ἦταν Ἄγγλοι κατάδικοι, πού ἀποβιβάστηκαν ἐκεῖ τό 1788. Ἀργότερα ἄρχισαν νά πηγαίνουν ἐλεύθεροι ἄποικοι. Μεγάλη ὤθηση ὅμως στή μετανάστευση ἔδωσε ἡ ἀνακάλυψη χρυσοῦ τό 1851. Γιά πολλά χρόνια ἀπαγορεύονταν ἡ εἴσοδος στούς Ἀσιάτες καί τούς μή Ἀγγλοσάξονες λευκούς, μέ ἀποτέλεσμα οἱ περισσότεροι Αὐστραλοί νά εἶναι ἀγγλικῆς καταγωγῆς.

Ἡ κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ δέν εἶναι ὁμοιόμορφη. Τά 70% τῶν κατοίκων ζοῦν σέ πόλεις στά νοτιοανατολικά ὅπου ἡ διαμονή εἶναι πιό εὐνοϊκή γιά τούς λευκούς, ἐνῶ ἡ ὑπόλοιπη χώρα εἶναι ἀραιοκατοικημένη.

Πρωτεύουσα εἶναι μιά μικρή πόλη, ἡ Καμπέρα (80.000 κατ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι: ἡ Μελβούρνη, πού ἔχει 2,5 ἑκατομ. κατ. καί τό Σίδνεϋ μέ 300.000 περίπου κατοίκους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

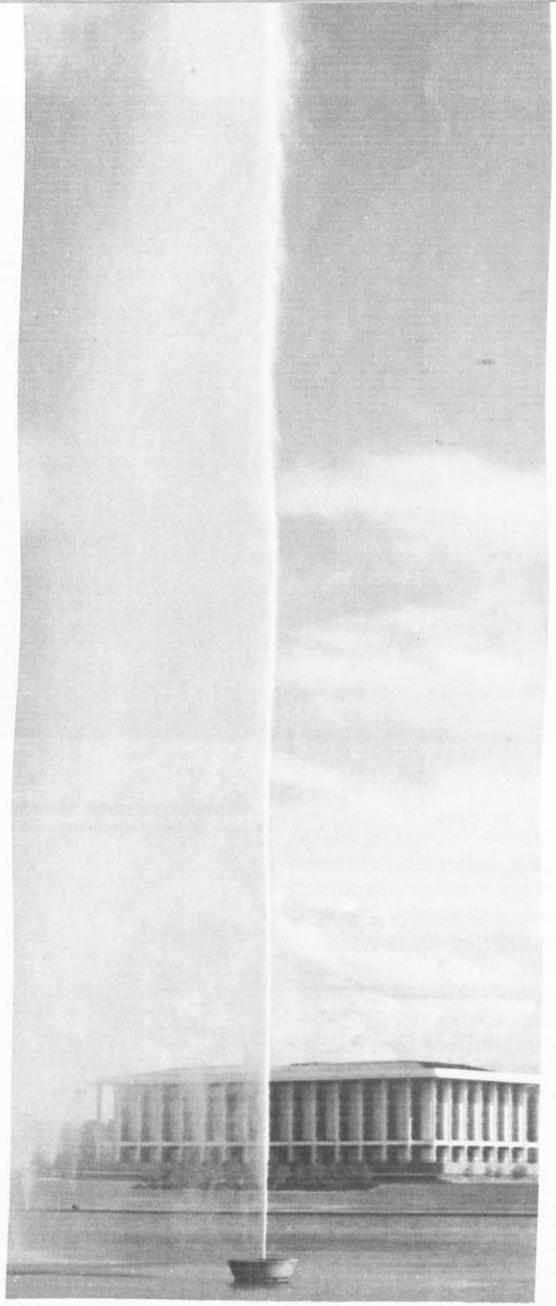

Καμπέρα. Τό κτίριο τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μιά ἄποψη τοῦ Σύδνεϋ

Μιά ἄποψη τῆς Μελβούρνης. Στό βάθος φαίνεται τό μέγαρο τοῦ Κοινοβουλίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

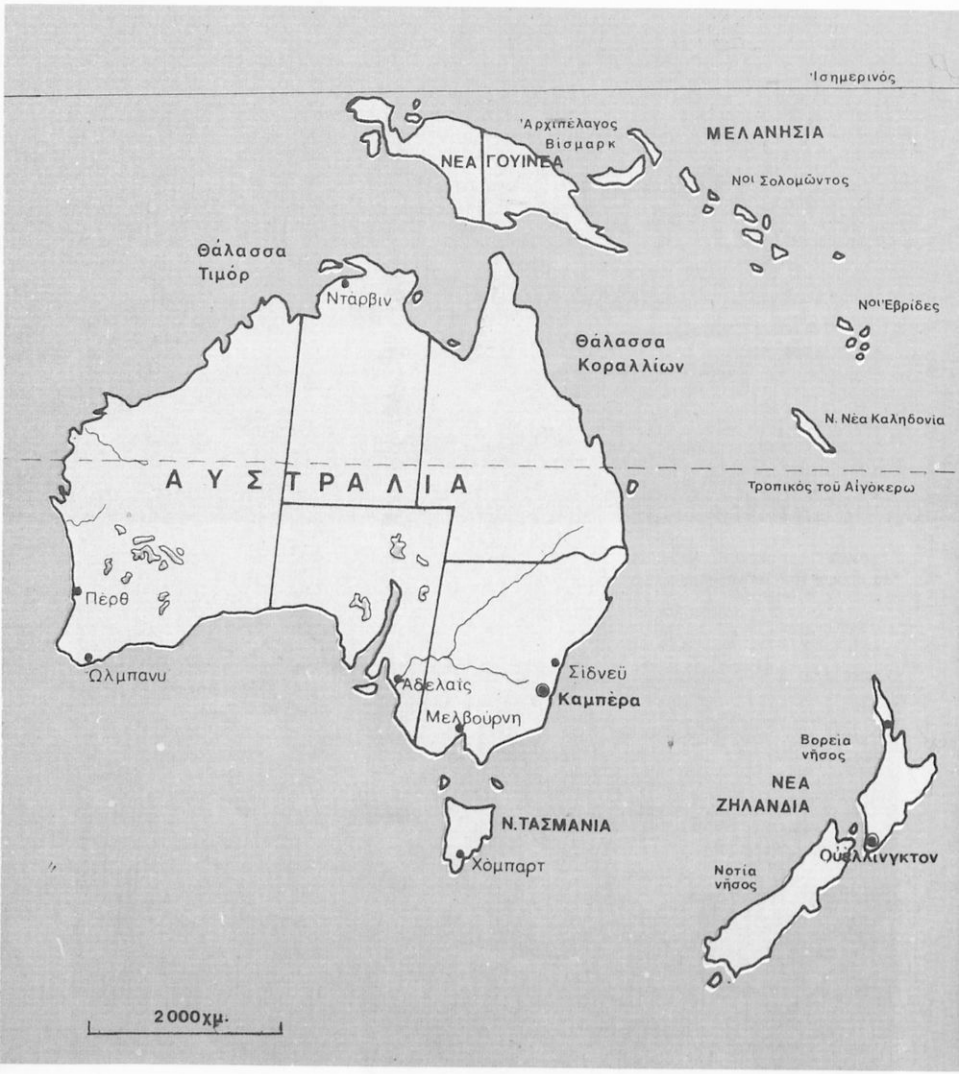

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

Βρίσκεται στά νοτιοανατολικά τῆς Αὐστραλίας ἀπό τήν ὁποία ἀπέχει 1.500 χμ. καί ἀνήκει ἐπίσης στή βρετανική Κοινοπολιτεία.

Ἀποτελεῖται ἀπό δύο μεγάλα νησιά: τό Βόρειο, πού εἶναι ἠφαιστειογενές μέ πυκνή βλάστηση, καί τό Νότιο, μέ ψηλά βουνά πού οἱ κορυφές τους σκεπάζονται πάντοτε ἀπό χιόνια.

Οἱ κάτοικοι εἶναι σχεδόν ὅλοι ἀγγλικῆς καταγωγῆς. Ἀσχολοῦνται κυρίως μέ τήν κτηνοτροφία. Ἐκτρέφουν 7 εκατομ. βόδια καί περισσότερα ἀπό 50 ἑκατομ. πρόβατα. Ἡ Νέα Ζηλανδία ἐξάγει κυρίως μαλλί, κρέας, βούτυρο καί τυρί.

ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ
3 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Οὐέλλιγκτον

Μιά ἄποψη ἀπό τό λιμάνι τοῦ Οὐέλλιγκτον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ποσότητες μαλλιοῦ ἐπιθεωροῦνται καί ταξινομοῦνται πρίν δοθοῦν στά ἐργοστάσια ὑφαντουργίας.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Ὠκεανία εἶναι ἡ πέμπτη καί ἡ μικρότερη ἠπειρος τῆς γῆς. Ἀποτελεῖται ἀπό νησιά μικρά καί μεγάλα, πού βρίσκονται στά ἀνατολικά νοτιοανατολικά τῆς Ἀσίας.
- Τό κλίμα εἶναι θερμό καί χαρακτηρίζεται ἀπό τούς ἀληγεῖς ἀνέμους καί τούς μουσσῶνες. Ἰσχυροί κυκλῶνες προξενοῦν μεγάλες καταστροφές.
- Ἡ Αὐστραλία εἶναι μιά ἀπέραντη χώρα, πού τό 40% τοῦ ἐδάφους της εἶναι ἔρημος.
- Ἡ ἐκτροφή προβάτων καί βοδιῶν εἶναι μιά ἀπό τίς κυριότερες πηγές πλούτου.
- Ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ, μολύβδου, κασσιτέρου, σιδήρου, καί γαιάνθρακες.
- Οἱ κάτοικοι εἶναι εὐρωπαϊκῆς καταγωγῆς.
- Στά δύο νησιά, πού ἀποτελοῦν τή Νέα Ζηλανδία, τρέφονται μεγάλα κοπάδια ἀπό πρόβατα καί βόδια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοί ἄνεμοι ἐπηρεάζουν τό κλίμα τῆς Ὠκεανίας;
2. Πῶς εἶναι τό ἔδαφος τῆς Αὐστραλίας;
3. Τί γνωρίζετε γιά τήν κτηνοτροφρία τῆς Αὐστραλίας;
4. Ποιά εἶναι τά κυριότερα ὀρυκτά;
5. Δεῖξτε στό χάρτη τίς σπουδαιότερες πόλεις τῆς Αὐστραλίας.
6. Ποιά εἶναι ἡ κύρια ἀσχολία τῶν κατοίκων τῆς Ν. Ζηλανδίας;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΩΚΕΑΝΕΙΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ

Τά 10.000 περίπου μεγάλα καί μικρά νησιά, πού ἀποτελοῦν τά νησιωτικά συμπλέγματα τοῦ Εἰρηνικοῦ, εἶναι κυριολεκτικά σπαρμένα μέσα στήν ἀπεραντοσύνη τοῦ ὠκεανοῦ. Ἀπό ἄποψη μορφολογίας τά νησιά αὐτά χωρίζονται σέ δύο γενικές κατηγορίες: στά ὀρεινά καί στά ἐπίπεδα νησιά.

Τά ὀρεινά νησιά εἶναι συνήθως κορυφές ὑποθαλάσσιων ἠφαιστείων ἤ ὑπολείμματα παλιᾶς ἠπείρου, πού προϋπῆρχε. Τά χαμηλά ἤ ἐπίπεδα νησιά εἶναι κοραλλιογενεῖς ὕφαλοι, πού μόλις ἐξέχουν ἀπό τή θάλασσα.

Τά κοράλια εἶναι μικροσκοπικά ζῶα, πού διαθέτουν ἕνα χοντρό ἀσβεστολιθικό περίβλημα. Ζοῦν κατά ἀποικίες, σέ ζεστές θάλασσες καί σέ μικρό βάθος.

Ἀριστερά: Χιλιάδες κοράλια κολημένα τό ἕνα στό ἄλλο σχηματίζουν ὕφαλους σάν φράγματα πού ἐμποδίζουν τό πέρασμα ὡς τίς ἀκτές.

Δεξιά: Τά κοράλια σχηματίζουν ἐπίσης ἀτόλλες. Πρόκειται γιά νησιά μέ πολύ περίεργη μορφή. Ἕνας μεγάλος δακτύλιος ἀπό κοράλια περιβάλλει μιά λιμνοθάλασσα μέ ἥσυχα νερά.

Πῶς σχηματίζονται οἱ ἀτόλλες;

Τά ἠφαιστειογενῆ νησιά στήν περιοχή κοντά στόν Ἰσημερινό περιβάλλονται ἀπό ἕνα φράγμα κοραλιῶν. Αὐτά, μερικές φορές, καί κυρίως ὅταν τό ἠφαίστειο σβύσει βυθίζονται σιγά σιγά καί ἐξαφανίζονται κάτω ἀπό τή θάλασσα. Ὅμως τά κοράλια, πού σχημάτιζαν τή ζώνη τῶν ὑφάλων γύρω ἀπό τό νησί, συνεχίζουν νά αὐξάνουν πρός τά πάνω. Ἔτσι τά ζωντανά κοράλια συσσωρεύονται πάνω στούς σκελετούς τῶν νεκρῶν κοραλιῶν γιά νά εἶναι πάντα κοντά στήν ἐπιφάνεια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τά νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ βρίσκονται κυρίως κοντά στήν Ἀσία καί τήν Αὐστραλία ἤ στήν περιοχή τοῦ κεντρικοῦ Εἰρηνικοῦ. Κατά μῆκος τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει μιά ζώνη μέ πλάτος 5.000 χμ., ὅπου δέν ὑπάρχουν νησιά μέ ἐξαίρεση τό νησί τοῦ Πάσχα, διάσημο γιά τά γιγάντια καί μυστηριακῆς προελεύσεως πέτρινα ἀγάλματά του. Τά νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ κατατάσσονται σε 4 ὁμάδες.

1. ΜΕΛΑΝΗΣΙΑ

1. Μελανησία. Εἶναι τό σύνολο τῶν νησιῶν, πού κατοικοῦνται ἀπό μαύρους πληθυσμούς, τούς Παπούα καί τούς Κανάκους. Στό συγκρότημα αὐτό ἀνήκουν τά μεγαλύτερα καί πιό πυκνοκατοικημένα νησιά.

Νέα Γουινέα. Εἶναι τό μεγαλύτερο ἀπό τά νησιά τῆς

Τά τεράστια μονολιθικά ἀγάλματα τῆς νήσου τοῦ Πάσχα, βουβοί μάρτυρες ἑνός ξεχασμένου πολιτισμοῦ.

Παραδοσιακή τελετή σέ χωριό ἰθαγενῶν τῆς Ν. Γουϊνέας.

Μελανησίας καί δεύτερο σέ μέγεθος στόν κόσμο, μετά τή Γροιλανδία. Ἔχει ψηλά βουνά (ὕψος 4.000 μ.), μεγάλα καί πυκνά δάση, χωρίς νά ἔχει ἐξερευνηθεῖ ἀκόμη ὁλόκληρη.

Τό δυτικό μέρος τοῦ νησιοῦ, ἤ ἄλλοτε Ὁλλανδική Γουινέα, ἀνήκει στήν Ἰνδονησία. Ἡ βορειοανατολική Γουινέα διοικεῖται ἀπό τήν Αὐστραλία, ἐνῶ ἡ νοτιοανατολική ἀνήκει στήν Αὐστραλία.

Νέα Καληδονία. Θεωρεῖται ὑπερπόντιο ἔδαφος τῆς Γαλλίας καί ἔρχεται τρίτη στήν παγκόσμια παραγωγή νικελίου.

2. ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑ

Ἀποτελεῖται ἀπό ἕνα μεγάλο ἀριθμό (περίπου 1.000) μικρῶν νησιῶν, πού βρίσκονται στά βόρεια καί βορειοανα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τολικά τῆς Μελανησίας καί νότια τῆς Ἰαπωνίας. Πολλά εἶναι ἔρημα καί σέ ἕνα ἀπ' αὐτά, τό **Μπικίνι,** ἔγιναν οἱ πρῶτες δοκιμές ἀτομικῶν ἐκρήξεων. Τά περισσότερα ἀπό τά νησιά τῆς Μικρονησίας βρίσκονται κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν Η.Π.Α., πού ἔχουν ἐγκαταστήσει μιά μεγάλη ἀεροπορική βάση στό νησί Γκουάμ.

3. ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ

Ἀποτελεῖται ἀπό πλῆθος νησιά πού βρίσκονται στά νότια τοῦ Ἰσημερινοῦ, στό κεντρικό τμῆμα τοῦ Εἰρηνικοῦ. Οἱ Πολυνήσιοι εἶναι ἐξαιρετικοί ναυτικοί, δέν ἀνήκουν στή μαύρη φυλή, ἀλλά στήν κίτρινη. Ἔχουν ἐξασθενημένα μογγολικά χαρακτηριστικά καί χρῶμα δέρματος σχεδόν λευκό. Ἡ δυτική Πολυνησία βρίσκεται κάτω ἀπό Ἀγγλικό ἔλεγχο, ἐνῶ ἡ ἀνατολική κάτω ἀπό Γαλλικό. Τό γνωστότερο νησί τῆς Γαλλικῆς Πολυνησίας εἶναι ἡ Ταϊτή.

4. ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΧΑΒΑΪ

Βρίσκονται στόν κεντρικό Εἰρηνικό, στά βόρεια τοῦ Ἰσημερινοῦ καί ἀποτελοῦν τήν 50η πολιτεία τῶν Η.Π.Α. Αὐτά τά νησιά ἔχουν σχηματιστεῖ ἀπό τεράστια ἠφαίστεια (τό Μάουνα Λόα ἔχει πάνω ἀπό 4.000 μ. ὕψος). Ὁ πληθυσμός ἀποτελεῖται ἀπό Πολυνησίους, Γιαπωνέζους, Κινέζους, Φιλιππινέζους, ἀλλά κυριαρχοῦν οἱ Ἀμερικανοί.

Εἶναι πολύ πλούσια νησιά λόγω τοῦ τουρισμοῦ καί τῶν μεγάλων φυτειῶν ζαχαροκαλάμου καί ἀνανᾶ. Μεγαλύτερη πόλη ἡ Χονολουλού (περίπου 400.000 κατ.).

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τά Ὠκεάνεια νησιώτικα συμπλέγματα ἀποτελοῦνται ἀπό νησιά σπαρμένα μέσα στόν Εἰρηνικό ὠκεανό, πού μόνος του καλύπτει τό 1/3 τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς. Αὐτά τά νησιά, πού τά περισσότερα εἶναι ἠφαιστειακά, χωρίζονται σέ 4 ὁμάδες.
- Ἡ Μελανησία συγκεντρώνει τά μεγάλα νησιά, πού κατοικοῦνται ἀπό μαύρους.
- Ἡ Μικρονησία ἀποτελεῖται ἀπό πολύ μικρά νησιά, πού βρίσκονται στά νότια τῆς Ἰαπωνίας.
- Ἡ Πολυνησία βρίσκεται στόν κεντρικό Εἰρηνικό, στά νότια τοῦ Ἰσημερινοῦ.
- Τά νησιά Χαβάι, πού ἀνήκουν στίς Η.Π.Α., ἔχουν μεγάλες φυτεῖες ἀνανᾶ καί ζαχαροκάλαμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Australia in color by Fritz Prenzel. 1976.
2. ΓΑΒΡΕΣΕΑ, Π. Γεωγραφία Ἠπείρων. Ἀθῆναι 1976.
3. ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, Α. Στοιχεῖα Σεισμολογίας καί Φυσικῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς γῆς. Ἀθῆναι 1971.
4. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ, Σ. Παγκόσμιος Γεωγραφία Ἄτλας. Ἀθῆναι 1974.
5. ΔΡΑΝΔΑΚΗ, Π.,Μεγάλη Ἑλληνική Ἐγκυκλοπαίδεια. Ἀθῆναι.
6. Enciclopedia Italiana della Scienze Tecniche. Novara (Italia) 1970.
7. Encyclopedia Americana. New York, 1965.
8. Encyclopedia Britannica. Chicago, 1967.
9. Encyclopédie géographique. Milan 1969.
10. Grosser Weltratlas. München 1963.
11. Haases Atlas. Kobenhavn, 1975.
12. ΚΟΥΒΑΡΗΣ, Λ. Νέα Παγκόσμιος Εικονογραφημένη Γεωγραφία Ἄτλας. Ἀθῆναι 1963.
13. LACOSTE, Y. - GHIRARDI, R. - COQUELIN, B. Géographie 5e. Paris 1974.
14. LACOSTE, Y. - GHIRARDI, R. - COQUELIN, B. Géographie 6e. Paris 1974.
15. Le million. L' encyclopédie de tous les pays du monde. Paris.
16. LEOPOLD, S. The Desert. Life nature Library. Amsterdam, 1969.
17. National Geographic. Official Journal of the National Geogr. Society. Washington, D.C.
18. Our Wonderful World. New York, 1966.
19. Παγκόσμιος Γεωγραφικός Ἄτλας Παπύρου. Ἀθῆναι 1968.
20. Scientific American. Oceanography. San Francisco 1971.
21. ΨΑΡΙΑΝΟΥ, Π. Ἐπίτομος Φυσική Γεωγραφία. Ἀθῆναι 1969.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΜΑΣ	6
Ἡ ζωή στή γῆ	8
Ἡ περιστροφή τῆς γῆς. Ἡ ἡμέρα καί ἡ νύχτα. Οἱ ἐποχές	11
Ὁ ἄξονας περιστροφῆς. Ἐπίπεδο περιφορᾶς	12
Ἰσημερίες	12
Ἡλιοστάσια	13
Οἱ κλιματικές ζῶνες	14
Θερμικές ζῶνες	15
Ἄνεμοι	16
Κύματα-Παλίρροιες-Θαλάσσια ρεύματα	19
Τό ἐσωτερικό τῆς γῆς	22
Κατανομή ξηρᾶς καί θάλασσας στήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς	22
Τό Ἠπειρωτικό ἀνάγλυφο	23
Τό Ὑποθαλάσσιο ἀνάγλυφο	23
Σχηματισμός ὀροσειρῶν	26
ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	28
Ἀρκτικές περιοχές	28
Ἀνταρκτικές περιοχές	33
Η ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ	36
Μορφολογία	38
Τό κλίμα καί ἡ βλάστηση τῆς Ἀσίας	40
Ὁ πληθυσμός τῆς Ἀσίας	41
Ἰράκ	49
Σαουδική Ἀραβία	51
Κουβέϊτ	51
Κατάρ	51
Μπαχρέϊν	51
Ἰορδανία	52
Λίβανος	52
Συρία	52
Ὑεμένη	52
Δημοκρατία Ν. Ὑεμένης	53
Ὀμάν	53
Ἰσραήλ	54
Κύπρος	55
Τουρκία	58
Ἰράν	60
Ἀφγανιστάν	61
Ἰνδική χερσόνησος (Νότιος Ἀσία)	62
Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας	64
Πακιστάν	68
Μπάγκλα-Ντές	68
Νεπάλ	68
Σρί-Λάνκα (Κεϋλάνη)	69
Μπουτάν	69
ΚΙΝΑ	70
Λαϊκή Δημοκρατία Β. Κορέας	77
Φορμόζα ἤ Ταϊβάν	77
Μογγολία	77
Ἰνδοκίνα	79
Μαλαισία	80
Σιγγαπούρη	80
Βιρμανία	80
Ταϋλάνδη	81
Καμπότζη (Χμέρ)	81
Λάος	81
Βιετνάμ	82
Ἰνδονησία	83
Φιλιππίνες	83
Ἰαπωνία	84
Η ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ	94
Μορφολογία	96
Λίμνες-Ποταμοί	98
Κλίμα-Βλάστηση	99
Ἡ ἐξερεύνηση τῆς Ἀφρικῆς καί οἱ λαοί της	107
Βόρεια Ἀφρική	110
Μαρόκο	115
Τυνησία	116
Λιβύη	117
Αἴγυπτος	118
Δυτική Ἀφρική	124
Δυτική Σαχάρα	124
Μαυριτανία	124
Σενεγάλη	124
Γκάμπια	125
Μαλί	125
Νίγηρας	127
Γουϊνέα	127

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σελίς

Γουϊνέα-Μπισσάου 127
Σιέρρα-Λεόνε 127
Λιβερία 127
Ἀκτή Ἐλεφαντόδοντος 128
Γκάνα 128
Ἄνω Βόλτα 129
Τόγκο 129
Μπενίν (Δαχομέη) 129
Νιγηρία 129

Κεντρική Ἀφρική 130
Τσάντ 133
Καμερούν 133
Ἰσημερινή Γουϊνέα 134
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία .. 134
Γκαμπόν 134
Λαϊκή Δημοκρατία τοῦ Κογκό ... 135
Δημοκρατία τοῦ Ζαΐρ 135
Ἀγκόλα 136

Ἀνατολική Ἀφρική 137
Αἰθιοπία 137
Σουδάν 139
Σομαλία 139
Γαλλική Σομαλία 140
Κένυα 140
Οὐγκάντα 141
Ρουάντα 141
Μπουρούντι 141
Μαλαούϊ 141
Τανζανία 141
Μοζαμβίκη 141

Νότια Ἀφρική 142
Ζάμπια 142
Ροδεσία 142
Μποτσβάνα 144
Ναμίμπια 144
Δημοκρατία Νότιας Ἀφρικῆς ... 144
Λεσότο-Σουαζιλάνδη 145
Μαδαγασκάρη 145

ΑΜΕΡΙΚΗ 148
Τό ἀνάγλυφο τῆς Ἀμερικανικῆς Ἠπείρου 150
Βλάστηση καί κλίμα 152

Σελίς

Βόρεια Ἀμερική 156
Καναδάς 156
Ἡνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς 162
Μεξικό 180

Κεντρική Ἀμερική 183
Γουατεμάλα - Σαλβαντόρ - Ὀνδούρα - Νικαράγουα - Κόστα Ρίκα - Παναμάς 184
Διώρυγα τοῦ Παναμᾶ 185

Ἀντίλλες καί Μπαχάμες 186
Κούβα - Τζαμάϊκα - Δημοκρατία Ἀϊτῆς - Δομινικανή Δημοκρατία - Πόρτο Ρίκο 186

Νότια Ἀμερική 188
Βραζιλία 193
Κολομβία 198
Βενεζουέλα 198
Γουϊάνες 198
Ἰσημερινός 201
Περού 201
Βολιβία 202
Χιλή 202
Ἀργεντινή 204
Οὐρουγουάη 205
Παραγουάη 205

ΩΚΕΑΝΙΑ 208
Αὐστραλία 209

Ὠκεάνια νησιώτικα συμπλέγματα 219
Νέα Ζηλανδία 217
Μελανησία 220
Νεά Γουϊνέα 220
Νέα Καληδονία 221
Μικρονησία 221
Πολυνησία 223
Τά νησιά Χαβάη 223

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

σελ. 33 ἀντί ἀρκτικῶν : διάβαζε ἀνταρκτικῶν

σελ. 36 ἀντί 1.700 χμ.: διάβαζε 17.000 χμ.

σελ. 44 ἀντί 350 : διάβαζε 400

σελ. 58 ἀντί μιά ἄποψη τῆς πρωτ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως:
διάβαζε μιά ἄποψη τῆς Κων/πόλεως

σελ. 151 ἀντί Καραβαΐκη: διάβαζε Καραϊβική

σελ. 183 ἀντί μέτρα : διάβαζε χιλιόμετρα

σελ. 175 «Ἄς ξεχωρίσουμε τά πιό οὐσιαστικά»
ἀνήκουν στή σελ. 177.

σελ. 45. Ἀντί κίτρινο: διάβαζε μπέζ,
καί ἀντί μπέζ : διάβαζε καφέ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΚΔΟΣΗ Α΄ 1977 (XI). ΑΝΤΙΤΥΠΑ 200.000 ΣΥΜΒΑΣΗ 2931/10-11-77
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Ι. ΔΟΥΡΑΚΟΣ ΟΕ. – ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Δ. ΚΑΤΣΑΒΡΙΑΣ ΟΕ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής